

HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

Søknad om akkreditering som universitet

HØGSKOLEN I OSLO OG AKERSHUS

Forord.....	5
Innledning.....	6
1. Institusjonens primærvirksomheten.....	7
1.1 Oppsummering: Universitetets primærvirksomhet.....	7
1.2 Innledning.....	7
1.3 HiOAs utvikling og status.....	7
1.4 HiOAs samfunnsoppdrag.....	9
1.5 Videre ambisjon - Akkreditering som universitet.....	11
2. Institusjonens strategi, organisering og infrastruktur.....	12
2.1 Oppsummering: Organisering og systemer for økt kvalitet.....	12
2.2 Innledning.....	12
2.3 Nøkkeltall og organisasjonskart.....	13
2.4 Strategi for forskning, utdanning, kunstnerisk og faglig utviklingsarbeid.....	15
2.5 Ledelse og organisering.....	17
2.6 Organisering av kjernevirksomheten.....	19
2.7 Infrastruktur for godt lærings- og arbeidsmiljø.....	21
2.8 Ansattes kompetanseutvikling knyttet til primæroppgavene.....	23
2.9 Forskningsadministrasjon og FoU-støtte.....	25
2.10 Tjenester for studentene.....	28
2.11 Studentombud.....	30
2.12 Systematisk kvalitetsarbeid ved HiOA.....	31
2.13 Etablering av studier og utforming av program- og emneplaner.....	34
2.14 Vurdering av studieporteføljen.....	40
2.15 Studentdemokrati og deltakelse i beslutningsprosesser.....	41
2.16 Videre ambisjoner.....	42
3. Forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.....	43
3.1 Oppsummering.....	43
3.2 Innledning.....	44
3.3 HiOAs forutsetninger for å utøve forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet.....	45
3.4 Institusjonens forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid skal utføres i samspill med utdanningsvirksomheten.....	53
3.5 Institusjonens forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid skal ha høy internasjonal kvalitet.....	57
3.6 Formidling av FoU-virksomhet.....	74
4. Ansatte.....	79

4.1	Oppsummering.....	79
4.2	Innledning.....	79
4.3	Solide fagmiljøer og fagstøtte	80
4.4	Relevant kompetanseprofil	82
4.5	Førstestillingskompetanse.....	83
4.6	Antall studenter og faglige årsverk	88
4.7	Videre ambisjoner	90
5.	Studier	92
5.1	Oppsummering.....	92
5.2	Innledning.....	92
5.3	Jevnlig opptak av studenter	93
5.4	Tilfredsstillende antall kandidater som fullfører på normert tid	94
5.5	Relevante utdanninger	107
5.6	Videre ambisjoner	109
6.	Forskerutdanning	111
6.1	Oppsummering.....	111
6.2	Beskrivelse av doktorgradsstudiene og deres regionale, nasjonale og internasjonale betydning.....	112
6.3	Doktorgradsområdene dekker vesentlige deler av institusjonens faglige virksomhet.....	118
6.4	Rekruttering.....	125
6.5	Opptak og gjennomføring	127
6.6	Gjennomstrømning	139
6.7	Kvalitetssikring av doktorgradsstudiene	141
6.8	Organisering av doktorgradsstudiene	142
6.9	Oppfølging av ph.d.-studentene.....	145
6.10	Videre ambisjoner	146
7.	Tilknytning til nasjonale og internasjonale nettverk.....	147
7.1	Oppsummering.....	147
7.2	Innledning.....	147
7.3	Nasjonalt samarbeid på institusjons-, fakultets- og instituttnivå	148
7.4	Nasjonale forskerskoler HiOA deltar i	149
7.5	Oversikt over nasjonale nettverk	150
7.6	Internasjonalt samarbeid på institusjons-, fakultets- og instituttnivå	157
7.7	Erasmus +	159
7.8	COST	161
7.9	Horisont 2020.....	161

7.10	Struktur og videreutvikling av internasjonalisering for ansatte og studenter	163
7.11	De internasjonale nettverkens betydning for kjernevirksomheten	163
7.12	Oversikt over internasjonale nettverk.....	164
7.13	Ambisjoner fremover	175
8.	Høy internasjonal kvalitet	176
8.1	Oppsummering.....	176
8.2	Bakgrunn og tilnærming.....	177
8.3	Sammenligning og rangering.....	179
8.4	Faglige områder.....	180
8.5	Helsevitenskap	181
8.6	Utdanningsvitenskap for lærerutdanning	189
8.7	Sosialt arbeid og sosialpolitikk	196
8.8	Bibliotek og dokumentasjonsvitenskap	202
8.9	Videre ambisjoner	207
9.	Figuroversikt.....	208
10.	Tabell oversikt	211

It is too late in the day to attempt to be insistently purist
about the usage of the term 'university':
for better or worse, it is now applied to a great variety
of forms of post-secondary educational institution.

What are universities for?

Stefan Collini

Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) is uniquely positioned to contribute solutions for many of the challenges facing our region, our nation, and our world. We deliver new candidates and new knowledge with a particular focus on professional studies programs, and our profile is enhanced and made unique by our strong commitment to research on the very nature of professional studies education.

As Norway's third largest public institution of higher education, we graduate every year more bachelor candidates than any other university or university college in the country. We have the nation's largest programs in teacher training and nursing. We have several nationally unique programs, ranging from library science to the training of vocational studies teachers for secondary schools. We have interdisciplinary faculties that combine topics as wide-ranging as technology, design and art in one, and teacher education, sign language interpreting and international studies in another.

We compete strongly and successfully with universities in Norway. Of the ten programs nationally with the most applicants per spot in 2015, fully five of them are at HiOA.

HiOA awards degrees at all three levels: bachelors, masters, and PhD. We carry out research meeting the standards of the international research communities to which we belong. HiOA brings in more EU projects than some of the new universities and produces more research than others.

This is our starting point, and the document you hold in your hands will tell you our story. It is the story of an institution that has grown, and that has made difficult prioritizations focused on quality enhancement of all activities. But it is also the story of an institution being held back by a government that increasingly distances itself from the words above, written by Cambridge University Professor Stefan Collini.

With this document, HiOA takes a giant leap towards accreditation as a university. We pursue this change not only because we believe it is fair and right but because it will position us to deliver even better on our promise to you.

Curt Rice
rector

Innledning

HiOA er landets tredje største institusjon for forskning og høyere utdanning. Søknaden viser at HiOA også er en av landets viktigste kunnskapsinstitusjoner.

Denne søknaden inneholder åtte kapitler som dokumenterer hvordan HiOA innfrir NOKUTs krav til akkreditering som universitet. I tillegg viser vi behovet samfunnet har for et universitet som det HiOA vil være. Vi dokumenterer at fagmiljøene ved HiOA holder høy kvalitet.

I søknaden har HiOA gjennomgående sammenlignet sine resultater med universitetene i Stavanger, Agder og Nord. Disse universitetene har relativt lik faglig portefølje innen utdanning og FoU som HiOA, har tidligere vært statlige høyskoler og de har også tilnærmet like vilkår for finansiering som HiOA. Unntaket er kapittel åtte, hvor høy internasjonal kvalitet dokumenteres gjennom en sammenligning av fagområder ved HiOA med fagområder ved universiteter som er en del av flere av de anerkjente internasjonale rangeringene for forskning.

Kapittel 1 viser primærvirksomheten ved HiOA. Det gis en beskrivelse av HiOAs virksomhet og historie, og det vises i korte trekk hvordan HiOA svarer på dagens og fremtidige samfunnsbehov.

Kapittel 2 viser HiOAs strategi, organisering og infrastruktur tilpasset primærvirksomheten.

Kapittel 3 dokumenterer HiOAs resultater innen forskning, faglig utviklingsarbeid og kunstnerisk utviklingsarbeid.

Kapittel 4 beskriver kompetansenivået og kompetanseprofilen blant de ansatte.

Kapittel 5 viser HiOAs brede tilbud av studier på både bachelor- og masternivå. Studiene har høye søkertall, og HiOA uteksaminerer et stort antall kandidater hvert år.

Kapittel 6 dokumentere hvordan HiOA har bygd opp doktorgradsstudier med et stort antall ph.d-studenter. I årene som kommer vil antallet disputaser øke betydelig.

Kapittel 7 viser de nettverkene som HiOA er en del av. Fagmiljøene ved HiOA er ettertraktede samarbeidspartnere, inngår i et mangfold av faglige nettverk og deltar i mange felles forskningsprosjekter nasjonalt og internasjonalt.

Kapittel 8 viser hvordan HiOAs fagområder tilknyttet doktorgradsstudiene holder dokumentert og stabil høy internasjonal kvalitet innen FoU og utdanning.

Søknadsarbeidet har vært organisert som et delprosjekt i prosjektet Universitetssatsningen. Prosjektet er eid av *rektor Curt Rice*.

Søknaden er utformet av

Prosjektleder Ina Tandberg
Delprosjektleder for FoU Elin Holter Anthonisen
Delprosjektleder for utdanning Sigfrid Arneberget Øien
Kommunikasjonsansvarlig Trine Beate Elvebakken.

Søknaden er utarbeidet i tett samspill og dialog med enhetene ved HiOA, og svært mange ved HiOA har bidratt inn i ulike deler av søknadsarbeidet.

1. Institusjonens primærvirksomheten

§ 3-3 (3) a) Institusjonens primærvirksomhet skal være høyere utdanning, forskning og faglig eller kunstnerisk utviklingsarbeid samt formidling.

Forslag til Studietilsynsforskrift § 5-1:

Institusjonens primærvirksomhet skal være tydelig avgrenset fra annen virksomhet.

1.1 Oppsummering: Universitetets primærvirksomhet

HiOA har en sterk posisjon regionalt, nasjonalt og internasjonalt innenfor FoU og høyere utdanning, og leverer både etterspurte kandidater og kunnskap. Ved å bli akkreditert som universitet vil HiOA kunne ta en enda sterkere posisjon og få bedre vilkår for videre faglig utvikling.

Nasjonalt og regionalt er kandidatene fra HiOA etterspurte for å løse noen av de viktigste samfunnsoppgavene i årene fremover. Statistisk sentralbyrå sine framskrivninger viser imidlertid at behovet vil være så stort at det er urealistisk å få det dekket kun med å uteksaminere flere kandidater. Løsningen ligger blant annet i sterke fagmiljøer som kan levere nyttig forskningsbasert kunnskap som grunnlag for nye løsninger innen velferd, helse og omsorg. Fagmiljøene ved HiOA vil derfor få økt betydning fremover, og vil være viktige premissgivere for samfunnsutviklingen.

1.2 Innledning

Dette kapittelet viser hva HiOA bidrar med til samfunnet gjennom sin primærvirksomhet, som en statlig høyere utdannings og forskningsinstitusjon som driver sin virksomhet i tråd med Lov om universiteter og høyskoler. Primærvirksomhet defineres som oppgavene institusjonen gjør som er fastsatt i formålsparagrafen for universiteter og høyskoler, samt virkeområdene under §1-3 Institusjonens virksomhet. Primærvirksomheten ved HiOA består av forskningsbasert høyere utdanning, forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og formidling. I tillegg skal HiOA av lov også ha følgende som virkeområder: bidra til innovasjon og verdiskapning, etter- og videreutdanning og utbredt samarbeid med alt fra universiteter og høyskoler til lokalt- og regional samfunns- og arbeidsliv, offentlig forvaltning og internasjonale organisasjoner.

HiOA er en av landets viktigste kunnskapsinstitusjoner, med en profesjonsfaglig og arbeidslivsrettet faglig profil for virksomheten. I 2015 leverte HiOA 773 vitenskapelige publikasjoner og 3 700 studenter fikk vitnemål for ferdige studier. HiOA har flere enn 650 ansatte med førstekompetanse, deriblant mer enn 150 professorer, forsker 1 og dosenter, og over 220 ph.d-studenter. Ved HiOA er det over 50 akkrediterte bachelorstudier, 28 masterstudier og 6 doktorgradsstudier. Det er i tillegg en økende og bred portefølje med etter- og videreutdanningstilbud. HiOA har omtrent 2 200 ansatte og over 20 000 studenter. I tillegg har HiOA seks oppdrags- og bidragsforskningsinstitutter og -sentre.

1.3 HiOAs utvikling og status

HiOA ble etablert 1. august 2011 gjennom en fusjon mellom Høgskolen i Oslo og Høgskolen i Akershus. Formålet med sammenslåingen var å skape sterke og brede fagmiljøer innenfor utdanning

og forskning. De to høyskolene vedtok allerede høsten 2010 en felles «Strategi for universitetssetting». Hensikten var å skape et universitet som leverer kunnskap og kompetanse av høy kvalitet, og som er sterkt etterspurt av søkere til høyere utdanning og virksomheter i og utenfor regionen.

HiOAs historie består av flere og omfattende fusjonsprosesser og innbefatter utdanninger ved utdanningsinstitusjoner som har eksistert i over 100 år. Dette gjelder blant annet ingeniør- lærer- bibliotek- og sykepleierutdanningene. En oversikt over høyskolene som har inngått i de ulike fusjonsprosessene viser at HiOA er en institusjon med solide og omfattende fagtradisjoner.

Mange av utdanningene ved HiOA har en lang historie, noen av dem tilbake til 1800-tallet. Mange av utdanningene har vært - og en del er fortsatt - de eneste i landet av sitt slag. Oppgraderingen fra fagskoler til høyskoler skjedde for mange på 1970-tallet, for helsefagutdanningene tidlig på 1980-tallet. Det ble samtidig etablert et statlig system for de høyskolene som var statlige og som etter hvert ble statlige. For å bidra til koordinering og styring av de statlige høyskolene ble det i 1977 etablert et regionalt høyskolesystem.

Det regionale høyskolestyret hadde ansvar for å planlegge og utrede organiseringen av høyskolene og virksomheten i regionen. En viktig oppgave var å koordinere og utvikle samarbeid om utdanning og forskning og utviklingsarbeid. Til styrking av FoU-virksomheten fikk styret tildelt felles stipendmidler for fordeling. Det ble også etablert felles forskerkurs.

Ved starten av 1990-årene ble det en stor vekst i studieplasser og det ble åpenbart at høyskolene i alle regioner måtte bidra til veksten. Nye muligheter åpnet seg ved bl.a. lokaliseringen av lærerutdanning og helsefag på Frydenlund med etablering av Bislet høyskolesenter i 1992.

Høyskolen i Oslo ble opprettet 1994 med en sammenslåing Bislet høyskolesenter med 12 andre høyskoler; Aker sykepleierhøyskole, Barnevernsakademiet, Norges kommunal- og sosialhøyskole, Norges Journalisthøyskole, Oslo ingeniørhøyskole, Statens bibliotek- og informasjonshøyskole, Statens lærerhøyskole i forming, Oslo, Statens reseptarhøyskole, Statens sykepleierhøyskole, Ullevål sykepleier høyskole, Økonomisk College og Østlandets musikkonservatorium (overført til Norges musikkhøyskole 1996). Bislet høyskolesenter hadde frem til 1994 bestått av 8 høyskoler: Sagene lærerhøyskole, Oslo lærerhøyskole, Bioingeniørskolen i Oslo, Radiografhøyskolen, Mensendieckskolen, Fysioterapihøyskolen og Ergoterapihøyskolen.

Høyskolen i Akershus omfattet fem tidligere høyskoler: Oslo og Akershus vernepleierhøyskole, Stabekk høyskole¹, Statens lærerhøyskole i forming, Blaker Statens yrkespedagogiske høyskole og Sykepleierhøyskolen i Lørenskog.

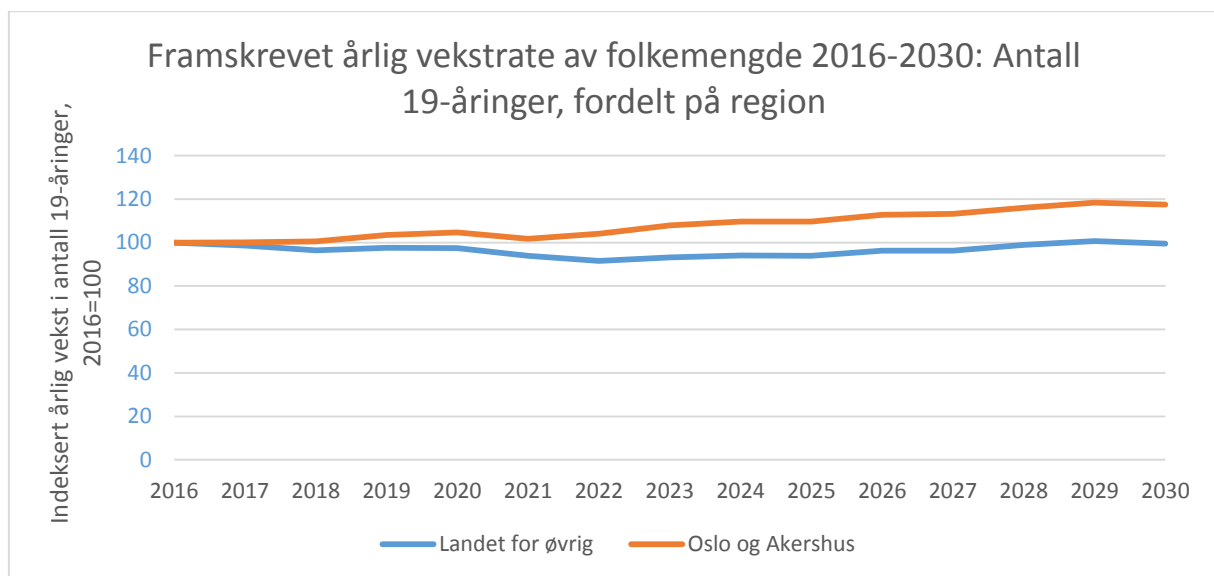
Samarbeidet mellom HiAk og HiO startet i 2008 og medførte at styrene for begge høyskolene i oktober 2008 gjorde prinsippvedtak om sammenslåing, med felles visjon og mål for den nye institusjonen om å ta sikte på å bli universitet for utdanning og forskning om profesjonsfagene. Fra Høyskolen i Oslo og Akershus ble etablert har det vært arbeidet for en samlet og styrket virksomhet både faglig og administrativt. Forskningsvirksomheten har blitt ytterligere styrket gjennom innlemmingen av forskningsinstituttene AFI, NOVA, NIBR og SIFO i HiOA. Kvaliteten på utdanningene har gitt høyskolen et godt omdømme og skapt god rekruttering av studenter og ansatte. FoU-arbeidet har videre fått et omfang og kvalitet som styrker studiene på alle nivåer.

¹ Stabekk høyskole ble etablert i 1985 gjennom en sammenslåing av Statens husstellærerhøyskole, Statens skole for husøkonomer og Statens skole for kostholdsøkonomer.

1.4 HiOAs samfunnsoppdrag

I senere årene har HiOA blitt betydelig sterkere som forsknings- og utdanningsinstitusjon. De studiene som over tid har blitt fusjonert inn i Høgskolen i Oslo og Akershus har tradisjonelt vært svært opptatt av å levere utdanning av høy kvalitet, i nær kontakt både med studenter og med praksisfeltet. Våre ansatte har en kompetanse som er dreid i retning av forskning, og samfunnets behov for kompetanse og kunnskap basert på forskning fra våre fagmiljøer har økt. På samme måte som det stilles høye krav til innovasjon og nyskaping i næringslivet må undervisning og læringsformer fornyes og utvikles gjennom innovasjon og forskning. HiOA forsker på undervisning i profesjonsutdanningene og utvikler og evaluerer virkemidler for bedre læringsutbytte. Forskningsaktiviteten på HiOA har høy relevans for profesjonsutøvelsen i helse og velferdsfagene. En stor andel av de UF-ansatte har formell forskningskompetanse og kombinerer undervisning og forskning. Dette sikrer både at utdanningene blir forskningsbaserte og at forskningen utvikler seg i tråd med samfunnets behov for kunnskap og kompetanse.

HiOA er en statlig høyere utdanningsinstitusjon med sterk nasjonal og internasjonal orientering, og utgjør samtidig et spesielt viktig utdanningstilbud for unge i regionen. Figur 1 under viser at mens det i landet for øvrig er ventet nedgang i ungdomskullene de neste ti årene, så er det ventet en økning i Oslo og Akershus. Det betyr at HiOA kan forvente økt etterspørsel fra unge som ønsker høyere utdanning i årene fremover.

Figur 1 Framskrivninger av 19-åringer i Oslo og Akershus og landet for øvrig (midtre framskrivingsalternativ med høy nettoinnvandring). (Kilde: Statistisk sentralbyrå, 2016)

I Norge har vi aldri stått overfor vekst i et byområde av et slikt omfang som vi nå ser i Oslo og Akershus. Fra 2014 til 2040 antar Statistisk sentralbyrå en befolkningsvekst i Oslo og Akershus på 43 prosent i sitt midtre framskrivingsalternativ. Dette er også lagt til grunn i Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus, utviklet og vedtatt av Oslo kommune og Akershus fylkeskommune i samarbeid med staten. I planen er det lagt opp til en storstilt utbygging av samferdsel, infrastruktur, tettsteder, utdanning og offentlige tjenester, for å kunne håndtere en raskt voksende storbyregion. Det er åpenbart at kunnskap vil være avgjørende for å få dette til på en måte som er bærekraftig, effektiv og velfungerende. HiOAs rolle i regionen vil derfor bli enda viktigere.

Det sentrale bidraget fra HiOA til storbyregionen er kompetanse som er av kritisk betydning for utdanning, helse og andre velferdsoppgaver. HiOA har også et sterkt teknologifaglig miljø som skal gi arbeidslivet bedre innovasjonsevne og konkurransedyktighet, og for å skape teknologiløsninger som effektiviserer og moderniserer samfunnet på ulike områder. Funn i kandidatundersøkelsen for 2015 viser at 77 prosent av kandidatene fra HiOA tar arbeid i regionen. Funn i kandidatundersøkelsen til HiOA bekrefter også at etterspørselen etter HiOAs kandidater er høy.

FoU har lenge vært en del av samfunnsoppdraget for HiOA, men er styrket de siste årene. I langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (Meld. St. 7, 2014–2015) er en av hovedprioriteringene fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferd-, helse- og omsorgstjenester. Økt bemanning og effektivitet er ikke nok. Løsningen ligger i mer kunnskap og forskning som kan skape grunnlag for nye og endrede måter å løse de store utfordringene på. På tvers av teknologi-, helse- og velferdsfag skapes nye løsninger som vil bidra til at flere kan håndtere krevende hverdager og leve trygt i eget hjem lenger. For å få dette til kreves mer og nyttig FoU og moderne utdanningstilbud, samt en satsing på samarbeid på tvers av fagmiljøer.

Sterke fagmiljøer er oppdatert på internasjonal forskning og utviklingsarbeid og bruker den samlede kunnskapen som basis for nye forskningsprosjekter. HiOA har sterke fagmiljøer som kan formidle og nyttiggjøre seg av internasjonal forskning, blant annet i undervisning.

Fagmiljøene er attraktive samarbeidspartnere både nasjonalt og internasjonalt og de er i stand til å drive forskningsbasert undervisning av høy kvalitet. Virksomheter, samfunnet og arbeidslivet nyter godt av at kunnskapen HiOA leverer er forankret i den internasjonale forskningsfronten.

Framskrivning av tilbud og etterspørsel etter høyt utdannede er laget av Statistisk sentralbyrå², og viser utviklingen frem til 2030. En sentral konklusjon er at det vil være et økende behov for høyt utdannede, og spesielt for lærere og sykepleiere. Rapporten slår fast at mangelen på ingeniører og realister vil bli noe mindre, og at tilbudet vokser noe mer enn etterspørselen innenfor økonomi og administrasjon, jus, humaniora og samfunnsvitenskap. I korthet konkluderer Statistisk sentralbyrå at det er på områder hvor HiOA står særlig sterkt, innenfor utdanning, helse og omsorg og nye løsninger for velferdssamfunnet, at det er størst behov for flere høyt utdannede. Når det gjelder lærere, mener SSB det vil være behov for 68 000 flere lærere i 2030 sammenlignet med 2010. Når det gjelder helse- og sosialpersonell mener SSB det vil være behov for 97 000 flere i 2030 sammenlignet med 2010. SSBs framskrivninger treffer ofte ganske godt for de store yrkesgruppene i offentlig sektor, men har ofte større feilmargin for yrkesgrupper som i stor grad arbeider i konjunkturutsatte næringer (f.eks ingeniører) og for yrkesgrupper med relativt få personer (f.eks bibliotekarer). Kandidatundersøkelsene ved HiOA viser at nesten alle kandidatene som utdannes er i arbeid enten før utdanningen er avsluttet eller kort tid etter endt utdanning, noe som er en klar indikasjon på at HiOA utdanner etterspurt arbeidskraft til arbeidslivet.

Framskrivningene tar ikke høyde for teknologiske endringer og innovasjoner, og baserer seg på at fremtiden er lineær. Med andre ord vil resultatet kunne bli annerledes om HiOA og andre kunnskapsinstitusjoner klarer å utvikle nye former for løsninger i skjæringsfeltet mellom administrasjon og ledelse, teknologi og helse. Det kan gi kvalitetsheving og nye typer tjenester, samt effektiviseringer og løsninger som kan bidra til å redusere den betydelige etterspørselen.

² Statistisk sentralbyrå rapport 48/ 2013 (Cappelen, Stølen, Gjefsen, Gjelsvik og Holm)

1.5 Videre ambisjon - Akkreditering som universitet

HiOA søker akkreditering som universitet for å få bedre vilkår for faglig utvikling, både innen utdanning, forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid. Akkrediteringen vil være et virkemiddel som vil endre særlig tre viktige konkurransebetingelser for HiOA:

- Økt attraktivitet for rekruttering av ansatte og studenter
- Økt mulighet til å posisjonere seg for tilslag på eksterne konkurransearenaer.
- Fullmaktene som følger av å akkrediteres som universitet gir HiOA bedre omstillingsevne og større fleksibilitet. Dette vil innebære at FOU-virksomheten og utdanningsvirksomheten til enhver tid vil få bedre forutsetninger for å være rigget til å svare på samfunnets behov for kandidater, kompetanse og kunnskap av høy kvalitet.

Dette er konkurransebetingelser som er viktig for å sikre at HiOA har en god faglig utvikling innenfor alle deler av primærvirksomheten. Det stilles stadig økte krav til kvalitet og kapasitet i høyere utdanning og FoU, og HiOA ønsker samme konkurransevilkår for å svare på dette som tilsvarende institusjoner allerede har.

2. Institusjonens strategi, organisering og infrastruktur

KD § 3-5 (2) Institusjonens organisering og infrastruktur skal være tilpasset virksomheten

Forslag til Studietilsynsforskrift

§ 3-1 (1) Institusjonen skal ha en strategi for utdanning, forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.

§3-1 (2) Institusjonen skal ha tilfredsstillende rutiner og praksis for oppretting av studier og revidering av akkreditering av studier.

§ 3-1 (3) Institusjonsakkreditering må skje innen fire år etter at institusjonens systematiske kvalitetsarbeid er godkjent av NOKUT.

2.1 Oppsummering: Organisering og systemer for økt kvalitet

Strategi 2020 – Ny viten, ny praksis har satt høye ambisjoner for hvordan HiOA kan nå målet om å bli akkreditert som universitet, og hvordan akkreditering som universitet er et virkemiddel for store faglige løft. HiOA har endret organisering og ledelse for å sikre bedre sammenheng mellom faglig og administrativ styring. Formålet er å ha gjennomføringskraft i arbeidet med å styrke kvaliteten i forskning og utdanning i hele organisasjonen. Blant annet er det en målsetning å styrke kompetansen blant ansatte, og det er satt krav og etablert planer som følges opp ved fakultetene og instituttene.

Det er etablert ett system for kvalitetssikring av utdanninger, og prosedyrer som grunnlag for å vurdere nye studier. Kvalitetssystemet ble godkjent av NOKUT høsten 2015. Studentenes medvirkning er lovpålagt, og deres medvirkning er viktig for å sikre kvalitet i utdanningen og undervisningen. Den enkelte student og de studenttillitsvalgte har definerte roller og ansvar inn i dette arbeidet. Faste evalueringer og undersøkelser, i tillegg til muligheten til fortløpende å gi tilbakemelding både på trivsel, læringsmiljø og den fysiske rammen rundt læringsmiljøet, ivaretar studentenes mulighet til å påvirke faglige og sosiale aspekter ved studiehverdagen. Det er etablert en ordning med studentombud for studentene.

HiOA har over tid bygget opp forskningsvirksomheten, og det forskningsadministrativt støtteapparatet har godt utbygget for å kunne gi gode rammevilkår, veiledning og bidra til koordinering av forskningsvirksomheten for den enkelte forsker, ulike enheter ved HiOA og for å bidra til gode strukturer rundt forskerutdanningene.

2.2 Innledning

Dette kapitlet dokumenterer hvordan HiOAs organisering og infrastruktur ivaretar primærvirksomheten og bygger opp under den gjeldende strategien. Endringene som er gjennomført i ledelse og organisering har styrket HiOAs evne til å omsette vedtatte strategier til handling.

2.3 Nøkkeltall og organisasjonskart

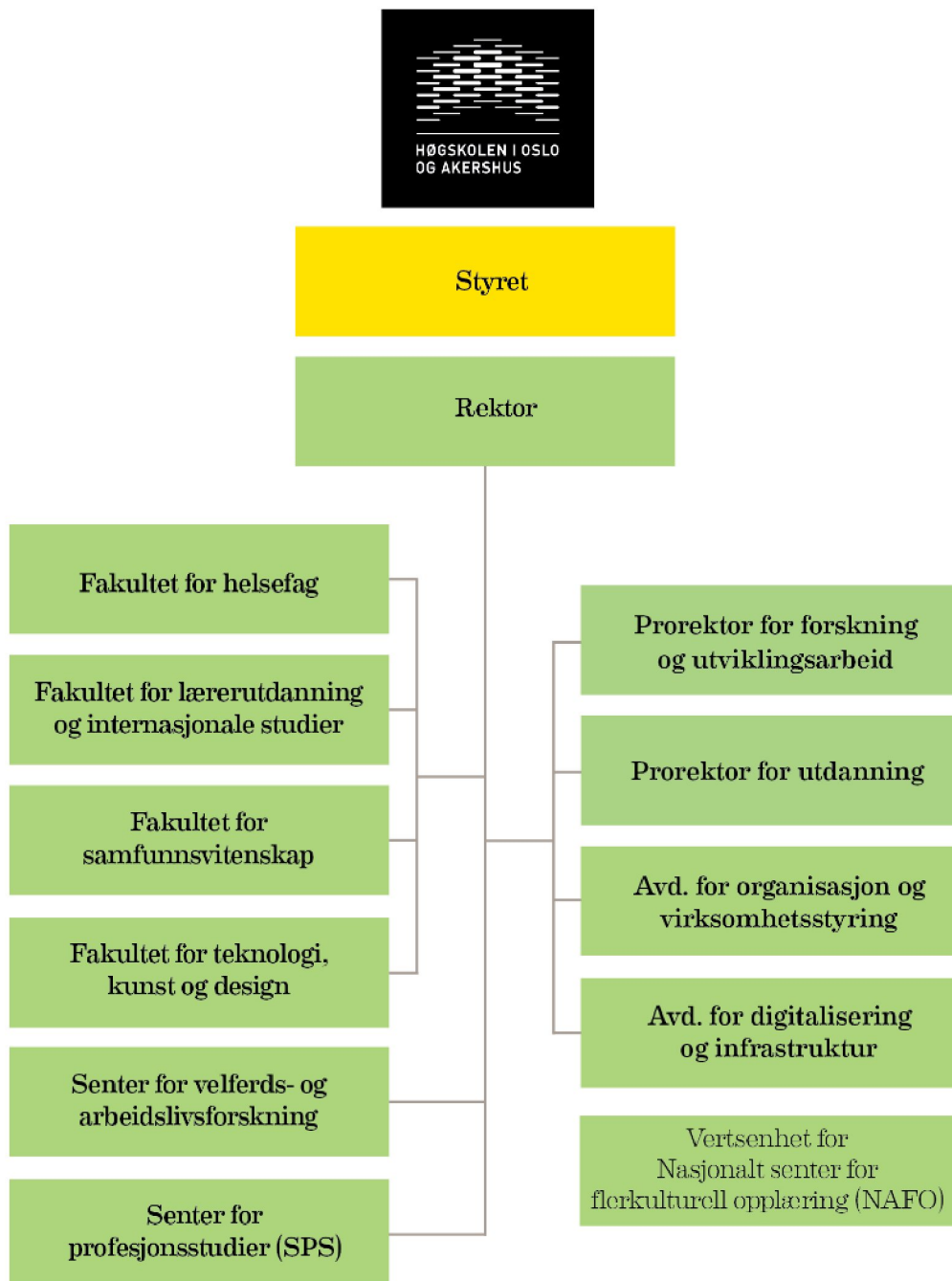
Nøkkeltall 2016	
Studenter	20 460
Ansatte	2 210 årsverk
Rammebevilgning, budsjett 2016	2, 16 mrd. Kroner
Ekstern finansiering 2015	321 mill. kroner
Stuedsteder	Pilestredet, Oslo sentrum Kjeller, Skedsmo kommune Sandvika, Bærum kommune

Tabell 1 nøkkeltall for virksomheten. Kilder er NSD DBH, statsbudsjettet og HIOA

Organisasjonskart³

Øverste organ er styret med styreleder. Rektor og to prorektorer utgjør høgskolens øverste ledelse. Hvert fakultet ledes av en dekan og en fakultetsdirektør. Fakultetsstyret har ekstern styreleder oppnevnt av styret. Høgskolen har et utdanningsutvalg og et FoU-utvalg som ledes av høgskolens to prorektorer. Utdanningsutvalget og FoU-utvalget ivaretar oppgaver delegert av styret.

HiOAs sentrale lederfora består av rektors dekanmøtet og rektors direktørmøtet.

Figur 2 Organisasjonskart

³ For mer utfyllende organisasjonskart, se vedlegg 2.1

2.4 Strategi for forskning, utdanning, kunstnerisk og faglig utviklingsarbeid

I 2012 vedtok styret en institusjonell strategi for å utvikle HiOA til å bli universitet – Strategi 2020 (se vedlegg 2.2). Strategi 2020 definerer noen institusjonelle verdier, som supplerer verdiene KD gir for universitets- og høyskolesektoren gjennom de årlige statsbudsjettene og tildelingsbrevene.

Mangfold

HiOA er en storbyinstitusjon og ligger i en region der befolknings sammensetningen er mer variert enn i andre deler av Norge. Mangfoldet gir oss fortrinn til å forstå og høste fordelene av forskjellighet. Vi skal stimulere likeverd og kreve toleranse på tvers av livssyn, kultur og kjønn.

Læring

Å være tett på arbeidslivet, med forankring i forskning og utviklingsarbeid, bringer verdifull innsikt inn i dannelsen av ny kunnskap. Vår kunnskap og våre erfaringer skal bidra til læring og fornyelse både i våre utdanninger og til videreutvikling av institusjonen og den enkelte medarbeider og student.

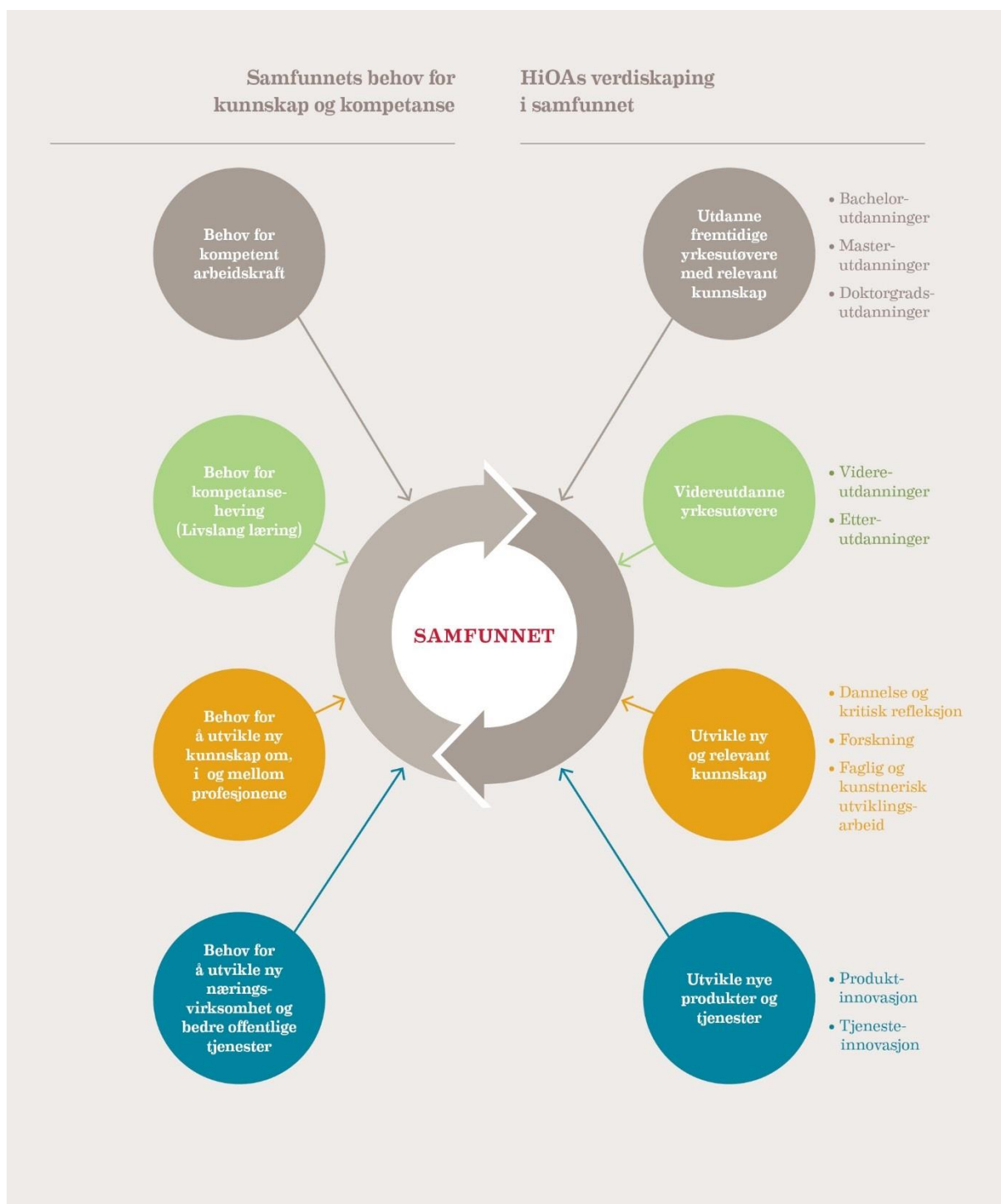
Nyskaping

Profesjonsnære utdanninger og profesjonsrelevant forskning og utviklingsarbeid i samspill med samfunnet gir nyttig kunnskap og erfaring. Vi skal være nysgjerrige og åpne i møtene med samfunns- og næringsliv og utvikle ny kunnskap som gir løsninger på morgendagens utfordringer.

Strategi som styringsverktøy

I tillegg fastlegger Strategi 2020 mål og tiltak for hele institusjonens kjernevirksomhet, som følges opp gjennom årlige langtidsplaner og budsjett. Strategien er et førende beslutningsdokument for de største satsningene, målrettede tiltakspakker og utviklingsprosjektene som gjennomføres ved institusjonen, og organisasjonens prioriteringer og nedprioriteringer skal være forankret i strategien.

Strategi 2020 er det viktigste styringsverktøyet for å heve kvaliteten gjennomgående i kjernevirksomheten, og for å posisjonere HiOA som et nasjonal aktør innen kunnskapsområdet. HiOA skal ha nødvendig faglig tyngde og frihet til å omstille utdannings- og forskningsvirksomheten, sterkere forskningsmiljøer og forskerutdanninger, praksisnære studier og forskningsområder, en regional, nasjonal og internasjonal posisjon samt verdi for samfunnet.

Figur 3 Samfunnets behov for kunnskap og kompetanse og HiOAs verdiskaping. Kilde: HiOA

Både samfunnet og sektoren har vært gjennom store endringer på kun få år, både gjennom myndighetenes strukturreform for sektoren og endringene i finansieringssystemet. Konkurransetilstandene i sektoren er spisset gjennom færre og mer robuste institusjoner, og HiOA har i mindre grad enn tidligere en unik profil som profesjons- og arbeidslivsrettet forsknings- og høyere utdanningsinstitusjon.

Det er derfor satt i gang en ny strategiprosess for hva slags universitet institusjonen skal være innenfor forskning, utdanning, kunstnerisk og faglig utviklingsarbeid. Den nye strategien skal understøtte hva som kjennetegner HiOA som universitet, og hvordan virksomheten skal realiseres

strategiske mål og vinnende ambisjoner. Viktige tema som trender i UH-sektoren, faglig profil og kvalitet, samarbeid med samfunn og arbeidsliv og internasjonalisering og digitalisering drøftes i denne sammenheng.

2.5 Ledelse og organisering

HiOA skal utvikle og drifte sterke og relevante studieprogrammer på bachelor, master og doktorgradsnivå, delta i internasjonale konsortier, vinne ekstern finansiering både på nasjonalt, nordisk, europeisk og internasjonalt plan, publisere i viktige internasjonale journaler, samarbeide nært med arbeidslivet, utvikle sterk innovasjonsevne, og bidra til regionalt næringsliv. HiOA har tilpasset sine organisatoriske strukturer og aktiviteter til den økende kompleksiteten etter hvert som institusjonen har tatt på seg stadig nye oppgaver og ansvar, og blitt stor, kompleks, med utfordrende og mangfoldige arbeidsoppgaver. Dette har gjort det nødvendig å stadig arbeide for å profesjonalisere ledelse og drift. Det er en utvikling som krever en stadig høyere grad av spesialisering av teknisk, vitenskapelig, juridisk og politisk kompetanse. Som andre store universiteter har HiOA en dynamisk, vertikal, multinivå struktur, og styringen, utviklingen og driften av dette er utfordrende og kompleks.

NIFU fikk våren 2014 i oppdrag å gjennomføre en evaluering av institusjonen, for å vurdere i hvilken grad strukturen som ble valgt etter fusjonen i 2011 understøtter institusjonens strategi, profil og egenart. Anbefalingene fra NIFU ble blant annet fulgt opp med styrevedtak på enhetlig ledelse. NIFUs rapport er vedlagt (vedlegg 2.24)

Etter overgang til enhetlig ledelse er rektor og to prorektorer ansatt av styret. Styret har 11 medlemmer. Av disse er fire eksterne og oppnevnt av departementet, fire er valgt av undervisnings- og forskningspersonale, én er valgt blant teknisk- administrativt ansatte og to er valgt blant studentene. Styreleder er ekstern til institusjonen, oppnevnt av Kunnskapsdepartementet. Rektor er styrets sekretær. Dekaner og direktør for organisasjon og virksomhetsstyring og direktør for digitalisering er ansatt av styret. Denne styrings- og ledelsesmodellen er den som nå er angitt som normalmodell for styring og ledelse i universitets- og høyskolesektoren, jf. St meld nr. 18 (2014-2015).

Ledelsen er med dette knyttet sammen. Formålet er å styrke kjernevirksomheten og gjennomføringsevnen i organisasjonen. Styret er ansvarlig for både den faglige og administrative virksomheten, og rektor er øverste leder med ansvar for daglig drift av institusjonens faglige og administrative virksomhet. Prorektor for utdanning og prorektor for FoU har institusjonelt faglig ansvar og administrativt ansvarlig for sine områder i fellesadministrasjonen. Det gir en tett kobling mellom utforming av strategier, rapportering og bruk av styringsinformasjon som skal sikre effektiv implementering. Det er enhetlig ledelse på alle nivåer. Med unntak av senterleder ved SVA er både rektor, prorektorene, dekanene og senterlederne ansatt på åremål for fire år. For ledere ved SVA er det etablert en overgangsordning for ansatte ledere frem til 31/12 2017.

Fra 1. januar 2016 er avdelingene i den tidligere fellesadministrasjonen organisert under to administrative direktører; en for organisasjons- og virksomhetsstyring og en for digitalisering. I tillegg leder prorektorene sine avdelinger, henholdsvis Avdeling for forskning og utvikling og Avdeling for studier, utdanningskvalitet og internasjonalisering, samt Avdeling for læringssteder og bibliotek. Rektors ledergruppe består av de to direktørene, to prorektorer, fire dekaner og to senterledere. Dette gir en ledergruppe hvor faglige og administrative ledere er samlet, noe som styrker evnen til å ta et helhetlig ansvar for virksomheten

Fakultetsinndelingen er gjort ut fra de faglige hovedområder. Dekanene er øverste myndighet ved fakultetene, med et valgt fakultetsråd som også har eksterne medlemmer som faglige rådgivere. SPS har senterleder som øverste myndighet ved senteret, mens SVA har derimot et styre med prorektor for FoU som styreleder. På utdannings- og forskningsområdet rapporterer studieadministrasjon og FoU-administrasjon til fakultetsdirektør i administrative saker. Faglige spørsmål håndteres av prodekan, som i likhet med fakultetsdirektør rapporterer til dekan.

Prodekanene for utdanning har fått delegert et særskilt ansvar for å være pådriver i å utvikle og implementere fakultetets strategi innenfor utdanningsområdet. De skal bl.a. bidra til at fakultetet når sine mål, og sørge for at planer og besluttede tiltak i instituttene og fakultetenes kvalitetsarbeid blir iverksatt i henhold til systemet for kvalitetssikring. I praksis innebærer det en faglig lederfunksjon, og nært samarbeid med institutt-/studieledere til drift av utdanningen og kvalitetssikring av tilbudene. Prodekanene har også et nært samarbeid med studieadministrasjonen på institusjonsnivå og fakultetsnivå.

Prodekanene for FoU har en pådriverrolle for forskning. De skal blant annet bidra i nettverksarbeid overfor ulike eksterne aktører samt øke den eksterne finansieringen. De har også ansvar for organiseringen av støtteapparatet og andre forskningsfremmende tiltak. Et viktig grep er etablering av forskningsgrupper, som er omtalt i kapittel 4. Det er enten fakultetene eller instituttene som er ansvarlig for etablering av disse gruppene. Formålet er utvikling av fagmiljøer, gjennomslag på eksterne arenaer og ekstern forskningsfinansiering.

Fakultetene er igjen inndelt i institutter der instituttlederen har det faglige og administrative ansvaret. Instituttlederen støttes faglig av studieledere med ansvar for forskning og utdanning, mens de administrativt støttes av fakultetsadministrasjonen. Sistnevnte er ledet av en fakultetsdirektør som sammen med instituttlederne og prodekanene utgjør dekanens ledergruppe. Senter for velferds- og arbeidslivsforskning (SVA) er inndelt i institutter med ledere som er instituttdirektører. Frem til 31.12.2017 har de i en overgangsperiode en ledelsesmodell som innebærer at stillingen som senterleder ved SVA går på omgang mellom instituttdirektørene. Senteret består av økonomisk selvstendige enheter med langt større krav til ekstern finansiering enn instituttene ved fakultetene.

Studieleder er neste ledernivå på instituttene, og denne rollen er nærmere beskrevet under pkt. 1.10 Systematisk kvalitetsarbeid ved HiOA.

Styrer og råd

For å takle kompleksiteten og heterogeniteten i de mange ulike arbeidsoppgavene, har HiOA, som ellers i sektoren, utviklet et styringssystem som inkluderer bruk av råd, arbeidsgrupper, utvalg, forum og formelle nettverk. Arbeidsgrupper blir satt sammen for tidsavgrensede oppgaver, mens rådene, utvalgene og nettverkene er permanente strukturer.

Fakultetsråd og instituttråd er rådgivende organ for dekan og instituttleder. Utvalgene og nettverkene bidrar til vertikal koordinering mellom ulike styrenivåer. De skal også adressere behovet for horisontal samordning mellom strukturer på samme nivå. Utvalgene skal i tillegg være strategiske rådgivere for rektoratet eller dekanatene og bidra til deliberativ beslutningstaking.

Utvalgene inkluderer forskningsetisk utvalg, utdanningsutvalg, FoU-utvalg og doktorgradsutvalg på institusjons- og fakultetsnivå. Mandatene til disse rådene er vedlagt søknaden (vedlegg 3/3– 3/5). I tillegg kommer tilsettingsutvalgene, som har ansvar for å tilsette vitenskapelige ansatte. Disse har

alle viktige roller i den faglige utviklingen. I tillegg har HiOA lovpålagte utvalg som Læringsmiljøutvalget og Arbeidsmiljøutvalget.

På institusjonsnivå er mange av de administrative nettverkene etablert parallelt med de faglige og politiske utvalgene. For eksempel så er Forskningsadministrativt ledernetverk (FAL) en administrativ parallell til FOU-utvalget, og Doktorgradssekretariatet (FUS) en administrativ parallell til Doktorgradsutvalget. HiOA har begynt å styrke koordineringen imellom de faglig-politiske og administrative gruppene, blant annet ved å koordinere sakskartet og introdusere i de nye utvalgsmandatene en deltakelse fr de administrative gruppene i utvalgene.

2.6 Organisering av kjernevirksomheten

HiOA har fire fakulteter
Fakultet for helsefag (HF)
Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier (LUI)
Fakultet for samfunnsvitenskap (SAM)
Fakultet for teknologi, kunst og design (TKD)

I tillegg til fakultetene har HiOA to sentre, Senter for profesjonsstudiet (SPS) og Senter for velferds- og arbeidslivsforskning (SVA), og er vertsinstusjon for Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO).

Fakultet for helsefag

Fakultet for helsefag tilbyr høyere utdanning innen helsefag og har også forsknings- og utviklingsaktiviteter innen hele fagområdet. Fakultet for helsefag har om lag 600 ansatte og rundt 6000 studenter, og holder til i Pilestredet i Oslo sentrum, og på Kjeller og Sandvika i Akershus. Fakultet har fem institutter:

Institutt for atferdsvitenskap
Institutt for ergoterapi og ortopediingeniørfag
Institutt for fysioterapi
Institutt for naturvitenskapelige helsefag
Institutt for sykepleie og helsefremmende arbeid

Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier

Fakultet tilbyr lærerutdanninger rettet mot alle nivå i skolen, samt utdanning innenfor tegnspråk og tolking og internasjonale studier. Det er omfattende FoU-aktivitet knyttet til utdanningsområdene. Fakultetet for lærerutdanning og internasjonale studier har over 7000 studenter og 450 ansatte, og har lokaler i Pilestredet og på Kjeller. Fakultetet har fire institutter:

Institutt for internasjonale studier og tolkeutdanning
Institutt for barnehagelærerutdanning
Institutt for grunnskole- og faglærerutdanning
Institutt for yrkesfaglærerutdanning

Fakultet for samfunnsvitenskap

Fakultet for samfunnsvitenskap tilbyr utdanninger på alle gradsnivåer, samt årsstudier, videreutdanninger og oppdragsundervisning. Fakultetet har et aktivt forskningsmiljø. Fakultet for

samfunnsvitenskap har om lag 275 ansatte og rundt 3950 studenter knyttet til fakultetet, som holder til i Pilestredet. Fakultetet har fem institutter:

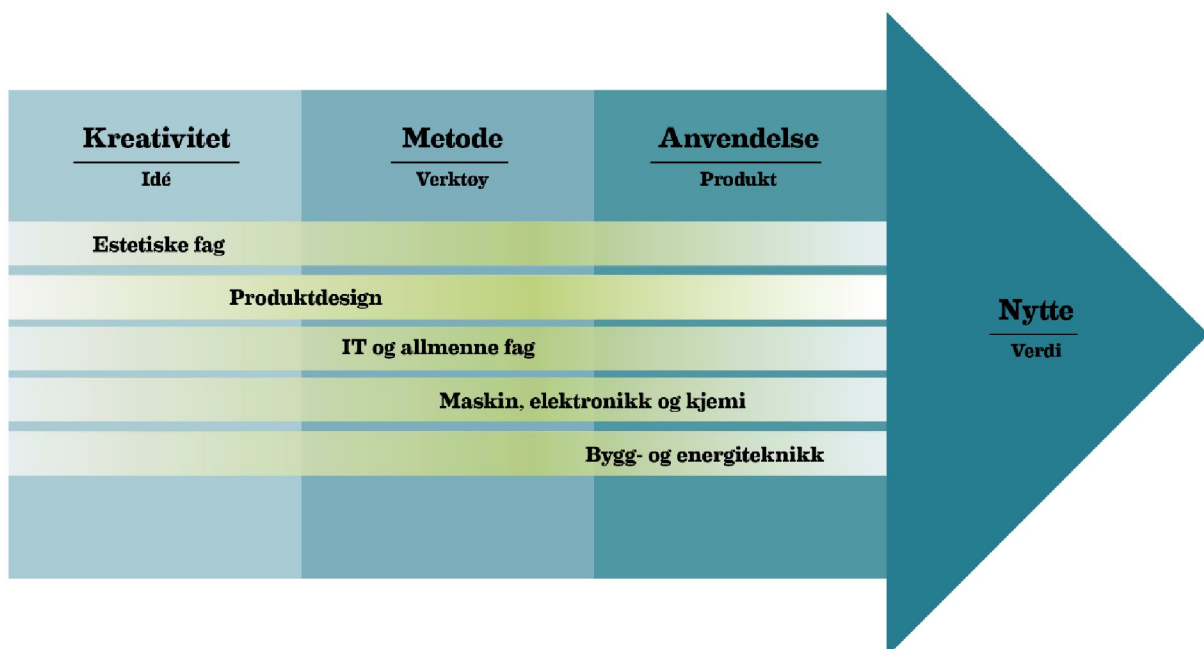
Institutt for arkiv-, bibliotek- og informasjonsfag
 Handelshøyskolen ved HiOA
 Institutt for journalistikk og mediefag
 Institutt for offentlig administrasjon og velferdsfag
 Institutt for sosialfag

Fakultet for teknologi, kunst og design

Fakultet for teknologi, kunst og design har rundt 2800 studenter og 240 ansatte, og har lokaler i Pilestredet i Oslo sentrum og på Kjeller. Fakultetet har fem institutter:

Institutt for bygg- og energiteknikk
 Institutt for estetiske fag
 Institutt for maskin, elektronikk og kjemi
 Institutt for informasjonsteknologi
 Institutt for produktdesign

Den faglige profilen til TKD er organisert etter tre temaer og deres sammenheng, henholdsvis (1) kreativitet, (2) metode og (3) anvendelser. Alle instituttene på fakultetet har elementer fra alle tre tematiske områdene kreativitet, metode og anvendelse, men vektleggingen er ulik. Mens Institutt for estetiske fag og til dels Institutt for produktdesign er faglig tunge innen kreativitet, er fokus på metode og bruk av hensiktsmessige verktøy sterkere hos Institutt for Informasjonsteknologi, i tillegg til Institutt for produktdesign. For Institutt for maskin, elektronikk og kjemi og Institutt for bygg og energiteknikk er metodefokus kombinert med sterkt fokus på faktiske anvendelser og produkter.

Figur 4 TKDs verdikjede

SPS

Senteret ble etablert høsten 1999, med det formål å bidra til å utvikle profesjonsstudier som kunnskaps- og forskningsfelt, nasjonalt som internasjonalt. Den faglige profilen bidrar til at HiOA forsker på profesjonsutdanninger og profesjoner som institusjonen selv tilbyr og utdanner kandidater til. SPS er et bredt sammensatt forskningsmiljø som studerer profesjoner, profesjonsutøvelse, profesjonsarbeidsmarkeder og profesjonskvalifisering. Ved senteret er det 47 årsverk, inkludert ph.d-studenter og administrativt ansatte. Senteret har tre forskningsgrupper.

Senter for velferd- og arbeidslivsforskning (SVA)

Senter for Velferds- og arbeidslivsforskning (SVA) ble etablert i 2014 da forskningsinstituttene AFI og NOVA slo seg sammen med HiOA, mens Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) og Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) ble en del av SVA fra 1.1.2016. Etableringen av SVA har til sammen styrket institusjonen med om lag 200 årsverk innen samfunnsvitenskapelig oppdragsforskning, og satsningen skal styrke hele institusjonen. SVA får 70 % av inntektene sine fra oppdrag. SVA blir med dette Norges største anvendte samfunnsvitenskapelige forskningssenter og vil øke HiOAs evne til å levere kunnskap Norge trenger på sentrale samfunnsområder. Det arbeides målrettet med å ta ut faglige synergier mellom SVA og den øvrige virksomheten, og med å utvikle flere faglige samarbeidsprosjekter mellom SVA og fakultetene.

2.7 Infrastruktur for godt lærings- og arbeidsmiljø

Bygg

HiOA har attraktive studiesteder, og vekst i antall studenter og ansatte stiller stadig nye krav for å innfri ambisjonene til nye læringsformer og gode fasiliteter for forskning. HiOA er blant de mest arealeffektive høyere utdanningsinstitusjoner i Norge, dvs. med minst arealer til disposisjon per ansatte og student. Enkelte av høgskolene og de nye universitetene er i samme situasjon, mens de eldre universitetene har mer areal tilgjengelig per student.

Byggeareal i forhold til studenter og brukere, 2014	Kvm per student	Kvm per campus-student	Kvm per bruker
Høgskolen i Oslo og Akershus	8,3	9,2	7,6
Sum statlige høgskoler	8,1	9,3	7,5
Universitetet i Agder	8,3	9,0	7,6
Nord universitet	9,7	12,2	8,9
Universitetet i Stavanger	11,4	12,0	10,2

Tabell 2: Byggeareal i forhold til studenter og brukere 2016 Kilde: (NSD DBH)

Studentenes tilfredshet med fasilitetene ved avviker ikke mye fra det som er gjennomsnittet i landet for øvrig. Studenter på masterutdanninger er mer fornøyd med fasilitetene enn de på bachelorutdanningene, men forskjellene er små. Tabell 3 under viser svar studenter har gitt i forbindelse med Studiebarometeret NOKUT utformer årlig. Svarene gis på en skala fra 1-5, hvor 1 betyr minst fornøyd og 5 mest fornøyd.

	Nasjonalt	Masterutdanninger ved HiOA	Bachelorutdanning er ved HiOA
Bibliotek	4,2	4,2	4,1
IKT	3,8	3,7	3,6
Utstyr	3,6	3,5	3,5
Lokaler	3,5	3,3	3,3

Tabell 3 Studentenes tilfredshet med lokaler, bibliotek og IKT. (Kilde: Studiebarometeret, NOKUT 2015)

Per oktober 2016 disponerer HiOA en bygningsmasse på om lag 170 000 kvm eller 8 kvm per student og ansatt, hvorav 85 prosent er på studiested Pilestredet. I tillegg til Pilestredet har HiOA lokaler på Kjeller ved Lillestrøm og i Sandvika i Bærum. Studiested Pilestredet består av 11 bygninger, alle lokalisert på eller nær eiendommen som før 1994 huset Frydenlund bryggerier. Studiested Kjeller består av én bygning med lesesaler, bibliotek, undervisningsrom og ulike typer spesialrom. På Studiested Sandvika leier vi lokaler av Bærum kommune i Kunnskapscenteret i Sandvika hvor kommunen har samlet ulike utdanningstilbud. Her disponerer vi sammen med flere andre to auditorier med til sammen plass til 220 personer, 36 undervisningsrom og flere grupperom.

Generelt er bygningsmassen enten nye eller restaurert i løpet av nyere tid og lokalene er generelt godt vedlikeholdt. Deler av bygningsmassen på studiested Pilestredet har etter 20 års leieperiode likevel noe behov for oppgraderinger. Eksempelvis er det planlagt en oppgradering av lokalene i Pilestredet 52 når lærerutdanningene flytter til Pilestredet 42 i 2017. Vi planlegger en større oppgradering i året for å holde tritt med vedlikeholdsbehovet.

Utstyr

HiOA har betydelig behov for utstyr til teknologiutdanningene og til de teknisk innrettede helsefagene, f.eks. ortopedi og radiografi. Ingeniør- og teknologistudiene flyttet inn i nytt bygg i 2007, og alt utstyr er her av nyere dato. For helsefagene er situasjonen mer blandet. Det har vært en betydelig teknologisk utvikling innenfor enkelte områder, som radiografi, hvor enkelte sykehus nå bruker svært kostbart utstyr for magnet- og computertomografi. Der hvor utstyrsmidler ikke strekker til, samarbeides det med sykehus og andre partnere om bruk av utstyr i praksisperioder.

De senere årene er det i flere omganger bevilget midler fra Kunnskapsdepartementet til modernisering av utstyr. I tillegg har HiOA selv rutiner for å avsette midler til å holde utstyret oppdatert og relevant. Ved Fakultet for teknologi, kunst og design har investeringene i all hovedsak vært knyttet til undervisning. Anskaffelser knyttet til forskning er hovedsakelig programvare og bedre datamaskiner enn det som er standard utstyr. Det avsettes årlig FoU-strategiske midler og strategimidler til forskningsgrupper. Strategimidlene fordeles i henhold til søknad og kan også benyttes til innkjøp av utstyr. I tillegg er det de siste årene blitt tildelt øremerkede midler til vitenskapelig utstyr fra Kunnskapsdepartementet. Disse har blitt fordelt ut i fra søknader fra ansatte – til både utdannings- og forskningsformål.

Fakultet for helsefag har utarbeidet en detaljert oversikt over eksisterende utstyr, med antatt verdi og forventet gjenanskaffelseskostnad. Det gjøres årlig avsetninger av budsjettamme på fakultetsnivå til instituttenes gjenanskaffelse og nyinvesteringer. Utstyret har til nå primært vært til bruk i

undervisningen. Utstyret som årlig kjøpes inn er relevant og oppdatert, og tilsvarer det studentene møter i sin praksis og yrkesutøvelse. De siste årenes midler til teknologi har blant annet bidratt til nytt røntgenlaboratorium på radiografutdanningen, oksygenanalysator på fysiologilaben, utstyr til laboratorier for bioingeniørutdanningene og farmasi, og mobilt ekstremtets-CT-apparat. Dette tekniske utstyret benyttes også i forskningen på fakultet for helsefag.

Et eksempel er bevegelsesanalyse-laboratoriet (BevLab), som består av to lokaler på til sammen ca. 200 m². Samlet disponerer BevLab en topp moderne utstyrportefølje med en samlet verdi på omtrent åtte millioner kroner. For tiden er seks ansatte engasjert i prosjekter i BevLab (en professor, fire førsteamanuenser og en høgskolelektor). I tillegg er en ph.d.-student, fire masterstudenter og flere bachelorstudenter i gang med sine respektive forskningsprosjekter i laboratoriet.

Læringscenter og bibliotek

Avdelingen Læringscenter og bibliotek (LSB) har ca. 80 ansatte. Av disse er syv vitenskapelige ansatte med førstekompetanse, fem er universitetsbibliotekarer i tillegg til ca. 30 spesialbibliotekarer med mastergrad. I tillegg kommer ca. 30 studentassistenter og studentmentorer.

LSB er plassert under Prorektor for undervisning, og understreker bibliotekets betydning for studentenes læring. Bibliotekets andre hovedoppgave, støtte til forskerne, opprettholdes og utbygges gjennom kontakt med fakultetenes forskningsadministrasjon og de enkelte forskerne.

Det er tre bibliotek på studiested Pilestredet, ett på Kjeller samt en bibliotekjeneste i Sandvika. Utover tilgang til en fysisk biblioteksamling gir LSB tilgang til digitale kunnskapskilder innen de ulike fagene det undervises og forskes i. Dette er tilgjengelig både på og utenfor campus. Biblioteket står også som utgiver av 11 Open Access vitenskapelige tidsskrifter samt de to institusjonelle OA-arkivene ODA (for forskningsresultater) og Fagarkivet. I tillegg produseres det undervisningsfilm, opptak av forelesninger, konferanser med mer som gjøres tilgjengelig i arkivet *HIOA-film*.

Samlet hadde bibliotekene i overkant av 810 000 besøk i 2015. Det er tilgang til grupperom og arbeidsplasser med og uten PC, i alle bibliotekene. Samlet har biblioteket et besøk på over en million i året. Det betyr at alle brukere gjennomsnittlig er innom minst en gang i uka. LSB tilbyr undervisning i informasjonsferdigheter, referansebehandling, kildekritikk og faglig forfatterskap til alle studenter og ansatte. 51% av alle studenter deltar hvert år på timeplanfestet undervisning fra LSB.

Biblioteket deltar i nasjonalt- og internasjonalt biblioteknett hvor lån av litteratur og tidsskriftkopier er satt inn i et system som sikrer rask og kostnadseffektiv tilgang til kilder og informasjon som ikke finnes i egne samlinger. LSB hadde i 2015 70 registrerte faglige foredrag og publikasjoner i CRISStin.

Det finnes egne kontaktbibliotekarer for alle institutter. Universitetsbibliotekarene har ansvar for å følge opp forskere og ph.d.-studenter. I tillegg er det etablert en forskerbibliotekargruppe som har ansvar for å delta i forskerprosjekter og utføre større kunnskapsstater. Det er etablert en egen skrive- og språkenhet som gir veiledning til studenter i faglig skriving på norsk og engelsk, samt vitenskapelig forfatterskap på engelsk.

2.8 Ansattes kompetanseutvikling knyttet til primæroppgavene

Tilsetting i vitenskapelige stillinger følger kravene i «Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger». Kompetansekravene vurderes av sakkyndig komité ved tilsetting, som også vurderer den pedagogiske kompetansen. Finner komiteen at den best kvalifiserte søkeren ikke har god nok pedagogisk kompetanse, pålegges den ansatte å oppfylle disse kravene innen to år. Det er nærmere beskrevet i kapittel fire.

Det er iverksatt flere tiltak for å ivareta kompetanseutviklingen hos vitenskapelige ansatte. Et av tiltakene er en ny tilnærming til medarbeidersamtalen, der de individuelle behovene fanges opp og ses i sammenheng med den aktuelle enhets kompetansebehov.

SPS tilbyr ansatte basisemnet i universitets- og høyskolepedagogikk som primært er rettet inn mot ansatte som underviser, men som mangler pedagogisk basiskompetanse. Basisemnet tar utgangspunkt i institusjonens mål om å styrke FoU-basert utdanning og utvikling av en tydelig profesjonsprofil. Emnet sikter mot å ivareta en generell profesjonsrettet profil på universitetspedagogikken og ha høy relevans til den enkelte utdanning og deltakernes faglige forankring og undervisningspraksis. Emnet legger vekt på teoretisk og forskningsbasert grunnlagskunnskap, og er innrettet mot praktiske aspekter ved undervisning, læring og vurdering. Det forutsetter, og bygger videre på, at deltakerne allerede har høy kompetanse i de fagene de underviser i. SPS har også utviklet et metodekurs for nye ph.d-studenter og høyskolelektorer som skal gi deltakerne et bedre grunnlag for forskerutdanning og praksis. SPS gir også et veilederkurs til ph.d-veiledere og tilbyr seminarer og kurs innen vitenskapsteori og metode.

HiOA har som mål å bli ledende på å utvikle og tilby fremragende profesjonskvalifisering på basis av høy vitenskapelig kvalitet og høy yrkesrelevans. Den institusjonelle satsingen Program for fremragende profesjonskvalifisering (FPK) skal støtte opp om dette målet. FPK fokuserer på sentrale spørsmål rundt grunnleggende sider ved profesjonsutdanningene, som utdanningenes relevans, relasjonen mellom utdanning og yrkesfelt, hvordan vi kan skape gode sammenhenger i utdanningsprogrammene mellom fagkomponentene, teori og praksis, og utdanning og forskning, og hvordan vi kan jobbe med å utvikle profesjonell identitet – eller profesjonell dannelse.

Det tilbys en ressurside for undervisere i høyere utdanning generelt og profesjonsutdanninger spesielt og en egen Ressursportal om undervisningskvalitet. Ved å synliggjøre teoretiske perspektiver, praktiske ideer og konkrete eksempler på ulike aspekter ved undervisningssituasjoner, er hensikten at portalen skal fungere som en støtte i videreutviklingen av undervisningskvalitet. Portalen driftes av Program for fremragende profesjonskvalifisering ved Senter for profesjonsstudier.

Det ble høsten 2016 etablert et mentorprogram. Det er spesielt beregnet på å hjelpe UFF-ansatte i å kvalifisere seg for opprykk, og spesielt opprykk fra førsteamanuensis til professor.

Høsten 2016 etablerte HiOA et veiledningskurs for doktorgradsveiledere. Fra 2016 ble kvalitetssystemet endret til å sette krav til substansiell veiledningserfaring for å være hovedveileder ved institusjonens programmer. FOU-utvalget etablerte også et krav om gjennomføring av veiledningskurs eller substansiell veiledningserfaring for å få tildelt ph.d-studenter finansiert over høyskolens budsjett.

Det arbeides med å utvikle et kompetanseutviklingsprogram for forskningsadministrativt ansatte. I dette arbeidet lener vi oss på arbeidet som gjøres i NARMA og EARMA.

HiOA ser deltakelse i eksterne forskningsprosjekter som et viktig element i utviklingen av institusjonens forskningskvalitet. Søknadsskrivingen og selve prosjektene bidrar til å systematisere forskerne og forskningsgruppene egne langsiktige forskningsmål og programmer. Prosjektdeltakelse i forskningsprosjekter med flere partnere bringer også inn en aktiv og krevende fagfellevurdering av forskningen i dens tidlige fase. I tillegg øker prosjektene forskernes evne til å utvikle teambaserte forskningsutviklingsstrategier. Institusjonen legger derfor stor vekt på at forskningsmiljøene skal arbeide med søknader og delta i slike prosjekter. Forskningsavdelingen har en egen gruppe som støtter forskningsmiljøer i søknadsprosesser, spesielt mot internasjonale programmer, og følger opp innvilgede prosjekter. Gruppen består per 1.januar 2017 av seks ansatte.

Ved institusjonen arbeides det systematisk for å styrke forskningsgruppenevne til å sette langsiktige forskningsmål, utvikle strategier for å nå dem, og lede forskningsgruppene på en dag-til-dag og uke-til-uke-basis i henhold til strategiene. HiOA har lagt om sin administrative FOU-støtte til å gå aktivt inn som rådgivere for forskningsgrupper og individer for å oppnå denne utviklingen.

Høsten 2016 ble «Booster prosjektet» igangsatt som et strategisk tiltak for å støtte opp under dette. Dette er en målrettet satsing der høyt kvalifiserte, utvalgte forskningsgrupper får spesialtilpasset administrativ og økonomisk støtte over en periode på tre år for å posisjonere seg, etablere og nå ambisiøse mål, og ikke minst hevde seg sterkere i den nasjonal og internasjonale konkurransen om forskningsmidler. Forskningsgruppene som deltar i prosjektet er valgt ut og har sterk ledelsesforankring på fakultetsnivå.

Programmet er delt inn i tre faser. Fase en kartlegger de utvalgte gruppenevne muligheter blant de ulike finansieringsmulighetene, samt gruppenevne sterke sider og utviklingsmuligheter. Fase to har som mål å utvikle en strategi for gruppen for innhenting av ekstern finansiering, samt validere ulike søknadsideer, profilering av gruppen, kompetanseheving, etc. I fase tre vil forskergruppen arbeide med søknadsutvikling og profesjonalisere dette arbeidet, samt bruke eksterne finansieringsmuligheter i oppbygging og styrking av gruppen og medlemmenevne karrierer.

Gruppene som deltar i boosterprogrammet får administrativ støtte og strategiske midler til å hevde seg nasjonalt og internasjonalt i konkurransen om forskningsmidler.

Følgende grupper er valgt ut til å delta i første runde av prosjektet som startet høsten 2016.

- Fakultet for helsefag, Institutt for fysioterapi, forskergruppen Aldring, helse og velferd
- Fakultet for teknologi, kunst og design Institutt for informasjonsteknologi, forskergruppen Universell utforming av ICT
- Fakultet for lærerutdanning, institutt for barnehagelærerutdanning, forskergruppen Blikk for barn - Profesjonsnærhet og profesjonsutøvelse
- Fakultet for samfunnsvitenskap, Institutt for arkiv-, -bibliotek- og informasjonsfag (ABI), forskergruppen Metadatabaserte informasjonssystemer (METAINFO)
- KAI - Kompetansesenter for arbeidsinkludering

De seks forskergruppene er valgt ut fordi de har sterk motivasjon, forskning av høy kvalitet, ambisjon om å hente inn eksterne midler, ønske om å videreutvikle forskningsgruppen og god tematisk match og relevans i Forskningsrådet og Horisont 2020. I tillegg har forskergruppene kapasitet og god lederstøtte til å gjennomføre programmet.

I 2016 ble HiOA- akademiet lansert. Dette er underlagt HR avdelingen og tilbyr kompetanse- og karriereutviklingstiltak til alle ansatte. Tilbudet av kurs og programmer retter seg mot undervisnings- og forskerpersonale, administrativt personale og ledere på tvers av organisasjonen. Akademiet skal bidra til ansatte får mulighet til å utvikle kunnskaper, ferdigheter, evner og holdninger tilpasset nåværende og fremtidige oppgaver og krav i arbeidet.

2.9 Forskningsadministrasjon og FoU-støtte

Over tid har HiOA bygget opp en forskningsvirksomhet som krever økt forskningsadministrativ støtte og utviklingsressurser for å kunne fortsette økningen i kvalitet og produksjon.

Forskningsvirksomheten og forskningsadministrasjonen underlagt prorektor for FoU sine

ansvarsområder. I tillegg til den institusjonelle forskningsadministrasjonen har hvert fakultet⁴ en egen FoU-administrativ seksjon, mens sentrene (SPS, SVA) har egne forskningsadministrative medarbeidere. De fakultære FoU-seksjonene ledes av en seksjonssjef som rapporterer til fakultetsdirektøren ved det respektive fakultet. Forskningsdirektøren og seksjonssjefene, samt representanter fra SPS og SVA danner et forskningsadministrativt ledernetverk (FAL) som sammen koordinerer de FoU-administrative tjenestene ved institusjonen.

HiOA har arbeidet målrettet for å styrke institusjonaliseringen av FoU og innovasjon gjennom et styrket fokus på å videreutvikle den institusjonell infrastrukturen, utviklingsmekanismer og støttesystemer, og en markant styrking og koordinering av forskningsstøtte.

Forskningsadministrasjonen har en sentral oppgave i å tilrettelegge for, og støtte opp under, ledelsens arbeid på FoU-området både på enhetsnivå og på institusjonelt nivå. I tillegg bidrar forskningsadministrasjonen med tilrettelegging og støtte for forskningsmiljøene. De forskningsadministrative tjenestene skal være brukerorienterte og effektive og utføres i et nært samarbeid mellom den institusjonelle forskningsadministrasjonen og forskningsadministrasjonen på fakulteter og sentra.

De FoU-administrative arbeidsoppgavene på institusjonsnivå gjenspeiles i FoU-administrasjonen ved fakultetene. Denne er delt inn i tre undergrupper:

EU-teamet: Kompetanseenhet med spesialisert ekspertise knyttet til søknads- og prosjektutvikling for eksternt finansierte forskningsprosjekter fra EU-kommisjonen og større institusjonelle søknader til Forskningsrådet. Det er lagt til rette for et tett samarbeid om disse søknadsprosessene mellom ulike enheter og ulike nivå. EU-teamet er «Legal Entity Appointed Representative» for EU-kommisjonen og tildeler formelle roller og rettigheter i EU-finansierte prosjekter. EU-teamet forvalter en institusjonell rammebevilgning fra Forskningsrådet til prosjektetableringsstøtte (PES) og posisjoneringsmidler (POS), i tillegg til egne strategiske midler. EU-teamet har kontakt med nasjonale kontaktpunkter i Forskningsrådet (NCP-er) og EU-kommisjonen.

Verdiskapning, innovasjon og entreprenørskap (VIE)-gruppen: Høy anvendelse av FoU, tett samarbeid med arbeidslivet, tverrprofesjonelt samarbeid og studenter med omstilling og VIE-kompetanse er viktige faktorer for at institusjonen sikrer sitt samfunnsoppdrag som universitet. FoU-administrasjonen bidrar med bistand til ansatte og studenter som: Håndtering av avtaler og kontrakter, utarbeide malverk, håndtering av immaterielle rettigheter, kommersialiseringsstøtte, kontakt med eksternt støtteapparat, kontakt med virkemiddelapparat, insentiver. Samarbeid med eksterne aktører er sentralt i VIE-arbeidet for sikre relevans og for å forenkle en kommersialiseringsprosess for ansatte og studenter. HiOA samarbeider i dag med blant annet: Oslo Medtech, Oslo Edtech, Oslo Cancercluster, Kjeller Innovasjon, Connect Norge, Tøyen Startup Villiage, Inven2.

Forskningsetikk og forskningsdata: I flg. personopplysningsloven plikter institusjonen å sikre at forskningsdata blir behandlet med tilfredsstillende informasjonssikkerhet i forhold til konfidensialitet, integritet (opplysningene skal være korrekte) og tilgjengelighet. FoU-administrasjonen har koordinatorfunksjonen for personvern i forskning, og bistår blant annet ved risikovurderinger, utarbeidelser av overordnede veiledninger og rutiner, bistand til fakulteter/sentra og forskere vedrørende spørsmål om meldeplikt til NSD og valg av lagringsløsninger (i samarbeid med IKT), og opplæring i form av presentasjoner om personvern for studenter og forskningsgrupper. FoU-administrasjonen jobber sammen med forskningsetisk utvalg når det gjelder utarbeidelse og

⁴ Ved Fakultet for samfunnsvitenskap utgjør seksjon for FoU og seksjon for økonomi én felles seksjon.

oppdatering av retningslinjer/regler for saksbehandling innenfor forskningsetikk. I tillegg gis opplæring i form av presentasjoner for ansatte og studenter og samt at det gis bistand til fakultetene/sentrene når en forskningsetisk sak oppstår.

Dokumentasjon og koordinerings-gruppen: Generell oppfølging av FoU-produksjon, rapportering, indikatorer og kvalitetssikring, samt oppfølging av forskerutdanningen og doktorgradsstudier.

Den institusjonelle FoU-administrasjonen innehar rollen som sekretær og saksbehandler for FoU-utvalget, doktorgradsutvalget og forskningsetisk utvalg på institusjonsnivå. I tillegg har den institusjonelle FoU-administrasjonen koordineringsansvar for Forskerutdanningssekretariatet (FUS).

FoU-administrasjonen har en koordinerende funksjon og/eller ivaretar en institusjonell rolle, både nasjonalt og internasjonalt i rekke eksterne nettverk der HiOA deltar, f. eks. EUA (inkludert CDE), NARMA, EARMA, NCURA, COST BESTPRAC, EU-nettverket Viken med flere.

Det fellesadministrative nivået arbeider også med kompetanseheving for forskere, veiledere og FoU-administrativt personale på tvers av nivåene.

FoU-seksjonene på de enkelte enhetene jobber tett sammen med forskerne og ledelsen på fakultetet/instituttene, og håndterer den daglige veiledningen og rådgivingen. Arbeidsoppgavene er mange, men kan i hovedsak deles i fire kategorier:

Innhenting av eksterne forskningsmidler - I søknadsutviklingsfasen bidrar FoU-seksjonene med f.eks. kartlegging og analyse av relevante programmer, utlysninger og policybakgrunn, validering av søknadsideer, partnersøk, budsjettering⁵, utforming og innhenting av støttedokumenter og annen teknisk støtte, samt revisjon og evaluering av søknader. FoU-seksjonene koordinerer arbeidet med blant annet seksjon for økonomi, seksjon for HR, seksjon for IKT tidlig i søknadsprosessen, samt ved oppfølging av pågående prosjekter, slik at prosjektene som får tilslag er kvalitetssikret mht. drift.

Retningslinjer og avtaleverk – FoU-seksjonene bidrar til kvalitetssikring av internkontrollen for forskningsprosjekter. Dette gjelder mht. gjeldene regelverk innen f.eks. personopplysningsloven, helseforskningsloven, og forvaltningsloven. Seksjonene bidrar til utarbeidelse av avtaler og kontrakter mht. forskningssamarbeid, samt veiledning mht. informasjonssikkerhet, håndtering og lagring av forskningsdata. Sistnevnte utføres i tett samarbeid med administrasjonen på institusjonsnivå.

Doktorgradsutdanning – FoU-seksjonene⁶ er administrativt ansvarlig for fakultetenes doktorgradsstudier og har rollen som sekretær og saksbehandler for det lokale doktorgradsutvalget.

Forskningspolitisk- og strategisk planarbeid – FoU-seksjonene arbeider tett med ledelsen på fakultetene/sentrene for å bistå i strategisk planarbeid og implementering av strategiske tiltak innen FoU-arbeid. I dette arbeidet inngår analyse- og rapportarbeid, og koordinering av evalueringsarbeid. Seksjonen har rollen som sekretær og saksbehandler for det lokale FoU-utvalget.

Det fellesadministrative nivået har siden 2015 arbeidet med å utvikle sterkere koordinerende og en mer aktiv kompetansehevende rolle.

- Det tidligere nevnte Booster- programmet (avsnitt 1.4) hvor forskningsgrupper med spesielt godt potensiale får spesialtilpasset administrativ og økonomisk støtte over en periode på tre

⁵ Samarbeid med seksjon for økonomi.

⁶ Ved Fakultet for samfunnsvitenskap ligger ansvaret hos Seksjon for studieadministrasjon

år for å etablere og nå ambisiøse mål, øke artikkelproduksjonen, utvikle internasjonale relasjoner og øke deltakelse i nasjonale og internasjonale prosjekter.

- HiOA utvikler vinteren 2016-2017 et tilsvarende individprogram for å utvikle framtidige forskertalenter posisjonere dem for gjennomslag i FRIPRO og EUs individuelle programmer, f.eks. Marie Skłodowska-Curie actions (MSCA) og European Research Council (ERC) grants.
- Det arrangerer jevnlig kurs og seminarer for forskere og administrativt personale. I 2016 har f.eks. FoU-seksjonen arrangert kurs i søknadsskriving for Horisont 2020, workshop i ulike søknadsverktøy for FoU-administrativt personale og kurs nettverksbygging. Det har videre blitt holdt kurs om prosjektplanlegging for forskningsledere, i et samarbeid mellom Avd. for økonomi og FoU-seksjonen.

For forskerutdanningen har HiOA i 2016 etablert et felles kurstilbud for veiledere i doktorgradsstudiene, et kurs som etter planen skal gjennomføres hvert semester. I tillegg til det interne kurset finansierer HiOA også deltakelse for veiledere og forskere på ulike eksterne tilbud, både ved de norske universitetene og på nordiske tilbud, der institusjonen får tildelt plasser.

2.10 Tjenester for studentene

Administrative tjenester

Fokus på videreutviklingen av de studieadministrative tjenestene de siste årene har vært og er brukerorientering. Målet er å gjøre studentene i stand til å administrere sin egen studiehverdag, og studentene er derfor tett involvert.

Studieavdelingen har ansvaret for de studieadministrative tjenestene på systemnivå, i tillegg til de tverrfakultære tjenestene for studievalg, opptaks- og karriereveiledning. Avdeling for samfunnskontakt og kommunikasjon er systemeiere for kommunikasjon med studentene, mens Studieavdelingen og fakultetene er innholdsleverandører. Fakultetene bidrar med kunnskap om fagene inn i utviklingen av de studieadministrative systemer og tjenester. Ansatte ved fakultetene har tett kontakt med studentene og er i de fleste sammenhenger bindeleddet mellom studieavdelingen og studentene.

Studieavdelingen gjennomfører årlig undersøkelser for å kunne tilpasse tjenestene som tilbys første- og sisteårsstudentene. Undersøkelsene inkluderer studentenes oppfatninger av kvaliteten på infrastruktur og informasjon, programplanene og det faglige utbyttet. I tillegg brukes Studiebarometeret for å innhente informasjon om andreårsstudentenes opplevelse av kvalitet på programplan og det faglige utbyttet.

Kommunikasjon og informasjon

Studiesøkere møter nettsider som er tilpasset og testet for å treffe informasjonsbehovet søkerne har. Gjennom nettsidene tilbyr HiOA søker- og opptaksveiledning, samt chat-funksjon i perioder opp mot søknadsfrister.

Interaktiv og bedre kommunikasjon med søkerne er et resultat av strategien som er utviklet for å møte informasjonsbehovet til en sterkt voksende og heterogen studentmasse. Denne strategien gir føringer for hvordan HiOA kommuniserer med studentene, og hvilke saker som skal publiseres hvor. HiOA benytter i perioder med stor pågang muligheter for chat, og var den første utdanningsinstitusjonen i landet som tok i bruk en egenutviklet mobilapplikasjon for semesterkviktering høsten 2014. For studentene er «Min side» og «Programplaner på nett» to tjenester som bidrar til bedre kvalitet på tjenestene og effektivisering. HiOA bistår også studenter

gjennom sosiale medier som Facebook, Instagram og Twitter. Alle bygg har infoskjermer med tilpasset og oppdatert informasjon.

For studentene er IKT-tjenester viktige både ved opptak og under studiene:

Ved opptak: Studenten blir registrert i FS (Felles Studentsystem), og får tilsendt et velkomstbrev med informasjon om hvilke rettigheter og plikter de har samt informasjon om fadderordning og aktiviteter som finner sted de to første ukene etter semesterstart. Nye studenter får påloggingsinformasjon til «Min side», intranettet for studenter, med tilpasset informasjon knyttet til studentens fag og emner.

Under studiene: På «Min side» får studenten tilgang til StudentWeb som inkluderer muligheter for selvregistrering, endring av persondata og søknad om opptak direkte på nett. I tillegg kan studentene hente ut informasjon om eksamenskarakterer, utdanningsplaner og giro for semesteravgift.

Læringsplattform

Alle studenter benytter innloggingssystemet Fronter til undervisning, veiledning og kommunikasjon med undervisningspersonell. Studentene har i tillegg tilgang til Office 365 som gir mulighet til samhandling og fildeling i skyen med andre studenter. Høsten 2015 ble det igangsatt en vurdering av læringsplattform opp mot undervisningen HiOA ønsker å tilby. Dette sammenfaller med at Uninett utarbeider kravspesifikasjon for ny læringsplattform på vegne av flere universiteter og høyskoler.

Digitalisering

Digitalisering er et særskilt satsingsområde for å skape bedre og mer effektive utdanninger. God infrastruktur er viktig for å bidra til god kvalitet i utdanning og god forskning. HiOA ønsker å løfte digitalisering som et sentralt virkemiddel for kvalitets- og tjenesteutvikling og effektivisering. En ny type student stiller krav til en ny type utdanning. Relevant informasjon må kunne presenteres på nye måter tilpasset den enkelte students behov. Digitale samhandlingsløsninger må utformes for å legge til rette for økt mobilitet mellom institusjoner i og utenfor Norge. Gjennom digitalisering skal HiOA sikre riktige beslutninger og god prioritering av ressurser gjennom god behovsforståelse. Oppgaver som kan, skal automatiseres. HiOA skal gjennom digitaliseringsarbeidet posisjonere seg som en moderne og brukerorientert utdannings- og forskningsinstitusjon for kunnskapsutvikling. I første omgang har HiOA i 2015 satt i gang digitaliseringsprogrammet.

Digitaliseringsprogrammet er en strategisk satsing for å øke kvaliteten i utdanningene og bidra til at våre studenter får gode læringsopplevelser. Programmet går over tre år og består av fire prosjekter som hver på sin måte vil bidra til bedre kvalitet og mer varierte og fleksible undervisnings- og vurderingsformer.

1. Virksomhetsarkitektur og porteføljestyling
2. Etablering av et kompetansemiljø for bruk av digitale verktøy i undervisningen
3. Anskaffelse og implementering av et nytt learning management system (LMS)
4. Digital vurdering

En grunnleggende forutsetning for å lykkes med digitalisering av utdanning er å sørge for at de ansatte føler seg trygge og har god kompetanse. Et av prosjektene i programmet er derfor å etablere et kompetansemiljø for bruk av digitale verktøy i undervisningen.

Når det gjelder digital vurdering, har HiOA kommet langt. Våren 2015 avla 1500 kandidater digital skoleeksamen. Disse eksamenene fordelte seg på 22 ulike emner der alle fakulteter er representert. 11 prosent av de som var oppmeldt til en skoleeksamen våren 2015, avla denne digitalt. Høsten 2015 var tallet 25 %. I tillegg hadde HiOA omlag 60 hjemmeeksamener i Inspira og Wiseflow høsten 2015.

I 2016 avlegger 46% av våre studenter skoleeksamen digitalt og så og si alle innleveringer gjøres digitalt. Utfordringen fremover vil være å tenke nytt rundt vurdering og ta i bruk de mulighetene som ligger gjennom bruk av ny teknologi. I 2016 videreutvikler HiOA den digitale satsingen med å etablere prosjektet «LearningLab» vurderer fortløpende andre digitaliseringstiltak av undervisnings- og læringsformer.

Studentstøtte og førstelinje

Førstelinjetjeneste består av to servicetorg (Kjeller/Pilestredet), fire infosentre på fakultetene og sentralbordet. Servicetorgene er tverrfakultære, og er behjelpelig med generell studieveiledning og studieadministrative tjenester. Infosentre på fakultetene gir mer studiespesifikk veiledning og tjenester knyttet til studiet.

Fokuset på studentens opplevelse av studentstøttetilbudet har vært utgangspunktet for flere prosjekter og tjenesteutvikling de siste årene. Målet har vært å levere et godt studentstøttetilbud til alle studenter uavhengig av hvilke studier de er tilknyttet som gjør studiehverdagen grei å manøvrere, både når det gjelder å administrere egne studier, og involvering og engasjement i ikke-meritterende aktiviteter som har betydning for det psykososiale læringsmiljøet og utvikling av karriereferdigheter.

Dette har resultert i bla følgende tjenester:

Forutsigbar studiehverdag: målrettet jobbing med tydelig og korrekt formidling av studieinformasjon, timeplan, program og emneplaner og regelverk

Informasjonskompetente studenter: sikrer at alle studenter har informasjon tilgjengelig om litteratursøk, kildekritikk, kildehenvisning, studieteknikk og akademisk skriving. Undervisning og veiledning i informasjonskompetanse holdes av Læringsssenter og bibliotek som en integrert del av opplæring på bachelor-, master-, doktorgradsnivå, samt videreutdanninger.

HiOA Karriere: karriere – og alumnitjeneste i vid forstand som retter seg mot studenter, søkere og alumner. Gjennom tjenesten tilbys ulike arrangementer, møteplasser, veiledning og kurs for å bistå søkere, studenter og tidligere studenter i å utvikle karriereferdigheter og ta gode valg om utdanning og jobb.

Si-ifra: Etablert som en kanal inn, uavhengig av fakultetstilknytning, hvor studenter kan si fra om kritikkverdige forhold knyttet til læringsmiljø. Studentenes tilbakemeldinger blir fulgt opp og tatt opp med den gjeldende enhet.

Studentliv: I tillegg til opplæring, oppfølging og samarbeid med studentdemokratiet har HiOA en egen studentlivsordinator som skal sørge for vekst, systemer og strukturer for studentforeningene ved institusjonen. HiOA tror på bred studentinvolvering og medvirkning. Studentforeningene har gjennom Konsulatet – foreningen for foreningene, fått til et unikt samarbeid med studentdemokratiet, foreningene seg imellom og med institusjonen.

2.11 Studentombud

Studentombud ble opprettet som en 100 % stilling for en prøveperiode på to år i styremøte 17. juni 2014. Studentombudet startet i stillingen i januar 2015. Ordningen ble gjort til en fast ordning fra og med 2017. Formålet er å sikre at saker som gjelder studenter blir rettmessig behandlet, og at ulike problemer blir løst på lavest mulig nivå. I tillegg til enkeltsaker skal Studentombudet løfte prinsipielle problemstillinger som har betydning for studenters rettssikkerhet i organisasjonen. Studentombudet

rapporterer årlig til styret, og kan også ved behov melde opp saker til styret selv. Organisatorisk er studentombudet plassert i HR-avdelingen, for å sikre uavhengighet og samtidig sørge for at studentombudet har et faglig og juridisk felleskap. Dette gir også en organisatorisk tilhørighet som gjør det enklere for organisasjonen å lære av studentombudets erfaringer og forslag til forbedringer.

Se vedlegg for nærmere beskrivelse av de studieadministrative tjenestene (vedlegg 3/22) og kommunikasjonspolicy (vedlegg 3/23)

2.12 Systematisk kvalitetsarbeid ved HiOA

Strategi 2020 slår fast at HiOA er unik i nasjonal sammenheng gjennom bredden i profesjonsutdanningene som tilbys, nærheten til praksisfeltene og mulighetene som gis til fordypning på master- og doktorgradsnivå. Hovedmål for utdanningsområdet i strategi 2020 er at HiOA skal være internasjonalt ledende på profesjonsutdanninger. HiOA skal styrke kvaliteten i utdanningene på alle nivåer gjennom en sterkere forbindelse til forskning og utviklingsarbeid, gjennom økt satsing på forskning og på videreutvikling av den akademiske kulturen. I tillegg skal økt satsning på internasjonalisering og digitalisering sikre og utvikle utdanningskvalitet. Mer internasjonalt samarbeid vil styrke både utdanning og forskning, og dermed sikre utdanningskvaliteten. Det er avsatt stimuleringsmidler for ansatte, stipend til forskningsopphold i utlandet, posisjoneringsmidler, prosjekt- og publiseringsstøtte, samt at det er satt av ressurser for internasjonal sommer skole, publisering av program- og emneplaner på engelsk og kvalitetssikring og hjelp til utforming av internasjonale søknader.

System for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av utdanningene er utformet for å sikre og fremme kvalitet i utdanningstilbudet gjennom systematisk evaluering og vurdering av kvaliteten i utdanningene. Systemet fremhever målet om å utdanne fremragende kandidater og fremme forskning og ny kunnskap.

System for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av utdanningene ble vedtatt av styret 12. mars 2013, og revidert system ble vedtatt 10. februar 2015 etter krav, råd og anbefalinger fra NOKUTs evalueringskomite. NOKUTs styre godkjente kvalitetssystemet 10. desember 2015.

Kvalitetsarbeid

HiOA er opptatt av å sikre kvalitet i studier på programnivå. Systemet for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i utdanningene bygger på evaluering, analyse og rapportering som skal føre til tiltak og oppfølging på lavest mulig nivå i organisasjonen.

Kvalitetsarbeidet skal dekke alle vesentlige områder innen de definerte kvalitetsområdene for å sikre kvaliteten på studentene læringsutbytte. De fem kvalitetsområdene er som følger:

1. Inntakskvalitet (opptak og mottak av studenter)
2. Kvalitet på infrastruktur og informasjon (fysisk tilrettelegging og informasjonsflyt)
3. Kvalitet på programplan (sammenheng og helhet i studieprogrammene og tilrettelegging for internasjonalisering)
4. Kvalitet på faglig utbytte (sammenheng mellom programplaner og undervisning, FoU-basert utdanning og internasjonalisering i utdanningen, tilrettelegging og oppfølging av studenter)
5. Samfunnsrelevans (kandidaters og arbeidsgiveres tilbakemelding på utdanningenes arbeidslivs og samfunnsrelevans)

Ulike datakilder benyttes for å vurdere kvaliteten på alle utdanningene, som analyseres og vurderes i årlige rapporter på alle nivåer, dvs. programrapporter, instituttrapporter, fakultetsrapporter og institusjonsrapporten i en hierarkisk aggregert rapportstruktur. Det er i kvalitetssystemet lagt stor vekt på å systematisk innhente studentenes synspunkter om kvaliteten i utdanningene gjennom følgende evalueringer og undersøkelser:

Emneevalueringer: studentene evaluerer alle emner i sitt studium. Kvalitetssystemet krever at alle emner evalueres hver gang emnet gjennomføres. Kravet til emneevalueringer gjelder også emner som ikke inngår i et studieprogram. Evalueringsmetodene er valgfrie, men skal uansett form oppsummeres i en emnerapport.

Praksisevalueringer: alle praksisperioder i studiene skal evalueres hver gang. Evalueringsmetodene er valgfrie, men det er utarbeidet felles mal for hvordan det skal rapporteres fra praksisevalueringene.

Studentundersøkelser: studieavdelingen gjennomfører årlig undersøkelser blant første- og sisteårsstudentene. Formålet er å undersøke studentenes opplevelse av kvaliteten på infrastruktur og informasjon, programplanene og det faglige utbyttet. Studiebarometeret, som omfatter andreårsstudentene på bachelorutdanningene og sisteårsstudentene på masterutdanningene er også en integrert del av kvalitetssystemet. Til sammen omfatter disse undersøkelsene studenter på alle trinn i studiene i første og andre syklus. Når det gjelder forskerutdanningene, bruker HiOA de årlige framdriftsrapportene utfylt av ph.d.-studentene og veilederne som datagrunnlag.

Videre innhentes data fra:

Faglige vurderinger, forskningsprosjekt og kvalitetsutviklingsprosjekt

- Faglæreres og sensorers tilbakemeldinger i kvalitetsrapportene
- Forskning, rapporter og publikasjoner fra egne og eksterne fagmiljøer
- Program for fremragende profesjonskvalifisering (FPK)
- Database for studier av rekruttering til profesjoner, kvalifisering for profesjonell yrkesutøvelse og profesjonelles karrierer, StudData
- Rapporter fra eksterne evalueringer igangsatt av HiOA (eksterne fagkomiteer) og nasjonale evalueringer igangsatt av NOKUT

Internasjonale rankinger:

- U-Multirank og andre relevante rankinger

Registerdata:

- Database for statistikk om høgre utdanning
- StudData
- Felles studentsystem (FS)

Annet:

- Skriftlige referater fra aktuelle møter der kvalitetsarbeid er i fokus (lærermøter, møter mellom årskoordinatorer, årlige programsamlinger, styringsdialogmøter)
- Meldinger fra HiOAs Si ifra-system for studenter

Fakultetsrapportene danner grunnlaget for institusjonens kvalitetsrapport og analyseres i henholdsvis det institusjonelle doktorgradsutvalg (DGU), institusjonelle utdanningsutvalget (UU) og læringsmiljøutvalget (LMU). Kvalitetsrapporten informerer styret om i hvilken grad det er samsvar mellom resultater og vedtatte mål og strategier, og gir råd og forslag til tiltak for å bedre kvaliteten i utdanningene. Institusjonens ledelse ved rektor har ansvar for å ta tiltakene og føringene fra styret til videre behandling gjennom årlige styringsdialogmøter med fakultetene og sentrene. Fakultetenes og sentrenes hovedrolle i kvalitetssikringssystemet er å ha et overordnet blikk for kvalitetsutvikling for

alle utdanninger innen enhetens fagområde(r), mens instituttets fremste ansvar er å koordinere og iverksette tiltak.

Alle program/studier har en ledelse med ansvar for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling innenfor sitt fagområde. Deres ansvar er å sikre utdanningskvalitet ved å følge opp studiet blant annet med å sammenfatte emneevalueringer, analysere relevante data, utforme tiltak og handlingsplaner i årlige programrapporter. Siden instituttene er svært ulike i størrelse fra 20 – 135 ansatte, kompleksitet og omfang av studietilbud på ulike nivåer, er det viktig at fakultetene gis mulighet til lokale løsninger for organisering innenfor felles hovedmodeller for å sikre faglig ledelse med tydelig ansvar for kvalitetssikring og utvikling av alle studier. Alle studier har emneansvarlige for hvert emne, og avhengig av studiets størrelse er emneansvarlig instituttleder eller studieleder.

Studieleder tilsettes på åremål for fire år, med mulighet for tilsetting i ytterligere to perioder, maksimalt tre sammenhengende perioder eller i et sammenhengende tidsrom på 12 år. Studieleder er leder for det/de studieprogram og fagområder som er definert innenfor eget studielederområde. Studieleder skal lede og legge fram saker, møte i læringsutvalget/fagutvalg og andre utvalg knyttet til studieprogrammet. Studieleder har instituttleder som nærmeste leder og rapporterer til henne/ham i alle forhold som har betydning for studielederområdets virksomhet. Studieleder inngår i instituttleders ledergruppe og deltar som observatør på instituttrådsmøter og årlige seminarer.

Studieleder har ansvar for at virksomheten innenfor studielederområdet gjennomføres i tråd med vedtatte strategier og mål, og for at:

- studieprogrammet/-ene er basert på det fremste innen FoU og erfaringskunnskap
- forholdene innenfor studielederområdet legges til rette for FoU, slik at enheten ivaretar sitt bidrag til instituttets FoU
- studieprogrammet/-ene er tilrettelagt med sikte på et godt læringsmiljø
- den faglige virksomheten i studielederområdet blir profilert utad, spesielt gjennom samhandling med praksisfeltet
- emnerapportene sammenstilles med andre relevante data for årlig studieprogramrapporten
- kvalitetssikringstiltak gjennomføres og at studentevalueringer følges opp i samarbeid med studentene

I arbeidet med programrapportering bidrar studiets øvrige fagstab. Instituttleder har ansvaret for instituttets kvalitetssikring og kvalitetsutvikling, og for å sammenfatte og analysere årlige programrapporter til instituttrapporten med tiltak og handlingsplaner viktige for fakultetsrapporten. Studieavdelingen er ansvarlig for de studieadministrative prosessene i kvalitetssystemet og skal påse at resultater fra institusjonens og nasjonale studentundersøkelser, blir presentert for fakultetene og instituttene i god tid før fakultetenes og instituttenes oppstart med arbeidet med kvalitetsrapportene. Institusjonens sentrale undersøkelser blir utarbeidet av studieavdelingen i samråd med fakultetene i tråd med føringer i kvalitetssystemets fem kvalitetsdimensjoner og indikatorer. Studieavdelingen leder også institusjonens administrative ressursgruppe for arbeidet med kvalitetssystemet. I samarbeid med FoU-seksjonen om forskerutdanningen har studieavdelingen ansvaret for å analysere og sammenstille datagrunnlaget for kvalitetsarbeidet og sørge for at rapportene ses i sammenheng i institusjonsrapport for behandling i utvalgene.

2.13 Etablering av studier og utforming av program- og emneplaner

Studieutvalget⁷ fastsatte 18. juni 2012 retningslinjer for etablering av nye studier og utarbeiding av planer for studier ved Høgskolen i Oslo og Akershus og maler for program- og emneplaner (vedlegg 2.7). Retningslinjene skal sikre at etablering av studier og utforming av program- og emneplaner skjer i samsvar med gjeldende lov- og regelverk. Retningslinjene gjelder i tillegg for utredningssøknader av nye studier, nedlegging av etablerte studier og oppheving av grader. Videre skal retningslinjene:

- bidra til at utvikling og etablering av studier er i samsvar med strategiske mål og satsingsområder og arbeidslivets og samfunnets behov og kompetansekrav
- klarlegge krav og prosedyrer for etablering av nye studier, nedlegging av studier og oppheving av grader med sikte på en helhetlig og målrettet styring av den samlede studieportefølje
- klarlegge prosedyrer for godkjenning av planer for studier
- bidra til kvalitetssikring av studiene ved å klarlegge krav til innhold og utforming av studienes planer
- sikre kvalitet og effektivitet i saksbehandlingen

Før arbeidet med å utforme et nytt studium kan starte må en utredningssøknad være godkjent av samme interne godkjenningsmyndighet som gjelder for etablering av studier. Fakultet/enhet skal i arbeid med nytt studium forankre dette i vedtatte faglige profil/satsingsområder (jf. strategi). Ved planlegging av nye studier vurderes følgende:

- Behov for og etterspørsel etter studiet, både nasjonalt og regionalt, eventuelt også internasjonalt
- Forventet rekrutteringsgrunnlag og planlagt studenttall på studiet
- Oversikt over og vurdering av liknende og beslektede studier på ulike nivåer som allerede er etablert ved HiOA og/eller andre utdanningsinstitusjoner
- Vurdering av studiet opp mot fakultetets og HiOAs strategiske planer
- Fakultetets fagkompetanse/fagmiljø på fagområdet
- Ressursbruk og finansiering

Fakultet/senter har ansvar for å utarbeide utredningssøknad i tråd med retningslinjene. For utredningssøknader som skal behandles i styret skal rektor og styret orienteres tidligst mulig. Ferdige utredningssøknader oversendes fortløpende fa fakultet til prorektor for utdanning. Utredningssøknader skal drøftes i utdanningsutvalget og i doktorgradsutvalget ved søknad om doktorgradsstudium. Når saken anses tilstrekkelig opplyst legger rektor frem sak for styret med evt. råd fra utdannings- og doktorgradsutvalg.

Innenfor de områder der HiOA kan tildele doktorgrad, har institusjonen myndighet til å bestemme hvilke studier/emner som skal tilbys og inngå i grunnlaget for mastergrad. For øvrige studier på masternivå er det Kunnskapsdepartementet som bestemmer dette etter forutgående akkreditering fra Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT). Det samme gjelder for nye doktorgradsprogrammer. Som akkreditert høgskole har HiOA myndighet til selv å etablere studier på lavere grads nivå. Dette omfatter også godkjenning av planer for studier på dette nivået.

HiOA har krav om at det ved etablering av nye studier skal foreligge en etableringssøknad og en redegjørelse for hvordan studiet oppfyller kravene i studietilsynsforordningen. Redegjørelsen skal følge

⁷ Utdanningsutvalget het tidligere studieutvalget

NOKUTs søkerveiledning for akkreditering av studier. Før en søknad om akkreditering og etablering av et nytt studium kan sendes NOKUT og departementet, skal søknaden og planen for studiet være behandlet og godkjent i de aktuelle interne styringsorganene. For alle studier (studieprogram, emner) skal det foreligge både etableringsgodkjenning og godkjenning av studiets plan. Det må derfor søkes om etablering av alle nye studier, uansett studiets omfang (antall studiepoeng) og nivå. Først når etableringsgodkjenning for et studium foreligger, er det formelt godkjent. Da kan HiOA ta opp studenter, avholde eksamen og tildele studiepoeng og eventuell grad for gjennomført studium. Dette gjelder for studier på alle nivåer.

Styret for Høgskolen i Oslo og Akershus har delegert deler av sin beslutningsmyndighet ved etablering av studier og all godkjenning av planer og endringer i planer for studier til andre interne instanser. Godkjenningsmyndigheten er som følger:

Styret selv godkjenner

- etablering og nedlegging av studier på bachelornivå og videreutdanningsnivå med et omfang på mer enn 60 studiepoeng
- etablering og nedlegging av studier på masternivå
- etablering og nedlegging av studier på doktorgradsnivå⁸

Dekan godkjenner

- etablering og nedlegging av studier på bachelornivå og videreutdanningsnivå med et omfang på til og med 60 studiepoeng.

Doktorgradsutvalget på institusjonsnivå godkjenner

- programplaner og emneplaner for studier på doktorgradsnivå og vesentlige endringer i slike planer

Fakultet godkjenner

- programplaner og emneplaner for studier på bachelor-, videreutdannings- og masternivå og vesentlige endringer i slike planer
- mindre endringer i programplaner og emneplaner for studier på doktorgradsnivå

Med «vesentlige endringer» i studienes planer menes endringer som gjelder studienes norske og/eller engelske navn og/eller gradsbetegnelse og mer omfattende endringer i opptakskrav, vurderingsformer og studieprogrammets oppbygging. Opprettelse av nye emner eller avvikling av emner i eksisterende studieprogram regnes også som vesentlige endringer.

Alle søknader om etablering av studier og godkjenning av planer som skal behandles i HiOAs sentrale organer, skal først være behandlet og anbefalt av de aktuelle godkjenningsinstansene på fakultet.

Doktorgradsutvalget skal uttale seg om søknader som gjelder akkreditering og etablering av nye doktorgradsstudier og godkjenning av planer for slike studier før søknadene behandles i styret. Dette arbeidet skal gjøres i samarbeid med Utdanningsutvalget, for å sikre helhet i den strategiske utviklingen av studieporteføljen. Selv om det ikke kreves en like omfattende etableringssøknad for studier av få studiepoengs omfang som for hele gradsstudier, skal alle punktene nedenfor dekkes i søknaden. Etableringssøknaden skal inneholde følgende:

- vurderinger av behov for og etterspørsel etter studiet, både regionalt og nasjonalt, eventuelt også internasjonalt

⁸ Styret behandler foreløpig søknader om dette.

- realistisk rekrutteringsgrunnlag og planlagt studenttall på studiet. Som hovedregel bør studieprogrammene ha et kandidatmåltall som gjør det mulig å gi undervisningstilbud til grupper på minst 20 studenter
- oversikt over og vurdering av liknende og beslektede studier på ulike nivåer som allerede er etablert ved HiOA og/eller andre utdanningsinstitusjoner
- vurdering av studiet opp mot fakultetets og HiOAs strategiske planer
- oversikt over fakultetets fagkompetanse/fagmiljø på fagområdet
- opplysninger om bibliotek, IKT-ressurser og annen nødvendig infrastruktur
- redegjørelse for kvalitetssikring av studiet
- redegjørelse for ressursbruk og hvordan studiet skal finansieres. Ta kontakt med Seksjon for økonomi- og virksomhetsstyring for maler for ressurs- og kostnadsberegning
- programplan og/eller emneplan(er) for studiet (vedlegg)
- akkrediteringssøknad/redegjørelse for hvordan studiet oppfyller studietilsynsforordningen etter NOKUTs søkerveiledning (vedlegg, gjelder kun nye gradsstudier)

For nye gradsstudier bør eksterne synspunkter på et utkast til programplan samt behov for og etterspørsel etter studiet være innhentet på en måte som fakultetet finner hensiktsmessig. Dette kan være synspunkter fra et utvalg av utdanningsinstitusjoner, aktuelle samarbeidspartnere, brukergrupper eller andre. Det må framgå hvordan fakultetet har forholdt seg til innspillene som er mottatt.

Søknader om etablering og utredning av studier blir kvalitetssikret og forberedt for behandling av Seksjon for analyse og kvalitetsutvikling (sek. AK) i Studieavdelingen. Seksjonen veileder fakultetene i arbeidet med søknad om etablering av studier og vesentlige endringer av programplaner på doktorgradsnivå, og ser til at søknadene følger forutsetninger for akkreditering og retningslinjer for etablering av studier. Etableringssøknader er komplekse produkter som krever samarbeid mellom ulike aktører for å få frem et resultat som er godt kvalitetssikret og konsekvensvurdert. Sek. AK har også ansvar for utarbeiding av retningslinjer på området, samt å følge opp om disse fungerer hensiktsmessig. Arbeidet med etableringssøknadene gir kompetanse som også er viktig for å kunne analysere studieporteføljen og gi styret og ledelse grunnlag for beslutninger om videre utvikling og kvalitetssikring. Sek. AK foretar videre den sentrale saksbehandlingen av tilsynsvirksomheten for studier.

Ved rett til å akkreditere studier på doktorgradsnivå, vil HiOA følge samme prosedyren som i vedtatte retningslinjer og i tillegg etablere rutiner tilsvarende akkrediteringsprosessen hos NOKUT. For å kvalitetssikre nye doktorgradsstudier vil HiOA bruke eksternt sakkyndig komite. Doktorgradsutvalget vil ha ansvar for oppnevning av komiteens medlemmer etter forslag fra fakultet/senter. Krav til sakkyndig komite vil være:

- Sakkyndige kan ikke ha oppgaver ved institusjonen eller studietilbudet de skal vurdere, eller ha andre tilknytninger til institusjonen som fører til inhabilitet
- Sakkyndige komiteer for vurdering av doktorgradsstudium skal normalt ha tre medlemmer. Alle sakkyndige skal ha faglig kompetanse på professornivå
- Ett av komitémedlemmene skal komme fra utlandet

Tilsyn

Fra 2017 skal utdanningsutvalget ha ansvaret for systematisk og jevnlig tilsyn av eksisterende studieportefølje for å sikre at alle studier uansett syklus tilfredsstiller gjeldende regelverk, herunder studiekvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften. Tilsynet fra institusjonsnivå skal bidra til kvalitetsutvikling og kontroll av hele studieporteføljen, fra bachelor- til doktorgradsnivå, og fange opp og ta hånd om sviktende kvalitet. Målet for tilsynet er ikke å avdekke flest mulig avvik, men kontrollere at HiOA gjennomfører tiltak etter vedtatte kvalitetskrav og se på om det er behov for forbedringer/tiltak.

Utdanningsutvalget skal føre tilsyn med alle eksisterende studietilbud. Dette gjelder både studietilbudene akkreditert av NOKUT og de HiOA har etablert på egen fullmakt (selvakkrediteringsrett). Utdanningsutvalget har hovedansvar for tilsynsvirksomheten, men rektor kan også be om tilsyn på eget initiativ.

I tilsynsarbeidet innhentes og sammenliknes informasjon basert på egenrapporteringer eller allerede publisert dokumentasjon om studiekvalitet på tvers av institusjonen. Utdanningsutvalget har i samråd med doktorgradsutvalget ansvaret for tilsyn av forskerutdanningen etter samme krav som øvrige studier og i tråd med gjeldende kvalitetskrav. Rektor har delegert til prorektor for utdanning å beslutte oppfølging av gjennomført tilsyn, formulering av anbefalinger og tiltak, og eventuelt forberede styresak ved behov. Tilsynsvirksomheten skal publiseres i en årlig rapport til høgskolestyret. Rektor og internrevisor kan be om etterprøving av utført tilsyn, anbefalinger og beslutninger.

Studieavdelingen lager og vedlikeholder en nettside hvor informasjon om og dokumentasjon av internt studietilsyn publiseres og oppdateres. Plan for tilsyn av studier skal godkjennes av utdanningsutvalget og publiseres på denne nettsiden.

Følgende tilsynsformer brukes:

Periodisk evaluering av studieprogram

Periodisk evaluering: Oppfølging tre år etter et studium er etablert av HiOA på egen fullmakt og deretter hvert sjettede år uavhengig av etableringsform. Hensikten er å dokumentere og bekrefte at institusjonen har et kontinuerlig kvalitetsfokus, også etter at et studium er etablert. Fakultetene skal lage rapporter som:

- Gjør rede for hvordan studiene oppfyller kravene til akkreditering. Fastsatt mal (med historikk for studiene og informasjon om søkere, opptak og frafall for hele perioden) etter NOKUTs søkerveiledning skal brukes.
- Vurderer studiene opp mot fakultetets og HiOAs strategiske planer

I saksfremlegg til utdanningsutvalget oppsummerer Studieavdelingen rapportene med vurdering av tendenser på tvers av studiene og fra tidligere rapporter. Studieavdelingen formidler vedtak med anbefalinger og tiltak til fakultetene.

Eksterne evalueringer: skal sikre at studier ved Høgskolen i Oslo og Akershus holder høy kvalitet i henhold til studietilsynsforskriften og følger standard sammenliknet med studier ved andre UH-institusjoner. Gradsstudier og andre avsluttede utdanninger av omfang ett til to år skal evalueres eksternt hvert 6 år etter retningslinjer for eksterne periodiske evalueringer vedtatt av utdanningsutvalget 13. juni 2013. Den eksterne evalueringen har følgende innretning:

- Evalueringen utføres av sakkyndig komité.

- Evalueringen kan omfatte hele eller deler av et studium.
- Sakkyndig komité's oppgave er å føre tilsyn med det aktuelle studiet og gi fagmiljøet tilbakemeldinger som kan benyttes i det videre utdanningskvalitetsarbeidet i studiet.

Fakultetene har ansvaret for å lage en prioritert gjennomføringsplan for sine studier i tråd med vedtatt syklus for ekstern evaluering. Utdanningsutvalget kan som en del av den generelle tilsynsvirksomheten be om endringer av prioriterte liste. Studier HiOA har etablert selv vil prioriteres, da de ikke i samme grad har blitt vurdert eksternt ved akkreditering. Fakultetet ivaretar sekretærfunksjonen og har ansvaret for å overholde fastsatt tidsramme og budsjett. Det fastsettes et årlig beløp i budsjettet til disposisjon for ekstern evaluering for fakultetene. Det eksterne evalueringsarbeidet fra oppstart av komiteens arbeid til ferdig behandling av rapport, skal maksimum ha en varighet på ett år.

Instituttet ansvarlig for studiet utformer forslag til mandat, og utdanningsutvalget ved fakultetet vedtar det endelige mandat for den sakkyndige komiteen. Mandatet skal inneholde:

- Hvilke/n kvalitetsdimensjon/er av de fem kvalitetsdimensjonene i kvalitetssystemet komiteen skal evaluere
- Sammenlikning av det aktuelle studiet med tilsvarende studier nasjonalt og/eller internasjonalt
- Metode for evaluering

Kravet til sakkyndig komites sammensetning er minst én student, fortrinnsvis én professor eller annen førstetillingskompetanse, én fra yrkesfeltet, og én fra relevant utenlandsk institusjon. Samlet skal disse ha kompetanse i og erfaring fra tilsvarende eller beslektet studium.

Sakkyndig komité leverer ferdig rapport med komiteens tilrådinger til instituttleder som igjen avgir sine vurderinger og kommer med innspill til videre arbeid og tiltak. Rapporten skal inneholde svar på alle punktene i mandatet og ha med tydelige konklusjoner og anbefalinger. Fakultetet oversender komiteens rapport til Studieavdelingen umiddelbart etter at komiteen har levert rapporten til fakultetet. Det anbefales at fakultetet også inviterer til et åpent seminar med komiteen om evalueringen etter at rapporten er levert.

Fakultetet behandler rapporten i sitt utdanningsutvalg, som skal redegjøre konkret for hvordan komiteens forslag og anbefalinger blir fulgt opp. Dersom fakultetet ikke ser det som aktuelt å følge opp noen av forslagene eller anbefalingene, skal dette begrunnes eksplisitt. Sakkyndig komites rapport med fakultetets anbefalinger og plan for videre oppfølging, samt en beskrivelse av arbeidet med rapporten med tilbakemeldinger fra ansatte og studenter, sendes til behandling i utdanningsutvalget.

Utdanningsutvalget vurderer sakkyndig komité's og fakultetets rapport med anbefalinger og kommer med en eventuell anbefaling til fakultetet om videre arbeid. Evalueringsresultatene skal være offentlige. Tiltak som krever endringer av programplaner skal følge normale prosedyrer i henhold til retningslinjer om etablering av nye studier og utarbeiding av planer for studier.

Ved evaluering av doktorgradsstudiene skal doktorgradsutvalget involveres både i planlegging av og etterarbeidet.

Tematiske tilsyn har en helhetlig tilnærming til studieporteføljen med kvalitetssikring på tvers av fagområder med målrettet kontroll av et enkelt fokusområde. Faktorer som kan påvirke tilsynsområde kan for eksempel være føringer fra KD, NOKUT eller UHR. Også interne prosjekter og

utredninger, som f.eks. økt satsning på kvalitetssikring av praksis er avgjørende for valg av tilsyn på avgrensede temaer. Eksempler på tematiske tilsyn kan være rekruttering, praksis, arbeids- og vurderingsformer, fagmiljø og studentutveksling.

Behovsrettet tilsyn er situasjonsbestemt og fremkommer av et særlig behov for kvalitetssikring av et studium, fagmiljø eller andre grunnleggende forutsetninger for kvalitetskravene. Aktuelle kilder er f.eks. kvalitetsrapporter, spørreundersøkelser, studieporteføljekartlegging eller andre virksomhetsrapporter.

Kvalitet i studiene

Kvalitetssystemet med tilhørende kvalitetsarbeid skal brukes til å utvikle kvaliteten i studiene. Kvalitetssystemet og tilhørende kvalitetsarbeid er viktig verktøy for kontinuerlig utvikling av studiekvalitet og forbedring av studieporteføljen. De ulike rapportene i kvalitetssystemet bygger på hverandre med analyse, utforming og oppfølging av tiltak på alle de ulike nivåene. I rapportene skal det på hvert nivå i rapporteringskjeden sies noe om hvilke tiltak som løses på gjeldende nivå og hvilke tiltak som skal tas videre til neste nivå. På den måten viser rapportene at kvalitetssvikt følges opp og løses på lavest mulig nivå i organisasjonen, samtidig som det tydeliggjør hvilke tiltak som må løftes opp.

NOKUTs tilsynsrapport fra 24. november 2015 inneholder flere anbefalinger og råd HiOA har gjort nytte av i videre utvikling av kvalitetsarbeidet. En klar forventning fra komiteen var at HiOA som en stor aktør innen profesjonsutdanninger, skal innta en ledende posisjon på kvalitetsarbeid knyttet til praksis i utdanningene. Komiteen kan se at det arbeides målbevisst med dette, bl.a. gjennom programmet for fremragende profesjonskvalifisering, men komiteen mener arbeidet kan styrkes ytterligere. HiOA har i de senere år vært sekretariat for og deltatt i mange rammeplanutvalg for profesjonsutdanninger innen HiOAs fagområder. Samt deltatt i et nasjonalt utviklingsprosjekt ledet av UHR på oppdrag fra KD i perioden 2014-2015 om: «Kvalitet for praksisstudiene i helse- og sosialfaglig høyere utdanning. Dette arbeidet er viktig for videre utvikling av egne utdanninger og praksis, og har ført til oppnevning av en arbeidsgruppe som har foretatt en gjennomgang av alle praksisavtalene for studier med praksis i rammeplan. Evaluering av veiledet praksis er innlemmet i kvalitetssystemet. Komiteens råd om praksis er videre vesentlig for videre arbeid med utdanningskvalitetsstrategien.

I rapporten fremhevet komiteen en bekymring for et for omfattende rapporteringstrykk ved institusjonen, samtidig som store satsningsområder som studieporteføljeforvaltning ikke var integrert i kvalitetsarbeidet. HiOA har en fortløpende vurdering av rapporteringstrykket i institusjonen, og har i ettertid av rapporten undersøkt tilbakemeldinger fra fakultetene om mulige forenklinger av rapporteringsprosessen. Ledelsen ved HiOA skal ta større ansvar for å hente inn og analysere data fra alt foreliggende materiale for deretter involvere fakultetene for kommentarer og bidrag til analysen. Metoden reduserer rapporteringstrykket, og sikrer samtidig en samlede institusjonsovergrepene helhet uten å miste den studienære gjennomgåelsen. Kartlegging og forvaltning av studieporteføljen skal i det kommende studieåret bli tettere integrert med kvalitetssystemet. I dette arbeidet har også en sentral oppgave vært å tydeliggjøre beskrivelsen av roller, ansvar og tilbakemeldingsløyper i kvalitetssystemet. Presisering av rolle- og ansvarsfordeling har ført til at fakultetene jobber mer systematisk med gjennomføring av tiltak enn tidligere.

Alle doktorgradsstudiene har levert årsrapport for 2014-2015. Som en del av oppfølgingen etter første helhetlig gjennomføring av kvalitetsrapporteringen av forskerutdanningen innkalte prorektor for FoU til møter med ledelsen ved de seks doktorgradsstudier, samt Stipendiatforum i slutten av mars og begynnelsen av april 2016. Programledelsen, dekanat, leder av fakultetets doktorgradsutvalg (DGU) samt administrasjon for forskerutdanningen deltok i møtene. Som resultat av

oppfølgingsrundene er det blitt satt ned et utvalg som skal identifisere områder og tiltak for styrking av doktorgradsstudiene koordinering og harmonisering, samt administrative og faglige strukturer og prosesser. Utvalget skal legge frem forslag til endringer som medfører at flere fra fagmiljøene vil tilknyttes doktorgradsstudiene.

2.14 Vurdering av studieporteføljen

Styret vedtok i 2015 en strategi for å utvikle studieporteføljen. Strategien bygger på tidligere kartlegginger av porteføljen og skal bidra til å realisere målsettingene, styrke profilen og institusjonens egenart. Fremover skal en samlet vurdering av alle studiene foretas minst annethvert år for å identifisere behov for forbedringstiltak, bedre utnyttelsen av ressursene og styrke utdanningskvaliteten. Høsten 2016 gjennomføres en gjennomgang av alle masterstudium for å kartlegge hvorvidt tidligere skisserte tiltak har hatt den ønskede effekt. Ny studietilsynsforskrift vil ha betydning for videre arbeid med vurdering av studieporteføljen.

Modellen som benyttes ved vurdering av studieporteføljen er EMMAP-modellen. Allerede i 2012 ble det nedsatt en arbeidsgruppe i samarbeid med fire andre utdanningsinstitusjoner⁹ for å videreutvikle og tilpasse EMMAP-modellen som er utviklet av The Knowledge Partnership til norske forhold. EMMAP-modellen er et målstyringsverktøy for å hjelpe utdanningsinstitusjoners i sin vurdering av studieportefølje etter strategi, ressurser og prioriteringer. Ut fra arbeidsgruppens modell har HiOA utarbeidet et målstyringsverktøy på fire områder:

- Samfunnmessig etterspørsel / Strategisk betydning
 - Vurdere arbeidslivets og samfunnets behov for kandidater med den kompetansen studiet gir, evt. særskilte hensyn
 - Vurdere regional og nasjonal arbeidsdeling mellom HiOA og andre høyere utdanningsinstitusjoner
- Rekruttering
 - Studentenes etterspørsel etter studiet
- Faglig bærekraft
 - Studiepoengsproduksjon
 - Antall studenter per vitenskapelig ansatt
- Økonomisk bærekraft
 - Vurdere studiets økonomiske bærekraft dvs. inntekt i forhold til kostnad

Hvert av områdene blir analysert og sammenstilt for å sikre en sikret helhetlig videreutvikling av kvalitet og relevans i studiene gjennom strategisk og operativ styring av porteføljen i takt med samfunnets behov.

Samfunnmessig etterspørsel/strategisk betydning skal dekke samfunnets og arbeidslivets behov for arbeidskraft med den kompetansen studiet gir. Samfunnets etterspørsel etter ulike utdanninger blir vurdert ut fra ulike kilder f.eks. rapport om «Tilbud og etterspørsel etter høyere utdannet arbeidskraft fram mot 2020» (Kunnskapsdepartementet 2010), og andre strategidokumenter, samt innhenting av fakultetenes egne vurderinger av de enkelte studieprogrammernes samfunnmessige etterspørsel og strategiske betydning.

Rekruttering er basert på antall søkere og semesterregistrerte studenter i vårsemesteret i forhold til antall finansierte studieplasser tilgjengelige for opptak på høsten. Utnyttelsesgraden av finansierte

⁹ Høgskolen i Bergen, Universitetet i Agder, Universitetet i Stavanger, Universitetet i Nordland og HiOA

studieplasser er basert på heltidsekvivalenter. Faglig bærekraft måles ved å se på gjennomsnittlig antall studiepoeng per heltidsekvivalent per studium. Økonomisk bærekraft er basert på informasjon om ressursbruk knyttet til undervisning og andre aktiviteter for ett kull som gjennomfører et studium. Seksjon for økonomi- og virksomhetsstyring har utarbeidet maler for ressurs- og kostnadsberegninger for et studium (vedlegg 25). Studieporteføljekartlegging og nøkkeltall fra virksomhetsrapporten inngår i institusjonens kvalitetsrapport.

2.15 Studentdemokrati og deltakelse i beslutningsprosesser

Studentene er representert i styrer, råd og utvalg ved HiOA, og er viktige for utviklings- og kvalitetsarbeid på alle nivåer. Målet er å ha et aktivt studentdemokrati og bred deltagelse fra studenter i diskusjoner om utvikling av institusjonen. Studenter skal derfor gis muligheter til å drive arbeid for studentdemokratiet, og HiOA plikter å legge til rette for opplæring av tillitsvalgte for å sikre reell involvering av studentenes representanter. Ofte inkluderes også studentrepresentanter i rådgivende fora og arenaer for å sikre tidlig involvering, slik at studentdemokratiet får reell mulighet til å påvirke innholdet i beslutninger som tas på et senere tidspunkt. Blant annet er det en studentrepresentant i ressursnettverket for kvalitetssikringssystemet. Se vedlegg 3/16 for Oversikt over utvalg og råd med studentrepresentasjon.

Studentenes interesser ivaretas gjennom studentparlamentet, og er hjemlet i Lov om universiteter og høyskoler. Samarbeidsavtalen med Studentparlamentet viser hva HiOA er forpliktet til, og setter krav til medvirkning og deltakelse fra studenter i styrende organer. Denne avtalen revideres årlig for å tilpasse eventuelle endringer som ønskes fra sittende parter. HiOA har et veldrevet og godt fungerende studentdemokrati, som utfordrer og deltar aktivt og konstruktivt i HiOAs utvikling.

Kontakten med studentdemokratiet er en del av ansvaret til ledere på alle nivåer. Studentparlamentets leder deltar i rektors ledermøte. HiOA skal sende innkalling og sakspapirer for alle kollegiale organer med beslutningsmyndighet, samt innkalling og sakspapir til dialogmøter med fakulteter og sentrene til Studentparlamentet.

Leder og nestleder i Studentparlamentet deltar på HiOAs ledersamlinger. Studentparlamentet og ledelsen har møter minimum én gang i måneden for å drøfte aktuelle saker. Fra ledelsen møter prorektor for utdanning sammen med de lederne som er relevante for temaene som skal behandles. Fra Studentparlamentet stiller Arbeidsutvalget og organisasjonskonsulenten. Studentparlamentet har fire heltidstillitsvalgte og et sekretariat bestående av 1,5 årsverk.

Viktige saker sendes ut på høring, og studentenes organer inviteres her til å komme med innspill. Studentparlamentets årsrapport sendes til styret etter at den har blitt godkjent av parlamentet.

Organisering av studentdemokratiet

På institusjonsnivå sitter det studenter i en rekke styrer, råd, nemder, komiteer og utvalg. Disse blir som regel valgt på Studentparlamentets valgmøte i mai hvert år. Studentparlamentet er studentdemokratiets øverste organ. I tillegg har Studentparlamentet et Arbeidsutvalg som sitter på fulltid og skal jobbe for studenters plikter og rettigheter.

På fakultetsnivå finnes det et Studentens fakultets råd (SFR), som arbeider på tvers av instituttene. SFR har jevnlig møter med dekan og fakultetsdirektør. SFR velger studentrepresentanter til råd, komiteer og utvalg på fakultetsnivå, i løpet av mai måned. Hvert SFR har et lederteam i til sammen 25 prosent stilling.

På instituttnivå finnes det også Studentråd (SR) som ivaretar studentenes behov og rettigheter. Enkelte av instituttene har valgt å samarbeide, slik at de har studentråd som gjelder for flere institutter. I de tilfeller det ikke eksisterer studentråd benyttes andre former for representasjon fra studentene gjennom deres tillitsvalgte. Felles for samtlige løsninger er at studentene via denne type kanaler kan komme med innspill til instituttledelsen.

På fag-/kull-/emnenivå har man klassetillitsvalgte, som skal jobbe opp mot faglærere. Den klassetillitsvalgte blir valgt ved urnevalg av klassen.

Tiltak for å øke kompetansen på studentdemokrati

HiOA har de siste tre årene (2014-2016) arrangert tillitsvalgtkonferanse. Formålet er skolering og skape mer engasjement for studentmedvirkning. Tema for konferansen er internasjonalisering, kvalitet og godt læringsmiljø, innføring av studentdemokrati og erfaringsutveksling. I tillegg skal sekretærer for råd og utvalg gi kursing av tillitsvalgte.

Studentorganene skal tilstrebe å legge møtevirksomheten utenom undervisning. Informasjon om fraværsgrenser skal være klar og tydelig før starten på emne/praksisperioden. HiOA vil så langt det er mulig legge til rette for at Studentrepresentanter i styret og råd innvilges fri til å drive studentdemokratisk arbeid. Studenttillitsvalgte har ansvar for gyldig dokumentasjon på deltakelse, og dette skal alltid avtales med forleser/praksisveileder på praksisstedet på forhånd. Det kan søkes om fri ved seminarer, kurs, konferanser og møter i nasjonale studentorganisasjoner. Søknadene skal behandles av studieleder eller instituttleder.

2.16 Videre ambisjoner

HiOA har startet en ny strategiprosess for det nye universitetet, som skal definere hvordan HiOA best kan rendyrke sin profil og egenart og hvor HiOA skal prioritere vekst, posisjon og kvalitetsheving.

Det er også igangsatt en gjennomgang av administrasjon, med mål om å effektivisere og forbedre tjenestene administrasjonen yter. Regjeringen har de siste årene gjennomført årlige effektiviseringskutt, som gir økt behov for å gjennomgå hvordan HiOA blant annet forvalter midlene til administrative tjenester.

Fra og med 2017 har HiOA innført et eget infrastrukturbudsjett, som vil gjøre HiOA bedre i stand til å drive strategisk campusutvikling og samtidig få bedre budsjettstyring med utviklingsprosjekter innen infrastruktur. Ledelsen ved HiOA har startet en storstilt satsning på digitalisering, som både vil få betydning for den videre utviklingen av infrastruktur, campusutvikling i tillegg til lærings- og vurderingsformer i utdanningene.

HiOA har etablert internt og systematisk tilsyn av egne studier, og det vil fremover bli viktig å utvikle dette så det interne tilsynet både fremmer kvalitetsheving og iverksetter nødvendig tiltak ved kvalitetssvikt.

3. Forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid

§ 3-8 (2) Institusjonen skal ha stabil utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet.

Forslag til Studietilsynsforskrift § 3-1(1):*

Institusjonen skal ha en strategi for utdanning, forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.

Forslag til Studietilsynsforskrift § 3-1(5):

Institusjonens forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid skal utføres i samspill med utdanningsvirksomheten.

* HiOAs strategi 2020 (jf. NOKUTs kriterium § 3-1(1)) er beskrevet i kapittel 2.

3.1 Oppsummering

HiOA er en betydelig forskningsinstitusjon nasjonalt og internasjonalt i kraft av sterke forskningsmiljøer som utøver forskning på sentrale problemstillinger innen utdanning, helse- og velferdssfeltet. Mange av våre fakulteter har en sterk og etablert forskningsprofil, og overtakelsen av fire nye forskningsinstitutter som inngår i SVA har allerede gitt positive utslag på publisering, eksterntfinansiering og kompetansenivå, samtidig som vi kan forvente vesentlige synergier på lengre sikt. I volum (totale midler til forskning, eksterne inntekter og antall publikasjoner og publikasjonspoeng) er vi allerede større enn de nye universitetene.

Samtidig har HiOA en kompetanseprofil som reflekterer en stor tilknytning til praksisfeltet og som fører til et sammensatt behov der ikke alle UFF-ansatte har forskningskompetanse og dermed ikke bidrar til den vitenskapelige produksjonen. Dette gjør at vi samlet sett fremdeles må arbeide målrettet og med økt innsats for å øke publikasjonspoeng per UFF-årsverk på institusjonsnivå. Vi har imidlertid møtt denne utfordringen ved å sette inn omfattende ressurser på tre områder; doktorgradsstudier som utdanner en ny generasjon arbeidskraft på områder med kort forsknings-tradisjon, etablering av forskningsgrupper og krav om forskningskompetanse ved tilsetting. I tillegg påvirkes dette av rekrutteringsgrunnlaget/arbeidsmarkedet og vektlegging av den totale kompetanseprofilen til søkerne (forskningskompetanse, profesjonsbakgrunn og erfaring fra praksisfeltet). Samlet sett har institusjonen gjort betydelige investeringer for å styrke FoU-basert utdanning og yrkesutøvelse.

Den faglige profilen til HiOA der helse, omsorg, velferd, arbeids- og næringsliv og skole står sentralt, sammen med den økende forskningsaktiviteten gjør institusjonen til en sentral premissleverandør for utviklingen av velferdssamfunnet, regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

HiOA har hatt en betydelig vekst og utvikling i FoU-virksomheten de siste 20 årene, og utviklingen har skjedd i nært samspill og med relevans for utdanningene ved HiOA. FoU-virksomheten kjennetegnes overordnet av praksisnærhet, relevans for samfunnet og økt kunnskapsgrunnlag for profesjonsutøvelse.

3.2 Innledning

Etter Kvalitetsreformen i 2003 har det vært gradvis endring av fagporteføljen, og virksomhetsaktiviteten, og studietilbudene og profilen ved universiteter og høyskoler har blitt likere. For det første har høyskolene utviklet sin forskningsaktivitet, både i kvalitet og volum, og for det andre har flere universiteter nå en stor andel profesjonsutdanninger som tidligere lå til høyskolene (noe som har skjedd både ved at høyskoler har blitt akkreditert som universitet og ved at universiteter har overtatt store profesjonsutdanninger gjennom virksomhetsoverdragelser). Reformen har dermed i stor grad visket ut det som tidligere var et klart skille mellom institusjonstyper. Akademiseringen av tradisjonelt korte profesjonsstudier har gjort at de fleste av disse nå gir studiemuligheter på master- og doktorgradsnivå, og det gjør at disse fagområdene på kort tid har fått langt bedre forutsetninger for en forskningsbasert utvikling. Akademiseringen av fagområder på HiOA med forholdsvis kort forskningstradisjon gjør at samfunnet får både mer og bedre kunnskap om viktige deler av velferdsstaten, eksempelvis barnevern, skole primærhelsetjenesten.

Drivkreftene for FoU-utviklingen ved HiOA har vært flere:

- **Økt kunnskapsbehov:** Samfunnet er komplekst og stadig mer kunnskapskrevende. Samtidig krever de store utfordringer en økt forskningsinnsats, også innen fagområder med ung forskningstradisjon. HiOA har tatt en betydelig rolle i å heve forskningskompetansen innen slike fagområdene. Som eksempler kan nevnes at HiOA har de to første professorene i Norge i jordmorfag, samt den første professoren i ergoterapi og i radiografi. Andre eksempler som viser behovet for kunnskapsutvikling er forholdet mellom teknologisk utvikling og helsefag, helsebehov i en stadig mer sammensatt og kulturelt mangfoldig befolkning, barns og unges oppvekstvilkår og utdanning i en digitalisert og globalisert verden, og teknologiens rolle i forhold til en bærekraftig utvikling. Dette er noen konkrete eksempler på kunnskapsområder som er sentrale i HiOAs FoU.
- **Økt etterspørsel etter kunnskapsområdene ved HiOA:** Kunnskapsbasert tilnærming står på den politiske dagsorden, både nasjonalt og internasjonalt, innenfor velferd, helse, utdanning og arbeidsliv, og forskningen ved HiOA bidrar til kunnskapsbaserte tjenester. HiOA opplever derfor sterkt økende etterspørsel etter forskningsbasert kunnskap både fra studiesøkere, virksomheter, profesjonsutøvere og samfunnet forøvrig.
- **Økt behov for FoU-basert utdanning:** Kunnskapsutvikling er sentralt i et samfunn i rask utvikling, og yrkes- og profesjonsutøvere må derfor ha et metodisk grunnlag for å utvikle sin profesjonsutøvelse gjennom kritisk tilnærming til tilegnelse av ny kunnskap. Erfaringsbasert kunnskap som man tilegner seg i praksisfeltene vil fortsatt være av stor verdi, men i økende grad vil samfunnsutviklingen kreve en kombinasjon av praktisk og teoretisk kunnskap, også i de profesjonsfeltene og yrkene der det tidligere var tilstrekkelig med korte utdanninger. Kravet til dybdekunnskap, selvstendighet og etisk refleksjon vil øke både i helse- og sosialfagene og innenfor barnehage og skole. HiOA er Norges største leverandør av utøvere til mange av velferdssamfunnets yrker (f.eks. lærere og sykepleiere), og denne leveransen skal være kunnskapsdrevet og FoU-basert.
- **Økte forventninger internt:** HiOAs fagmiljøer har hatt en rask og kraftig utvikling. Den økte forskningsaktiviteten har drevet fram prosesser og aktiviteter som igjen øker engasjementet og forsterker utviklingen. Et skifte i tilsettelsespraksis har gitt HiOA en ny generasjon forskningsaktive ansatte som har forsterket dette ytterligere.

For å adressere presserende samfunnsbehov og imøtekomme samfunnets forventninger, har HiOA iverksatt målrettede strategiske tiltak for å utvikle fagmiljøene. Dette inkluderer organisering av forskere i forskningsgrupper, krav til forskningskompetanse ved tilsetninger og resultatbasert tildeling av FoU-tid (beskrevet nærmere i delkapitlene under og i kapittel 4). Videre har HiOA systematisk utviklet FoU-støttende infrastruktur og tjenester, blant annet ved systematisk styrking av FoU-administrasjonen på hele institusjonen (nærmere beskrevet i kapittel 2). Dette er viktig for å håndtere den store økningen av forskningsaktiviteter, inkludert søknadsutvikling, etablering av konsortier, håndtering av forskningsdata og gjennomføring av større internasjonale prosjekter. I tillegg etableres det i 2017 et faglig mentorsystem, forskningslederkurs for lederne av forskningsgruppene, kurs i FoU-ledelse for institutt- og studieledere og et karriereutviklingsprogram for FoU-administrativt ansatte.

Argumentasjonen som føres i dette kapittelet videreføres i kapittel 8, der søknaden mer spesifikt diskuterer de faglige områdene for doktorgradsstudiene som danner grunnlaget for akkreditering som universitet. I kapittel 8 dokumenteres det ytterligere hvordan HiOAs utdanning, forskning, og kunstneriske og faglige utviklingsarbeid er av høy internasjonal kvalitet.

HiOA har valgt å dokumentere kravet til stabil FoU-virksomhet av høy internasjonal kvalitet gjennom å vurdere ulike sider av produksjon og produktivitet ved FoU-virksomheten. HiOA sammenligner egen virksomhet med sammenlignbare universiteter, som har forholdsvis like forutsetninger for sin virksomhet og som også har relativt lik fagprofil. HiOA er en stor forsknings- og høyere utdanningsinstitusjon, som har solide og store fagområder med mange ansatte i UFF-stillinger og FoU-årsverk som leverer et økende antall publikasjoner årlig. Selv der hvor andelen totalt kan være nært opptil sammenlignbare universiteter, vil antallet som ligger bak beregningen være høyt. Produktivitet er et mål for å sammenligne gjennom «andel av» og andre former for vektete gjennomsnitt, som viser hvor effektive HiOA er på ulike deler av virksomheten. For å kunne gi en mer helhetlig dokumentasjon av kvalitet, er det også gjort kvalitative og deskriptive vurderinger av FoU-virksomheten. Helheten i dokumentasjonen er ment å gi en samlet vurdering av hvordan HiOA oppfyller kravene til FoU-virksomheten.

3.3 HiOAs forutsetninger for å utøve forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet

Forutsetningene for å utøve forskning og utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet handler ikke bare om et tilstrekkelig antall ansatte, deres kompetanse og tiden til FoU. De handler også om utvikling av en faglig profil som møter behov i samfunnet og som samsvarer med ambisjoner i fagmiljøene. Videre er det viktig med ledelse og en strategi som faciliterer og underbygger forskning av høy kvalitet.

Strategisk grunnlag for FoU-virksomheten

Samfunnsutfordringene blir mer omfattende og sammensatte. Globalisering, demografiske endringer og teknologisk utvikling er noen av drivkreftene som ikke bare gir behov for nye tjenester og produkter, men mer avansert kunnskap og kompetanse.

Dette er en viktig bakgrunn for og drivkraft bak HiOAs strategi, som er beskrevet i strategidokumentet «Strategi 2020» (vedlegg 2.2). Hovedmålet for strategien er en kontinuerlig faglig utvikling som omfatter utdanning, forskning, faglig utviklingsarbeid, samfunnsrettet virksomhet, formidling og menneskelige og økonomiske ressurser.

Ved HiOA skal FoU foregå i samspill mellom utdanning og arbeidsliv og støtte opp under studietilbudene. Yrker og yrkespraksis utvikles og får et sterkere kunnskapsgrunnlag i møtet mellom faglig tradisjon og vitenskapelig og forskningsbasert metode. Forskningen ved HiOA bidrar til utdanninger som bygger på et relevant og oppdatert kunnskapsgrunnlag, innovativ metodikk og bruk av relevante hjelpemidler og utstyr.

Strategien tar utgangspunkt i at FoU er en forutsetning for det moderne kunnskapsfunnet og for velstanden og velferden vi nyter godt av i dag. FoU er ikke bare nødvendig for at velferdssamfunnet skal fungere, men utvikle seg videre. Strategien sier videre at FoU ved HiOA skal videreutvikle dette grunnlaget og utvikle kunnskap som kan bidra til bedre løsninger på viktige utfordringer. HiOA skal særlig vektlegge FoU som bidrar til et bærekraftig velferdssamfunn, og som gir ny kunnskap om og for yrker og profesjoner i et moderne samfunn både nasjonalt og internasjonalt

Forskningens faglig profil

HiOAs forskningsinnsats gjør fagmiljøene til viktige kunnskapsleverandører i utformingen av helse-, velferds-, utdanning- og sosialpolitikk. Fagprofilen springer ut fra de fire fakultetene ved HiOA og styrkes ved interaksjon med institusjonens sentra, inkludert de fire forskningsinstituttene.

Helseforskningen ved HF spenner fra forskning om forbyggende helsearbeid, rehabilitering, helsetjenesteforskning og samfunnsnærings til biomedisinsk forskning. Problemstillingene tar utgangspunkt i behovene hos pasienter, befolkning og helsetjenesten samt fra helseprofesjonene selv og er ofte klinisk rettet. Denne heterogeniteten fremmer også forskning på sammensatte helseutfordringer. Forskningen foregår i stor grad i samarbeid med praksisfeltet og temaene som berøres er vesentlige for utvikling og forbedring av fremtidens helsevesen. HF har den største samlingen av helsefagutdanninger i landet.

LUI har omfattende forskningsaktivitet på viktige tema for fremtidens barnehage og skole. Dette samsvarer med regjeringens understrekning av behovet for økt kunnskap som grunnlag for lærernes profesjonsutøvelse, og dens etablering av masterutdanninger og en omfattende satsing på etter- og videreutdanning for lærere. Fakultetet har flere av landets største lærerutdanninger for alle trinn i grunnopplæringen inkludert barnehagen, og leverer vesentlig forskning for å utvikle kvalitet i hele utdanningsløpet.

Innretningen på TKDs teknologiutdanninger og deres tilhørende forskningsaktiviteter ligner på det som ellers eksisterer ved universitetene. For å styrke leveransen av dyktige teknologer til arbeidslivet og utvikle forståelsen av hvordan ny teknologi i årene framover vil påvirke yrkene og profesjonene, etablerer fakultetet i samarbeid med Simula Research Laboratory et forskningssenter for digitalisering. Senteret skal fokusere på spesifikke fagområder og problemstillinger innen digitalisering som er av stor samfunnsmessig betydning. Videre er TKD og HF i oppstarten av et samarbeid om helse og teknologi, der TKD ønsker å fokusere på teknologiløsninger for helseproblemstillinger som identifiseres ved HF. Sammen vil man fokusere på helsemessige problemstillinger som er viktige for velferdsstaten. TKD har regionens eneste ingeniørutdanning.

SAM har det største sosialvitenskapelige forskningsmiljøet i landet med tyngdepunkt innen studier av utsatte grupper. Fakultetet har videre forskning på offentlig forvaltning og ledelse, finansøkonomi og er nasjonalt ledende innen forskning på offentlighetens profesjoner: journalistikk, arkiv, bibliotek- og informasjonsvitenskap. Temaene som berøres i fakultetets forskning, er vesentlige for norsk informasjonskompetanse, det kritiske offentlige ordskiftet og fremtidens velferdsstat.

SPS har et bredt sammensatt forskningsmiljø som studerer rekruttering til profesjonene, kvalifisering og kompetanseutvikling i utdanningssystemet, sammenhengen mellom utdanning og yrkesfelter,

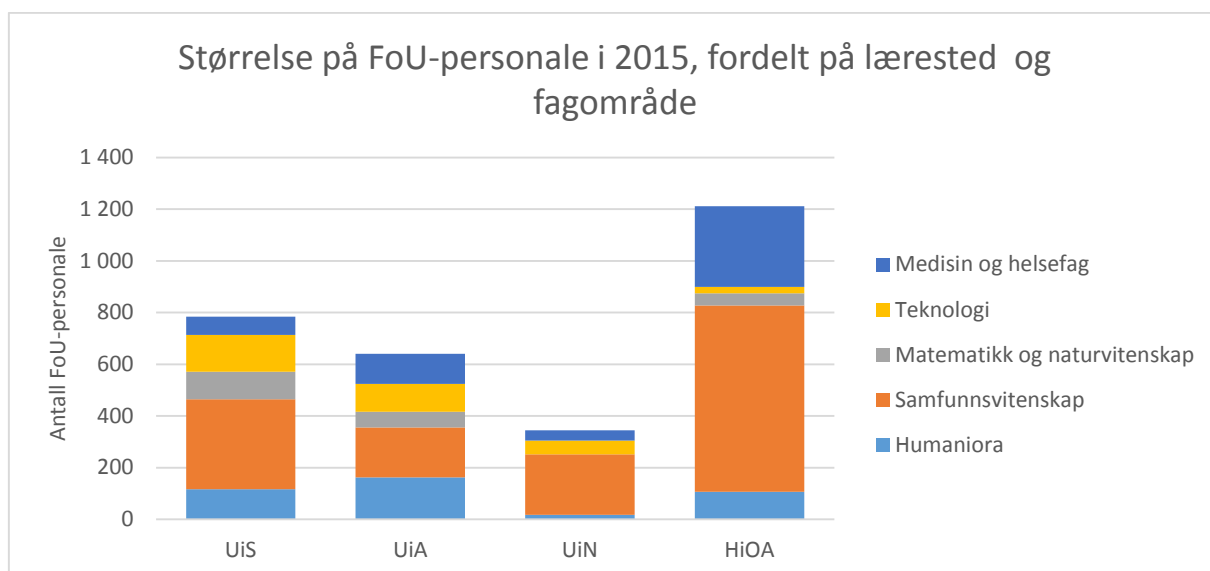
profesjoners kunnskapsgrunnlag, autonomi, skjønn og beslutninger i yrkesfeltene, arbeidsmarked og arbeidsmarkedskarrierer. I sentrum for mange analyser står profesjoner, som lærere, sykepleiere og sosialarbeidere. Forskingen har betydning for HiOAs profesjonsprofil og er viktig for alle fakultetenes utdanninger og forskningen knyttet til disse.

SVA, ble etablert for å styrke forskningen i både forskningsinstituttene og de allerede eksisterende fagmiljøene på HiOA. Synergien av å knytte sterke fagmiljøer sammen gir bedre forutsetninger for å adressere de store og komplekse samfunnsutfordringene vi står overfor. Senteret og fakultetene har en lang rekke fagområder som ligger tett opp til hverandre, og som dekker ulike sider av de samme problemområdene. Etableringen av senteret bringer nye perspektiver til fagene og forskningen ved HiOA, og har åpnet mulighet for nye unike og samfunnsviktige forskningssatsinger. Eksempler inkluderer byforskning, migrasjonsstudier, aldersforskning, kommunaladministrasjon og digitalisering i velferdssamfunnets profesjoner.

SAM, SPS og SVA er til sammen et av Norges største samfunnsvitenskapelige forskningsmiljøer, inkludert Nord-Europas største anvendte samfunnsvitenskapelige oppdragsforskningsmiljø. Her forskes det blant annet bredt på tema av relevans for fagområdene, profesjonene og yrkene som HiOA utdanner kandidater til, blant annet gjennom etableringen av et kompetansesenter for arbeidsinkludering i samarbeid med NAV.

Den sammensatte fagprofilen til HiOA har stor tyngde innen områdene helsevitenskap, samfunnsvitenskap og utdanningsvitenskap. Med utgangspunkt i teknologiutviklingens omfattende endringskraft for disse områdene utvikler HiOA i tillegg en rettet og omfattende teknologifaglig kompetanse. Kombinasjonen av denne fagprofilen sammen med HiOAs sterke tilknytning til profesjonsfagene skiller HiOA i noen grad fra de andre universitetene i Norge. Dette gjelder både de eldre breddeuniversitetene som i mindre grad har sterk tilknytning til bredden av profesjoner, og de tre yngste universitetene der HiOA både er en mye større institusjon samt at selve størrelsesforholdet i sammensetningen av fagprofilen er noe ulik. En sammenlikning av størrelsen på FoU-personale innen de enkelte fagområdene ved HiOA med tilsvarende fagmiljø ved de nye universitetene er vist i figur 5. Den totale andelen av FoU-personale i 2015 innen samfunnsvitenskap og helsevitenskap¹⁰ ved HiOA er betydelig høyere enn ved de andre institusjonene (ca. 85 prosent ved HiOA mot hhv. 53, 48 og 80 prosent ved UiS, UiA, UiN). Andelen innen helsevitenskap alene er også størst ved HiOA (ca. 26 prosent mot hhv. 9, 18 og 11 prosent ved UiS, UiA, UiN). Profilen til HiOA, hvor helsevitenskap, samfunnsvitenskap og utdanningsvitenskap er sterkt knyttet til profesjonsfagene, gjør at HiOA har potensial til å skape tverrfaglige satsinger som kan gi grunnlag for nye og bedre tjenester innenfor blant annet helse, omsorg, velferd, barnehage og skole. Videre vil forskningen innen teknologi og offentlighetens profesjoner, sammen med de overnevnte forskningstradisjonene framskaffe ny og relevant kunnskap.

¹⁰ Defineres under kategorien *Medisin og helsefag* i figur 1.

Figur 5 Inndeling av ansatte etter fagområde, i tråd med den standarden som ble etablert for Norsk Vitenskapsindeks og som benyttes i den offisielle forskningsstatistikken (Kilde: NIFU)

Utvikling og organisering av FoU

Som beskrevet i kapittel 2, har fakultetene og sentrene stor grad av selvstendighet i måten de organiserer forskningen. På fakultetene er prodekanene for FoU faglig rådgiver for dekan, men har også lederoppgaver. Det gjelder særlig innenfor forskerutdanningene, men også for å styrke nasjonale og internasjonale nettverk. Formålet er blant annet å oppnå ekstern finansiering gjennom åpne konkurransearenaer forvaltet av Forskningsrådet og EU. Det er redegjort nærmere for organiseringen av virksomheten ved HiOA i kapittel 2.

Et vesentlig bidrag til utviklingen av FoU-aktiviteten ved HiOA har vært etableringen av forskningsgrupper. Forskningsgruppene er robuste miljøer som bidrar til å internasjonalisere forskningen, og gir økt forskningsaktivitet i form av vitenskapelig publisering, innhenting av eksterne forskningsmidler, formidling og flere nasjonale og internasjonale nettverk. Forskningsgruppene styrker miljøenes ambisjoner og utviklingsevne, og fremmer flerfaglighet og tverrfaglighet ved at etablerte forskere med ulik kompetanse jobber sammen og bidrar til hverandres prosjekter. Videre er forskningsgruppene et virkemiddel for kompetanseheving av gruppenes medlemmer ved at UFF-ansatte uten forskningskompetanse samt studenter kan bidra i etablerte forskningsprosjekter og dermed oppnå kompetanseoverføring fra de mer etablerte forskerne. Forskningsgruppene er også viktig for ph.d.-studentene ved at de blir en del av sterke forskningsmiljøer med gode nasjonale og internasjonale nettverk.

HiOA har etablert forskningsgrupper ved alle fakultet og sentra. God forskningsledelse og forankring av forskningsgruppene i institusjonen er viktig for oppfølgingen og videreutvikling av gruppene. Gruppene er organisatorisk forankret der forskningsgruppeleder er ansatt, men kan ha medlemmer fra andre enheter ved HiOA, og har også i stor grad samarbeidspartnere fra eksterne institusjoner. En oversikt over gruppene er listet under.

Forskningsgrupper ved HF:

- Aldring, helse og velferd
- Anvendt og eksperimentell atferdsanalyse i klinisk praksis
- Eksperimentell atferdsanalyse – Translasjonell og konseptuell forskning
- Empowerment
- Eksperimentelle studier av kompleks menneskelig atferd

- Kliniske intervensjoner og medisinsk teknologi
- Legemidler og pasientsikkerhet
- Livskvalitet og smerteforskning
- Læring og samhandling i utdanning og yrke
- Maternell, reproduktiv og barns helse
- Muskelskjeletthelse
- (Re)habilitering - individ, tjenester og samfunn
- Reproduktiv helse hos menn
- Samfunnsnærings
- Sykdom og miljøpåvirkning
- Verdighet og etikk

Forskningsgrupper ved LUI:

- Arbeid, teknologi & læring (ATL)
- Barnehage og profesjonsutvikling; Danning, omsorg, lek og læring
- Barnehage: Mangfold, oppvekst og inkludering
- Barnehagelærer: Profesjonskvalifisering og utdanningsforskning
- Erfaringsbasert kompetanseutvikling (EKU): i arbeidsliv, organisasjon og yrkesfag i en globalisert verden
- FoU på barnetrinnet - med vekt på begynneropplæring
- Klasseromforskning
- Kropp, læring og mangfold
- Kunnskap, profesjon og danning (KPD)
- Kunst og kultur
- Kvalitet i barnehagen
- Livskvalitet i barnehagen: natur-, helse- og bevegelses-perspektiver
- Lærerkvalifisering
- Profesjonsdiskurser og profesjonsutøvelse i mangfoldige samfunn
- Samarbeid skole-arbeidsliv
- Skoleforskning
- TEKST – Forståelse og bruk av tekst
- Undervisning og læring i flerkulturelle samfunn
- Utvikling, makt og ulikhet

Forskningsgrupper ved SAM:

- Barn, familie og sosialt arbeid
- Digital journalistikk
- Folkehelse og sosialt arbeid
- Individeksponering i journalistikken
- Informasjon og samfunn
- Journalistikk, klima og globalisering
- Kunnskap for praksis – sosialfagenes kunnskapsutvikling
- Litteratur og kulturformidling
- Medieentreprenørskap og innovasjon
- Medier, krig og konflikt
- Metabaserte informasjonssystemer
- Organisering og styring av offentlig sektor
- Praksis- og tjenesteforskning i barnevern og sosialt arbeid
- Profesjon og ledelse
- Samfunn, velferd og politikk

- Økonomi og finans

Forskningsgrupper ved TKD:

- Art in Society
- Design Literacy
- Design, culture and sustainability
- Ingeniørdidaktikk
- Innovasjon og bærekraft i bygg og konstruksjoner
- Innovativ og praksisnær undervisning
- Matematisk modellering
- Nettverk- og systemadministrasjon (NETSYS)
- Universell utforming av IKT

Forskningsgrupper ved SPS:

- Profesjon, profesjonsutøvelse og styring
- Profesjonsarbeidsmarked og profesjonelles karriere
- Profesjonskunnskap, kvalifisering og mestring

Forskningsgrupper ved SVA¹¹:

- Aldersforskning og boligstudier
- Arbeidsliv
- Barndom, familie og barnevern
- Bolig-, steds- og regionalforskning
- Forbrukerøkonomi og - politikk
- Helse- og velferdsforskning
- Innovasjon og virksomhetsutvikling
- Internasjonale studier og migrasjon
- Mestring, arbeidsmiljø og mangfold
- Teknologi og bærekraft
- Ungdomsforskning
- Velferd, demokrati og offentlig forvaltning
- Velferdsorganisering

Evaluering

Et viktig bidrag til utviklingen av FoU-aktiviteten på HiOA har vært de store, nasjonale evalueringene Forskningsrådet har gjennomført. Her vurderes både kvalitet og kvantitet av forskningen og det gis tilbakemeldinger med hensyn til organisering, infrastruktur og kompetanse. HiOAs forskningsmiljøer innen sosiologi og helsevitenskap deltok i evalueringene innen henholdsvis sosiologisk forskning i 2010¹² og medisinsk, biologisk og helsefaglig forskning i 2011¹³.

Evalueringene viste flere gode forskningsmiljøer ved HiOA som er på nivå med andre universiteter og høyskoler i Norge, men var også tydelige på enkelte svakheter grunnet fragmenterte miljøer. Miljøene innen sosiologi ble anbefalt å konsentrere seg om færre emner for å samle ressursene samt å publisere mer i internasjonale tidsskrifter, mens de helsevitenskapelige miljøene ble anbefalt å styrke forskningsinfrastrukturen for å oppnå kritisk masse og et sterkere fokus. Sistnevnte

¹¹ Ved SVA er forskningsgrupper organisert gjennom avdelinger/seksjonstilhørighet ved forskningsinstituttene

¹² Sociological Research in Norway (Forskningsrådet, 2010)

¹³ Overordnet rapport: Evaluation of Biology, Medicine and Health Research in Norway 2011 (Forskningsrådet, 2011), Evalueringsrapport panel 2 (fysiologirelaterte disipliner), Evalueringsrapport panel 5 (samfunnsmedisin og helse).

tilbakemelding ble også gitt på nasjonalt nivå for å øke kvaliteten i forskningen innen helse- og omsorgssektoren. Som en oppfølging av evalueringene utviklet de enkelte enhetene ved HiOA egne retningslinjer for hvordan forskningsgrupper skulle etableres, samt for gruppenes virksomhet (vedlegg 3.1). Retningslinjene er utformet for å gi best mulige forutsetninger for å gjøre nødvendige løft innenfor de særskilte utfordringene for fagområdene. Retningslinjene skiller seg derfor noe mellom enhetene.

Fakultetene gjennomfører i egen regi evalueringer av forskningsgruppene¹⁴. Evalueringene utføres av eksterne komiteer som vurderer i hvilken grad retningslinjer og virkemidler bestemt av enhetene gir ønsket effekt og utvikling av forskningsgruppene.

HiOA vil fortsette å evaluere forskningsgrupper og delta i nasjonale evalueringer for å sikre at vi holder høy kvalitet, også i et internasjonalt perspektiv. Følgende evalueringer er nå planlagt:

- Forskningsmiljøer fra SAM er med i den pågående evalueringen av humanistisk forskning i Norge i regi av Forskningsrådet (forventes ferdigstilt våren 2017)
- SPS og LUI har meldt inn miljøer til den store evalueringen av utdanningsforskning i regi av Forskningsrådet (startet 2016, forventes ferdigstilt innen utgangen av 2017)
- SAM og SVA deltar i evalueringen av samfunnsvitenskapelig forskning (oppstart 2016, forventes ferdigstilt september 2018).

Fordeling av tid til FoU- og utdanningsvirksomhet

Ved samtlige fakulteter er det utformet forpliktende planer for ansatte i ulike stillingskategorier, og det er tydelige forventinger og krav til innsats og resultater i forskningen hos ansatte. Dokumentet «Generelle retningslinjer for oppsett av arbeidsplaner» gjelder for alle UFF-ansatte, forplikter alle nivåer ved HiOA¹⁵, og innebærer at minimum 25 prosent av samlet antall UFF-årsverk skal gå til FoU (vedlegg 3.2). Tabell 4 viser hvilke veiledende normer som eksisterer for alle enheter ved HiOA.

	FoU og formidling	Faglig/Pedagogisk fornying	Undervisnings- og læringsrelatert arbeid	Administrasjon og verv
Professorer/Dosenter	45 prosent	0 prosent	48 prosent	7 prosent
Førsteamanuenser/ Førstelektorer	35 prosent	0 prosent	58 prosent	7 prosent
Høgskolelektorer	25 prosent	0 prosent	68 prosent	7 prosent
Høgskolelærere/Andre uten FoU-ressurs	0 prosent	10 prosent	83 prosent	7 prosent

Tabell 4 Norm for tidsbruk på ulike oppgaver. (Kilde: HiOA)

Fakultetene har ut i fra disse normene operasjonalisert og iverksatt retningslinjer for tildeling av FoU-tid (se under). I hovedsak har alle fakultetene basert tildelingen på resultater, der hovedfokus er på vitenskapelige publikasjoner. Dette resulterer i at FoU-tiden ikke automatisk følger stillingskategoriene, ettersom det ligger krav til resultater for å kunne få tildelt denne tiden. Hvis det over lengre tid mangler resultater av FoU-arbeidet kan den ansatte pålegges andre oppgaver.

¹⁴ Ved Fakultetet for samfunnsvitenskap har alle forskningsgruppen blitt evaluert av en ekstern komité høsten 2015 (Buch m.fl., 2016, <https://skriftserien.hioa.no/index.php/skriftserien/article/view/46>), mens HF har påbegynt arbeidet våren 2016.

¹⁵ Med unntak av SVA i en overgangsperiode etter fusjonen.

For senterne (SVA og SPS) er dette noe annerledes ettersom undervisningsarbeidet til de ansatte er langt mindre enn ved fakultetene. Forskningstiden ved SPS baserer seg på en norm om at UFF-ansatte skal ha eksternfinansiering, og fordeles i utgangspunktet slik at professorer og førsteamanuenser har 65 prosent tid. Ansatte ved SVA har ingen fast avsatt tid til undervisningsarbeid, men dette utføres i samsvar med den ansattes inntjeningskrav.

HF

De første tre årene får nyansatte i dosent og professor 1 stilling 45 prosent FoU-tid og nyansatte i førstelektor og førsteamanuensisstillinger 30 prosent. Deretter trer felles resultatbaserte tildelingsnormer i kraft. Fagfelleverderte, vitenskapelige publikasjoner med HiOA som kreditert institusjon, gir da FoU-ressurs i tre år ut fra denne malen:

Professor/førsteamanuensis/førstelektor

- 4 publikasjoner per tre år 45 prosent
- 2-3 publikasjoner per tre år 30 prosent
- 1 publikasjon per tre år 20 prosent

Ved god publiseringsaktivitet vil det være mulig å oppnå mer FoU-tid enn det som ligger i normen for stillingskategorien. Ansatte på andre stillingsnivåer, men som er i UFF-stillinger, kan søke om FoU-ressurser og få dette i 1-3 år. De må vise kvalitet og relevans og sannsynliggjøre at resultater kan oppnås. De må også som hovedregel tilknytte seg etablerte forskningsgrupper slik at de blir en del av et forskningsmiljø og deres nasjonale og internasjonale nettverk.

HF gir et tillegg på 5 prosent til faglig/pedagogisk fornying for førsteamanuenser, førstelektorer og høyskolelektorer som er tildelt FoU-tid.

LUI

LUI har utviklet resultatbaserte tildelinger som baserer seg på både publikasjoner og på dokumentert utviklingsarbeid og formidling. Når det gjelder vitenskapelig publisering er kravene at en høyskolelektor må ha vært forfatter eller medforfatter på minst én tellende publikasjon, en førsteamanuensis-/lektor må ha vært forfatter eller medforfatter på minst to tellende publikasjoner og en professor/dosent på minst fire tellende publikasjoner de siste tre årene for å få følgende FoU-ressurs året etter:

- Professor og dosent 45 prosent
- Førsteamanuensis og førstelektor 30 prosent
- Høyskolelektor 20 prosent

Fagfelleverderte, vitenskapelige publikasjoner med HiOA som kreditert institusjon regnes som tellende publikasjon.

LUI gir et tillegg på 5 prosent til faglig/pedagogisk fornying for førsteamanuenser, førstelektorer og høyskolelektorer som er tildelt FoU-tid.

SAM

SAM legger HiOAs generelle norm for FoU-ressurs til grunn, men gjør tildeling avhengig av resultater de tre siste årene ved å kreve at høyskolelektorer skal ha bidratt til minst én tellende publikasjon, førstelektorer og førsteamanuenser til minst to tellende publikasjoner og professorer og dosenter til minst tre tellende publikasjoner med HiOA som kreditert institusjon. Lærebøker kan regnes med dersom arbeidet med dette har vært avtalt med nærmeste leder. Når disse forutsetningene er oppfylt tildeles tid til FoU slik:

- Professor og dosent 45 prosent
- Førsteamanuensis og førstelektor 35 prosent
- Høgskolelektor 25 prosent

Fagfelleverderte, vitenskapelige publikasjoner med HiOA som kreditert institusjon regnes som tellende publikasjon.

TKD

Ved TKD tildeles tid til FoU etter søknad. Tildeling forutsetter at forskningsarbeidet skal resultere i tellende vitenskapelig publikasjoner med HiOA som kreditert institusjon og gis etter følgende veiledende normer:

- Professor og dosent 45 prosent
- Førsteamanuensis og førstelektor 30 prosent
- Høgskolelektor 20 prosent

Det presiseres spesielt at høgskolelektorer må delta aktivt i forskningsgrupper og publisere for å få denne type tid avsatt til forskning.

TKD gir et tillegg på 5 prosent til faglig/pedagogisk fornying for førsteamanuenser, førstelektorer og høgskolelektorer som er tildelt FoU-tid.

3.4 Institusjonens forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid skal utføres i samspill med utdanningsvirksomheten

HiOAs utdanningstilbud skal være basert på forskning, erfaringskunnskap og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid. Kombinasjonen er viktig ettersom HiOA leverer store kandidatkull til viktige profesjonsfag og yrkesgrupper. Utdanningene må finne den riktige balansen mellom erfaringskunnskap og yrkespraksis på den ene siden, og forsknings- og utviklingsarbeid på den andre. FoU-arbeidet skal bidra til å utvikle studiene ikke bare i takt med behovene i arbeidslivet, men i forkant av de utviklingene vi ser konturene av. Det er viktig at studentene utvikler evne til å tilegne seg og bruke kunnskap for å selv kunne tilpasse seg endringer og holde seg oppdatert gjennom et yrkesaktivt liv. Livslang læring, som krever metodekunnskap, informasjonskompetanse og en kritisk tilnærming til tilegnelse av ny kunnskap er grunnlaget for å utvikle profesjonsutøvelsen.

For å innfri på dette må det eksistere et tett samspill mellom FoU, utdanning og praksisfelt. I UHR-rapporten «Utdanning + FoU = Sant»¹⁶ fremkommer det at yrkes- og profesjonsutdanningene bør inneha elementer fra disiplinutdanningene ved at de skal være forskningsbaserte, men samtidig også elementer fra yrkesfaglig opplæring ved at de har sin begrunnelse i kunnskap og kompetansebehov fra spesifikke yrkesfelt. Profesjonsutdanningene bør altså være basert på forskning, faglig utviklingsarbeid og erfaringskunnskap, og forsknings- og utviklingsarbeid bør ha en anvendt karakter. Dette er kjernen i kunnskapsbasert fagutøvelse og det understreker at teoretisk og vitenskapelig kunnskap har liten verdi dersom profesjonsutøverne ikke kan se relevansen av kunnskapen i en yrkessammenheng. Forskningssspørsmål bør derfor i størst mulig grad springe ut fra praksisfeltet. Dette skjerper imidlertid kravene til de ansattes kompetanse, samspill med praksisfeltet, undervisningsformer, og vitenskapelig dialog og kritisk tenkning. UoH-rådet har foreslått «kunnskapsbasert praksis» som ett av ni felles kompetanseområder innen alle sosial- og helsefagene

¹⁶ *Utdanning + FoU = Sant*, Rapport fra arbeidsgruppe nedsatt av Universitets- og høgskolerådet, 2010

i Norge. Kompetanse i kunnskapsbasert praksis innebærer at både lærere og studenter kan etterspørre, identifisere, kritisk vurdere og bruke eksisterende forskning i praksis og utdanning.

Gjennom forsknings- og utviklingsarbeid skapes nye muligheter for å utvikle praksis og profesjoner. For å kunne formidle denne kunnskapen må de ansatte selv ha god kunnskap om forskningsfronten, og være relevante samarbeidspartnere for internasjonale fagmiljøer som leder an utviklingen innenfor sine forskningsfelt. Effekten her er også selvforsterkende: Mer kunnskap og kjennskap til den internasjonale forskningsfronten gjør at fagmiljøene ved HiOA selv vil kunne utføre mer forskning med basis i den samlede eksisterende forskningen, tilby mer nyttig kunnskap, og se mulighetene FoU gir for utvikling av utdanningene. Studentene og arbeidsmarkedet har høyere forventninger enn før til kunnskapsinnholdet og kunnskapsgrunnlaget for innholdet i utdanningene. En vesentlig grunn er at arbeidsstyrken i 2016 har et helt annet kunnskapsnivå enn for kort tid siden. Også her er effekten selvforsterkende: Økt utdanningsnivå innenfor industri, skole, velferd og helse øker forventningene til det som UH-sektoren leverer. Ansatte innenfor helse og velferd deltar selv i utviklingen av praksisfelt, og har en forventning om at fagmiljøene ved HiOA skal være deres samarbeidspartnere, kunnskapsleverandører og rådgivere. Dette er ikke bare gjennom «bestilling» av forskning, men ved utdanning av kandidater som kommer ut i arbeidslivet med ny kunnskap og innsikt.

HiOAs kompetanseprofil er viktig for å tilfredsstillende krav innen både FoU og utdanning og det er avgjørende å ha ett tett samarbeid mellom de ansatte med ulike kompetanse. Profesjonskompetanse i tillegg til høy forskningskompetanse innenfor de ulike disipliner er nødvendig for å holde høy kvalitet og sikre relevans og profesjonsnærhet i utdanningene slik at HiOA imøtekommer samfunnets behov. HiOA arbeider målrettet med å øke andelen og antallet med formell og høy forskningskompetanse. I 2016 utgjorde andelen førstestillingskompetente årsverk 62,9 prosent. Det er en økning på 14,6 prosentpoeng på fire år (48,3 prosent i 2012)¹⁷. I kapittel 4 er det vist at HiOA mer enn innfrir kravene som er satt til undervisning fra ansatte med førstestillingskompetanse på alle nivå og ved samtlige fakulteter.

I tillegg til ansatte med førstestillingskompetanse har lektorer en sentral rolle i utdanningen. Som eksempel kan nevnes at høgskolelektorer ved HF i all hovedsak har autorisasjon innen sin profesjon, og nærhet til praksisfeltet. Autorisasjonen gir høgskolelektorene lov til å delta i kliniske læringssituasjoner i praksis og de bidrar med svært viktig brobygging mellom praksis og teori. Videre har flere ansatte ved LUI fagbrev og erfaring fra skole- og arbeidsliv, noe som gir sterk faglig legitimitet. Generelt spiller ansatte med lektorkompetanse en aktiv rolle i kontakten med arbeidslivet det utdannes til, og drifter flere ulike nettverk med eksterne partnere. Det utvikles, i samarbeid med arbeidslivet, nye innovative undervisningsformer i forbindelse med f.eks. nettbaserte studier, herunder prøving av digitale verktøy ved oppfølging av studenter i praksis. Høgskolelektorer utøver videre i stor grad FoU-basert utdanning ved å bruke eksisterende forskning i undervisningen. HiOA satser videre på kombinerte stillinger hvor ansatte har en stillingsprosent ved institusjonen samtidig med praksis hvor de f.eks. jobber i skole, barnehage, klinikk eller med fagutvikling i helse-, velferds- og sosialtjenesten. Ansattes kompetanse innen praksisfeltet vil også være vesentlig for å oppfylle kravet om FoU-basert utdanning (for nærmere beskrivelse av ansattes kompetanse se kapittel 4). Det er ved enkelte enheter ved HiOA også laget ordninger for at ansatte, spesielt de uten profesjonsbakgrunn, kan hospitere i praksisfeltet for å komme nærmere på de problemstillinger som er i feltet, og dermed påse at forskningen er relevant.

HiOA arbeider ut i fra prinsippet om studentsentrert læring og med vekt på aktive læringsformer. Dette gjenspeiles både i krav til studentene med å delta i prosjektorganisert undervisning (inkludert problembasert læring) der diskusjoner med forskningsbasert innhold er vesentlig, samt at studenter

¹⁷ Kilde: NSD DBH og NOKUT-portalen

inngår i FoU-prosjekter. For å eksemplifisere sistnevnte kategori er flere av institusjonens masteroppgaver, og til en viss grad bacheloroppgaver, tilknyttet forskningsgruppens prosjekter. Et annet konkret eksempel er såkalte VITASS-emner på masterutdanningene ved SAM, der studenter kobles på forskningsprosjekter og skriver emneoppgaver med utgangspunkt i konkret forskningsaktivitet som de involveres i. Videre er det opprettet et samarbeid mellom SVA og SAM der masterstudentene tilknyttet master i sosialfag opplæres i statistisk analyse ut i fra data fra ungdomsundersøkelser som springer ut fra forskningsprosjektet «Ungdata». Studentene får anledning til å praktisere kunnskap i kvantitativ metode på «ferske» data fra Ungdata-undersøkelsen. Studentene får videre mulighet til å koble empiriske analyser med tematisk kunnskap om ungdomssosiologiske emner.

I tiden som kommer er ikke utfordringen for HiOA å innfri kravene om andel førstestillingskompetanse, men å innfri stadig høyere forventninger om sterkere fag- og forskningskompetanse med relevans for profesjonene. Sterk profesjonsfaglig kunnskap kombinert med sterk forskningskompetanse kan ikke og skal ikke alltid finnes i én og samme person, men være en funksjon av at fagmiljøene for det første har en god balanse av disse kompetansene, og for det andre har utviklet gode samarbeidsmodeller. HiOA jobber kontinuerlig for å imøtekomme dette.

HiOAs deltakelse i internasjonale EU-prosjekter der utdanning er spesielt vektlagt er et viktig virkemiddel for å utvikle utdanningene. I 2016 deltar HiOA blant annet i 12 strategiske partnerskapsprosjekter i EUs program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett for perioden 2014-2020, Erasmus+ (figur 6). HiOA er med dette en av de institusjonene i Norge som bidrar i flest strategiske partnerskap (kun NTNU deltar i flere), og Norge er igjen blant landene som bidrar mest internasjonalt¹⁸. Strategiske partnerskap skal støtte faglig samarbeid mellom organisasjoner som jobber innenfor høyere utdanning. Partnerskapene skal ha som mål å utvikle, overføre og implementere nyskapende praksis som fører til økt kvalitet i utdanning og læring på tvers av landegrensene. Se kapittel 7 for nærmere beskrivelse av Erasmus +.

¹⁸ SIU report series 05/2016: Erasmus + strategic partnerships

- *Career guidance for young refugees – escaping NEET status with good counselling towards training and employment*, koordineres av HiOA
- *Relevance in practice placements-inclusion of marginalized people*, koordineres av HiOA
- *Teacher Well-Being and Diversity: Managing language and social diversity in classrooms*, koordineres av HiOA
- *An interdisciplinary approach to working with children and young people with complex intellectual and developmental needs*, HiOA er partner
- *Augmented Reality for Science Education (AR-SCI)*, HiOA er partner
- *Digital community and Innovation in adult education and Basic Skills*, HiOA er partner
- *European Media Cloud Campus (EMC2)*, HiOA er partner
- *Innovative - Simulation Pedagogy for Academic Development*, HiOA er partner
- *MOOCAP (MOOC Accessibility Partnership)*, HiOA er partner
- *Multilingual early childhood education and care for young refugee children*, HiOA er partner
- *Qualification assessments for refugee training and employment: Fasttrack with ECVET and Skillsbank*, HiOA er partner
- *Skillstube*, HiOA er partner

Figur 6 HiOAs pågående prosjekter finansiert av Erasmus+ programmet, Strategiske partnerskap per høsten 2016.

HiOA deltar videre i prosjekter finansiert av UTFORSK. UTFORSK er en oppfølging av regjeringens Panorama-strategi, og gir støtte til faglig fundert samarbeid innen høyere utdanning, med sikte på langsiktige og institusjonelt forankrede samarbeidsrelasjoner med Brasil, India, Japan, Kina, Russland og Sør-Afrika. UTFORSK er et samarbeid mellom Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU) og Forskningsrådet og har som Erasmus+ et mål om å fremme samspill mellom forskning og utdanning. To prosjekter HiOA deltar i er «Anti-Poverty measures in a global context: An international joint PhD course and synergy network» og «Collaborative Design and Prototyping of Assistive Technologies and Products of Assistive Technologies and Products for Independent Living». Førstnevnte prosjekt knytter forskningen fra et tidligere Forskningsråds-finansiert prosjekt til utdanningen innen tematikken fattigdom og skam.

Også på nasjonalt nivå deltar HiOA i en rekke større prosjekter, samt utvikler arenaer, der samspillet mellom FoU og utdanningsvirksomheten er sentralt. Nedenfor er noen eksempler:

- HiOA utvikler et internasjonalt samarbeidsnettverk med navn «Centre for Interprofessional Interaction with Children and Youth» basert på en søknad til NOKUT om finansiering av et Senter for fremragende utdanning som ikke kom lenger enn til finalen. Samspill mellom utdanning og forskning er grunnlaget for prosjektet. HiOA har valgt å satse videre på senteret gjennom strategimidler, og noen av arbeidspakkene i SFU-søknaden vil starte allerede i 2017.
- Flere eksternfinansierte prosjekter ser på samspill mellom FoU og utdanning: F.eks. «Utdanningsbarnehager: Utvikling av barnehagen som læringsarena gjennom innovative samarbeidsformer mellom utdanning og praksisfelt», «Teachers' Professional Education (TPQ)» og «Contradictory institutions logistics in interaction? The interface between the education system and field of health and welfare services», finansiert av Forskningsrådets FINNUT- og HELSEVEL-programmer. For førstnevnte prosjekt er hovedmålet å utvikle tettere, mer likeverdige og bærekraftige partnerskap mellom utdanningsinstitusjon og arbeidsplass

for å styrke profesjonsutdanningen, kompetanseutvikling og kollektiv læring i barnehagesektoren samt gjensidig forpliktende forsknings- og utviklingsarbeid.

- HiOA har sammen med Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV) etablert og finansiert Kompetansesenteret for arbeidsinkludering (KAI). Senteret er en tverrfaglig arena der ulike disipliner og profesjonsfag samarbeider for å utvikle kompetanse og forskning innen arbeidsinkludering. Senteret skal bidra til utvikling av studieprogrammer, videreutdanninger, kurstilbud, forskningsprosjekter, FoU-nettverk og praksisprogrammer.
- HiOA har etablert bevegelsesanalyaselaboratoriet og utviklet det til en felles forsknings- og undervisningsarena for fire institutter ved HF og TKD. Laboratoriet etablerer et felles møtepunkt mellom teknologi- og helsefag som er unikt og nyskapende i tverrfaglig profesjonsforskning.
- Institutt for fysioterapi ved HF har to poliklinikker som er arenaer for både utdanning og FoU i tett samspill med praksisfeltet.

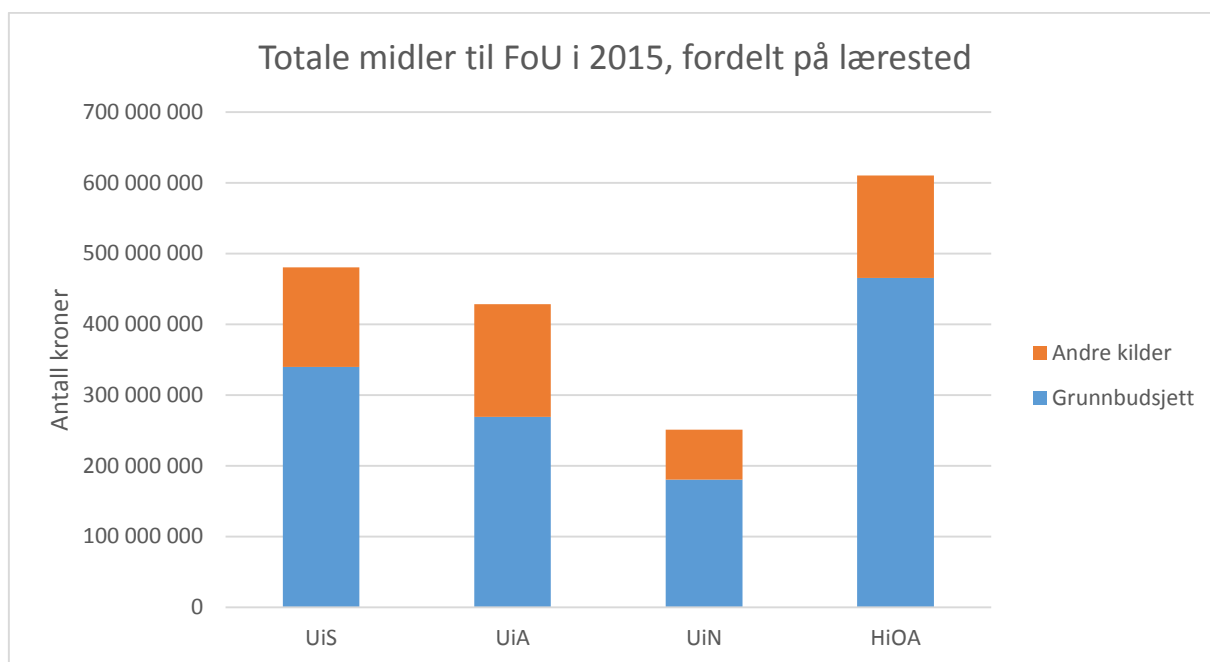
Samspill mellom utdanning og FoU kommer også til uttrykk ved at utdanningene med praksisfelt gjerne er utgangspunkt for etablering av forskningsgrupper og forskningsprosjekter. Samarbeidene sentrert rundt praksisfeltene utvikler også nye arenaer for å drive FoU-virksomhet. Både høgskolelektorer og ansatte i kombinerte stillinger deltar i HiOAs forskningsgrupper og bringer inn relevante og aktuelle erfaringer og praksiser fra profesjonsfeltet. Videre inkluderes ph.d.-studenter og masterstudenter, og til en viss grad bachelor-studenter i gruppene. Ph.d.-studentene er faste medlemmer, mens master og bachelor-studenter er med i kortere perioder.

Doktorgradsstudiene er også sentrale i samspillet mellom utdanning og FoU. De utgjør en fast struktur for forskning på temaer som er relevante for utdanninger på alle nivå (nærmere beskrevet i kapittel 6).

3.5 Institusjonens forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid skal ha høy internasjonal kvalitet

Finansiering av FoU-virksomhet

Hoveddelen av finansieringen av forskning ved statlige universiteter og høyskoler er knyttet til rammebevilgningen som institusjonene mottar fra Kunnskapsdepartementet. I figur 7 inngår totale midler til forskning og den delen av rammebevilgningen som går til forskning, slik den er fremstilt i den offisielle FoU-statistikken fra NIFU og Forskningsrådet.

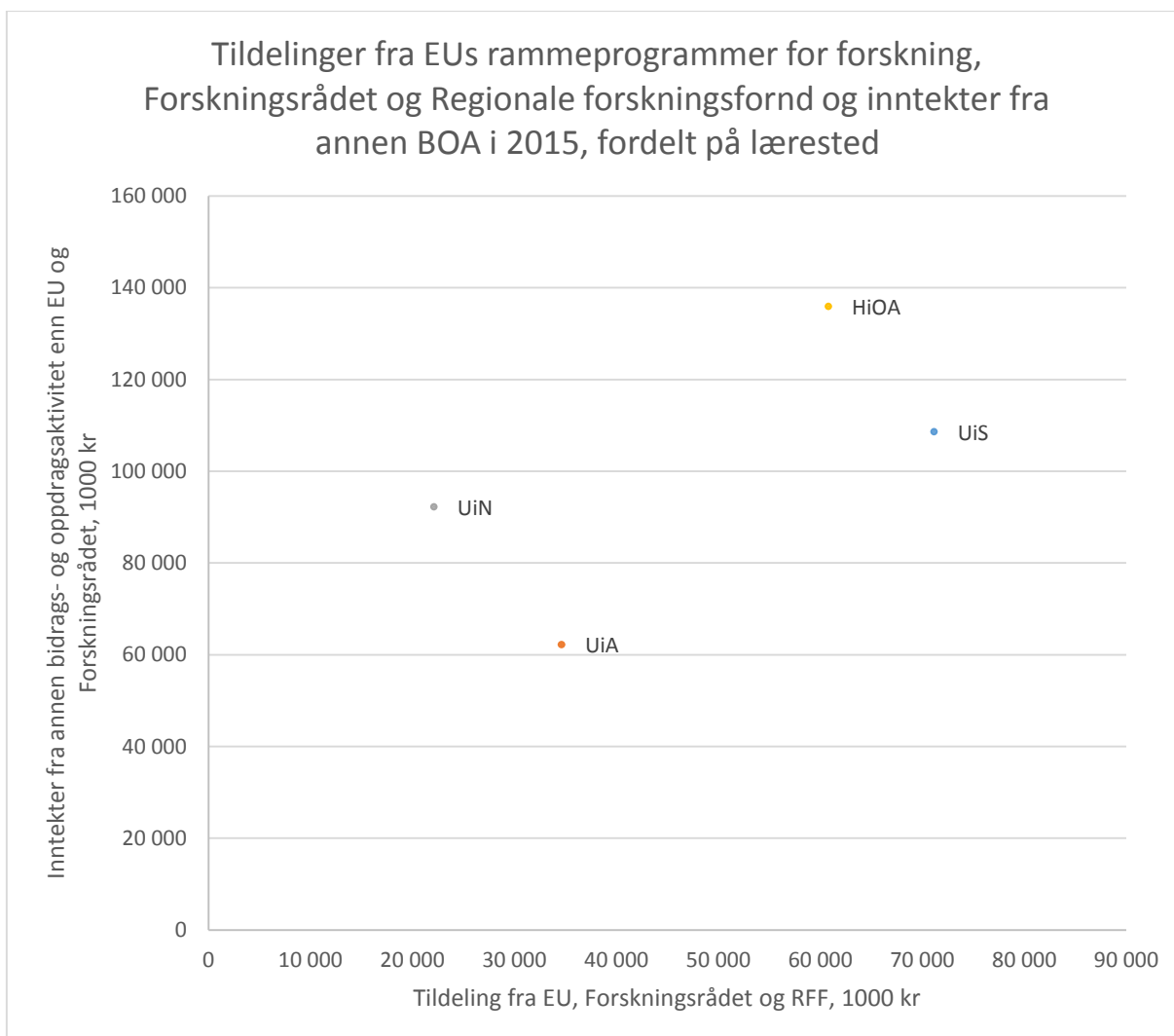

Figur 7 Totale midler til FoU 2015. (Kilde: NIFU)

Norges forskningsproduksjon er liten i forhold til den totale kunnskapsutviklingen i verden, og vi må aktivt hente kunnskap utenfor landets grenser. Internasjonalisering og deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid er en betingelse for landets kunnskapsutvikling og evne til å adressere utfordringer og behov.

Deltakelse i nasjonale og internasjonale forskningsprosjekter dreier seg om mer enn finansiering og kunnskapsutvikling. For det første krever dagens utfordringer i stor grad større og komplementære forskningsteam. Dette fremmes gjennom konkurransebaserte utlysninger om forskningsmidler der konsortiet vurderes ut fra kompetanse og sammensetning. For det andre bidrar søknadsskrivingen og selve prosjektene til å systematisere egne langsiktige forskningsmål. For det tredje bringer deltakelse i forskningssøknader og prosjekter inn en aktiv og krevende fagfellevurdering av forskningen i dens tidlige fase. Vi kan også si at tildeling av eksterne forskningsmidler er et uttrykk for at andre er villige til å «investere penger i vår forskning» og er derfor et kvalitetsstempel som viser hvor høyt forskerne og institusjonen når opp i konkurransen om internasjonale og nasjonale forskningsmidler. Ekstern finansiering er altså en *nødvendig* komponent for at HiOA skal kunne levere forsknings- og utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet. HiOA arbeider derfor systematisk for å øke miljøenes gjennomslag på konkurransearenaer for forskningsfinansiering, for eksempel ved å ha etablert FoU-støtteteam som går inn i langsiktige utviklingsprosesser med en rekke forskningsgrupper. Med utgangspunkt i høyt faglig nivå på ansatte ved HiOA og gode nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere skaper dette større gjennomslag på åpne konkurransearenaer. Midlene benyttes i prosjekter som skaper flere vitenskapelige publiseringer, noe som igjen styrker muligheten for å vinne konkurranser om forskningsmidler.

Figur 8 viser bevilgninger HiOA har hentet inn fra Norges forskningsråd, Regionale forskningsfond og EUs forskningsfond i 2015. I tillegg viser den hvor mange kroner institusjonene hentet inn i bidrags- og oppdragsfinansiering fra andre kilder. Sammenliknes dette med innhenting av midler ved de tre nye universitetene ligger HiOA betraktelig høyere enn UiA og UiN når det gjelder midler tildelt fra Forskningsrådet, Regionale forskningsfond og EUs forskningsfond, mens UiS ligger noe høyere enn HiOA. For midler fra annen bidrags- og oppdragsaktivitet (BOA) er det HiOA som innhenter flest midler.

Figur 8 Institusjonenes inntekter fra EU, Forskningsrådet og Regionale forskningsfond (RFF) samt inntekter fra annen bidrags- og oppdragsaktivitet (BOA). (Kilde: Tilstandsrapporten 2016)

Midler til forskning som fagmiljøene ved HiOA må konkurrere om, utgjør en økende del av HiOAs samlede midler, og i 2015 utgjorde dette 6,5 prosent (tabell 5). HiOA har siden 2013 hatt en betydelig vekst i forskningsfinansiering, og langt sterkere uttelling på den nasjonale konkurransearenaen for forskning som Forskningsrådet forvalter. I 2014 er det nærmere en dobling i finansieringen fra Forskningsrådet sammenlignet med året før. Dette er også en videreføring av en trend fra 2012 og tidligere. Selv om tilskuddet fra Forskningsrådet har en marginal nedgang i 2015 forventes det vekst i 2016 og videre av flere grunner. For det første har HiOA fått tilslag på flere store prosjekter i 2015 og 2016 som først vil gi utslag på tallene i 2016/2017. For det andre forventes en økning basert på at samarbeidet mellom SVA og fakultetene har ført til økt søknadsvolum og økt gjennomslag i finansieringsprogrammene. For det tredje doblet SVA sin størrelse i 2016 gjennom innlemmelsen av forskningsinstituttene NIBR og SIFO. For det fjerde ser vi at etableringen av SVA og samarbeidet mellom senteret og øvrige fagområder får flere miljøer ved HiOA til å planlegge en økt prosjektsøknadsaktivitet.

Eksterne inntekter til forskning (bidrags- og oppdragsaktiviteter til forskning, i 1000 kr)				
	2012	2013	2014	2015
Tilskudd fra NFR	14 654	25 801	58 352	51 885

Tilskudd fra EU		163	557	5 955	7 108
BOA- inntekter til forskning utenom NFR og EU	Bidrag fra andre departement	1 336	5 723	851	9 227
	Bidrag fra statlige forvaltningsorganer	5 011	13 359	18 016	22 816
	Oppdrag fra kommunale og fylkeskommunale etater	17	6	718	662
	Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	5 584	3 608	7 517	8 925
	Tilskudd fra næringsliv/private	1 809	2 590	1 233	1 265
	Tilskudd fra andre	1 057	1 176	1 229	4 102
	Oppdrag	3 673	3 446	35 865	40 470
	SUM: BOA utenom NFR og EU	18 589	29 908	65 430	87 467
SUM BOA inntekter		33 406	56 266	129 737	146 460
HiOAs samlede inntekt		1 724 243	1 897 806	2 110 470	2 255 713
Eksterne forskningsinntekters andel av samlet inntekt		1,94 prosent	2,96 prosent	6,15 prosent	6,49 prosent

Tabell 5 Finansiering av forskning ved HiOA 2012-2015 (Kilde: HiOA).

I 2013-2016 har HiOA deltatt i ca. 200 forskningsprosjekter finansiert av Forskningsrådet og er prosjektleder i over halvparten av disse (vedlegg 3.3). Internasjonalt samarbeid er et av vurderingskriteriene for tildelinger fra Forskningsrådet, og en økning av denne finansieringen bekrefter at HiOA har gode internasjonale partnere. Videre har HiOA fått langt sterkere uttelling også på den internasjonale konkurransearenaen de senere år, noe som indikerer at den internasjonale kvaliteten på forskningen er høy. Blant annet har uttellingen fra EU økt betydelig i EUs nye rammeprogram Horisont 2020. I 2016 deltok HiOA i 24 søknader til Horisont 2020, hvorav 20 foreløpig er evaluert og tre prosjekter er innvilget. Dette gir en suksessrate på 15 prosent (av de evaluerte søknadene). I tillegg er to av de evaluerte søknadene satt på reserveliste. Søknadene fordeler seg på alle fakultetene og SVA. I Forskningsbarometeret 2016 ble HiOA listet som en av de 20 største norske aktørene i Horisont 2020 basert på prosjekter med signert kontrakt innen mars 2016¹⁹. Av disse aktørene er kun fem andre institusjoner fra universitet- og høgskolesektoren (NTNU, UiO, UiB, UiT og NMBU). HiOA har siden publisering av denne oversikten fått seks nye Horisont 2020-prosjekter og har nå flere Horisont 2020-prosjekter enn NMBU, UiA, UiS og NORD universitet. En oversikt over hvilke prosjekter HiOA deltar i vises i figur 9.

¹⁹ Forskningsbarometeret 2016, Kunnskapsdepartementet

- *NEGOTIATE - Negotiating early job-insecurity and labour market exclusion in Europe*, koordineres av HiOA
- *RRI-Practice - Responsible Research and Innovation in Practice*, koordineres av HiOA
- *ICT4COP - Community-Based Policing and Post-Conflict Police Reform*, HiOA er partner
- *NATCONSUMERS-NATural Language Energy for Promoting CONSUMER Sustainable Behaviour*, HiOA er partner
- *PRINTEGER - Promoting Integrity as an Integral Dimension of Excellence in Research*, HiOA er partner
- *SOLIDUS - Solidarity in European Societies: Empowerment, Social Justice and Citizenship*, HiOA er partner
- *Strenght2food - Strengthening European Food Chain Sustainability by Quality and Procurement Policy*, HiOA er partner
- *DARE - Dialogue about radicalization and education*, HiOA er partner (oppstart planlagt mai 2017, kontraktsforhandlinger pågår)
- *SCOTT - Secure CONnected Trustable Things*, HiOA er partner (oppstart planlagt våren 2017, kontraktsforhandlinger pågår)
- *SafeConsumE - Safer food through changed consumer behavior: Effective tools and products, information strategies, education and a food safety policy reducing health burden from foodborne illnesses*, HiOA er partner (oppstart planlagt våren 2017, kontraktsforhandlinger pågår)

Figur 9 HiOAs pågående/innvilgete prosjekter finansiert av Horisont 2020 programmet per 2016.

HiOA er også partner i flere internasjonale prosjekter og nettverk utenfor EUs rammeprogram, og forespørslor om deltakelse i slike prosjekter/nettverk har økt betraktelig de siste årene. Nettverkene er beskrevet nærmere i kapittel 7. Noen av disse prosjektene/nettverkene utløser ikke store midler, men er likevel viktige arenaer for kompetanseheving, nettverksbygging, tilgang til forskningsinfrastruktur og posisjonering for videre søknader om ekstern forskningsfinansiering. Dette gjelder f.eks. European Cooperation in Science and Technology (COST)-Actions der HiOA deltar i 16 nettverk. I følge COST-Actions har nettverkene som hensikt å samle de beste forskerne i Europa og er en forløper til avansert tverrfaglig forskning. Deltakelse i disse nettverkene er derfor svært viktig for HiOAs mål om økt deltakelse i Horisont 2020. Foruten COST-Actions deltar også HiOA i forskningsprosjekter finansiert av blant annet EUs helseprogram, Interreg, Joint Program Initiatives (JPI), EØS (EEA)-programmet og Nordforsk (for fullstendig oversikt over forskningsprosjekter med internasjonal finansiering se vedlegg 3.4). Porteføljen av internasjonale forskningsprosjekter viser at HiOA er en attraktiv samarbeidspartner i et internasjonalt perspektiv.

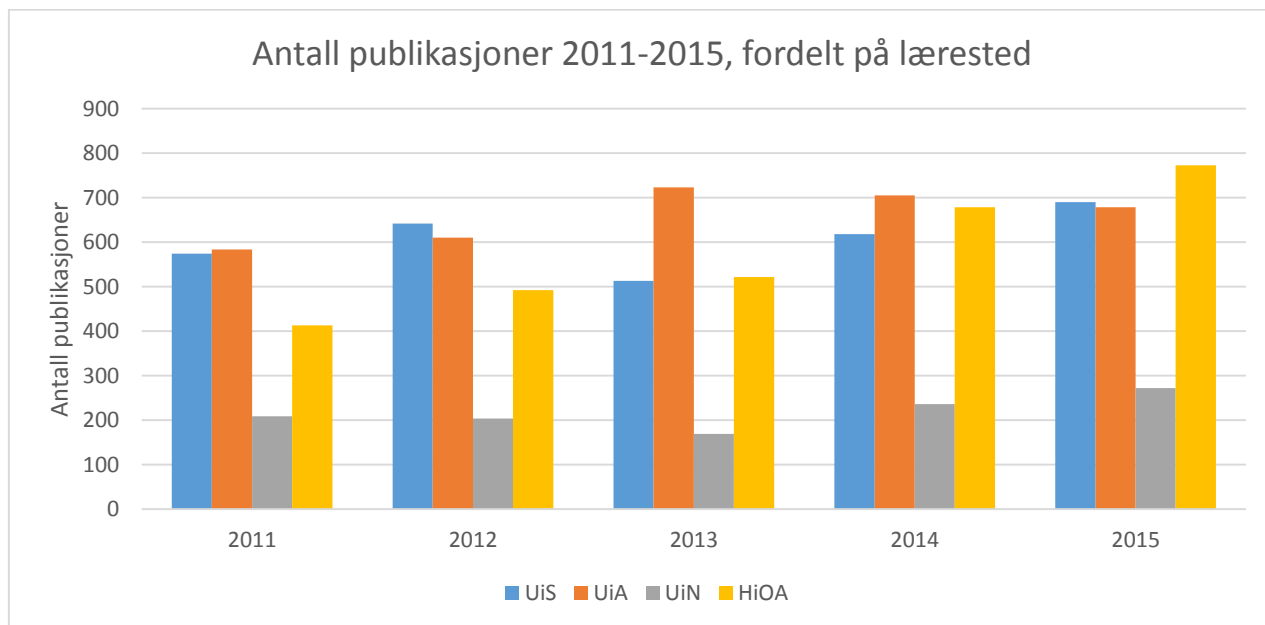
HiOA arbeider kontinuerlig for å opprettholde økningen i antall, og inntekter, fra eksternfinansierte prosjekter. Høsten 2016 ble «Booster-prosjektet» igangsatt som et strategisk tiltak for å støtte opp under dette. Dette er en større satsing der høyt kvalifiserte, utvalgte forskningsgrupper får spesialtilpasset administrativ og økonomisk støtte over en periode på tre år for å posisjonere seg, etablere og nå ambisiøse mål, og ikke minst hevde seg sterkere i den nasjonale og internasjonale konkurransen om forskningsmidler. I tillegg til forskningsgruppene som deltar i boosterprogrammet, utvikler HiOA et tilsvarende individprogram for enkeltforskere som har potensial for gjennomslag i

EUs individuelle programmer, f.eks. Marie Skłodowska-Curie actions (MSCA) og European Research Council (ERC) grants.

Vitenskapelig publisering

HiOA har en solid forskningsproduksjon, og i 2015 produserte HiOA flere vitenskapelige publikasjoner enn hver av de tre nye universitetene (figur 10). Utviklingen av vitenskapelig produksjon ved HiOA, målt i antall vitenskapelige publikasjoner viser en stabil økning de siste fem årene. HiOA forventer en betydelig vekst også i årene fremover. Forventningene er et resultat av kombinasjonen av en rekke faktorer, deriblant:

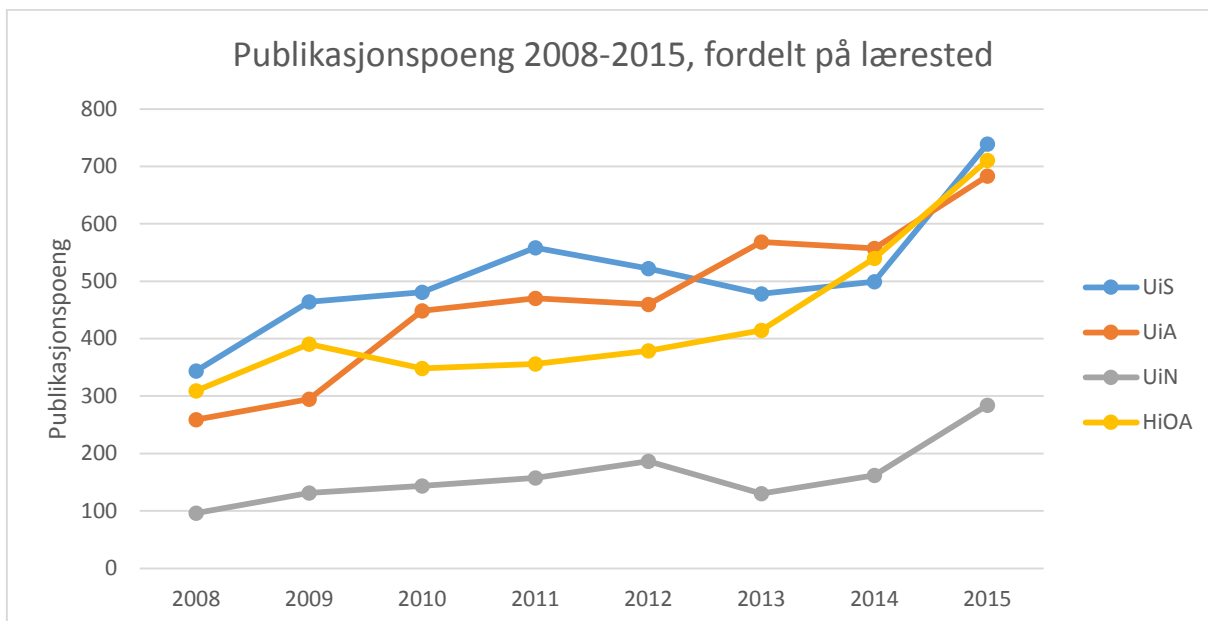
- **Økt størrelse på fagmiljøene og økt forskningskompetanse:** Fagmiljøene ved HiOA har økt i omfang samtidig som forskningskompetansen har økt. Dette er i stor grad et resultat av strategisk fokus på rekruttering av forskertalenter med formell forskerutdanning og erfaring. Resultatene i form av publisering kommer senere enn endringer i innsatsfaktorer som økt kompetanse.
- **Vekst i innhenting av eksterne forskningsmidler:** Som vist over har den eksterne finansieringen av forskning økt, særlig finansieringen fra åpne konkurransearenaer for forskning som Forskningsrådet og EU. Her vil det stilles krav til både vitenskapelig publisering og formidling av forskningsresultater fra prosjektene som blir innvilget.
- **Vekst i FoU-baserte utdanninger:** Det er økt tilstrømming av studenter kombinert med høyere forventninger til kunnskapsnivå hos kandidatene fra HiOA. HiOAs svar er sterkere vektlegging av FoU som utgangspunkt for utdanningene. Resultatene vil være mer FoU og økt publisering.
- **Realisering av forskningssatsinger:** Det er oppslutning og engasjement internt om å realisere økte ambisjoner for forskning, blant annet ved å utnytte synergier mellom SVA og deres institutter og øvrige fagmiljøer ved HiOA.
- **Resultatbasert tildeling av FoU-tid:** Det stilles krav til vitenskapelig publisering for at den enkelte medarbeider skal beholde FoU-tid i stillingen sin. Resultatet vil være bedre utnyttelse av FoU-tiden og flere publikasjoner.
- **Utvikling av støttesystemer og infrastruktur for FoU:** HiOA har utviklet sin FoU-infrastruktur og sine støttesystemer betydelig de siste årene. Forskerne har organisert seg i forskningsgrupper som utvikler mål og strategier for å nå målene, og støttesystemer er etablert. HiOA har dreiet sin internfinansiering til å bli mer målrettet og resultatbasert.

Figur 10 Antall vitenskapelige publikasjoner. (Kilde: NSD DBH)

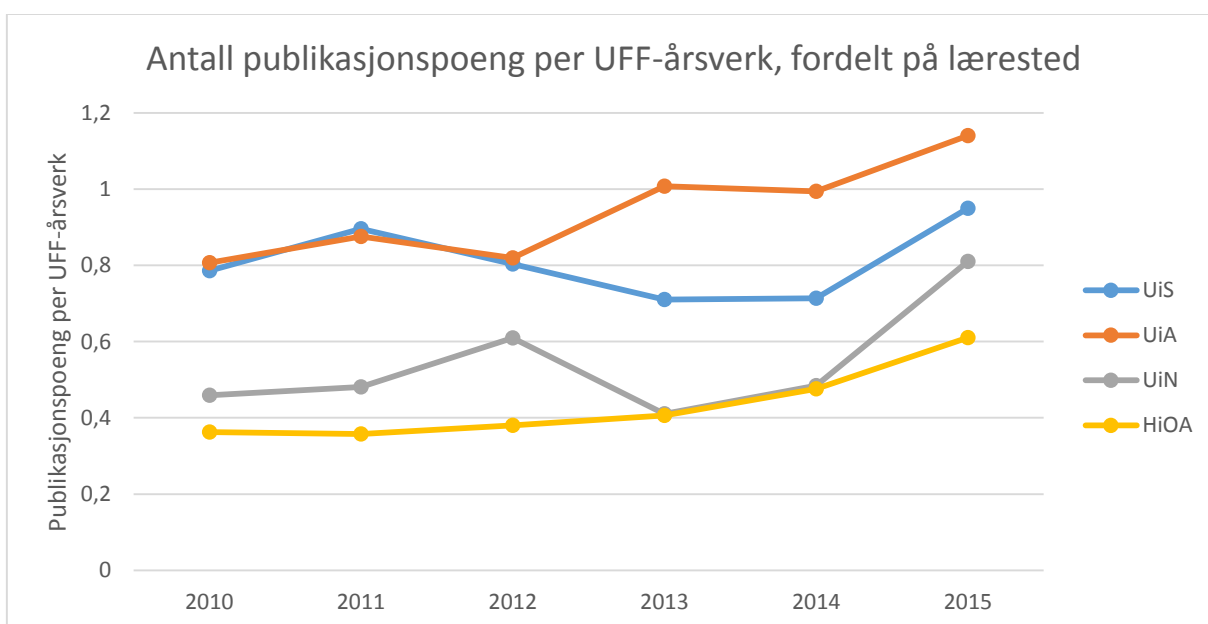
I 2006 innførte Norge en publiseringsindikator og innskrev seg dermed i en internasjonal utvikling der allokering av basismidler i stigende grad ble koblet til prestasjonsindikatorer. Etter en evaluering av indikatoren i 2014 ble beregningsmodellen for publikasjonspoeng endret, blant annet fordi det ble avdekket at systemet ikke var fagnøytralt. For å utjevne denne fagforskjellen ble det fra 2015 innført en ny beregningsmodell. Dette gjør at publikasjonspoeng fra 2015 ikke er direkte sammenliknbare med foregående år.

Publikasjonspoeng er en indikator som kan benyttes som et samlende mål på omfang av publisering. Ved en sammenlikning av antall publikasjonspoeng mellom HiOA og de tre nye universitetene viser figur 11 at HiOA er på nivå med både UiS og UiA, og betydelig foran UiN. Ser vi på utviklingen av publikasjonspoeng har HiOA hatt en stabil økning i årene 2010-2014. Estimerte tall for 2014 basert på den nye utregningsmodellen viser at publikasjonspoengene for HiOA øker med sju prosent frem til 2015. Den positive utviklingen samsvarer med utviklingen av antall vitenskapelige publikasjoner (figur 10).

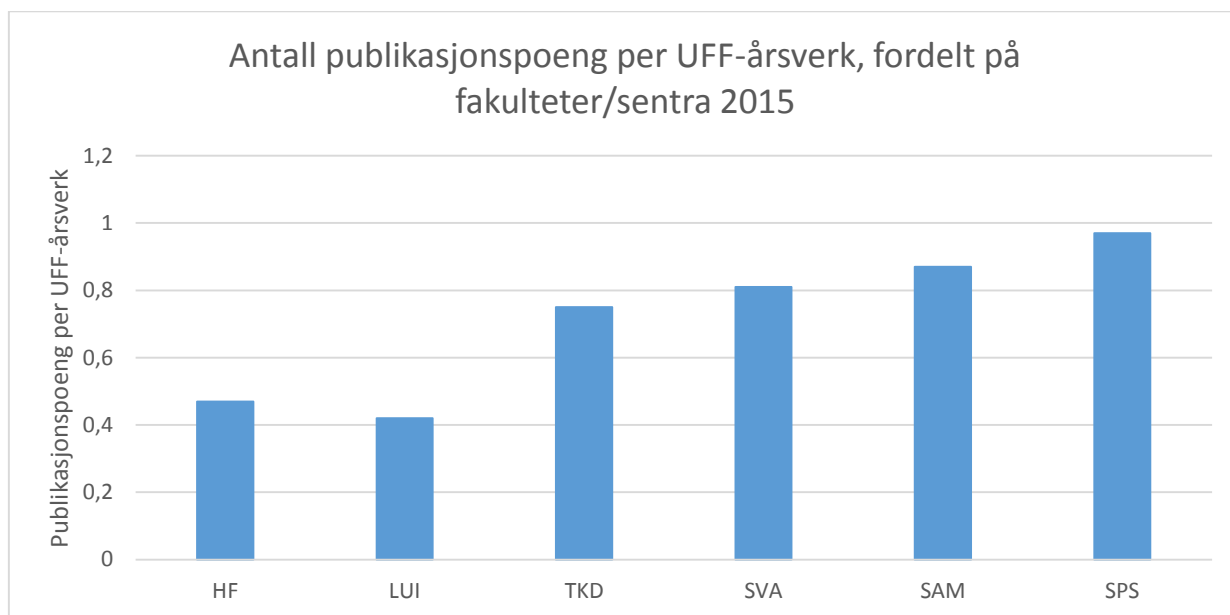
Figur 11 Publikasjonspoeng ved HiOA, UiS, UiA og UiN. (Kilde: NSD DBH). Antall publiseringspoeng for 2015 er ikke sammenliknbare med foregående år pga. ny beregningsmodell.

Hvis vi derimot ser på publikasjonspoeng per UFF-årsverk (figur 12) ligger HiOA lavere enn de nye universitetene. En del av forklaringen på dette er at HiOA har en kompetanseprofil som reflekterer en større tilknytning til praksisfeltet (se utdyping i kapittel 4). HiOA har et sammensatt behov der ikke alle UFF-ansatte har forskningskompetanse og dermed ikke bidrar til den vitenskapelige produksjonen. Utviklingen i publikasjonspoeng per UFF-årsverk er likevel den samme som for publikasjonspoeng, med betydelig vekst som vil øke de neste årene. Begrunnelsen for forventet økning bygger på flere forhold: HiOAs rekrutteringspolitikk med fokus på forskningskompetanse, økning i ekstern finansierte prosjekter, antall ph.d.-studenter og postdoktorer, samt bidrag fra de nye forskningsinstituttene ved SVA.

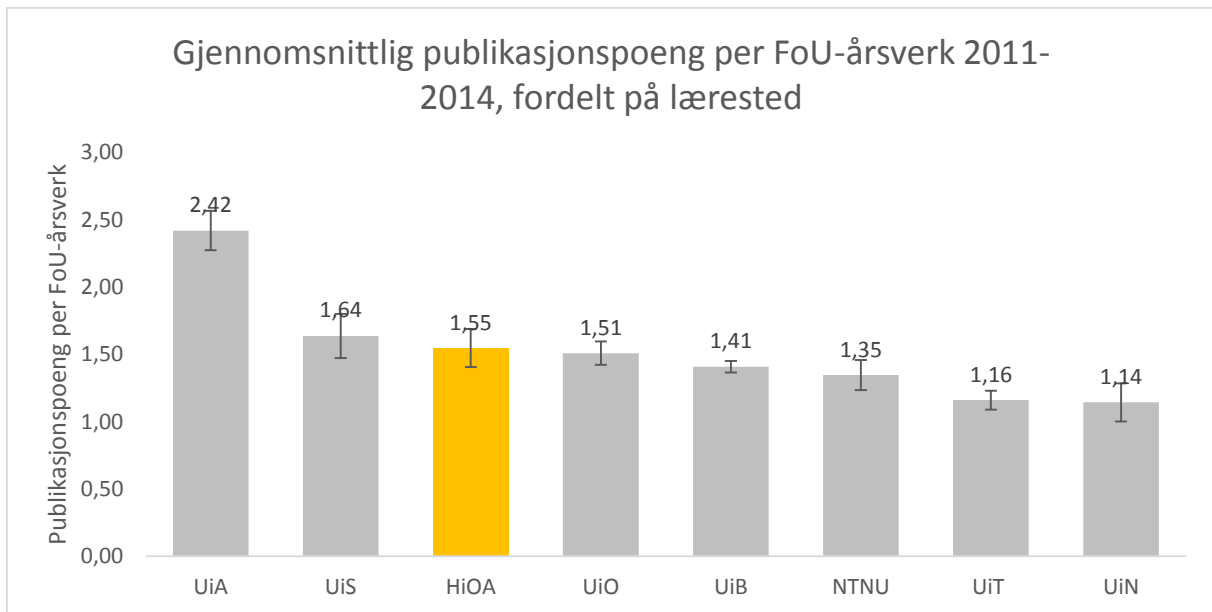
Figur 12 Publikasjonspoeng per UFF-årsverk. (Kilde NSD DBH). Antall publiseringspoeng for 2015 er ikke sammenliknbare med foregående år pga. ny beregningsmodell.

For å synliggjøre betydningen av den sammensatte kompetanseprofilen ytterligere, har vi under tatt for oss antall publikasjonspoeng per UFF-årsverk på de ulike enhetene innad på HiOA. Variasjonen er stor, der de største fakultetene HF og LUI ligger lavest og de mindre fakultetene SAM og TKD sammen med senterne SVA og SPS ligger høyest (figur 13). Spesielt HF og LUI har en utdanningsportefølje som krever en sammensatt kompetanseprofil (vurdert nærmere i kapittel 4), noe som tydeliggjøres ved at de har lavest *andel* førstestillingsårsverk blant enhetene ved HiOA. I volum (antall førstestillingsårsverk) er likevel disse fakultetene store og gir et reelt bidrag til forskningsaktiviteten i form av antall publikasjoner, publikasjonspoeng og innhenting av eksterne forskningsmidler (beskrevet under og i kapittel 8), samtidig som de bidrar til utdanning av høy kvalitet innen helse- og utdanningsfeltet.

Figur 13 Publikasjonspoeng per UFF-årsverk. (Kilde NSD DBH)

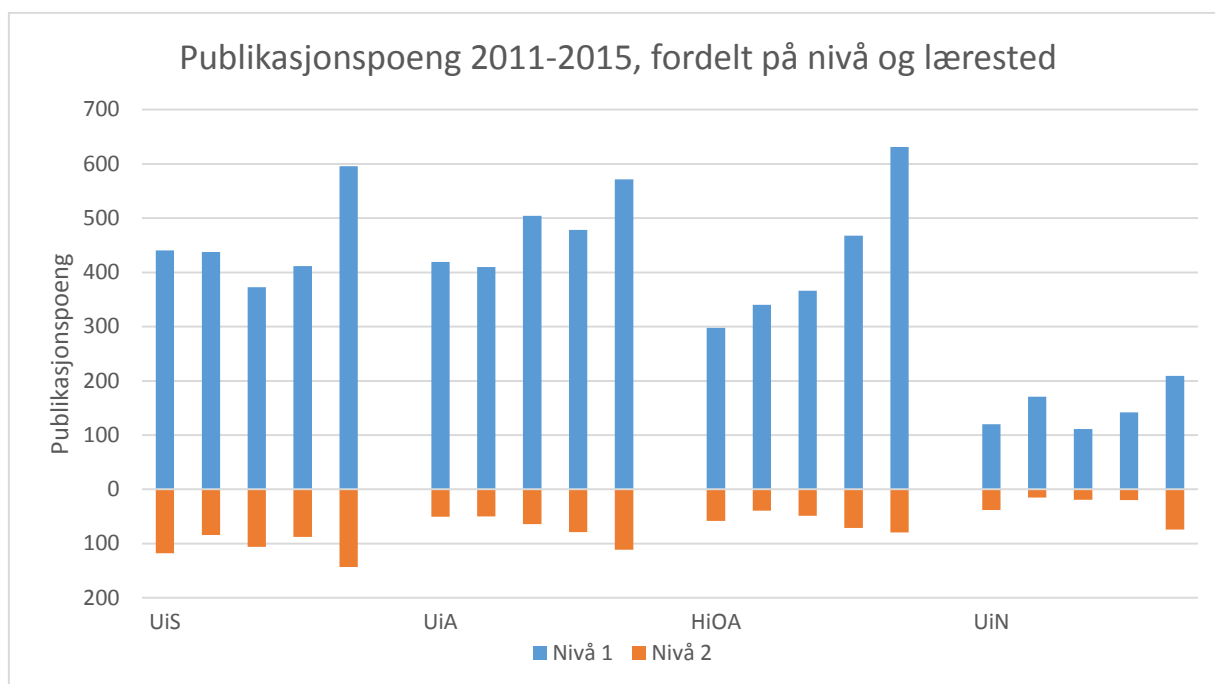
Tallene i figur 14 reflekterer altså at institusjonene har ulik andel FoU-tid per UFF-årsverk. Skal man vurdere produktivitet, bør man altså ta hensyn til ressursene som brukes på produksjonen. Figur 14 viser gjennomsnittlig antall publiseringspoeng per FoU-årsverk i årene 2011-2014 (antall publiseringspoeng for 2015 er ikke sammenliknbare med foregående år pga. ny beregningsmodell og derfor ikke inkludert). HiOA leverer i gjennomsnitt nesten 1,6 publikasjonspoeng per FoU-årsverk i denne perioden (figur 14). Dette er på nivå med både de nye og de gamle universitetene med unntak av UiA, som er i en særklasse og leverer høyere enn de andre.

Figur 14 Gjennomsnittlig publikasjonspoeng per FoU-årsverk 2011-2014. FoU-årsverk for 2012 og 2014 er interpolert basert på årlig vekst for totalt antall ansatte. Error bars angir standardavvik. Siden det ble innført ny beregningsmodell for publikasjonspoeng i 2015 er ikke dette tatt inn i gjennomsnittsberegningen. (Kilde: NIFU og NSD DBH).

Vitenskapelig produksjon er i seg selv vesentlig for HiOA, men forskningen skal også være av internasjonal høy kvalitet. Kvalitet i forskning kan indikeres på flere måter, f.eks. ved graden av suksess når det gjelder konkurranse om eksterne forskningsmidler. Man ser videre på i hvilke publiseringskanaler forskningsresultater publiseres, og hvilken «impact» kanalene har. I den norske publiseringsindikatoren er publiseringskanalene delt inn i to nivåer, og publiseringsene er vektet deretter. Nivå 1 omfatter de aller fleste publiseringskanalene som kan defineres som vitenskapelige etter gitte kriterier. Nivå 2 omfatter kanaler som innenfor de enkelte fag har bred aksept som ledende internasjonalt og som publiserer ca. 20 prosent av alle arbeider i faget.

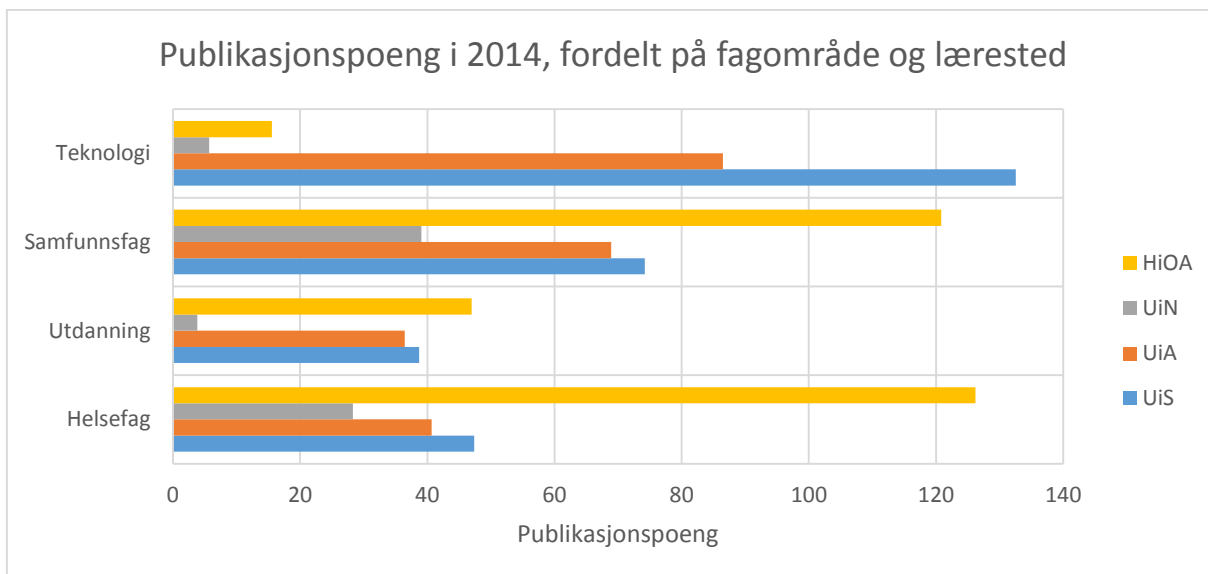
Vitenskapelig produksjon ved HiOA har, målt i både antall publikasjoner og antall publikasjonspoeng, økt kraftig de siste fem årene. Figur 15 viser videre at også antall publikasjonspoeng på nivå 2 har økt betraktelig i denne perioden, med 22 prosent fra 2011 til 2014 (2015-tall er ikke sammenliknbare grunnet ny beregningsmodell). UiA har i denne perioden også hatt en jevn stigning i publikasjonspoeng på nivå 2, mens det for UiS har variert mer. UiN har i perioden hatt en negativ utvikling. Sammenlikner vi tall for 2015 ligger HiOA lavere enn UiS og UiA, men høyere enn UiN mht. publikasjonspoeng på nivå 2.

Figur 15 Publikasjonspoeng på nivå 1 og nivå 2. (Kilde: NSD DBH). Antall publiseringspoeng for 2015 er ikke sammenliknbare med foregående år pga. ny beregningsmodell.

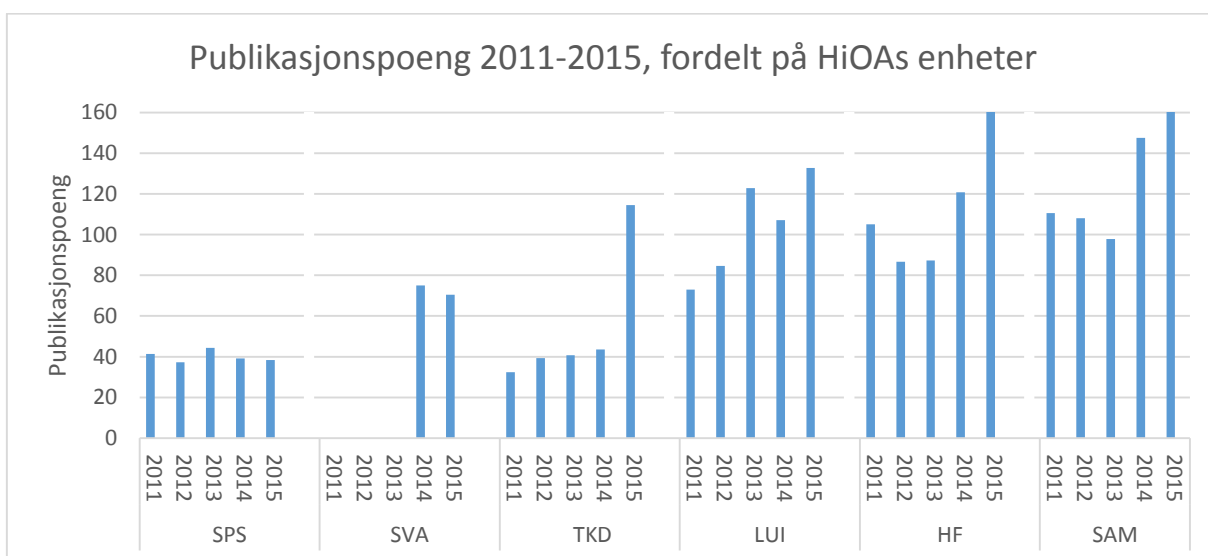
Figur 16 sammenlikner publikasjonspoeng for ulike fagområder ved HiOA og de tre nye universitetene. Figuren viser at på de tre fagområdene som utgjør den største delen for HiOA (helsevitenskap, samfunnsvitenskap og utdanningsvitenskap) har HiOA også den klart største forskningsproduksjonen (målt i publikasjonspoeng). Avstanden fra HiOA til de tre yngste universitetene er størst innen helsevitenskap og samfunnsvitenskap, men er også synlig innen utdanningsvitenskap. Dette sammenfaller med funn i rapporten: «Kartlegging av FoU i fagmiljø som tilbyr korte profesjonsutdanninger»²⁰, der de forskningsfaglige tyngdepunktanalysene (basert på forholdet mellom antall artikler på nivå 2, andelen artikler publisert i «helse og sosialfag» og totalt antall artikler) viser at HiOA er et nasjonalt tyngdepunkt i helse- og sosialfag. Videre viser rapporten at HiOA også har godt miljø innen læreutdanningsfag.

²⁰ Kartlegging av FoU i fagmiljø som tilbyr korte profesjonsutdanninger, NIFU, 2010

Figur 16 Publikasjonspoeng fordelt på fagområde 2014. (Kilde: NIFU)

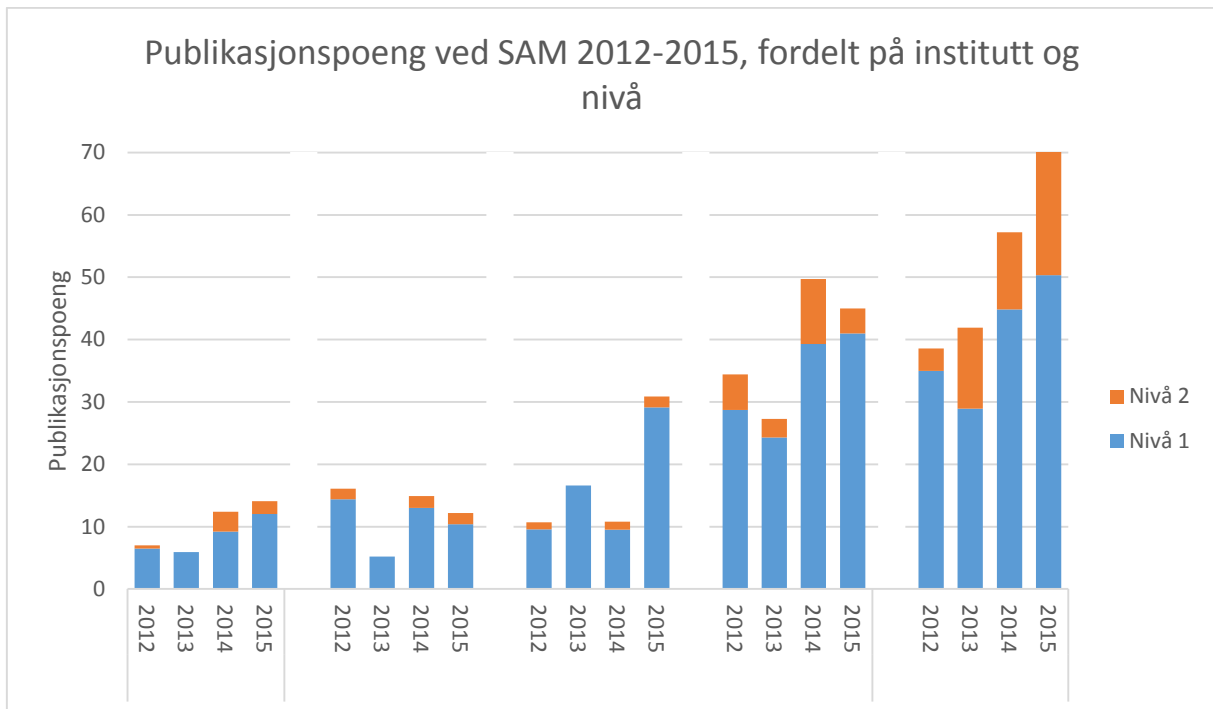
For HiOA er det vekst i publikasjonspoeng ved alle fakulteter, slik vi ser i figur 17. Det publiseres flest antall vitenskapelige publikasjoner ved hhv. HF, SAM og LUI (239, 179, og 153 i 2015 (DBH)). I 2015 har også TKD kommet på nivå med LUI mht. antall vitenskapelige publikasjoner (136 (DBH)), noe som i stor grad gjenspeiles i publikasjonspoeng. I tillegg har etableringen av SVA og inkludering av forskningsinstituttene AFI og NOVA gitt økte publiseringstall for HiOA i 2014 og 2015.

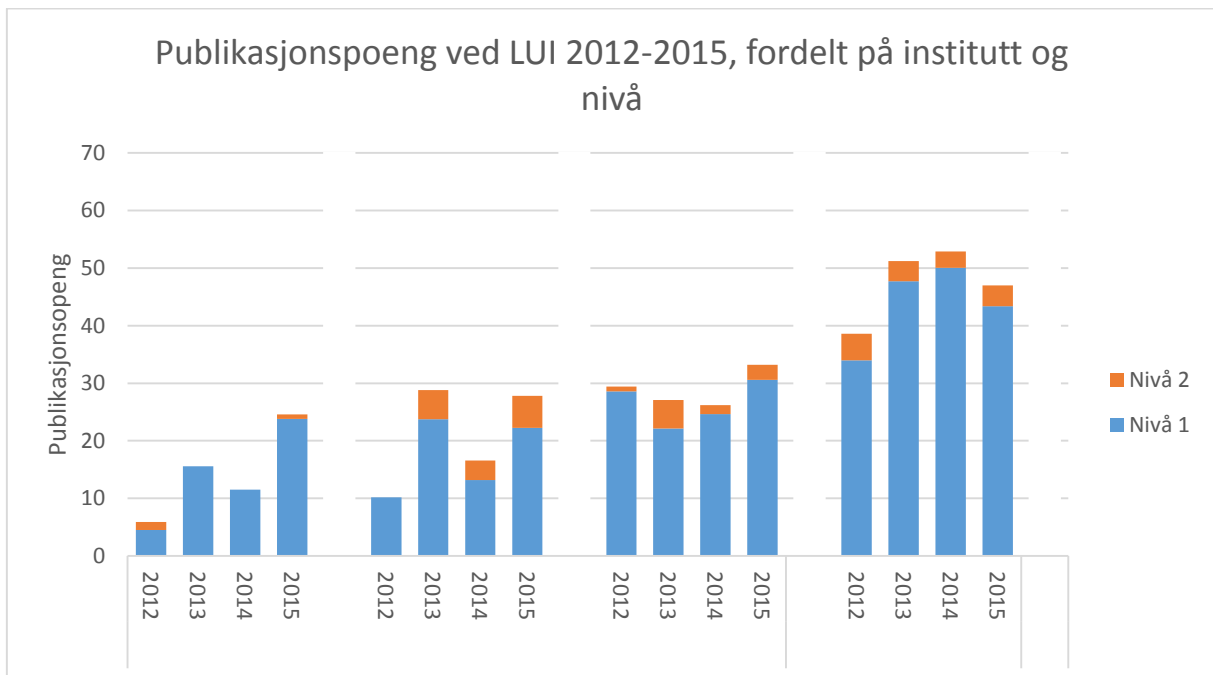
Figur 17 Publikasjonspoeng fordelt på enheter ved HiOA. (Kilde: NSD DBH). Antall publiseringspoeng for 2015 er ikke sammenliknbare med foregående år pga. ny beregningsmodell.

På instituttnivå innen de enkelte fakultetene er det i stor grad også en økning i publikasjonspoeng. Likevel er det også forskjeller mellom fagområder og enkeltinstitutter som vist under²¹. Dette blir videre diskutert i kapittel 8 der søknaden mer spesifikt diskuterer de faglige områdene for doktorgradsstudiene som danner grunnlaget for akkreditering som universitet.

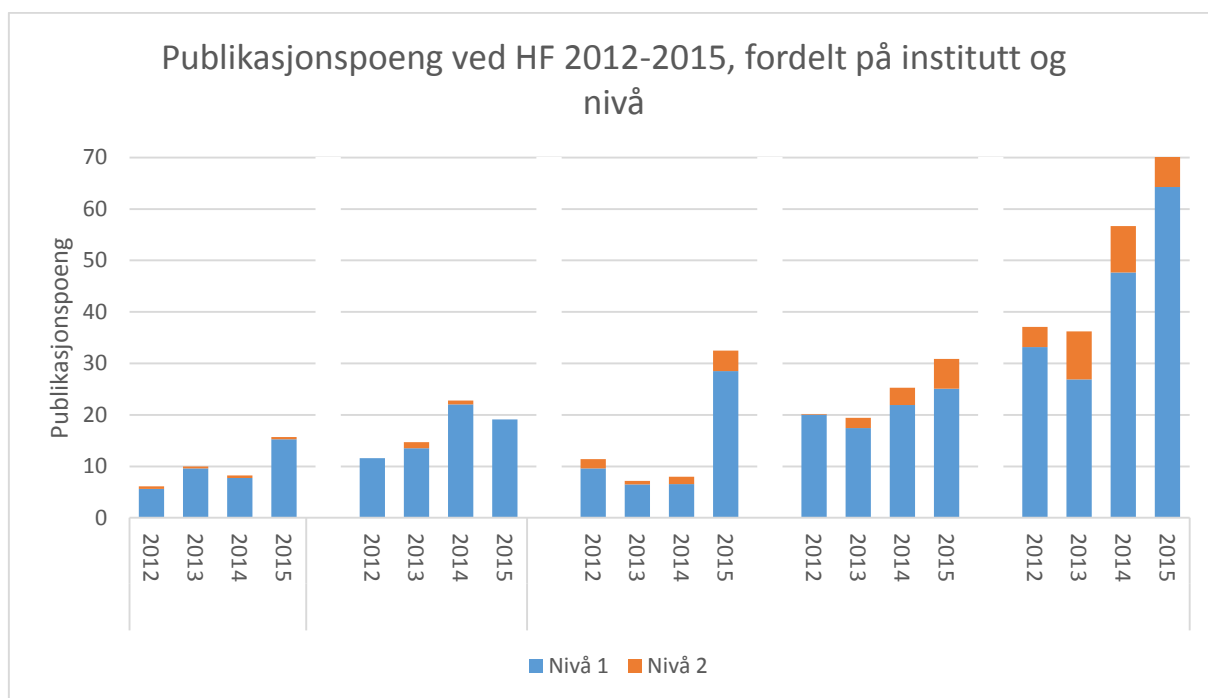
²¹ Figurene 14-17 viser publikasjonspoeng for perioden 2012-2015 og tar utgangspunkt i nåværende organisering. Poengene som ble generert i 2011 er ikke vist ettersom de fleste av disse springer ut i fra tidligere organisering før fusjonen av HiOA og HiAK, og vil derfor være vanskelig å sammenlikne på instituttnivå.

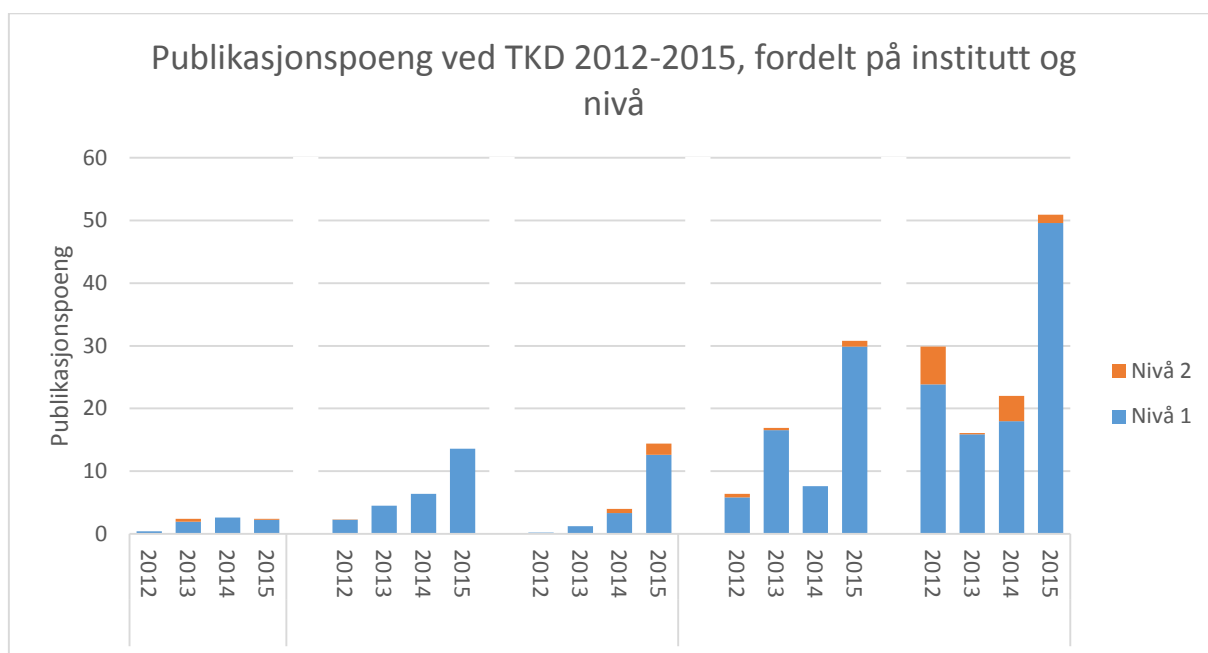
Figur 18 Publikasjonspoeng fordelt på instituttene ved SAM. (Kilde: NSD DBH). Antall publiseringspoeng for 2015 er ikke sammenliknbare med foregående år pga. ny beregningsmodell.

Figur 19 Publikasjonspoeng fordelt på instituttene ved LUI. (Kilde: NSD DBH). Antall publiseringspoeng for 2015 er ikke sammenliknbare med foregående år pga. ny beregningsmodell.

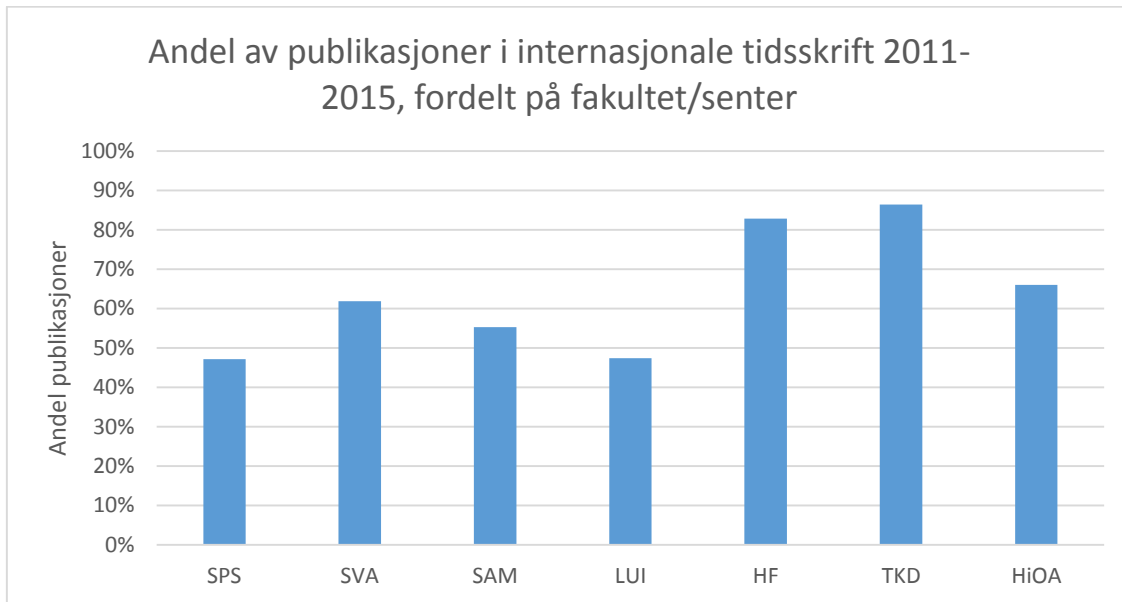
Figur 20 Publikasjonspoeng fordelt på instituttene ved HF. (Kilde: NSD DBH). Antall publiseringspoeng for 2015 er ikke sammenliknbare med foregående år pga. ny beregningsmodell.

Figur 21 Publikasjonspoeng fordelt på instituttene ved TKD. (Kilde: NSD DBH). Antall publiseringspoeng for 2015 er ikke sammenliknbare med foregående år pga. ny beregningsmodell.

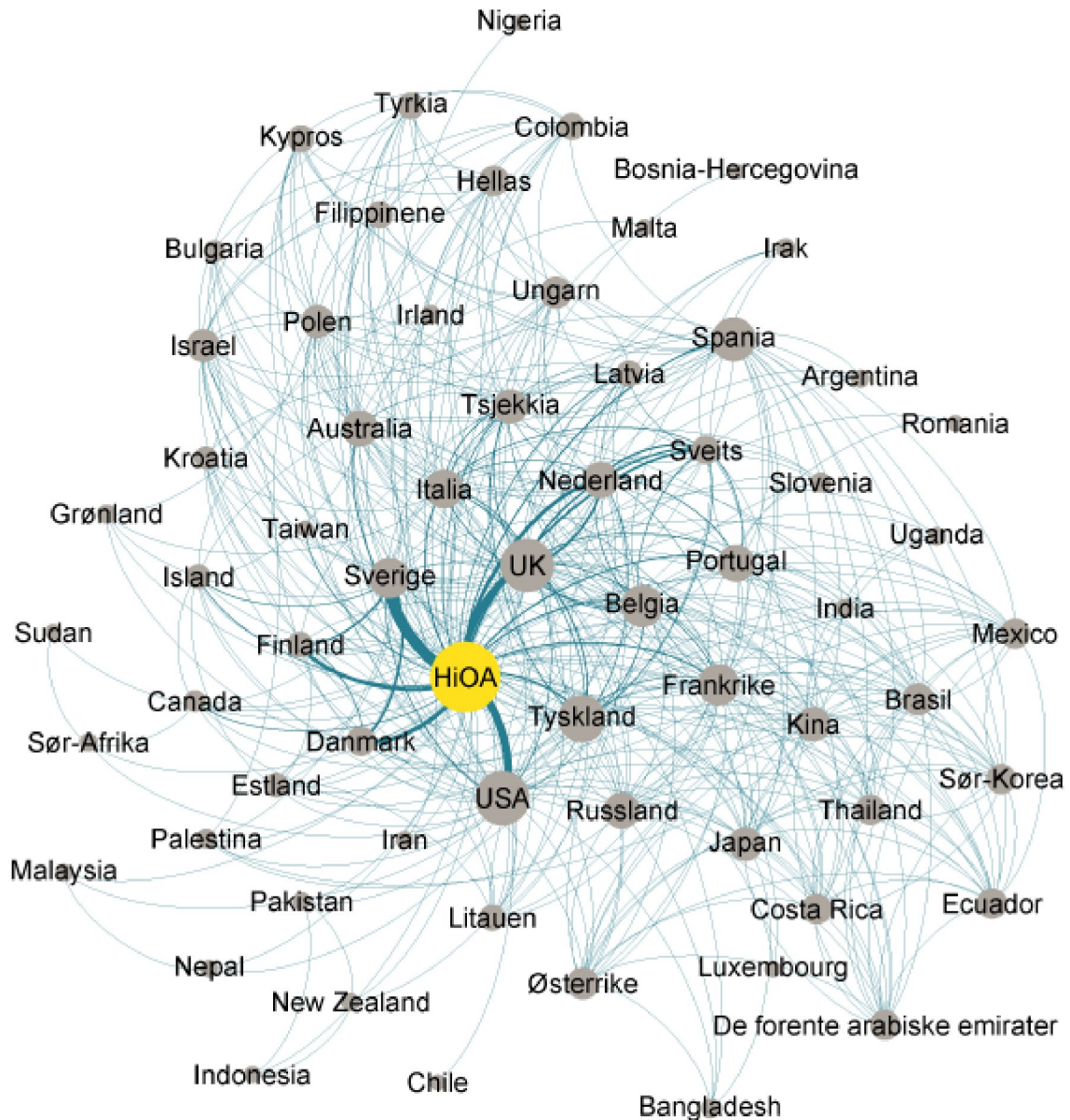
Vitenskapelig publisering er én av flere indikatorer på at HiOA har FoU-virksomhet på internasjonalt høyt nivå. Likevel er det vanskelig å finne sammenliknbare kvantitative mål for dette. Eksempelvis er ikke publiseringsindikatoren egnet til å sammenlikne kvalitet i publiseringer i en internasjonal kontekst ettersom systemet er utviklet kun for Norge. Det vil derfor være viktig å se på andre indikatorer mht. internasjonalt nivå. Slike indikatorer kan være aksept i tidsskrifter med internasjonalt utbredelsesområde, og nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere i forskningen og ved publikasjonene.

Figur 22 viser at 66 prosent av de vitenskapelige publikasjonene ved HiOA i 2011-2015 er publisert i internasjonale tidsskrift. Ettersom forskningsresultatene i stor grad aksepteres i disse tidsskriftene indikerer dette forskning av internasjonal høy kvalitet. Figur 22 viser kun publisering i vitenskapelige tidsskrift, og det vil derfor være andre typer vitenskapelig publisering med internasjonalt nedslagsfelt som ikke synliggjøres her. Dette gjelder blant annet publisering i Conference proceedings, som er en publiseringstype som ofte blir brukt innen fagområder som f.eks. samfunnsvitenskap og teknologiske fag.

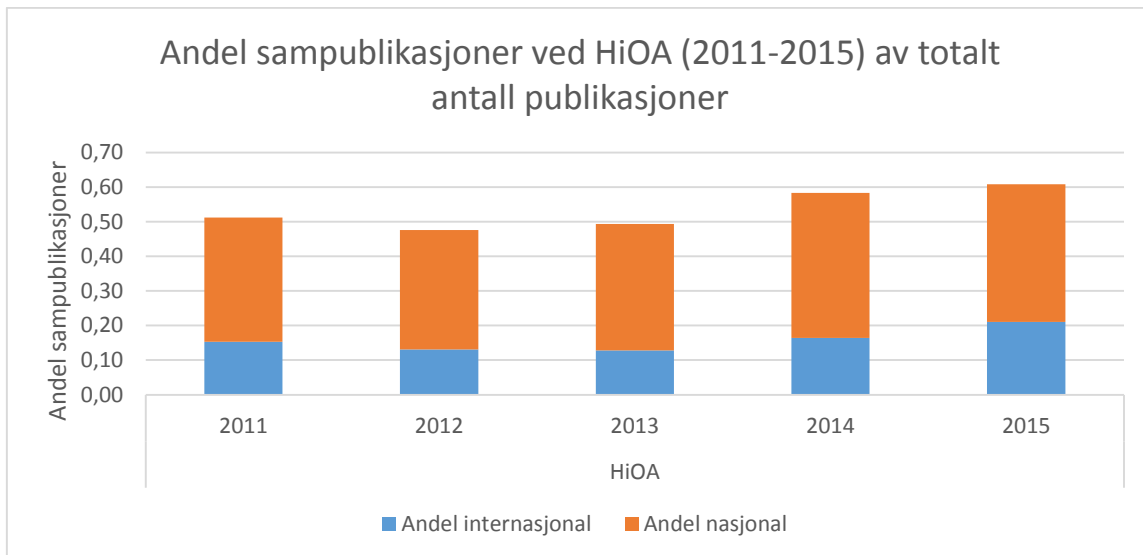
Figur 22 Andel av publikasjoner ved fakultetene/sentrene som publiseres i internasjonale tidsskrift med internasjonalt utbredelsesområde. (Kilde: CRISTin)

Videre viser figur 23 at HiOAs samarbeidspartnere i forskningen, her vist ved sampublikasjoner, er spredt over en stor del av verden. Land som USA, Storbritannia, Sverige, Nederland og Finland med flere utpeker seg som de landene HiOA samarbeider mest sammen med.

Figur 23 Oversikt over hvilke land HiOA samarbeider med basert på vitenskapelige sampublikasjoner i 2011-2015. Samarbeidene er gruppert per land. Strekene mellom hvert land indikerer samarbeid innad i publikasjonene, og tykkelsen indikerer antall sampublikasjoner. Størrelsen på sirkelen indikerer antall koplinger hvert land har til andre. (Kilde: CRISTin)

Det er vekst i både nasjonale og internasjonale sampublikasjoner ved HiOA i perioden 2011-2015 og i 2015 er i overkant av 60 prosent av publikasjonene i samarbeid med andre institusjoner (figur 24). Blant HiOAs topp 10 internasjonale samarbeidspartnere i 2011-2015 (basert på sampublikasjoner) finner vi blant annet anerkjente universiteter som: Karolinska Institutet, Sverige; University of Salford, UK; Hanze University of Applied Sciences, Nederland og University of California, San Francisco, USA. Sammen indikerer dette at forskningen er relevant i et internasjonalt perspektiv, samt at HiOA er en attraktiv partner i forskningsprosjekter.

Figur 24 Andel nasjonale og internasjonalt sampublikasjoner i perioden 2011-2015. (Kilde: CRISTin)

Ulike fagområder har forskjellige forskningstradisjoner blant annet med hensyn til publisering. For eksempel er det mindre vanlig med sampublisering i de humanistiske og samfunnsvitenskapelige fagområdene enn ved de helsevitenskapelige områdene. Sampublisering er derfor kun én indikator på samarbeid. I kapittel 7 drøftes nettverk og samarbeid videre, og i kapittel 8 tydeliggjøres samarbeid mer spesifikt innenfor de faglige områdene for doktorgradsstudiene som danner grunnlaget for akkreditering som universitet.

Kunstnerisk arbeid og utviklingsarbeid

I forskningsaktivitetene beskrevet over inngår også faglig utviklingsarbeid. Kunstnerisk utviklingsarbeid skiller seg fra dette, blant annet fordi det ikke blir formidlet på samme måte som FoU og heller ikke er like enkelt sammenlignbart.

Ved HiOA utgjør kunstneriske utviklingsarbeid en forholdsvis liten del av den faglige virksomheten, men aktiviteten viser stor bredde: fra drama og teater, billedkunst, kunsthåndverk og design, til musikk, forming/kunst og håndverk, fotojournalistiske utstillinger og filmproduksjon. HiOAs kunstneriske utviklingsarbeid utøves i hovedsak ved TKD og LUI, og inngår i bredere sammenhenger i både utdanning og forskning enn det man ellers finner ved kunstutdanningsinstitusjoner eller universiteter med kunsthøgskolen.

HiOA har tidligere valgt å tildele formidlingspoeng gjennom interne budsjettmodeller for kunstnerisk utviklingsarbeid. Gjennom pilotprosjektet Kunst- og designhall prøvde HiOA ut formidlingsstrategier gjennom ulike utstillinger og arrangementer. Dette har gitt et godt dokumentert kunnskapsgrunnlag om det kunstneriske utviklingsarbeidet ved HiOA. Det er ved HiOA utarbeidet et pilotprosjekt for vurdering av fagfelleverderte kunstneriske arbeider og dermed sikre at dette arbeidet på sikt også kan gi uttelling i publikasjonspoeng. Ved LUI telles fagfelleverderte kunstneriske arbeider som en del av ansattes FoU-produksjon i kunsthøgskolen, og det arbeides med å etablere et Råd for kunstnerisk utviklingsarbeid som kan bistå fakultet i å vurdere poenguttelling for slike resultater fremover.

Det er utviklet et poengsystem som tar utgangspunkt i den nasjonale publiseringsindikatoren, og som skiller kunstneriske arbeider i nivå 1 og 2 etter hvor betydningsfullt arbeidet er. Det vil også være et skille mellom hele produksjoner eller deler av en produksjon, slik det skilles mellom nivå og omfang av vitenskapelige arbeider i publiseringsindikatoren.

Det kunstneriske utviklingsarbeidet ved HiOA ivaretas videre av TKD, hvor kunstnerisk utviklingsarbeid er en integrert del av fakultets FoU-baserte utdanninger på lik linje med forskning. Ved fakultetet er kunstfaglig profesjonsutøvelse et mål for de kunstfaglige utdanningene. Samtidig er det også viktig for den fremtidige yrkesutøvelsen til de som tar andre utdanninger med relevans for kunst- og designfeltet, eksempelvis pedagogikk.

På Institutt for estetiske fag produseres det i to hovedgrupper av kunstnerisk utviklingsarbeid der sluttproduktet er konkreter²². Det være seg kunstprodukter eller teaterproduksjoner. De fleste produksjonene er fagfellevurdert ved å bli oppkjøpt av Den kulturelle skolesekken, Spaserstokken, Scenekunstbruket eller av en kommunal enhet. Eksempler på forestillinger der ansatte på instituttet har hatt regien eller koreografien er *Kristinspelet*, *Maridalsspillet*, *Juv*, *Peer på en pall (NT)* og *Teater Joker*. Produktene fra instituttet omfatter et bredt spekter av kunstneriske uttrykksformer som maleri, tegning, grafikk, konseptuelt kunsthåndverk, tekstilkunst, animasjon og videokunst. Profesjonalitet og kvalitet på den kunstneriske virksomheten viser seg gjennom utstillinger i anerkjente visningssteder med profesjonell kuratering eller juryering. Invitasjoner til internasjonalt samarbeid som Creative Europe prosjektet «Renewable Futures» der kunst, innovasjon og teknologi utvikles i samspill mellom deltakere fra fem land, viser den kunstneriske aktualiteten. Flere ansatte har også hatt viktige oppdrag i offentlig rom. Innkjøp av arbeider til museer og samlinger som Nasjonalmuseet, er andre viktige kvalitetsmarkører. Flere ansatte har hatt eller har viktige verv i kunstfeltet og fungerer som fagfeller og sakkyndige i ulike kunstneriske sammenhenger. Videre er ansatte med kunstnerisk kompetanse knyttet til Stipendiatprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid. Kunstnerisk utviklingsarbeid er også i noen grad grunnlag for artikler og bøker som gir uttelling i publiseringsindikatoren.

3.6 Formidling av FoU-virksomhet

Forskning preger samfunnsutviklingen mer enn før, i kraft av økende omfang og endringer ny kunnskap bidrar til. For at samfunnet skal få effekt av forskningen som gjennomføres, må den også gjøres tilgjengelig. God formidling av forskning er viktig for en opplyst diskusjon om de implikasjoner forskningen har for utviklingen av samfunnet. For fagmiljøene ved HiOA er formidlingsoppgavene særlig viktig, fordi mye av forskningen er innenfor områder som oppfattes som svært viktige i den politiske offentligheten.

I HiOAs strategi 2020 er ett av målene å bli en aktiv pådriver og aktør i samfunnsdebatten. For å nå målet er det etablert støtte- og rådgivningsfunksjoner for å legge til rette for at UFF-ansatte kan delta aktivt i samfunnsdebatten, spre resultater fra forskning og faglig utviklingsarbeid til allmennheten, og utfordre og utvikle profesjonene. HiOA utgir også et eget populærvitenskapelig forskningsmagasin, Viten+praksis, to ganger i året.

Det er utformet flere konkrete tiltak og virkemidler for å bli kjent som en forskningsinstitusjon som deltar aktivt i samfunnslivet. I den interne budsjettmodellen er det opprettet en ordning med formidlingspoeng. Denne gir enhetene uttelling for formidling. Det er enhetene, og ikke enkeltpersoner, som får tildelt midlene. Totalt utgjør dette 20 prosent av midlene til FoU, og som benyttes til å støtte formidling og kunstnerisk utviklingsarbeid.

For å heve statusen til forskningsformidling og øke de ansattes formidlingskompetanse, er det etablert et eget Program for fremragende forskningsformidling. Her velges det ut 12-13 ansatte årlig som gjennomgår et program med varighet på 6-12 måneder. Programmet inneholder en blanding av teori og praktiske øvelser som medietrening, presentasjonsteknikk og kronikkskriving, samt

²² Konkreter er et virkemiddel for å visualisere ord eller tall gjennom gjenstander.

dialogseminarer med viktige brukere av forskning, profilerte forskere og medieaktører innenfor forskningsformidling. Programmet gjennomføres for andre gang i 2016. Evalueringen fra 2015 viser at forskerne som var med på programmet fikk betydelig økt synlighet i mediene.

For academia er det grunnleggende at forskningsresultater gjøres tilgjengelig, og kan kritiseres. HiOA var tidlig ute med å ha et prinsipp om at all forskning som publiseres også skal publiseres i åpne kanaler, såkalt «Open access». HiOA utgir selv 12 Open Access-tidsskrifter på www.journals.hioa.no. Disse tidsskriftene er godkjente publiseringskanaler i det nasjonale publiseringsregisteret.

En viktig publiseringskanal for ansatte ved HiOA er Skriftserien. Gjennom Skriftserien utgir HiOA rapporter og utredninger, fagbøker for ulike profesjonsutdanninger og populariserte fremstillinger av forskningsarbeider, alle med tilknytning til institusjonen og institusjonens fagtilbud. Skriftserien er også utgiver av doktorgradsavhandlinger fra HiOAs doktorgradsstudier. Utgivelser i Skriftserien er basert på redaksjonell vurdering, bearbeiding og kvalitetskontroll. Slik bearbeiding skjer alltid i tett samarbeid med forfatteren(e). Skriftserien ledes av en ansatt redaktør.

En stor del av forskningsformidlingen som utføres av ansatte ved HiOA er registrert i CRISTin ut fra ferdigdefinerte kategorier (tabell 6). Som beskrevet tidligere øker den vitenskapelige publiseringen ved HiOA, og institusjonen har også økning i konferansebidrag og faglige presentasjoner. Dette viser at HiOAs forskere deltar på nasjonale og internasjonale arenaer der egen forskning kan presenteres og diskuteres på vitenskapelig basis. Forskning må koples sammen med faglig utvikling, utdanning og samfunnet generelt, og formidling er derfor ikke kun viktig i vitenskapelige arenaer. Som kunnskapsinstitusjon har HiOA et ansvar overfor allmennheten, offentlig sektor og næringsliv i å belyse vitenskapelig temaer av relevans og nytte for samfunnet. HiOA har stabil publisering av fag- og lærebøker samt artikler i fag- og bransjetidsskrifter. HiOA øker den populærvitenskapelige formidling av forskningen og er oftere i den offentlige debatten i media. Deltagelse i den politiske debatt er viktig og i 2016 vant en forsker ved HiOA Forskningsrådets formidlingspris, begrunnet blant annet i engasjement i den politiske debatt. Videre har f.eks. SVA og SAM etablert en arena for meningsutveksling mellom politikk og forskningsfeltet (SAMSVAR) på HiOA der miljøene inviterer til månedlige seminarer om aktuelle samfunnsutfordringer²³. Formidling til brukergrupper (f.eks. helsepersonell, pasienter) utgjør videre en stor del av forskningsformidlingsaktiviteten, spesielt ettersom flere og flere av forskningsprosjektene ved HiOA er utviklet med brukermedvirkning²⁴. HiOA har i 2016 drevet utstrakt formidlingsarbeid gjennom Store norske leksikon som er Norges største nettsted for forskningsformidling. Leksikonet er unikt i verden som det eneste nasjonalleksikonet som har funnet en modell der universitetene kan drive kollektiv forskningsformidling som når fram til en stor del av befolkningen. Ved utgangen av august 2016 hadde HiOA ni fagansvarlige og én fagmedarbeider i leksikonet, og disse fagansvarlige hadde ansvaret for 16 fagområder og 1768 artikler.

Det som ikke inngår i oversikten fra CRISTin, er sosiale medier. Flere av fagmiljøene har egne Facebooksider, twitterkontoer og blogger, og rektoratet er også aktive på Facebook, LinkedIn, Twitter og egne blogger. Det lages også elektroniske nyhetsbrev med oppsummeringer og nyheter fra HiOA; vitenogpraksis.no. Det er videre mulig å abonnere på podcasten *Viten + snakkis*. På sosiale medier finnes de siste forskningsnyhetene fra HiOA på twitterkontoen @vitenogpraksis.

Kategori	2011	2012	2013	2014	2015
Tidsskriftspublikasjon	1007	1010	966	1168	1280
Vitenskapelig artikkel	371	419	377	454	532

²³ <http://www.hioa.no/Om-HiOA/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/SAMSVAR>

²⁴ Fra 2016 skal alle helseforskningsprosjekter finansiert gjennom Forskningsrådet og Helseforetakene ha brukermedvirkning.

Vitenskapelig oversiktsartikkel/review	<u>13</u>	<u>22</u>	<u>18</u>	<u>24</u>	<u>28</u>
Populærvitenskapelig artikkel	<u>250</u>	<u>207</u>	<u>197</u>	<u>276</u>	<u>294</u>
Sammendrag/abstract	<u>23</u>	<u>20</u>	<u>26</u>	<u>9</u>	<u>11</u>
Kronikk	<u>79</u>	<u>95</u>	<u>129</u>	<u>169</u>	<u>152</u>
Leder	<u>43</u>	<u>43</u>	<u>33</u>	<u>44</u>	<u>43</u>
Anmeldelse	<u>66</u>	<u>66</u>	<u>56</u>	<u>59</u>	<u>49</u>
Short communication	<u>6</u>	<u>6</u>	<u>4</u>	<u>9</u>	<u>24</u>
Leserinlegg	<u>54</u>	<u>33</u>	<u>47</u>	<u>35</u>	<u>48</u>
Brev til redaktøren	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>2</u>	<u>1</u>
Errata	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1</u>	<u>3</u>
Intervju	<u>20</u>	<u>45</u>	<u>29</u>	<u>26</u>	<u>22</u>
Artikkel i fag-/bransjetidsskrift	<u>77</u>	<u>49</u>	<u>46</u>	<u>60</u>	<u>73</u>
Konferansebidrag og faglig presentasjon	<u>1670</u>	<u>1816</u>	<u>1851</u>	<u>2292</u>	<u>2324</u>
Vitenskapelig foredrag	<u>1129</u>	<u>1088</u>	<u>1055</u>	<u>1082</u>	<u>1049</u>
Faglig foredrag	<u>14</u>	<u>14</u>	<u>275</u>	<u>817</u>	<u>907</u>
Populærvitenskapelig foredrag	<u>450</u>	<u>566</u>	<u>397</u>	<u>249</u>	<u>225</u>
Poster	<u>77</u>	<u>148</u>	<u>124</u>	<u>144</u>	<u>143</u>
Bok	<u>119</u>	<u>93</u>	<u>140</u>	<u>115</u>	<u>118</u>
Vitenskapelig antologi/Conference proceedings	<u>32</u>	<u>35</u>	<u>32</u>	<u>38</u>	<u>30</u>
Vitenskapelig monografi	<u>10</u>	<u>14</u>	<u>17</u>	<u>14</u>	<u>10</u>
Vitenskapelig kommentarutgave	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Leksikon	<u>0</u>	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Oppslagsverk	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Populærvitenskapelig bok	<u>5</u>	<u>10</u>	<u>10</u>	<u>3</u>	<u>10</u>
Lærebok	<u>44</u>	<u>17</u>	<u>50</u>	<u>37</u>	<u>38</u>
Fagbok	<u>23</u>	<u>13</u>	<u>29</u>	<u>20</u>	<u>26</u>
Utstillingskatalog	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>
Rapport/avhandling	<u>194</u>	<u>186</u>	<u>141</u>	<u>167</u>	<u>118</u>
Rapport	<u>153</u>	<u>129</u>	<u>100</u>	<u>125</u>	<u>93</u>
Kompendium	<u>9</u>	<u>14</u>	<u>6</u>	<u>6</u>	<u>4</u>
Doktorgradsavhandling	<u>18</u>	<u>28</u>	<u>19</u>	<u>27</u>	<u>15</u>
Lisensiatavhandling	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Magisteravhandling	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Mastergradsoppgave	<u>14</u>	<u>15</u>	<u>12</u>	<u>9</u>	<u>5</u>
Hovedfagsoppgave	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Forskerlinjeoppgave	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>3</u>	<u>0</u>	<u>1</u>
Del av bok/rapport	<u>285</u>	<u>330</u>	<u>366</u>	<u>384</u>	<u>406</u>
Vitenskapelig Kapittel/Artikkel/Conference proceedings	<u>222</u>	<u>274</u>	<u>260</u>	<u>293</u>	<u>305</u>
Faglig kapittel	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>58</u>	<u>60</u>	<u>78</u>
Populærvitenskapelig kapittel/artikkel	<u>38</u>	<u>32</u>	<u>21</u>	<u>4</u>	<u>5</u>
Leksikalsk innføring	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>3</u>	<u>6</u>	<u>0</u>
Forord	<u>6</u>	<u>3</u>	<u>10</u>	<u>5</u>	<u>10</u>
Innledning	<u>9</u>	<u>9</u>	<u>10</u>	<u>13</u>	<u>5</u>

Annet	<u>8</u>	<u>12</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>3</u>
Oversettelsesarbeide	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
Bok	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
Kapittel/Artikkel	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
Mediebidrag	<u>367</u>	<u>360</u>	<u>487</u>	<u>1072</u>	<u>841</u>
Dokumentar	<u>5</u>	<u>10</u>	<u>16</u>	<u>17</u>	<u>6</u>
Programledelse	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	<u>8</u>
Programdeltagelse	<u>42</u>	<u>33</u>	<u>47</u>	<u>72</u>	<u>81</u>
Intervju	<u>319</u>	<u>317</u>	<u>422</u>	<u>982</u>	<u>746</u>
Kommersialisering	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Patent	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Lisens	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Bedriftsetablering	<u>0</u>	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Kunstnerisk og museal presentasjon	<u>85</u>	<u>85</u>	<u>104</u>	<u>84</u>	<u>107</u>
Museumsutstilling	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>4</u>	<u>1</u>	<u>3</u>
Arkitektutstilling	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Kunstutstilling	<u>12</u>	<u>26</u>	<u>35</u>	<u>30</u>	<u>54</u>
Webutstilling	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>0</u>	<u>7</u>	<u>0</u>
Annet	<u>70</u>	<u>56</u>	<u>65</u>	<u>46</u>	<u>50</u>
Kunstnerisk produksjon	<u>68</u>	<u>83</u>	<u>60</u>	<u>98</u>	<u>50</u>
Arkitekttegning	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Kunst- og billedmateriale	<u>10</u>	<u>13</u>	<u>5</u>	<u>13</u>	<u>13</u>
Filmproduksjon	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>2</u>	<u>5</u>	<u>1</u>
Teaterproduksjon	<u>18</u>	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>10</u>	<u>7</u>
Musikk - komposisjon	<u>5</u>	<u>3</u>	<u>1</u>	<u>3</u>	<u>2</u>
Musikalsk framføring	<u>34</u>	<u>59</u>	<u>44</u>	<u>67</u>	<u>27</u>
Produkt	<u>24</u>	<u>30</u>	<u>24</u>	<u>44</u>	<u>31</u>
Digitale læremidler	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>10</u>	<u>29</u>	<u>19</u>
Modell (arkitektur)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Multimediaprodukt	<u>3</u>	<u>6</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>2</u>
Musikk - innspillingsprodukt	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>4</u>	<u>5</u>
Programvare	<u>0</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	<u>3</u>
Database	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>0</u>
Lydmateriale	<u>0</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Annet produkt	<u>10</u>	<u>11</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>2</u>
Informasjonsmateriale	<u>49</u>	<u>80</u>	<u>49</u>	<u>22</u>	<u>42</u>
Brosjyre	<u>9</u>	<u>3</u>	<u>6</u>	<u>3</u>	<u>6</u>
Briefs	<u>7</u>	<u>25</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>2</u>
Nettsider (opplysningsmateriale)	<u>32</u>	<u>50</u>	<u>39</u>	<u>15</u>	<u>32</u>
Innledning i musikal og teaterprogram	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>2</u>
SUM	3872	4078	4189	5448	5319

Tabell 6 Oversikt over utviklingen av HiOAs formidlingsaktiviteter (2011-2015) registrert i CRISTin.

Videre ambisjoner

Som et av Norges største universiteter skal HiOA ha en omfattende FoU-aktivitet av høy kvalitet. Det krever stimulering, utvikling og tilrettelegging både på individnivå og på institusjonsnivå. HiOA vil fokusere på økt institusjonalisering av FoU og innovasjon, inkludert en økt profesjonalisering av FoU- og innovasjonsstøtten. De viktigste institusjonsovergripende tiltakene for å oppnå dette er:

- Endre institusjonell organisering av FoU
- Styrke og koordinere forskningsstøttene strukturer og tjenester
- Utvikle og gjennomføre kurs og karriere- og ledelsesutviklingsprogrammer
- Øke andelen ansatte med formell forskningskompetanse
- Flere eksterne samarbeidsprosjekter

HiOA vil samtidig fortsette arbeidet med å øke den vitenskapelige produksjonen. Det skal også arbeidet med å styrke kvalitet og effektivitet av FoU- og innovasjonsvirksomheten.

4. Ansatte

§ 3-8 (1) Institusjonen skal ha tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, faglig utviklingsarbeid og formidling innenfor institusjonens faglige virksomhet.

Forslag til Studietilsynsforskrift § 3-1(6):

Institusjonen skal ha en relevant kompetanseprofil, og den samlede kompetansen skal være på nivå med sammenlignbare institusjoner i samme institusjonskategori.

4.1 Oppsummering

Førstestillingsandelen ved HiOA har økt fra 47,9 prosent i 2013 til 58,5 prosent i 2015, og HiOA vil fortsatt jobbe målrettet for å øke denne andelen. HiOA innfrir NOKUTs krav, og nyrekrutteringer vil styrke førstestillings- og forskningskompetansen blant HiOAs ansatte ytterligere. Et annet tiltak for å øke førstestillingsandelen er å stimulere egne ansatte til å drive forsknings- og faglig utviklingsarbeid slik at de kan søke opprykk til førsteamanuensis og professor. HiOA utvikler et mentorprogram der det legges til rette for kompetanseheving. Opprykkskandidater skal kobles med mer erfarne ansatte. Målet er å motivere og veilede gode kandidater til å satse på doktorgrad og forskning, som kan gjøre dem aktuelle for opprykk til førsteamanuensis- og professorstillinger

Demografien hos våre UFF-ansatte er i stor grad som i resten av UH-sektoren, med relativ høy gjennomsnittsalder og med store kull som går av med naturlig avgang de første 5-10 år. Dette gir oss en unik mulighet til å endre kompetansebeholdningen i tråd med vedtatte strategier. Imidlertid er vi ute på samme rekrutteringsmarked som resten av UH-sektoren, og for noen av våre profesjonsutdanninger har det tradisjonelt vært fokus på den praksisnære undervisningen. Det kan derfor være en utfordring å finne kandidater med forskerkompetanse som kan bringe forskningen inn i undervisningen i større grad enn i dag. Vi er derfor oppmerksom på at vi må arbeide målrettet både mot det norske markedet, men også internasjonalt for å løfte forskningsandelen. Ett av tiltakene HiOA har foretatt er å bli Charter&Code sertifisert og dermed godkjent av EU som «HR Excellence in Research». Godkjenning fra EU i tillegg til universitetsstatus vil gi oss en bedre mulighet til å rekruttere forskere fra hele EU og generelt være en institusjon som bidrar til internasjonal mobilitet for UFF-ansatte.

4.2 Innledning

HiOA har et bredt sammensatt fagmiljø som kombinerer høy kompetanse i undervisning og forskning innen disiplin og fagfelt. De store utdanningene HiOA gir innen helse-, sosial- og velferdsfag, lærerutdanning, økonomi og administrasjon, offentlig forvaltning og teknologi definerer i stor grad hva som er etterspurt kompetanse hos våre uteksaminerte kandidater og dermed også hvilken kompetanse UFF²⁵-personalet har. Fagmiljøene legger til rette for at studentene blir møtt med relevant og profesjonsrettet forskning, undervisning og kompetanse som er nødvendig for

²⁵ Undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger, inklusive professor II, stipendiater og post.doc, og andre stillinger knyttet til undervisning, forskning og formidling. Stillingskategoriene er nærmere beskrevet i dokumentasjonen til DBH på <http://dbh.nsd.uib.no/dokumentasjon/stillingskoder.action>

fremtidens arbeidsliv. Dette forutsetter samarbeid nasjonalt og internasjonalt i forskningsfronten knyttet til fagområdene, utdanningsprogrammene og samfunnets behov.

Sammenlignbare institusjoner har HiOA definert ut fra relevant og korresponderende kompetanseprofil med yrkesrelevante studier og profesjonsrettet forskning. Sammenligninger er gjort med Universitetet i Agder (UiA), Universitetet i Stavanger (UiS) og Universitetet i Nordland (UiN) etter følgende indikatorer; antall årsverk, førstestillingsårsverk, andel med og uten førstestillingskompetanse, professorkompetanse, antall studenter per faglig årsverk.

HiOA hadde i 2015 til sammen 1 965 ansatte målt i årsverk. Av dette er 1 233 årsverk UFF-ansatte, som tilsvarer 62,75 prosent av totalen. I 2015 var antallet årsverk i førstestillinger 600,6, noe som tilsvarer en andel av UF²⁶-stillinger på 58,6 prosent. Tabell 7 gir en oversikt over ansatte ved HiOA i perioden 2012 – 2015, baser på årsverk totalt og fordelingen mellom årsverk i TA-stillinger, UFF-stillinger, andel førstestillinger og andel rekrutteringsstillinger²⁷.

Ansatte ved HiOA	2012	2013	2014	2015
Årsverk totalt	1 673	1 712	1 900	1 965
Årsverk i teknisk-administrative stillinger (TA)	616	632	695	732
Årsverk i undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger (UFF)	1 057	1 080	1 205	1 233
Andel årsverk i førstestillinger av undervisnings- og forskningsstillinger (UF)	48,3	47,5	54,6	58,6
Andel årsverk i rekrutteringsstillinger av undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger (UFF)	10	10	12	13

Tabell 7 Nøkkeltall hentet fra årsrapport HiOA 2015 (kilde NSD DBH)

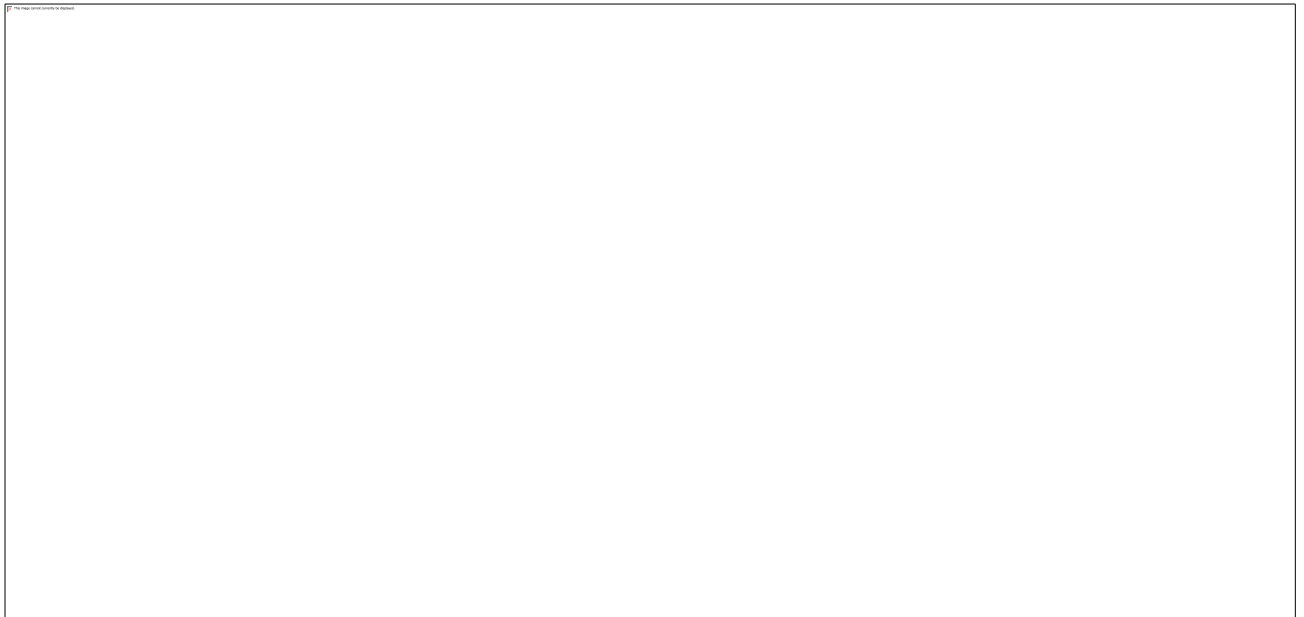
4.3 Solide fagmiljøer og fagstøtte

Relevant kompetanseprofil er en størrelse i endring med bakgrunn i utvikling innen det enkelte fagområde og samfunnsbehov. HiOA har de siste årene satset på å utvikle kompetansenivået i hele virksomheten. Økt faglig virksomhet og oppbyggingen av stabile og robuste fagmiljøer, krever faglig støtte og har ført til jevn vekst i antall ansatte ved HiOA. Andelen med førstestillingskompetanse gikk opp med 7,3 prosent fra 2014 til 2015. I underkant av 40 prosent er ansatt i administrative stillinger. De aller fleste stillingene i administrasjonen har krav om høyere utdanning, og stadig flere TA-ansatte har utdanning på samme nivå som ansatte i undervisnings- og forskerstillinger.

Figur 25 gir en oversikt over veksten i antall årsverk ved HiOA og sammenlignbare institusjoner for perioden 2009 til 2016.

²⁶ Undervisnings- og forskerstillinger, eksklusive professor II, stipendiater og post.doc

²⁷ Stipendiat, Postdoktor (førstestilling), Stipendiat og Spesialistkandidat

Figur 25 Vekst i antall årsverk totalt over tid (Kilde: NSD DBH)

Figuren viser at HiOA har hatt en jevn økning i antall årsverk frem til 2012 og en sterkere vekst i de påfølgende år. Den store veksten 2014 skyldes først og fremst integrering av Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) og Velferdsforskningsinstituttet (NOVA) i Senter for velferds- og arbeidslivsforskning (SVA). SVA, som fra 1. januar 2016 også inkluderer By- og regionforskningsinstituttet (NIBR) og Forbruksforskningsinstituttet (SIFO), er etablert for å styrke HiOAs samfunnsoppdrag innen forskning og forskningsbasert utdanning og gi økt kobling til nasjonale og internasjonale forskningsnettverk.

Oversikt over ansatte i UFF-stillinger 2015/2016						
Enhet	UFF-årsverk (inkl. stipendiater)	UF-årsverk (uten stipendiater)	Årsverk første- stillinger	Førstestilling – andel av UF-årsverk	Professor – andel av årsverk første- stillinger	Professor andel av UF- årsverk
HF	361,8	321,0	152,0	47,4 %	18,7 %	8,8 %
LUI	314,2	292,9	145,2	49,6 %	17,0 %	8,4 %
SAM	202,5	165,2	109,3	66,2 %	25,1 %	16,6 %
TKD	152,6	138,6	93,9	67,7 %	18,6 %	12,6 %
SPS	39,4	19,6	19,6	100,0 %	57,1 %	57,1 %
SVA	151,2	136,6	123,7	90,6 %	28,1 %	25,5 %
PRF/U	9,1	9,1	9,1	100,0 %	13,2 %	13,2 %
HiOA	1230,8	1083,0	652,8	60,3 %	22,2 %	13,4 %

Tabell 8 Kompetanseprofilen i HiOAs fire fakulteter og to sentre. Kilde: NSD DBH

Ved HiOA er det SPS, SVA, Fak. SAM og Fak. TKD som har størst andel førstestillinger av UF-årsverk, men den største økningen fra 2014 til 2015 er ved Fak. HF, der andelen økte fra 41 prosent til 47 prosent.

HiOA har en forholdsvis lav andel professorer av UF-årsverk, men andelen toppstillingskompetanse suppleres ytterligere ved at HiOA har mange ansatt enten som dosent og forsker 1- årsverk. Forsker 1-stillinger innebærer at den ansatte har forskningskompetanse på professornivå, men er ikke vurdert på undervisningskompetanse. HiOA har omtrent 160 årsverk i stillingskodene professor, dosent og forsker 1. For noen av HiOAs fagområder finnes det ikke et nasjonalt rekrutteringsgrunnlag for professorer, eksempelvis fikk HiOA Norges første professorer i jordmorfag og ergoterapi i 2014. Det gjennomføres et mentorprogram for opprykkskandidater, som blant annet skal bidra til at flere kvalifiserer til opprykk til professor, og utlysninger av professorstillinger skal fremover gjøres internasjonalt. I tillegg gjennomføres det et større arbeid for å vurdere hvordan utlysningstekstene kan uttrykke bedre hvilke prioriterte forskningsområder og hvilke rammebetingelser som HiOA tilbyr for å legge til rette FoU-arbeid. Det arbeides også ovenfor departementet for å finne gode ordninger som gjør at ansatte ved instituttene i SVA som i dag er ansatt i forsker 1-stillinger kan kvalifisere for å bli vurdert for professorsstillinger.

4.4 Relevant kompetanseprofil

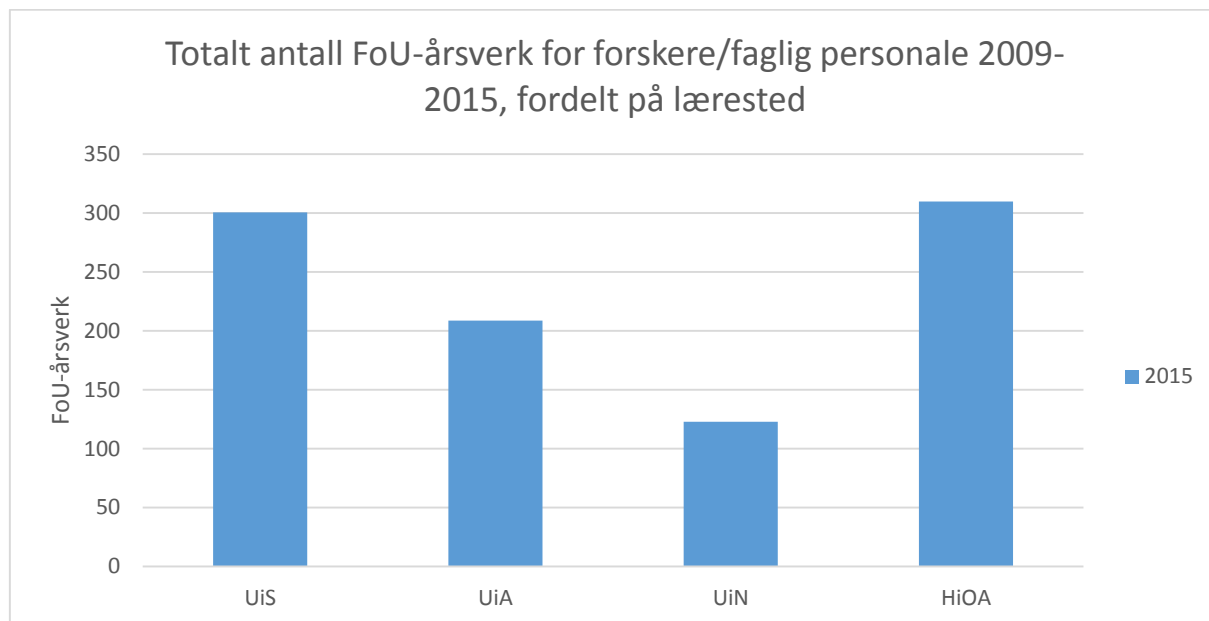
HiOA har en kompetanseprofil etter fire overordnede fagområder forankret i hvert fakultet innen helsefag, samfunnsvitenskap, lærerutdanning og internasjonale studier, og teknologi, kunst og design. Hvert fagområde har et bredt og solid vitenskapelig miljø som bidrar til forskning og utvikling, og organisering og gjennomføring av studier. Etableringen av SVA styrker hvert fagområde og senteret er et forskningsfaglig tyngdepunkt i HiOAs virksomhet. Videre har Senter for profesjonsstudier (SPS) et bredt sammensatt forskningsmiljø som studerer profesjoner, profesjonsutøvelse, profesjonsmarkeder, profesjonskvalifisering og således er viktig for alle fakultetenes utdanninger og forskningen knyttet til disse. Innenfor de fire overordnede fagområdene har HiOA en rekke underliggende fagområder som er tett opp til hverandre, eller som dekker ulike sider ved samme tematikk og bringer nye perspektiver til fagene og forskningen hos hverandre og ved resten av institusjonen.

HiOA har en unik kompetanseprofil en forskningsidentitet som inkluderer profesjonsfaglige tradisjoner og sterk arbeidslivsorientering. Utdanningene skal være FoU-baserte, tverrfaglige og praksisnære. HiOA skal gi ny kunnskap for utvikling og endring av praksisfeltet, og bidrar til nye yrker i velferdsstaten. Samarbeid og samspill om praksisfeltet gjør at profesjonen får innsikt i, og nytte, av forsknings- og utviklingsarbeidet ved HiOA. Samtidig gjør dette at forskningen ved HiOA blir målrettet og relevant. FoU-aktiviteten er profesjonsrettet og gir kandidatene som kommer ut i arbeidslivet ny kunnskap og innsikt. Samarbeidet med praksisfeltet omkring FoU-aktiviteten bidrar til å fornye innholdet i utdanningene og i profesjonenes yrkespraksis.

Samspillet mellom utdanning og forskning ivaretas bl.a. ved at en stor andel av UFF-ansatte har både undervisnings- og forskningsoppgaver (utdypet i kapittel 3). HiOA har alltid vært opptatt av at UFF-ansatte skal ha god kompetanse innen utdanning rettet mot de profesjoner og annet yrkesliv våre kandidater møter. Dette vektlegges også i ny studiekvalitetsforskrift.

På bakgrunn av kartlegginger av tid som brukes på forskning blant ansatte beregner NIFU forskerårsverk ved forskningsinstitusjonene slik det fremgår av figur 26. HiOA blir i en slik fremstilling den største forskningsinstitusjonen sammenlignet med andre universiteter. Fordelingen av FoU-

personale²⁸ er godt tilpasset fagområdene med flest studenter på både bachelor- og masternivå (samfunnsvitenskap og helsevitenskap).

Figur 26 Antall forskerårsverk i 2015. (Kilde: NSD DBH og NIFU)

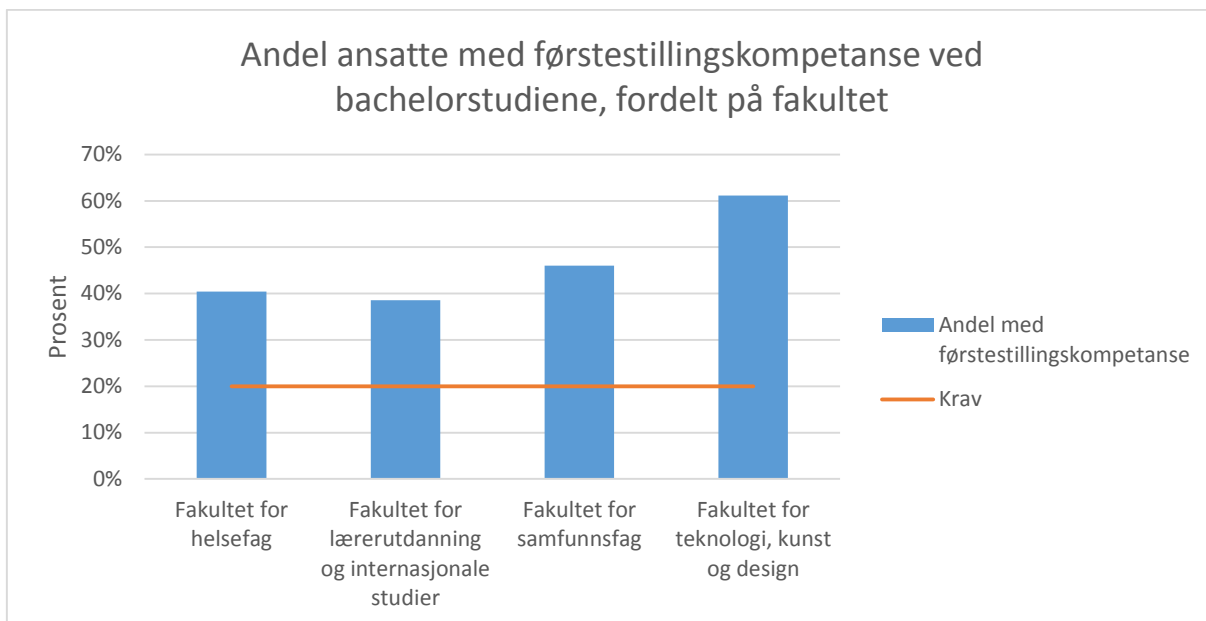
4.5 Førstestillingskompetanse

De ansattes førstestillingskompetanse samsvarer med HiOAs utdannings- og forskningsprofil. Professorkompetansen er relevant for alle studier i hele porteføljen innen et fagområde. Professorene er sentrale i fagmiljøene, ofte med ansvar for forskningsgrupper, med å utvikle forskningsstrategier og i den uformelle koordineringen av forskningsaktiviteter. Alle ansatte i undervisnings- og forskerstillinger skal ved siden av egen faglige utvikling og virksomhet være oppdaterte på forskningsfronten. Det er derfor satt av tid i den enkeltes arbeidsplan for FoU-virksomhet og egen tidspost for faglig oppdatering.

For å sikre at studier har det fagmiljøet studiene krever, har NOKUT i studietilsynsforskriften satt krav om at minst 20 prosent av det samlede fagmiljøet tilknyttet bachelorstudier skal være ansatte med førstestillingskompetanse. For masterstudier er kravet at minst 40 prosent av de ansatte knyttet til studiet skal ha førstestillingskompetanse, og ytterligere 10 prosent skal være professorer eller dosenter. For studier på doktorgradsnivå er kravet at fagmiljøet tilknyttet studiene skal bestå av minst åtte årsverk til undervisning, forskning og veiledning. Av disse skal det være minst fire professorer, og resten av årsverkene skal være førsteamanuenser. Figurene 22, 23 og 24 viser at HiOA oppfyller kravene som er satt for krav til førstestillingskompetanse for studiene i studietilsynsforskriften.

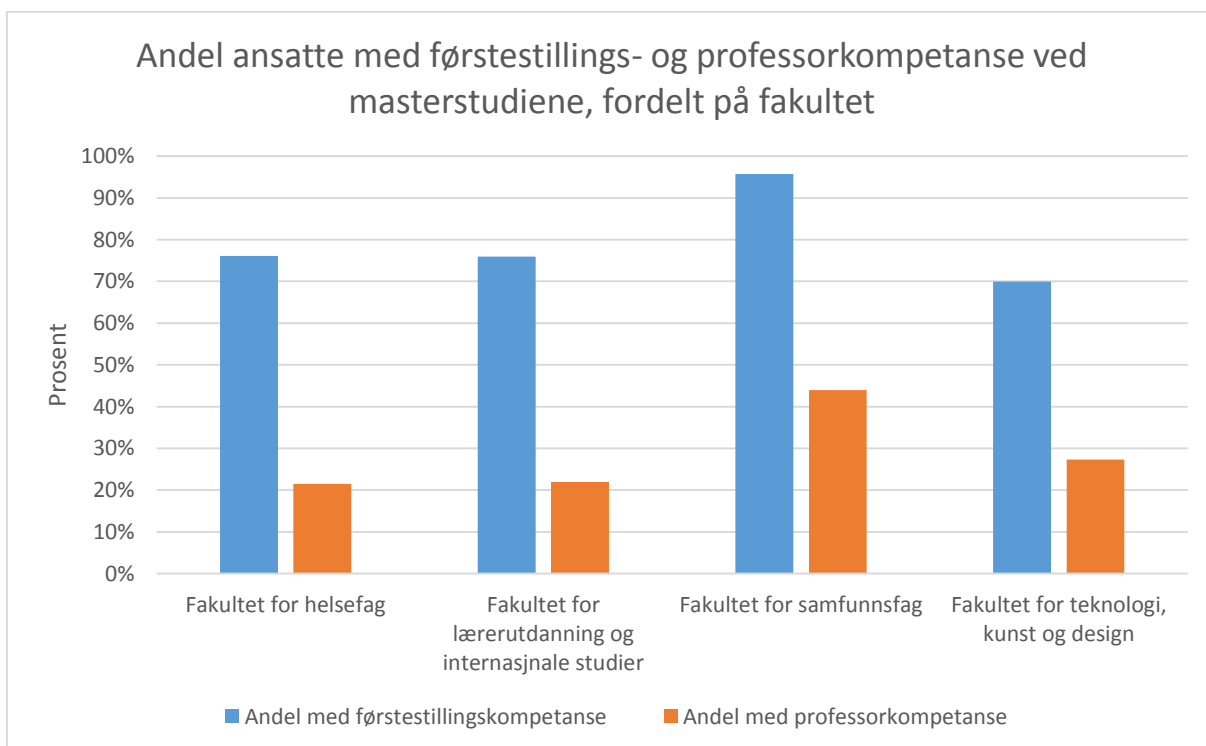
Figur 27 viser at på bachelornivå er det Fak. TKD som har høyest andel ansatte med førstestillingskompetanse som bidrar i studiene, med hele 61 prosent. Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier ligger lavest med 39 prosent, men likevel godt over NOKUT-kravet.

²⁸ Se kap 3, figur 3

Figur 27 Andel ansatte med førstestillingskompetanse som bidrar i bachelorstudier (Kilde: HiOA)

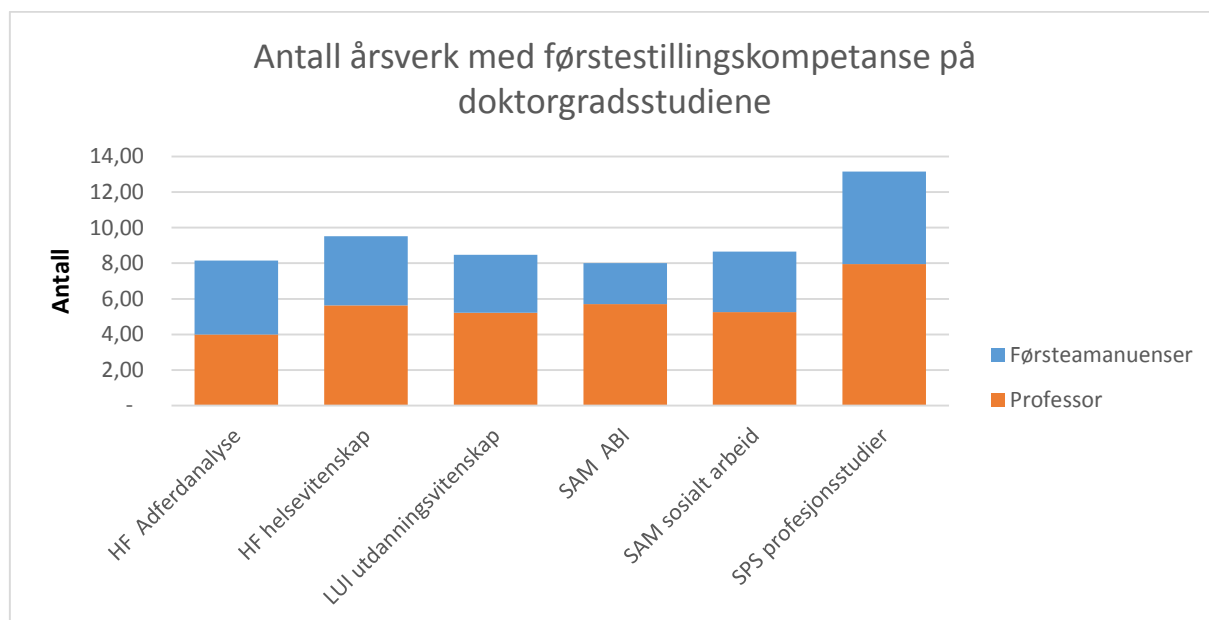
Figur 28 viser at mastergradsstudiene ved HiOA oppfyller de kvantitative kravene for fagmiljø. Her er det Fak. SAM som har den høyeste andelen, med 96 prosent. Lavest er fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier, men også her er nivået godt over NOKUT-kravet, med 76 prosent.

Figur 28 Andel ansatte med førstestillings- og professorkompetanse som bidrar i masterstudier (Kilde: HiOA)

Studietilsynsforordningen setter ikke bare krav til fagmiljøets andeler førstestillinger. Fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse skal være tilpasset studiet og samtidig være tilstrekkelig for å ivareta den forskning og det faglige og kunstneriske utviklingsarbeidet som utføres.

Ved utvikling og etablering av studier ved HiOA – uavhengig av etableringsmyndighet – blir det derfor vurdert hvordan fagmiljøet oppfyller disse kravene. I søknader om akkreditering/etablering beskrives fagmiljøets kompetanseprofil. Størrelsen på fagmiljøet må være tilpasset antall studenter og behovene knyttet til undervisning, veiledning og FoU-arbeid. I oppfølging og kvalitetssikring av etablerte studier, står vurdering av fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse helt sentralt.

Figur 29 Antall årsverk med førstestillingskompetanse ved HiOAs doktorgradsprogrammer (Kilde: HiOA)

Alle ledige forsknings- og undervisningsstillinger skal i utgangspunktet lyses ut på førstestillingsnivå, og HiOA har som mål å fortsatt øke antall ansatte med førstestillingskompetanse. Kun i tilfeller der det er faglig velbegrunnet kan det bli rekruttert ansatte uten førstestillingskompetanse. Det kan være aktuelt å ansette høgskolelektorer på grunn av deres erfaringer fra praksisfeltet og deres spisskompetanse som kan bidra til utvikling av studier og pedagogisk virksomhet. De fleste nyansatte høgskolelektorer inngår i et kompetansehevende løp for å kunne tilegne seg forskerkompetanse.

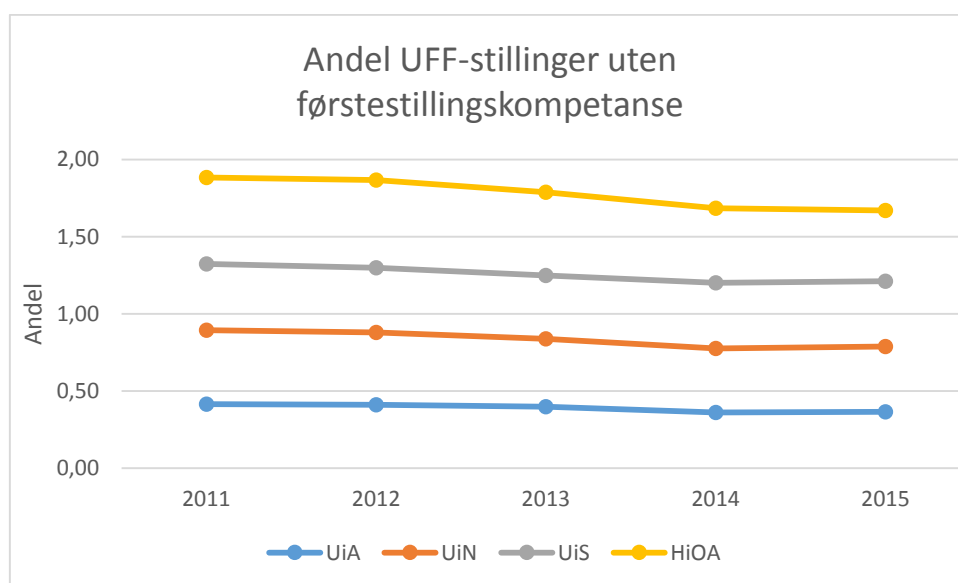
Det finnes fagområder med få førstestillingskompetente, og hvor nærhet til praksis er svært vesentlig fordi utdanningene er innen bransjer som raskt endres. Høgskolelektorene har således en viktig rolle for å holde studiene tett opptil praksisfeltet og sikre at de er arbeidsrelevante. En kombinasjon av høgskolelektorer med fersk erfaring fra praksisfeltet og erfarne førsteamanuenser/førstelektorer og professorer/dosenter sikrer at utdanningene både er forskningsbaserte og praksisnære. Høgskolelektorenes eksempler fra profesjonsutøvelse skaper god sammenheng mellom teori og praksis, og kan øke læringsutbyttet og studiets relevans for arbeidslivet. Et eksempel er bachelorprogrammene innen journalistikk og mediefag, især bachelorprogrammet i fotojournalistikk, der HiOA er nasjonalt enerådende og har et spesielt utdanningsansvar. Godt samarbeid med yrkesutøvere sikrer her relevant praksis, samtidig som ansatte med førstestillingskompetanse bidrar med erfaring og kunnskap forankret i forskning og utviklingsarbeid.

Selv om høgskolelektorer er en viktig fagressurs ved HiOA, satses det på å heve kompetansen til førstestillingsnivå. Ansatte uten førstestillingskompetanse får veiledning i å skrive artikler, profileringsdokumenter og prosjektbeskrivelser for opptak til doktorgradsstudium. Flere høgskolelektorer har startet på doktorgradsstudier etter tilsetning ved HiOA. Førstelektorprogram og -stipend var tidligere en fakultetsovergrepene kvalifiseringsordning ved HiOA, men ble avsluttet gjennom styrevedtak høsten 2014. Begrunnelsen var at HiOA har etablert doktorgradsprogrammer

og forskningsgrupper og har økt antall ph.d-studentstillinger, i tillegg til at HiOA krever doktorgrad og førstestillingskompetanse ved tilsetning. Disse tiltakene legger samlet sett et godt grunnlag for målrettet kompetanseheving til førstestillingsnivå, og til førstestillinger med mer FoU-tid. Satsningen på forskergrupper ved fakultetene bidrar til at flere høyskolelektorer skriver tellende publikasjoner og formidler egen forskning i form av presentasjoner i akademiske fora.

Sammenliknet med UiA, UiN og UiS har HiOA en noe større andel av sine ansatte uten førstestillingskompetanse selv om forskjellene gradvis er blitt redusert (se figur 30). De fleste av de ansatte i disse gruppene arbeider enten som høyskolelektorer eller stipendiater. For UiS og UiA utgjør hovedvekten av stillinger uten førstestillingskompetanse universitetslektorer og stipendiater, og for UiN utgjør hovedandelen universitetslektorer, høyskolelærere og stipendiater. Disse gruppene yter viktige bidrag til den faglige utviklingen, selv om det ikke inngår i institusjonens eller myndighetenes rapporteringskrav og dermed vanligvis ikke synliggjøres.

Ved HiOA er sammensetningen av studieporteføljen noe annerledes enn ved allerede akkrediterte universiteter. 60 prosent av studieporteføljen er bachelorprogrammer, 33 prosent er masterprogrammer og sju prosent er doktorgradsstudier. Dette innebærer også at det er behov for å ha en kompetanseprofil som tilfører kompletterende kompetanse til andelen ansatte i førstestillinger, slik at studentenes læringsutbytte oppfylles og blir relevant for ulike deler av arbeidslivet. HiOA har en stor andel studier med obligatorisk praksis, der høyskolelektorene har en sentral faglig rolle i oppfølgingen og utviklingen av relevante og gode praksisstudier.

Figur 30 Andel av faglige stillinger uten førstestillingskompetanse (Kilde: NSD DBH)

Tabellene nedenfor sammenligner enkelte av fagområdene ved hvert fakultet med tilsvarende fagområder ved andre institusjoner i samme institusjonskategori. Jevnføring av fagområder ved ulike institusjoner er imidlertid vanskelig, da faglig innhold og spesialiseringer vil være forskjellig, men det gir et bilde av fordelingen av førstestillinger. Uansett viser oversikten at HiOA på en god måte balanserer hensynet til undervisning- og forskerkompetanse i tråd med studietilsynsforskriftens krav til førstestillingskompetanse.

Fakultet for helsefag

Helseutdanning

Andel førstestillingsårsverk av UFF-årsverk i prosent					
	2011	2012	2013	2014	2015
HiOA: Helsefag	-	34,5	34,7	41,0	47,4
UiA: Helse- og sykepleievit.skap	39,9	46	46	47	50,2
UiS: Helsefag	33,7	42	49	51	60

Tabell 9 Andel førstestillingsårsverk av UFF-årsverk i prosent, helseutdanning

HiOA har flest helsefaglige utdanninger i Norge. Det betyr at fagområdet helsefag ved HiOA favner et bredt spekter av utdanninger med ulike krav til fagmiljø. Ved utstyrskrevenne utdanninger som farmasiutdanningen og bioingeniørutdanningen er teknisk kompetanse og bruk og vedlikehold av utstyr en vesentlig del av ferdighetstreningen til studentene. Ved de tradisjonelle universitetene er det vanlig med mange teknisk ansatte som fyller denne funksjonen. De underviser også studentene når de har laboratorieundervisning. Ved HiOAs Fakultet for helsefag er det de faglige ansatte som står for all undervisningen, også ferdighetstreningen knyttet til utstyr. Styrken ved å bruke de faglige ansatte også til denne undervisningen er at de er de beste til å sette undervisningen inn i en klinisk kontekst. Dette gjelder selvsagt også høgskolelektorene, som selv har klinisk arbeidserfaring med pasienter.

Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier

Lærerutdanning

Andel førstestillingsårsverk av UFF-årsverk i prosent					
	2011	2012	2013	2014	2015
HiOA: Barnehagelærer	-	34,5	44,7	37,6	45,4
UiS: Barnehagelærer	37,5	46,6	56,0	51,4	61,9
HiOA: Grunnskole- og faglærer		55,6	55,2	56,1	55,2
UiS: Grunnskole, idrett, spes. ped.	63,9	63,2	63,2	55,6	56,0

Tabell 10 Andel førstestillingsårsverk av UFF-årsverk i prosent, lærerutdanning

HiOA har flere av landets største lærerutdanninger, og disse fagmiljøene er viktige premissleverandører til utviklingen i norske skoler og barnehager. Kompetansenivået har vært stabilt på lærerutdanningene, og er blitt betydelig styrket blant dem som utdanner barnehagelærere. Svært mange av ansatte uten førstestillingskompetanse ved lærerutdanningene er ettertraktet for oppdragsvirksomhet og utviklingsarbeid. I den nasjonale kartleggingen foretatt av NIFU 2016 er UiS det lærestedet som skiller seg ut med høy andel faglig ansatte med førstestillingskompetanse, ca. 75 prosent.

Fakultet for samfunnsvitenskap

Økonomiutdanning

Andel førstestillingsårsverk av UFF-årsverk i prosent					
	2011	2012	2013	2014	2015
HiOA: Handelshøyskolen (øk.adm.)	-	69,7	66	79,1	68,9

UiA: Handelshøgskolen	-	-	-	-	33,3	
UiN: Handelshøgskolen	76,3	14,7	74,1	72,4	73,1	
UiS: Handelshøgskolen	89,9	81	90	87	85,9	

Tabell 11 Andel førstestillingsårsverk av UFF-årsverk i prosent, økonomiutdanning

Andel førstestillinger på Handelshøgskolen ved HiOA er stabil og høy, og på nivå med UiN. I 2015 er andelen noe redusert, men Handelshøgskolen er et av HiOAs yngre fag/forskningsmiljøer som viser en gradvis økende FoU-produksjon. Handelshøgskolen setter av 28 prosent av ressursene til forskning. Forskningsandelen er dermed lavere enn ved enkelte andre handelshøgskoler. Årsaken til at det ikke settes av mer til forskning er at finansieringen av FoU er 25 prosent, og at instituttet praktiserer resultatbasert tildeling av FoU-tid.

Sosialfag

Andel førstestillingsårsverk av UFF-årsverk i prosent						
	2011	2012	2013	2014	2015	
HiOA: Sosialfag	-	58,1	59,7	63,8	63,9	
UiA: Sosiologi og sosialt arbeid	-	-	-	75,5	76,2	
UiN:	-	-	-	-	-	
UiS: Sosialfag	54,7	56	57	60	65,6	

Tabell 12 Andel førstestillingsårsverk av UFF-årsverk i prosent, sosialfag

Innenfor sosialfag har det vært en jevn økning av førstestillingsandelen. Dette vil også øke fremover som følge av rekruttering av flere med førstestillingskompetanse. Her er det tydelig å se synergier med SVA og deres fagmiljøer. Institutt for sosialfag ved HiOA har høy kompetanse innenfor juss, sosialt arbeid, sosiologi og- barneforskning. Instituttet har også et veletablert fagmiljø innen sosialpolitikk som vinner frem i konkurranse om store eksterne forskningsbevilgninger fra NFR, NordForsk og departementer.

Fakultet for teknologi, kunst og design

Teknologi

Andel førstestillingsårsverk av UFF-årsverk i prosent						
	2011	2012	2013	2014	2015	
HiOA: Informasjonsteknologi	-	66,4	70	68,5	69	
UiA: IKT	73	66,5	80,7	86,3	76,5	
UiN: -	-	-	-	-	-	
UiS: Data og elektroteknikk	89,6	93,1	93,4	89,2	89,5	

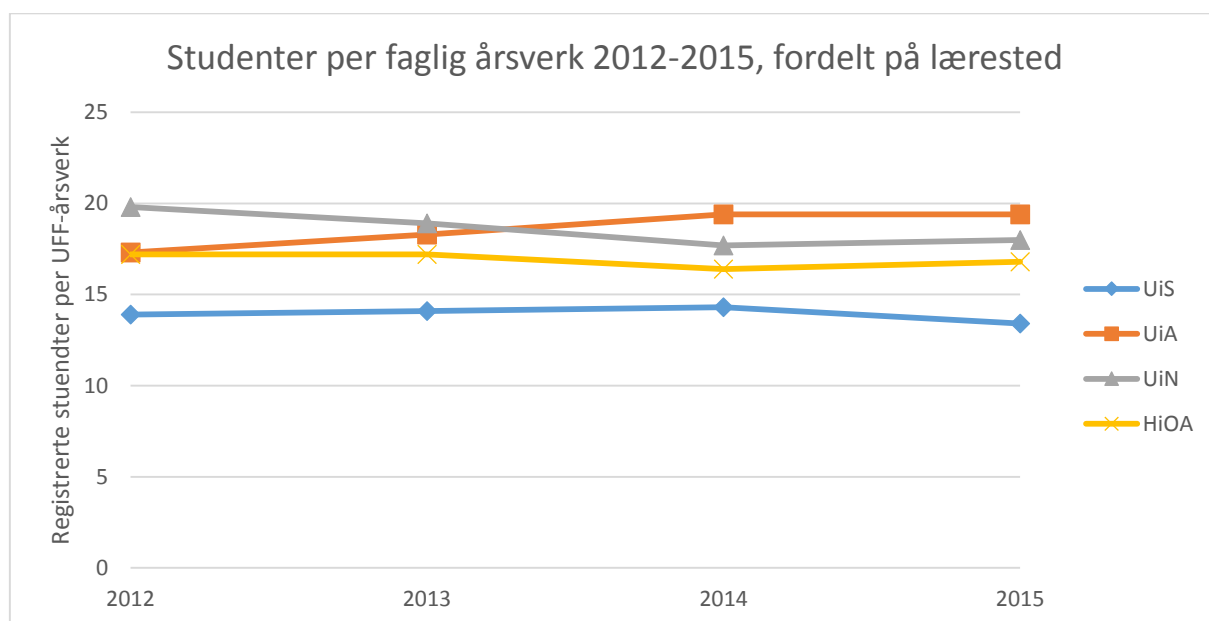
Tabell 13 Andel førstestillingsårsverk av UFF-årsverk i prosent, teknologi

I likhet med de andre universitetene har HiOA en høy andel ansatte med førstestillingskompetanse som underviser i IKT-utdanningene. Fakultetet har vært og er opptatt av å gi undervisning og veiledning til studenter for å sikre gjennomføring av studieløpet på en kvalitativ god måte.

4.6 Antall studenter og faglige årsverk

Tilstrekkelig antall ansatte handler om høy kompetanse og relevante fagmiljøer, men også møte studentene har med læringsmiljøet er et viktig mål av utdanningskvalitet. Fagmiljøene som er

tilknyttet studiene må ha en størrelse som står i forhold til antall studenter, blant annet for å sikre videreutvikling av studiet, et godt læringsmiljø og høy utdanningskvalitet. Figur 31 viser at HiOA er på nivå med sammenlignbare institusjoner, og at forholdstallet mellom faglig ansatte og antall studenter holder seg stabilt.

Figur 31 Antall registrerte studenter per UFF-årsverk, fordelt på lærested (Kilde: NSD DBH)

I gjennomsnitt har HiOA 16,8 studenter pr. faglig årsverk. Antall studenter pr. faglig årsverk varierer med fagområdenes egenart og pedagogiske profil. I studier hvor teoretisk kunnskap og vitenskapelig metode er en viktig del av det faglige innholdet er undervisningen ofte forelesningsbasert og rettet mot relativt større undervisningsgrupper. For eksempel har teknologistudier i gjennomsnitt et høyere antall studenter pr. UFF-ansatt enn studieprogram i design og kunst/håndverk. Ved Handelshøyskolen ved Fak. SAM ligger antall studenter pr. faglig ansatt en god del over gjennomsnittet ved HiOA, med 28,5 studenter pr. faglig ansatt. I studieprogrammene her inngår det ikke praksis og heller ikke laboratorieundervisning eller praktiske øvinger, men en samkjørt pedagogisk virksomhet og bruk av peer learning, der viderekommende studenter er aktive ressurspersoner i gruppeundervisning. Dette har gitt positive effekter på læringsmiljøet, blant annet med større samhandling mellom fagmiljø og studenter og redusert frafall fra studiene. Deler av fagmiljøet tilknyttet bachelorstudiet i økonomi og administrasjon fikk studiekvalitetsprisen²⁹ ved HiOA i 2013.

Tabell 14 gir oversikt over antall studenter pr. faglig årsverk fordelt på fakultet i perioden fra 2012 til 2015 i høstsemesteret.

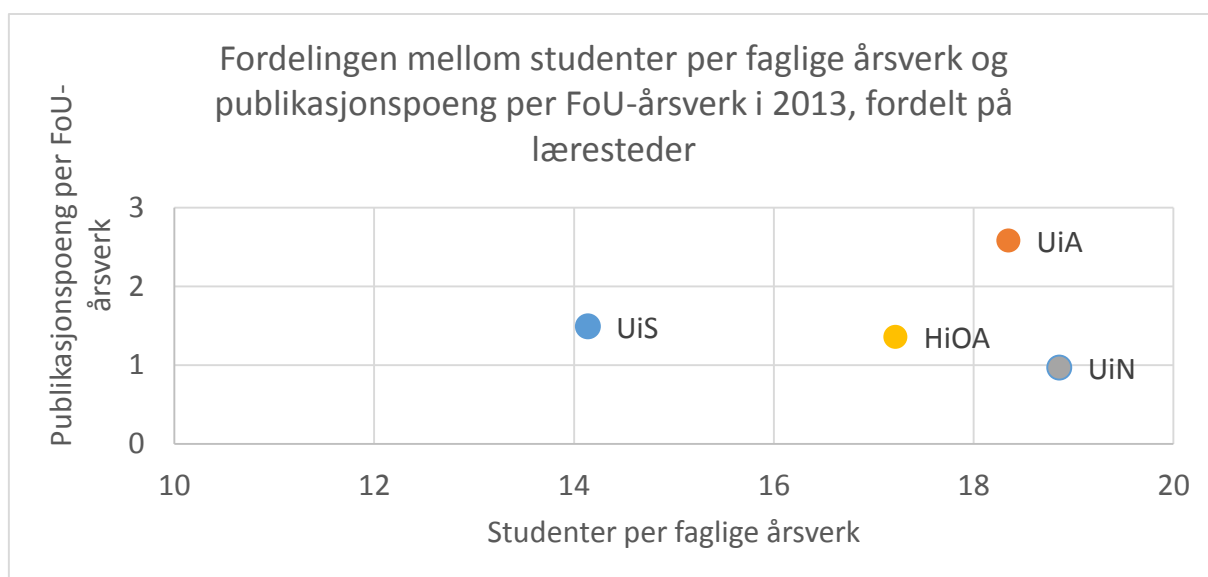
Høgskolen i Oslo og Akershus	2012	2013	2014	2015
	Studenter / faglige årsverk	Studenter / faglige årsverk	Studenter / faglige årsverk	Studenter / faglige årsverk
Fakultet for helsefag (HF)	16,37	15,74	16,24	16,97

²⁹ **Studiekvalitetsprisen** tildeles medarbeidere og fagmiljøer som har gjort en markert innsats for å utvikle kvaliteten i et studieprogram. Det legges vekt på kvalitetsarbeid som bygger opp under HiOAs profesjonsprofil. Prispengene skal nyttes til tiltak som fremmer studiekvalitet ved fakultetet.

Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier (LUI)	18,51	18,49	19,58	21,28
Fakultet for samfunnsvitenskap (SAM)	20,8	21,54	20,38	19,51
Fakultet for teknologi, kunst og design (TKD)	18,16	19	19,68	18,84

Tabell 14 antall studenter pr. faglig årsverk fordelt på fakultet i perioden fra 2012 til 2015 i høstsemesteret. Kilde: NSD DBH

Fakultetene har med dagens forholdstall mellom studenter og faglig ansatte tilstrekkelig rom og kapasitet til å gi forsvarlig oppfølging av eksempelvis praksisstudier og ferdighetstrening. Samtidig er det et tilstrekkelig antall ansatte til at en betydelig del av undervisningen kan foregå i mindre studentgrupper

Figur 32 Fordelingen mellom studenter per faglige årsverk og publikasjonspoeng per FoU-årsverk i 2013, fordelt på læresteder. Kilde: DBH og NIFU

Figur 32 viser faglig effektivitet hos de faglig ansatte, ved at fordelingen mellom studenter per faglige årsverk og publikasjonspoeng per FoU-årsverk er angitt. UiA er den klart mest effektive etter denne beregningsmåten. Men også HiOA viser høy grad av effektivitet både når det gjelder publisering og forholdstallet studenter per faglige årsverk.

4.7 Videre ambisjoner

Det vil fortsatt være viktig for institusjonen å være faglig sterke både innen utdanning og FoU, og nøkkelen til alle HiOAs resultater er kompetansenivået og effektiviteten hos de ansatte. HiOA vil arbeide med økt innsats for å øke andelen med førstestillingskompetanse og andelen professorer fremover. En del av tiltakene er spesielt knyttet til økt kvalitet og volum i FoU-virksomheten, for eksempel ved å videreutvikle forskningsgruppene, tydeliggjøre rollen som leder av forskningsgrupper og gi incentivordning for publisering. Det vil fortsatt kombineres å øke kompetansenivået gjennom interne opprykk og eksterne

innrykk, men det vil fremover settes økte ressurser inn i rekruttering av flere med forskerkompetanse og professorkompetanse.

5. Studier

§ 3-8 (6) Institusjonen skal alene ha akkreditering for minst fem studietilbud på høyere grads nivå. Institusjonen skal ha uteksaminert kandidater på lavere og høyere grads nivå på alle studietilbud innenfor doktorgradsområdene.

Forslag til Studietilsynsforskrift § 3-1(4):

Institusjonen skal ha et jevnlig opptak av studenter og et tilfredsstillende antall kandidater som fullfører til normert tid.

5.1 Oppsummering

Tette koblinger mellom utdanning og praksisfelt sammen med omfattende forskningsvirksomhet sikrer at HiOA har relevante og forskningsbaserte utdanninger. Kvalitet i utdanningene er høyt prioritert og en kontinuerlig prosess. Økt satsning på FoU og kompetanseheving er ett av de viktigste grepene HiOA gjør for å styrke utdanningene.

Det tilbys i underkant av 100 studieprogrammer i første, andre og tredje syklus, og det er i all hovedsak sterke studiesøkere og god gjennomstrømning i studieprogrammene. Kandidatene som utdannes er relevante for arbeidsmarkedet, og nesten alle får relevant jobb kort tid etter avlagt grad.

Profesjonsrettet og arbeidsrelevant FoU gir ny kunnskap om de profesjoner og det arbeidslivet studentene skal utdannes for. Solide fagmiljøer som selv utfører eller baserer seg på forskning i undervisningen gir utdanning av høy kvalitet. HiOA styrker derfor sin FoU-virksomhet og særlig praksisnær FoU blant annet gjennom kombinerte stillinger og hospiteringsordninger. Dette er med på å sikre at utdanningene ved HiOA er praksisnære og relevante for arbeidslivet.

5.2 Innledning

HiOA har en omfattende studieportefølje og tilbyr studier innenfor hele gradsstrukturen fra bachelor- til doktorgradsnivå, samt en rekke etter- og videreutdanningstilbud. HiOA har over 50 bachelorgradsstudier, 28 mastergradstudier og seks doktorgradsprogrammer. De tre største er sykepleier-, barnehage- og grunnskolelærerutdanningene med til sammen over 5000 studenter.³⁰ Disse utdanningene er eksempler på studier som bygger på erfaringer og kompetanse fra før fusjonen i 1994, og som i dag inngår i helhetlige studieløp fra bachelor- til doktorgrad ved HiOA. Tildeling av studieplasser har i hovedsak vært knyttet til behov for å utdanne kvalifisert arbeidskraft til ulike yrker. HiOA har en betydelig portefølje innen mange av de prioriterte utdanningsområdene og har derfor fra tidlig 1990-tallet fått tildelt en forholdsmessig stor andel av nyopprettede studieplasser.³¹

³⁰ Tall fra DBH, antall registrerte studenter høsten 2015

³¹Kilde: Frøysnes, Åsulv: «Studietilbud og studieutvikling ved Høgskolen i Oslo 1994-2011.<http://www.hioa.no/Om-HiOA/SPS/Forum-for-profesjonshistorie/Les2/Studietilbud-og-studieutvikling-ved-Hoegskolen-i-Oslo-1994-2011>

Institusjonens pedagogiske virksomhet er rettet mot å levere kunnskap for å sikre fremragende yrkesrettede og forskningsbaserte profesjonsutdanninger. Gjennom strategisk utvikling av studieporteføljen blir samfunnets behov for kompetanse, kunnskap og kvalitet førende for hvilke studier HiOA tilbyr og studienes dimensjonering. HiOA deltar i en rekke samarbeidsorganer og er en sentral leverandør av kunnskap og kompetanse i regionen. Regionalt utdannings- og forskningssamarbeid med samfunns og næringsliv prioriteres høyt og nesten 80 prosent av de som utdannes ved HiOA arbeider i Oslo- og Akershusregionen to år etter fullført utdanning.

I dette kapitlet presenteres resultater for opptak, gjennomstrømming og gjennomføring. Deretter kommer en oversikt over gradsgivende studieprogrammer på bachelor- og masternivå og uteksaminerte kandidater etter fakultet i perioden 2012-2015.³² Da flere av HiOAs masterprogrammer er relevante for kandidater på tvers av fakulteter, gis det også en oversikt over mulige studieløp med utgangspunkt i bachelorstudier på fakultet, og aktuelle masterstudier (uavhengig av fakultet).

I kapittel seks redegjør vi for doktorgradsområdene og hvordan doktorgradsstudiene dekker fakultetenes virksomhet og reflekterer HiOAs profil. Kapitlet viser også at utdanningene på lavere og høyere grads nivå dekker hele bredden i fagområdene.

5.3 Jevnlig opptak av studenter

HiOA har over tid hatt økende søker-, opptaks- og kandidattall for studieprogrammer på bachelor- og masternivå. En gjennomgang av studiene viser at HiOA har uteksaminerte kandidater på alle studier innen lavere og høyere gradsnivå (med unntak av studier som nylig er etablert/akkreditert), og dermed også innenfor doktorgradsområdene. I dette avsnittet presenteres nærmere tall for opptak, studieprogresjon og gjennomføring for bachelor- og masterstudiene.

Tabell 15 gir et overblikk over hovedtall for søkning og opptak, og viser at HiOA er en attraktiv utdanningsinstitusjon. Kvalifiserte førstevalgsøkere har økt fra 2,2 til 2,4 per studieplass i perioden.

Søkning og opptak	2012	2013	2014	2015
Førstevalgsøkere totalt	12834	12539	13868	14187
Kvalifiserte førstevalgsøkere	9585	9695	10324	10758
Kvalifiserte førstevalgsøkere per studieplass	2,2	2,3	2,3	2,4
Søkere som har møtt til studiestart	9163	9295	10024	10452
Opptatte studenter	9228	9177	10181	10826

Tabell 15 Hovedtall for søkning og opptak. Kilde DBH

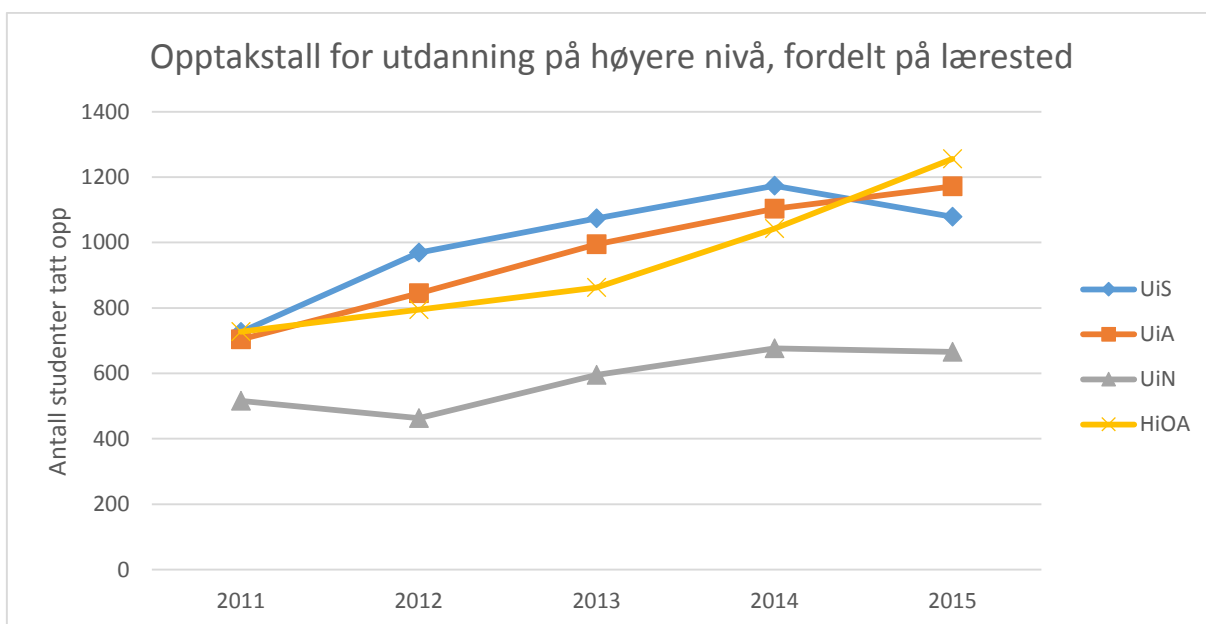
Opptakstallene i tabell 16 viser at HiOA har hatt et jevnt og stabilt opptak av studenter til bachelor- og masterprogrammene de siste fem årene. Opptak til bachelor- og fireårige grunnskolelærer har økt jevnt fra i underkant av 4 700 til i overkant av 5 100 studenter. I opptak til masterprogrammene har HiOA hatt sterkere vekst enn til lavere grads utdanninger, fra 727 studenter til 1 256 studenter.

³² Tallene er hentet fra DBH, oppnådde kvalifikasjoner: fullførte vitnemålgivende utdanninger.

Studentopptak	2011	2012	2013	2014	2015
Bachelornivå	4678	4703	4859	5023	5120
Masternivå	727	795	862	1042	1256

Tabell 16 Opptakstill. Tallene er hentet fra NOKUT-portalen, studentopptak (<http://dbh.nsd.uib.no/nokutportal/>). For 2011 er tallene for HiO og HiAk slått sammen. Bachelorstudier inkluderer grunnskolelærerutdanningene (De to underkategoriene fra lavere grad er lagt sammen).

Økningen i opptak til masterprogrammer ved HiOA er om lag den samme som for de tre yngste universitetene. Figur 33 viser at antall opptatte studenter til masterprogrammene ved HiOA er på nivå med UiA og UiS.

Figur 33 Studentopptak for masterstudier, fordelt på lærested (Kilde: NSD DBH)

5.4 Tilfredstillende antall kandidater som fullfører på normert tid

HiOA har hatt jevnt stigende studiepoengproduksjon de siste fem årene, fra 12 909 i 2012 til 13 896 i 2015. Tabell 17 viser gjennomstrømming ved HiOA målt i studiepoengproduksjon for 60-studiepoengsenheter for alle studier fordelt på fakultet.

Studiepoengproduksjon (60- stp. enheter)	2012	2013	2014	2015
Fakultet for helsefag	4 234	4 328	4 428	4 519
Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier	4 063	3 897	4 214	4 367
Fakultet for samfunnsvitenskap	2 553	2 633	2 839	2 847
Fakultet for teknologi, kunst og design	2 059	1 958	2 036	2 163
Sum	12 909	12 815	13 516	13 896

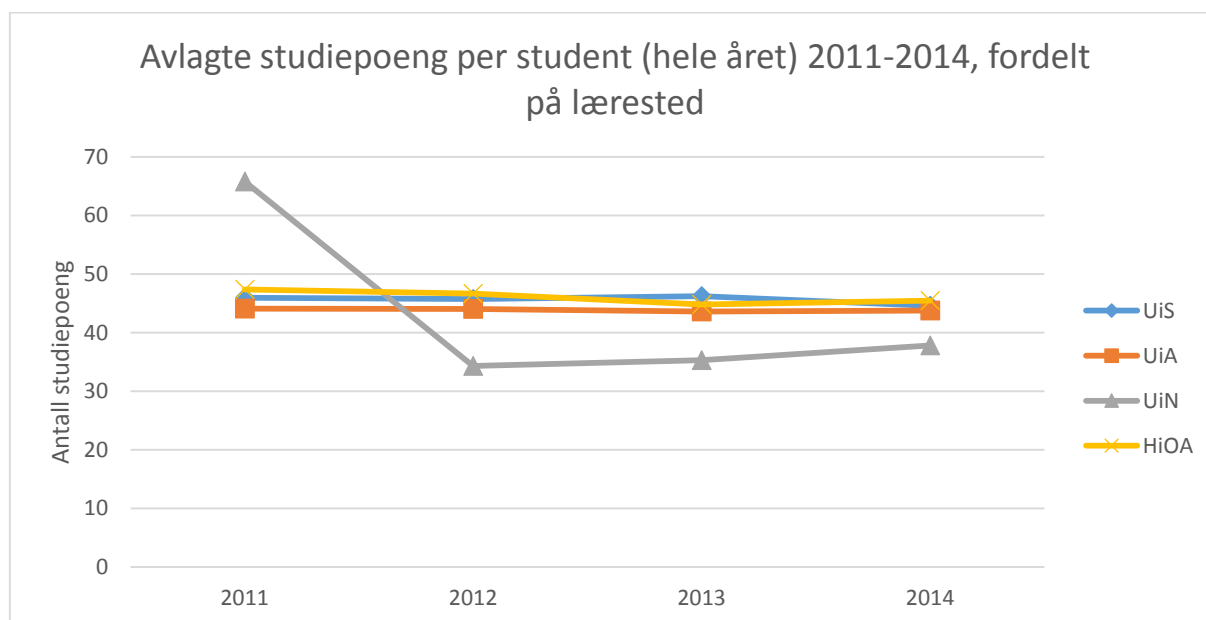
Tabell 17 Studiepoengproduksjon på studieprogrammet hvor studenten er aktiv. Kilde DBH.

Tabell 18 viser at HiOA har gode resultater for studiepoengproduksjon, også målt ved nye studiepoeng per student (heltidsekvivalenter) på programmer på bachelor- og masternivå. Det er likevel et mål for HiOA å øke studiepoengproduksjonen og redusere frafall, bl.a. gjennom tettere oppfølging av studentene. Dette jobbes det systematisk med på alle institutter og fakulteter, bl.a. er det satt i verk tiltak for å skape mer studentaktive undervisningsformer gjennom programmet fremragende profesjonskvalifisering (FPK). Se avsnittet om relevante utdanninger for mer informasjon.

Nye studiepoeng per student (heltidsekvivalenter)	2011	2012	2013	2014	2015
Bachelorstudier	50	50,6	50,5	50,9	50,8
Masterstudier	46,6	42,1	43,5	42,5	43,5

Tabell 18 Nye studiepoeng per student (heltidsekvivalenter). Kilde: NOKUT-portalen. (<http://dbh.nsd.uib.no/nokutportal/>). Beregningen viser studiepoengene (minus gjentak) produsert for hele året delt på antall heltidsekvivalenter om høsten. For 2011 er tallene for HiO og HiAk slått sammen. Bachelorstudier inkluderer grunnskolelærerutdanningene (De to underkategoriene fra lavere grad er lagt sammen).

En annen måte å måle studiepoengproduksjon er avlagte studiepoeng per student (hele året). En sammenligning med andre universiteter viser at HiOA er på samme nivå med UiS og UiA, men med noe høyere studiepoengproduksjon i 2014, se figur 34.

Figur 34 Produksjon av studiepoeng per student (hele året), fordelt på lærested (Kilde: NSD DBH). Beregningen viser studiepoeng akkumulert vår og høst delt på gjennomsnittlig antall studenter.

Gjennomføring

Tabell 19 viser hvor mange som har fullført bachelor- og mastergrad ved HiOA de siste fem årene. Tabellen viser en økning i antall kandidater. Antallet masterkandidater økte betydelig fra 2013 til

2014, mens økningen i antall bachelorkandidater har vært jevn siden 2012. Det er ventet at denne veksten vil fortsette de neste årene.

Ferdige kandidater	2011	2012	2013	2014	2015
Bachelorstudier	2744	2916	2831	2980	3078
Masterstudier	329	332	347	406	417
Alle kandidater ved HiOA	3265	3468	3361	3 588	3664

Tabell 19 Ferdige kandidater. Kilde: NOKUT-portalene (<http://dbh.nsd.uib.no/nokutportal/>). For 2011 er tallene for HiO og HiAk slått sammen. Bachelorstudier inkluderer grunnskolelærerutdanningene (De to underkategoriene fra lavere grad er lagt sammen). Alle kandidater ved HiOA er uteksaminerte kandidater på lavere (bachelor, høyskolekandidat, årsstudium, andre) og høyere grads (master-) nivå.

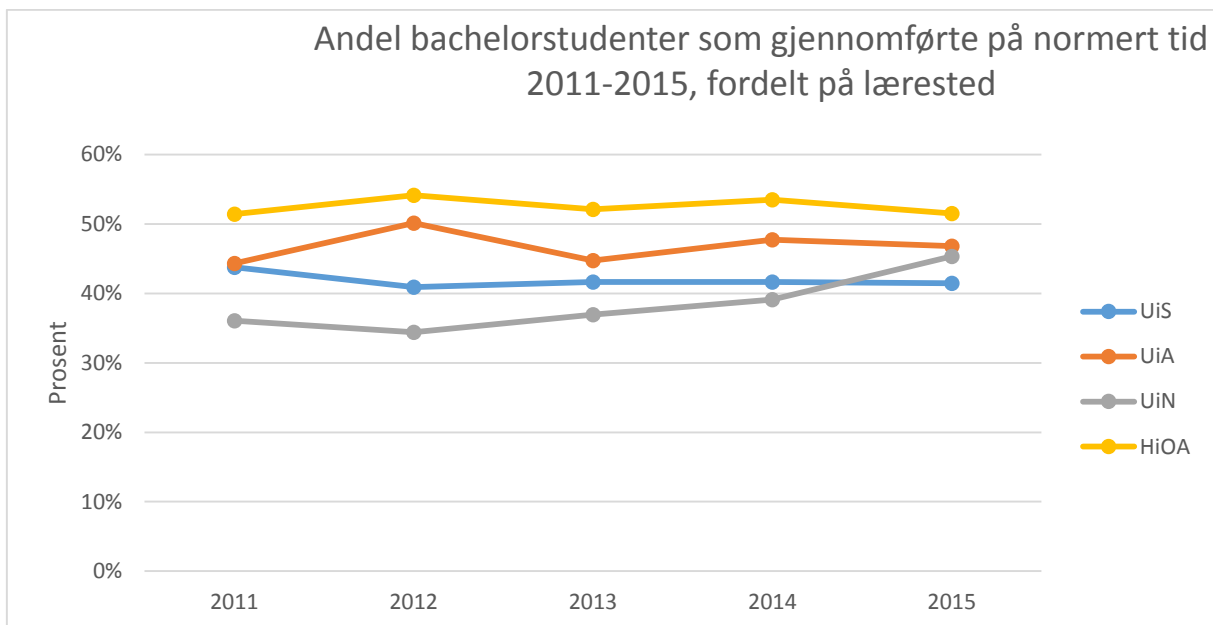
Tabell 20 viser prosentandel studenter som har gjennomført på normert tid på bachelor³³- og mastergradsstudier.

Gjennomføring på normert tid	2011	2012	2013	2014	2015
Bachelorstudier	52,5	54,6	52,7	54,3	51,5
Masterstudier	34,9	33,2	33,9	48,7	49

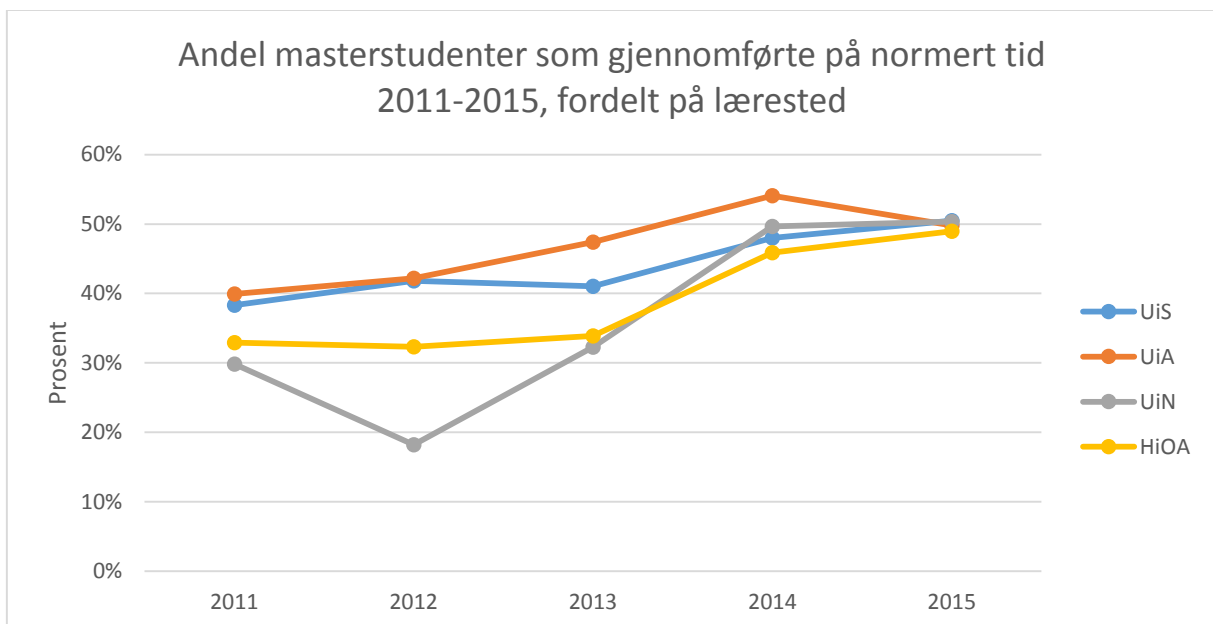
Tabell 20 Gjennomføring på normert tid på 3-årige bachelorstudier og 2-årigemasterstudier (fulltidsstudier). Kilde: KD-portalene: Nasjonale styringsparametere 2012-2015. For 2011 er tallene for HiO og HiAk slått sammen. Bachelorstudier inkluderer ikke 4-årige lærerutdanninger.

Andelen som gjennomførte utdanningen sin på normert tid gikk ned fra 54,3 prosent i 2014 til 51,5 prosent i 2015, på bachelornivå. Ser vi på utviklingen i tabellen, vil sannsynligvis etterslepet "tas igjen" neste år, da de som ikke fullførte i år vil fullføre neste år i nytt kull. Dette indikerer en trend i form av en bølgebevegelse fra 2012-2015. Annethvert år har gjennomføringstall på hhv. ca 54 prosent i 2012 og 2014, og rundt 52 prosent i 2013 og 2015. Foreløpige beregninger viser at frafallstallene ikke har endret seg fra 2011-kullet til 2012- kullet, og har derfor ikke påvirket disse resultatene. Tallene for masterstudiene viser en betydelig økning fra 2013 til 2014, og med en svak økning til 2015. HiOA resultater er også gode sammenliknet med etablerte universiteter. Figur 35 viser andelen bachelorstudenter som fullfører på normert tid sammenliknet med andre universiteter, mens figur 36 ser på andelen masterstudenter innen samme kategori.

³³ Kandidater fra 4-årige lærerutdanninger ikke medregnet

Figur 35 Andel bachelorstudenter gjennomført på normert tid (Kilde: NSD DBH)

Figur 36 Andel masterstudenter ferdig på normert tid (Kilde: NSD DBH)

HiOA arbeider kontinuerlig med å sikre tilfredsstillende gjennomstrømning. Fokus har i den senere tid vært forventningsavklaring på faglig innhold spesielt i bachelorutdanningene. Studentene skal sikres bedre og mer faglig introduksjon til utdanningene, noe som er fulgt opp med bl.a. egne fagdager og besøk i videregående skoler, dessuten den årlige rådgiverdagen for rådgivere i videregående skole som arrangeres på HiOA.

Kapittelet vil videre presentere fakultetene og gi en oversikt over gradsgivende studieprogrammer på bachelor- og masternivå, etableringsdato og myndighet, uteksaminerte kandidater og aktuelle studieløp fra bachelor- til masternivå. Etableringsdatoer er kun gitt i henhold til ny gradsstruktur. I forbindelse med innføring av Kvalitetsreformen ble treårig-yrkesutdanninger på lavere grads nivå omgjort til bachelorstudier, mens toårig hovedfagsstudier ble omgjort to masterstudier. Flere av studiene har derfor hatt eksamensrett fra KD lenge før oppgitte etableringsdato i denne oversikten.

Fakultet for helsefag (HF)

Fakultetet for helsefag har den største samlingen av helsefaglige profesjonsutdanninger i landet, og driver forskning knyttet til alle utdanningene ved fakultetet. Fakultetet er HiOAs største, med om lag 7000 studenter og 600 ansatte, og er lokalisert i Pilestredet, på Kjeller og i Sandvika.

Fakultet for helsefag består av fem institutter: Institutt for atferdsvitenskap, Institutt for ergoterapi og ortopediingeniørfag, Institutt for fysioterapi, Institutt for naturvitenskapelige helsefag og Institutt for sykepleie og helsefremmende arbeid.

Fakultetet har fokus på tverrprofesjonell samarbeidslæring med bl.a. felles emner for helse- og sosialfagutdanningene, kvalitet og samhandling i praksisfeltet, internasjonalisering og oppdragsstudier/-forskning i tråd med samfunnsbehov. Fakultetet har 12 bachelorgradsprogrammer 13 mastergradsprogrammer og to doktorgradsprogrammer.

I utvikling av porteføljen har det vært en satsning å ha flere gjennomgående studieløp med styrket masterstudier for å unngå såkalte blindveier i utdanningssystemet for de større helsefaglige videreutdanningene. Bidrags- og oppdragsaktivitet, innspill fra yrkesfeltet, arbeidsliv og studenter, og faglige nettverk, samarbeid med offentlig helsesektor og interne føringer er avgjørende ved utvikling og etablering av nye studier. Fakultetet har en rekke videreutdanninger tilpasset yrkesfeltets behov, hvorav de fleste kan søkes innpasset i aktuelle gradsprogram.

For å sikre god gjennomstrømning i studieprogrammene er det iverksatt tiltak for å sikre tettere oppfølging og veiledning av studentene med nye læringsmetoder og -verktøy og nær kobling mellom masteroppgave og aktuelt forskningsmiljø ved fakultet. Ansatte ved instituttene deltar i fakultetets forskningsgrupper og underviser, og har en kobling til arbeidsliv og forskningsinstitusjoner både gjennom forskningssamarbeid og praksis.

Tabell 21 gir en oversikt over bachelorstudier ved fakultetet, etableringstidspunkt og -myndighet, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015.

Studieprogram	Etableringsdato og myndighet	Ferdige kandidater				
		2012	2013	2014	2015	2016
Bioingeniørfag	06.12.2001 HiO	26	35	42	44	63
Ergoterapi	06.12.2001 HiO	62	57	69	68	55
Farmasi	06.12.2001 HiO	41	26	39	49	58
Fysioterapi (studieretninger: fysioterapi, mensendieck)	06.12.2001 HiO	145	153	131	141	144
Læringspsykologi med vekt på atferdsanalyse	21.12.2007 HiAk	22	22	21	40	26
Ortopediingeniørfag	06.12.2001 HiO	-	1	8	-	10
Prehospitalt arbeid - paramedic	12.03.2013 HiOA	-	-	-	-	-
Radiografi	06.12.2001 HiO	37	25	39	28	34
Samfunnsnærering	01.03.2005 HiAk	22	27	20	27	26
Sykepleie	06.12.2001 HiO, 25.03.2003 HiAk	497	488	554	491	461
Tannteknikk	06.12.2001 HiO	19	-	12	8	-
Vernepleie	19.09.2002 HiAk	138	136	120	162	140

Tabell 21 Bachelorstudier ved HF, etableringstidspunkt og -myndighet, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015

Fakultetets studieportefølje på bachelornivå består hovedsakelig av profesjonsutdanninger som bl.a. er styrt av EU-direktiver(sykepleie), autorisasjonsordninger og med kandidatmåltall (tidligere kalt

aktivitetskrav) satt av Kunnskapsdepartementet. De fleste av bachelorstudiene ble etablert i forbindelse med innføring av ny gradsstruktur. Av nyere dato er prehospitalt arbeid som startet i 2014, og som derfor ikke har produsert kandidater ennå. Studiet ble etablert etter tett kontakt med arbeidslivet, og har svært gode søkertall. Ortopediingeniørfag og tannteknikk har ikke opptak hvert år, neste planlagte opptak er i 2017.

Tabell 22 gir en oversikt over masterstudier ved fakultetet, akkrediterings- og etableringstidspunkt og -myndighet, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015.

Studieprogram	Akkreditert av NOKUT	Etableringsdato og myndighet	Ferdige kandidater				
			2012	2013	2014	2015	2016
Anestesisykepleie	-	22.10.2013 HiOA	-	-	-	-	7
Barnesykepleie	-	22.10.2013 HiOA	-	-	-	-	5
Biomedisin	18.08.2006	12.09.2006 KD	4	16	21	10	7
Empowerment og helsefremmende arbeid	16.11.2009	01.03.2010 KD		8	7	12	8
Ergoterapi	-	18.10.2014 HiOA	-	-	-	-	-
Fysioterapi	29.01.2013	01.03.2013 KD	-	-	-	-	11
Intensivsykepleie	-	22.10.2013 HiOA	-	-	-	-	9
Jordmorfag	-	06.05.2014 HiOA	-	-	-	-	-
Læring i komplekse systemer	02.03.2004	15.04.2004 KD	12	23	17	20	15
Psykisk helsearbeid	06.03.2008	26.03.2008 KD	5	7	2	10	12
Rehabilitering og habilitering	10.04.2007	08.05.2007 KD	10	6	11	13	10
Samfunnsnærings	-	12.12.2002 KD	23	18	17	22	15
Sykepleie - klinisk forskning og fagutvikling	27.04.2005	11.05.2005 KD	8	13	21	13	11

Tabell 22 Masterstudier ved HF, akkrediterings- og etableringstidspunkt og -myndighet, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015.

Fakultetet har de senere årene bygd opp en større portefølje av masterstudier, og har også videreutviklet flere veletablerte og større videreutdanninger til masterstudier (anestesi-, barne- og intensivsykepleie og jordmorfag). Basert på erfaringer fra de tidligere videreutdanningene og vurderinger av masterprogrammernes innhold, forventer fakultetet at studentene vil få et godt og stabilt læringsmiljø med høy gjennomstrømming. Fakultetet arbeider med samkjøring og koordinering av emner, eksempelvis samkjøres undervisning i vitenskapsteori og metode for flere masterstudier.

Tabell 23 gir en oversikt over masterstudier som er aktuelle for bachelorstudiene ved fakultetet

Bachelorstudier ved fakultetet	Masterstudier ved HiOA
Bioingeniørfag	Biomedisin
Ergoterapi	Ergoterapi, rehabilitering og habilitering
Farmasi	Biomedisin
Fysioterapi (studieretninger: fysioterapi, mensendieck)	Fysioterapi, Rehabilitering og habilitering
Læringspsykologi med vekt på atferdsanalyse	Læring i komplekse systemer, sosialfag (familiebehandling/barnevern/sosialt arbeid/ International Social Welfare and Health Policy)
Ortopediingeniørfag	-
Prehospitalt arbeid - paramedic	Empowerment og helsefremmende arbeid
Radiografi	Biomedisin
Samfunnsnærering	Samfunnsnærering
Sykepleie	Anestesisykepleie, barnesykepleie, empowerment og helsefremmende arbeid, intensivsykepleie, jordmorfag, psykisk helsearbeid, sosialfag (familiebehandling/barnevern/sosialt arbeid/ International Social Welfare and Health Policy), sykepleie – klinisk forskning og fagutvikling
Tannteknikk	-
Vernepleie	Empowerment og helsefremmende arbeid, læring i komplekse systemer, psykisk helsearbeid, sosialfag (familiebehandling/barnevern/sosialt arbeid/ International Social Welfare and Health Policy)

Tabell 23 Oversikt over hvilke bachelorstudier som kvalifiserer til masterstudier ved HF

Mulighetene for studier på masternivå ved HiOA vurderes som gode; de fleste bachelorstudier har flere valgmuligheter for fordypning og spesialisering.

Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier (LUI)

Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier (LUI) tilbyr lærerutdanninger rettet mot alle nivå i grunnopplæringen, samt innenfor tegnspråk og tolkning og internasjonale studier. Fakultet har nærmere 7000 studenter og 450 ansatte, og er lokalisert i Pilestredet, på Kjeller og i Sandvika.

Fakultet LUI består av fire institutter: Institutt for barnehagelærerutdanning, Institutt for grunnskole- og faglærerutdanning, Institutt for yrkesfaglærerutdanning og Institutt for internasjonale studier og tolkeutdanning.

Fakultetet fremmer kunnskapsutvikling om barnehage, skole og oppvekst i et område preget av mangfold, storbyvekst og migrasjon. Fakultetet har 15 bachelorgradsprogrammer (inkludert fireårig grunnskolelærerutdanning), sju mastergradsprogrammer (inkludert femårig grunnskolelærerutdanning) og ett doktorgradsprogram. Grunnskolelærerutdanningene endres til femårige masterprogram fra studieåret 2017/2018. HiOA er landets desidert største lærested for yrkesfaglærere, med i alt sju ulike yrkesfaglærerutdanninger. Samtlige av disse bachelorstudiene gir mulighet for opptak til masterprogrammet i yrkespedagogikk og videre til fakultetets doktorgradsprogram, med yrkesfaglig innretning. Samtlige av fakultetets gradsstudier kan inngå i et opptaksgrunnlag for ph.d.-studier i utdanningsvitenskap.

Fakultetet har en omfattende FoU- aktivitet knyttet til utdanningsområdene, og legger til rette for samarbeid og dialog med utdanningssektoren for øvrig og arbeidslivet. Fagmiljøet ved Institutt for internasjonale studier og tolkeutdanning bidrar med en viktig del av internasjonaliseringsarbeidet knyttet til forskning og utdanning ved fakultetet.

Fakultetet er en betydelig aktør nasjonalt når det gjelder oppdrags- og etterutdanningsvirksomhet. Virksomheten er rettet mot barnehage, grunnskole og videregående opplæring, i tillegg til kompetanseutvikling i arbeidslivet med kurs, seminarer og konferanser nasjonalt og internasjonalt. I tillegg til barnehagelærerutdanning som «ordinært» heltids- og deltidsstudium tilbyr fakultetet en arbeidsplassbasert utdanning. Denne er tilrettelagt for ansatte fagarbeidere og assistenter i barnehager og fører fram til samme kvalifikasjon (barnehagelærer). Dette er en deltidsutdanning over fire år som er mulig å kombinere med lønnet arbeid i inntil 60 prosents stilling og der arbeidsplassen integreres og er en med virkende arena i læringsløpet for studentene. Alle uteksaminerte barnehagelærere kan fortsette på toårig masterstudium i barnehagepedagogikk og deretter på fakultetets ph.d.-program, med særlig innretning mot barnehageforskning.

Tabell 24 gir en oversikt over bachelorstudiene ved fakultetet, etableringstidspunkt, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015.

Studieprogram	Etableringsdato og myndighet	Ferdige kandidater				
		2012	2013	2014	2015	2016
Barnehagelærerutdanning	06.12.01 HiO	349	289	262	279	342
Fireårig grunnskolelærerutdanning 1.-7. trinn	06.05.2010 HiO	-	6	98	136	117
Fireårig grunnskolelærerutdanning 5.-10. trinn (med engelsk/matematikk/norsk)	06.05.2010 HiO	-	10	104	119	106
Idrett, friluftsliv og helse (studieretninger: faglærerutdanning i kroppsøving, folkehelsearbeid)	02.12.2004 HiO	33	32	29	37	31
Lærerutdanning for tospråklige lærere	02.12.2004 HiO	6	9	10	16	1
Tegnspråk og tolking	28.02.2011 HiO	12	22	21	15	15
Tolking i offentlig sektor*	15.12.2015 HiOA	-	-	-	-	-
Utviklingsstudier	30.01.2003 HiO	32	26	38	26	30
Yrkesfaglærerutdanning i bygg og anleggsteknikk	19.04.2005 HiAk	21	12	16	12	12
Yrkesfaglærerutdanning i design- og håndverksfag	21.06.2006 HiAk	30	32	24	17	25
Yrkesfaglærerutdanning i elektrofag	19.04.2005 HiAk	15	7	7	3	4
Yrkesfaglærerutdanning i helse- og oppvekstfag	21.06.2006 HiAk	18	18	21	25	23
Yrkesfaglærerutdanning i restaurant- og matfag	21.06.2006 HiAk	25	15	16	16	20

Yrkesfaglærerutdanning i service og samferdsel	19.05.2010 HiAk	-	7	4	7	3
Yrkesfaglærerutdanning i teknikk og industriell produksjon	21.06.2006 HiAk	20	12	11	10	10

Tabell 24 Bachelorstudiene ved LUI, etableringstidspunkt, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015.

Satsing på yrkesfaglærerutdanning er et samfunnsmessig viktig oppdrag. Det er bare tre institusjoner (NMBU, NTNU og HiOA) på landsbasis som gir dette studietilbudet. Barnehagelærerutdanning og grunnskolelærerutdanning er henholdsvis den nest og tredje største utdanningen ved HiOA. På bachelorstudiet for tospråklige lærere ble opptak fra høsten 2014 flyttet fra lokalt til samordna opptak (SO). Dette forbedret rekrutteringen betydelig.

Tabell 25 gir en oversikt over masterstudiene ved fakultetet, akkrediterings- og etableringstidspunkt og -myndighet, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015.

Studieprogram	Akkreditert av NOKUT	Etableringsdato og myndighet	Ferdige kandidater				
			2012	2013	2014	2015	2016
Barnehagepedagogikk	-	12.12.2002 KD	17	12	18	17	6
IKT-støttet læring	17.11.2008	23.03.2009 KD	3	6	7	11	6
Flerkulturell og internasjonal utdanning	-	12.12.2002 KD	10	14	29	17	13
Skolerettet utdanningsvitenskap	16.06.2005	24.06.2005 KD	17	17	14	21	22
Yrkespedagogikk	-	12.12.2002 KD	32	25	27	20	13
Grunnskolelærerutdanning for trinn 1-7 (femårig)*		20.12.2016 HiOA	-	-	-	-	-
Grunnskolelærerutdanning for trinn 5-10 (femårig)*		20.12.2016 HiOA	-	-	-	-	-

Tabell 25 masterstudiene ved fakultetet, akkrediterings- og etableringstidspunkt og -myndighet, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015

*Studiestart høsten 2017

Tabell 26 Oversikt over hvilke bachelorstudier som kvalifiserer til masterstudier ved LUI.

Bachelorstudier ved fakultetet	Masterstudier ved HiOA
Barnehagelærerutdanning	Barnehagepedagogikk, flerkulturell og internasjonal utdanning
Idrett, friluftsliv og helse	Skolerettet utdanningsvitenskap
Grunnskolelærerutdanning 1.-7. trinn, lærerutdanning for tospråklige lærer	Flerkulturell og internasjonal utdanning, IKT-støttet læring, skolerettet utdanningsvitenskap
Grunnskolelærerutdanning 5.-10. trinn	Flerkulturell og internasjonal utdanning, IKT-støttet læring, skolerettet utdanningsvitenskap

Lærerutdanning for tospråklige lærere	Flerkulturell og internasjonal utdanning, IKT-støttet læring, skolerettet utdanningsvitenskap
Tegnspråk og tolking	
Tolking i offentlig sektor (oppstart 2017)	
Utviklingsstudier	Flerkulturell og internasjonal utdanning, sosialfag: International Social Welfare and Health Policy
Yrkesfaglærerutdanning (alle)	Yrkespedagogikk

Fakultetet planlegger å innlemme masterstudiet i IKT-støttet læring i masterstudiet i skolerettet utdanningsvitenskap med oppstart høsten 2017. Ved innføring av femårig grunnskolelærerutdanning, vil masterstudiet i skolerettet utdanningsvitenskap fra 2021 ha om lag 350 studieplasser pr år. Masterstudiene i barnehagepedagogikk og yrkespedagogikk vil gjennomgå relativt store endringer som en konsekvens av nye rammeplaner for bachelorutdanningene. Fakultetet er i dialog med de andre fagmiljøene i Norge, dvs. NTNU og HiB, om et felles masterprogram innen tegnspråk.

De fleste bachelorstudiene ved fakultetet har flere valgmuligheter for fordypning og spesialisering på masternivå ved HiOA.

Fakultet for samfunnsvitenskap (SAM)

Fakultet for samfunnsvitenskap tilbyr utdanninger på alle gradsnivåer, samt årsstudier, videreutdanninger og oppdragsstudier. Fakultet er opptatt av samarbeid og dialog med utdanningssektoren og arbeidslivet om profesjoner og deres samfunnsmessige rolle. Det er om lag 3950 studenter og 275 ansatte ved fakultetet, som er lokalisert i Pilestredet.

Fakultetet består av Institutt for arkiv-, bibliotek- og informasjonsfag, Institutt for journalistikk og mediefag, Institutt for offentlig administrasjon og ledelse, Institutt for sosialfag og Handelshøyskolen ved HiOA. Fakultetet har 11 bachelorgradsprogrammer, 6 mastergradsprogrammer og to doktorgradsprogrammer.

Handelshøyskolen ved HiOA ble etablert 1. august 2015 og har 40 medarbeidere og ca. 900 studenter. Instituttet tilbyr bachelorstudier i økonomi og administrasjon, Facility Management og regnskap og revisjon, masterstudium i økonomi og administrasjon/siviløkonom, samt årsstudier i økonomi og ledelse og kulturledelse. Instituttet er medlem av den nasjonale forskerskolen i bedriftsøkonomi. Hovedargumentene for betegnelsen handelshøyskole og den engelske benevnningen Business School HiOA er at det synliggjør og markerer den reelle faglige aktiviteten ved instituttet, og slik bidrar til profilering av HiOA både nasjonalt og internasjonalt.

Fakultetet bidrar til faglig utvikling i yrkesfeltene gjennom formidling og kontakt med praksisarenaer. Ved fakultetet forskes det bredt på tematikk med relevans for profesjonsutdanningene -og på utviklingen i de samfunnsmessige felt det utdannes til. Samarbeid i Oslo-regionen samt nasjonalt og internasjonalt-, er sentralt i all forsknings- og utviklingsvirksomhet. Mastergradsstudenter oppfordres til å delta i FoU-prosjekter ved eget institutt.

Fakultetet har økt tilbudet av etter- og videreutdanning de siste årene gjennom «School of Management». Det er lagt vekt på en ledelsesutdanning som er arbeidslivsrelevant, basert på kunnskap og forskning fra de mange profesjonene HiOA utdanner til. Denne enheten skreddersyr kompetanseutvikling for ulike virksomheter. Fakultetet har utstrakt faglig samarbeid med de øvrige fakultetene, institusjonens forskningsinstitutter og ikke minst det nye kompetansesenteret for arbeidsinkludering ved HiOA.

Tabell 27 gir en oversikt over bachelorstudier ved fakultetet, etableringstidspunkt, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015.

Studieprogram	Etableringsdato og myndighet	Ferdige kandidater				
		2012	2013	2014	2015	2016
Administrasjon og ledelse	06.12.2001 HiO	41	31	39	37	56
Arkivvitenskap	17.09.2009 HiO	1	6	10	20	15
Barnevern	06.12.2001 HiO	130	133	124	119	125
Bibliotek- og informasjonsvitenskap	06.12.2001 HiO	90	81	80	87	71
Facility Management*	23.10.2012 HiOA	-	-	-	-	16
Fotojournalistikk	05.12.2002 HiO	10	11	10	10	8
Journalistikk	06.12.2001 HiO	51	66	54	58	54
Medier og kommunikasjon	19.12.2003 HiO	43	38	44	43	35
Regnskap og revisjon	06.12.2001 HiO	34	29	43	36	43
Sosialt arbeid	06.12.2001 HiO	102	101	111	127	101
Økonomi og administrasjon **	06.12.2001 HiO	89	80	80	106	101

Tabell 27 Bachelorstudier ved SAM, etableringstidspunkt, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015.

* Studiestart høst 2013, første kull ble uteksaminert i 2016

**Økonomi og administrasjon, regnskap og revisjon og Facility Management har til sammen 245 studieplasser i 2016 og har felles opptak.

Fakultetet arbeider med en sterkere integrering av studiene bibliotek- og informasjonsvitenskap og arkivvitenskap. Bakgrunnen er utviklingen i arbeidsfeltet og digitalisering. Fotojournalistikk vurderes for en faglig utvidelse slik at ulike visuelle plattformer inkluderes i tillegg til tradisjonell foto. Det vurderes også et større innslag av visuell journalistikk og digital kompetanse i bachelorstudiet i journalistikk, samt mer synergi med bachelorstudiet i medier og kommunikasjon. Bakgrunnen er endring i bransjen, der kompetanse på ulike plattformer kreves i økende grad. Dette gjelder også for fotojournalistikk.

Tabell 28 gir en oversikt over masterstudier ved fakultetet, akkrediterings- og etableringstidspunkt og -myndighet, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015.

Studieprogram	Akkreditert av NOKUT	Etableringsdato og myndighet	Ferdige kandidater				
			2012	2013	2014	2015	2016
Bibliotek - styring og ledelse	21.02.2012	14.03.2012 KD	-	-	-	5	3
Bibliotek- og informasjonsvitenskap	-	12.12.2002 KD	9	6	6	13	19
Journalistikk	12.11.2012	30.11.12 KD	-	-	-	1	6
Sosialfag (studieretninger: barnevern, familiebehandling, sosialt arbeid, internasjonal sosial- og helsepolitikk)	-	23.10.2012 HiOA	57	49	57	70	50
Styring og ledelse	10.04.2007	08.05.2007 KD	24	29	21	18	23
Økonomi og administrasjon - siviløkonom	18.01.2012	17.02.2012 KD	-	-	38	50	46

Tabell 28 Masterstudier ved fakultetet, akkrediterings- og etableringstidspunkt og -myndighet, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015

I 2011 ble flere selvstendige masterstudier ved Institutt for sosialfag samlet som studieretninger i masterstudiet i sosialfag. Masterstudiet i økonomi og administrasjon startet i 2012 og har de høyeste søkertallene ved HiOA for masterstudier. I 2014 startet masterstudiet i journalistikk.

Tabell 29 gir en oversikt over masterstudier som er aktuelle for bachelorstudiene ved fakultetet.

Bachelorstudier ved fakultetet	Masterstudier ved HiOA
Administrasjon og ledelse	Styring og ledelse
Arkivvitenskap	Bibliotek- og informasjonsvitenskap
Barnevern	Sosialfag (familiebehandling/barnevern/sosialt arbeid/ International Social Welfare and Health Policy), empowerment og helsefremmende arbeid
Bibliotek- og informasjonsvitenskap	Bibliotek- og informasjonsvitenskap, bibliotek – styring og ledelse
Facility management	Økonomi og administrasjon, styring og ledelse
Fotojournalistikk	Journalistikk
Journalistikk	Journalistikk
Medier og kommunikasjon	Journalistikk
Regnskap og revisjon	Økonomi og administrasjon, styring og ledelse
Sosialt arbeid	Sosialfag (familiebehandling/barnevern/sosialt arbeid/ International Social Welfare and Health Policy), empowerment og helsefremmende arbeid
Økonomi og administrasjon	Økonomi og administrasjon, styring og ledelse

Tabell 29 Oversikt over hvilke bachelorstudier som kvalifiserer til masterstudier ved SAM

Alle bachelorstudiene kvalifiserer for opptak til masterstudier ved HiOA. HiOA har en søknad om akkreditering av masterstudium i offentlig administrasjon og ledelse til behandling hos NOKUT. Studiet kombinerer statsvitenskap, organisasjons- og ledelsesfag, juss og økonomi.

Fakultet for teknologi, kunst og design (TKD)

Fakultet for teknologi, kunst og design tilbyr utdanning innen tekniske fag og-, kunst- og designfag, og har forskings- og utviklingsaktiviteter på disse fagfeltene. Fakultetet har om lag 2800 studenter og 240 ansatte, og er lokalisert i Pilestredet og på Kjeller.

Studieporteføljen på fakulteter inndelt etter fagområder fordelt på fem institutter: Institutt for estetiske fag, Institutt for bygg- og energiteknikk Institutt for maskin, elektronikk og kjemi, Institutt for informasjonsteknologi og Institutt for produktdesign.

Fakultetet vektlegger entreprenørskap og innovativ virksomhet i samarbeid med arbeids- og næringsliv. Fakultetet har en bred profesjons- og yrkesrettet studieportefølje med 11 bachelorgradsprogrammer og fire mastergradsprogrammer, samt en rekke årsstudier og etter- og videreutdanninger. Institutt for estetiske fag har kurs, seminarer, videreutdanninger og utviklingsprosjekter plassert under Enhet for innovasjon og kompetanseutvikling (EIK). I tillegg til masterstudier ved TKD sikres videre studieløp for fakultetets bachelorkandidater i samarbeid med masterstudiet i biomedisin ved Fakultet HF og masterstudiet i Network and System Administration ved UiO.

Mange av studiene er rammeplanstyrt, og fakultetet sikrer studienes utvikling gjennom bl.a. å arrangere relevans- og fagseminarer med ansatte, studenter og representanter fra arbeidslivet. Fakultetet har et omfattende samarbeid med bedrifter og offentlige etater om bachelor- og masteroppgaver. Oppgavene tar utgangspunkt i relevante og aktuelle oppdrag fra nærings- og arbeidsliv under faglig veiledning fra institusjonen. Studentene får arbeidserfaring, utdanningen blir ytterligere relevant, og arbeidslivet får innsyn i og kompetanse fra HiOA. Fakultetet har forsknings- og utviklingsaktiviteter på fagfeltene teknologi og data, kunst og design, drama og teater.

Tabell 30 gir en oversikt over bachelorstudier ved fakultetet, etableringstidspunkt, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015.

Studieprogram	Etableringsdato og myndighet	Ferdige kandidater				
		2012	2013	2014	2015	2016
Anvendt datateknologi	02.12.2004 HiO	54	45	50	38	37
Drama og teaterkommunikasjon	06.12.2001 HiO	16	25	25	16	14
Faglærerutdanning i design, kunst og håndverk	06.12.2001 HiO	45	41	56	41	49
Informasjonsteknologi	06.12.2001 HiO	21	24	26	21	29
Ingeniørfag - bygg (studieretninger: konstruksjonsteknikk, teknisk planlegging)	06.12.2001 HiO	94	100	104	92	85
Ingeniørfag – data	06.12.2001 HiO	35	40	53	45	27
Ingeniørfag - elektronikk og informasjonsteknologi (studieretninger: automatisering, medisinsk teknologi)	06.12.2001 HiO	50	60	48	81	57
Ingeniørfag - energi og miljø i bygg	06.12.2001 HiO	38	33	31	32	37
Ingeniørfag, bioteknologi og kjemi	06.12.2001 HiO	23	21	22	18	31
Ingeniørfag, maskin	06.12.2001 HiO	35	41	52	55	49
Kunst og design (studieretninger: kunst og formidling, mote og produksjon)	06.12.2001 HiO	28	24	25	19	25
Produktdesign	18.06.2002 HiAk	37	34	37	39	31

Tabell 30 Bachelorstudier ved TKD, etableringstidspunkt, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015

Tabell 31 gir en oversikt over masterstudier ved fakultetet, akkrediterings- og etableringstidspunkt og -myndighet, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015.

Studieprogram	Akkreditert av NOKUT	Etableringsdato og myndighet	Ferdige kandidater				
			2012	2013	2014	2015	2016
Energi og miljø i bygg	20.12.2010	07.02.2011 KD	-	10	8	4	4
Estetiske fag (studieretninger: drama og teaterkommunikasjon, fagdidaktikk: kunst- og design, kunst i samfunnet, mote og samfunn)	-	12.12.2002 KD	11	18	26	15	22
Produktdesign: materialitet, prosesser og miljø for fremtiden	27.11.2006	11.12.2006 KD	13	13	17	15	9
Universell utforming av IKT	21.02.2012	09.03.2012 KD	-	-	-	6	6

Tabell 32 gir en oversikt over masterstudier som er aktuelle for bachelorstudiene ved fakultetet

Bachelorstudier ved fakultetet	Masterstudier ved HiOA
Anvendt datateknologi	Universell utforming av IKT
Drama og teaterkommunikasjon	Estetiske fag
Faglærerutdanning i design, kunst og håndverk	Estetiske fag
Informasjonsteknologi	Universell utforming av IKT, Network and System Administration*
Ingeniørfag - bygg (studieretninger: konstruksjonsteknikk, teknisk planlegging)	Energi og miljø i bygg
Ingeniørfag - data	Energi og miljø i bygg, Universell utforming av IKT, Network and System Administration*
Ingeniørfag - elektronikk og informasjonsteknologi (studieretninger: automatisering, medisinsk teknologi)	Network and System Administration*
Ingeniørfag - energi og miljø i bygg	Energi og miljø i bygg
Ingeniørfag, bioteknologi og kjemi	Energi og miljø i bygg
Ingeniørfag, maskin	Energi og miljø i bygg
Kunst og design (studieretninger: kunst og formidling, mote og produksjon)	Estetiske fag
Produktdesign	Produktdesign

Tabell 32 Oversikt over hvilke bachelorstudier som kvalifiserer til masterstudier ved TKD.

5.5 Relevante utdanninger

Samfunnsoppdraget til HiOA inkluderer å sikre kompetanse til nødvendige oppgaver innenfor helse, skole, velferd og infrastruktur. HiOA har derfor et stort antall studenter innenfor en bred portefølje av profesjonsutdanninger som er nødvendig for en bærekraftig velferdsstat og økt verdiskaping i fremtiden.

I arbeidet med utvikling av studieporteføljen vektlegger HiOA samarbeid med andre institusjoner for å sikre tverrfaglig kompetanse, samfunnsrelevans og hensiktsmessige utdanninger. Blant annet hadde HiOA en felles arbeidsgruppe med UiO i 2015 for å vurdere:

- Muligheter for konsentrasjon og rasjonell bruk av ressurser
- Sammenheng med fagmiljøer og utdanninger ellers ved institusjonen
- Betydningen av fagmiljøer og utdanninger for realisering av institusjonenes strategier
- Regionens behov for kandidater, kunnskap og kompetanse

Ett konkret tiltak arbeidsgruppen anbefaler, er samorganisering av tannteknikerutdanningen med andre tannhelsemiljøer ved Det odontologisk fakultet ved UiO. HiOA har videre et samarbeid med UiO om internasjonale sommerskoler og simuleringssamarbeidet StudentBEST. StudentBEST er et felles læringsprosjekt for medisinerstudenter fra UiO og HiOA-studenter på videreutdanningen i

anestesisykepleie, samt avgangsstudenter på bachelorstudiet i sykepleie. Studentene gjennomfører et læringsprogram sammen og får erfaringer med samarbeid med andre profesjoner.

HiOA har videreutviklet kontakten med arbeidslivet for å sikre relevans i studiene gjennom opprettelsen av Råd for samarbeid med næringslivet (RSA) i 2014. HiOA hadde allerede et utstrakt samarbeid med flere av de eksterne medlemmene, og inngikk i 2014 samarbeidsavtaler med NHO Service, Oslo kommune og NAV. HiOA og Helse Sør-Øst har gjennom mange år hatt et FoU-samarbeid gjennom OUS - et samarbeid som er ytterligere styrket gjennom mer enn dobling av antall kombinerte stillinger ved Fakultet for helsefag. RSA har også kommet med anbefalinger om langsiktige satsinger knyttet til arbeidslivsrelevans og innspill til potensielle arenaer og partnere for samarbeid. Tjenesten HiOA karriere på vei (som inkluderer ytelsene Alumni, tilrettelegging, karriereveiledning) er etablert, og det forventes høy aktivitet på dette området i tiden fremover. Videre har HiOA i samarbeid med NAV etablert et kompetansesenter for arbeidsinkludering (KAI). Gjennom KAI utvikles et nasjonalt og internasjonalt forskningsmiljø som aktivt vil kunne bidra til arbeidsrettede tjenester og virkemidler, og at utvikling av arbeidsmarkedspolitikken i større grad er basert på kunnskapsbaserte fremtidsanalyser.

Program for livslang læring (PLL) er en annen del av HiOAs strategiske satsing på et tettere samarbeid med arbeidslivet om læring. Programmet startet opp i 2014 og skal videreutvikle grunnlaget for en permanent satsing på læring utenfor utdanningsinstitusjonene i samarbeid med arbeidslivet. Samarbeidet skal bidra aktivt med forskningsbasert kunnskap til fornyelse av HiOAs profesjonsutdanninger og utviklingen av fremtidens arbeidsliv.

HiOA har et sterkt forskningsmiljø ved Senter for profesjonsstudier (SPS) som bidrar til kompetanseheving innen profesjonsstudier ved HiOA og til utvikling av profesjonsstudier som kunnskaps- og forskningsfelt, både nasjonalt og internasjonalt. Med utgangspunkt i forskningen på feltet har SPS gjennom satsingen på prosjektet Fremragende profesjonskvalifisering fokusert på hvordan denne kunnskapen kan bidra til kvalitetsutvikling av studiene. Sentrale spørsmål er hvordan HiOA kan utvikle studiekvaliteten, studentenes studieinnsats, utdanningenes yrkesrelevans og hvordan det kan skapes gode sammenhenger mellom utdanning, arbeidsliv og forskning. Aktivitetene er organisert rundt tre tematiske satsingsområder:

- **Forholdet mellom utdanning og arbeid.** Å skape godt samspill mellom utdanning og praksisfelt er viktig i profesjonsutdanninger. Det er ingen enkle løsninger på denne klassiske utfordringen, og det må derfor utvikles ulike former for praksisnær utdanning og initiativer som forbereder studentene til deltakelse i yrkeslivet etter endt utdanningsløp.
- **Studentinvolvering.** Studentaktive undervisningsformer fremmer læring. Det må derfor arbeides systematisk med hvordan studentinvolvering kan bidra til å styrke studenters læringsutbytte gjennom ulike tilnærming og initiativer for å aktivisere studenter i forskning og undervisning.
- **Integrasjon i profesjonsutdanningene.** Profesjonsutdanninger kjennetegnes av komplekse og heterogene kunnskapsbaser. Det må derfor bygges broer og initiativ som hjelper studentene til å sette de ulike fagområdene i utdanningsløpet inn i en helhetlig sammenheng.

Som ledd i kvalitetsutviklingsarbeidet har SPS igangsatt en rekke ulike aktiviteter. Det gjennomføres et følgeforskningsprosjekt knyttet til den nye sykepleierutdanningen i Sandvika, med det mål å finne ut hva som skaper praksisnære, forskningsbaserte sykepleierutdanninger av god kvalitet. Dette kan også støtte opp om kompetanseutvikling i praksisfeltet. Selv om prosjektet tar utgangspunkt i den

nye sykepleierutdanningen i Sandvika, omfatter det alle sykepleierutdanningene ved HiOA. Det er også utarbeidet en egen rapport som er brukt som grunnlag for utviklingen av studiekvaliteten ved sykepleiestudiet i Pilestredet. Som et innspill for å knytte kvalitetssikring og kvalitetsutvikling nærmere sammen, har det blitt utviklet forslag til et bredere sett av indikatorer som kan bidra til å synliggjøre kvaliteten på utdanningsprosessene og ikke bare resultatene. Videre har SPS ansvaret for kurset i universitets- og høyskolepedagogikk og et nytt kurs i doktorgradsveiledning. Sentret har dessuten også arrangert en rekke forelesninger, seminarer og workshops under overskriften utdanningskvalitet. I tillegg er det opprettet en nasjonal ressursportal for videreutvikling av undervisningskvalitet, og en blogg som synliggjør gode og interessante eksempler fra utdanningsvirksomheten ved HiOA, med råd og tips til utprøving av alternative undervisnings- og arbeidsformer.

HiOA er opptatt av å vurdere studentenes faktiske læringsutbytte fra våre studier, og i november 2016 ble det fullført et treårig prosjekt med kandidatundersøkelser fra alle våre gradsgivende studier på bachelor- og masternivå. Dataene fra kandidatundersøkelsene har gitt HiOA verdifull informasjon om våre kandidaters kompetanse etter endt gradsstudium, utdanningens kvalitet og hvor raskt kandidatene kommer i relevant arbeid. HiOA planlegger derfor å gjenta syklusen med kandidatundersøkelser for gradsgivende studier i perioden 2018 – 2020. Det vil dermed bli foretatt en kandidatundersøkelse hvert fjerde år for alle gradsstudier.

Undersøkelsene viser at et flertall av HiOAs kandidater er i relevant arbeid innen kort tid etter endt utdanning. Kun tre prosent av kandidatene var fortsatt arbeidssøkende på tidspunktet for undersøkelsene. Undersøkelsene avdekker imidlertid at tre av institusjonens 23 masterprogram har et høyere gjennomsnitt i ventetid på relevant arbeid. HiOA har derfor satt i gang tiltak med å forberede disse studentene bedre på mulighetene i arbeidslivet og styrke dialogen med arbeidslivet om deres behov og kandidatenes kompetanse. Samtidig mener hele 95 prosent av kandidatene at mastergradsstudiet de har tatt, er relevant for arbeidsoppgavene de utfører. Det samme finner vi fra undersøkelsen fra bachelornivå, hvor ni av ti yrkesaktive oppgir å ha fått jobb de er utdannet til. Det betyr at HiOAs kandidater ikke bare får arbeid, men at de er i arbeid som de oppfatter er i tråd med den utdanningen de har tatt.

5.6 Videre ambisjoner

HiOA gjennomfører en rekke tiltak for å øke kvaliteten i utdanningene, og vil i den pågående prosessen med å utvikle seg ny strategi også prioritere hvordan utdanningskvalitet skal bidra til HiOAs profil og egenart.

Det vil fortsatt arbeides målrettet og med økt innsats for å øke kvalitet og volum i FoU-virksomheten, og for kompetanseutvikling hos de faglig ansatte. HiOA har gjennomført en studieporteføljeanalyse, og vil i løpet av 2017 følge opp resultatene av denne for å tilpasse og utvikle studieporteføljen for å styrke kvaliteten.

HiOA har de siste 15 årene hatt en betydelig økning i antall mastergradsprogrammer, og andelen masterkandidater som gjennomfører på normert tid har økt betydelig fra et beskjedent utgangspunkt. Ved noen mastergradsprogrammer er det fortsatt for lave søkertall og lav gjennomføring, og for å møte utfordringene knyttet til masterprogrammene vil HiOA blant annet arbeide med følgende tiltak:

- Konsolidere masterporteføljen for å styrke kvaliteten og stimulere til tverrfaglighet
- Koble undervisningen tettere opp mot forskningsgruppene og forskningsmiljøene
- Markedsføre masterutdanningene og enkeltemner bedre
- Gjennomføre analyser for å kartlegge årsaker til frafall før oppstart og i løpet av studiet
- Samkjøre undervisningen i vitenskapsteori og metode
- Videreutvikle videreutdanningene opp på masternivå

Det er igangsatt et arbeid med å utvikle et program for utdanningsledelse primært for studieledere og instituttledere, utvikle et system for merittering av pedagogisk kompetanse og øke bruken av kombinerte stillinger i samarbeid med praksisfeltet. HiOA kom til finalen i NOKUTs utlysning av senter for fremragende utdanning, med prosjektet «Barn og unge på tvers» (INTERACT), og flere av arbeidspakkene vil i 2017 starte opp med finansiering over HiOAs strategimidler.

6. Forskerutdanning

§ 3-8 (3) Institusjonen skal ha rett til å tildele doktorgrad alene på minst fire fagområder. De fire doktorgradsstudiene skal være godt dekkende for institusjonens faglige profil. To av disse skal være sentrale for regionale virksomheters verdiskaping, samtidig som fagområdene også må ha nasjonal betydning.

§ 3-8 (4) Doktorgradsområdene skal dekke vesentlige deler av institusjonens faglige virksomhet.

§ 3-8 (5) Institusjonen skal ha stabil forskerutdanning og dokumentere at den i gjennomsnitt har uteksaminert minst fem doktorander på minst to av doktorgradsstudiene eller tilsvarende stipendiatprogram per år over en treårsperiode. Hvert enkelt doktorgradsstudium skal over en periode på fem år ha tatt opp i gjennomsnitt minst 15 stipendiater.

§ 8-1 (4) En institusjon kan få akkreditering som vitenskapelig høyskole eller universitet hvis den kan sannsynliggjøre at kravene i § 3-7 femte ledd og § femte ledd vil være oppfylt innen 31. desember 2018. Merknad til § 8-1 (4): «Ved beregning av om kravet til antallet disputerte er oppfylt, kan institusjonens kandidater som har avlagt eller vil avlegge grad ved en annen institusjon telles med. Dette forutsetter at kandidatens doktorgradsarbeid er innenfor et av institusjonens doktorgradsstudier».

6.1 Oppsummering

HiOA har siden 2005 bygget opp en portefølje med doktorgradsstudier som nå er i ordinær drift. Rekrutteringen er god og balansert, med en betydelig andel fra andre norske universiteter og fra andre land, noe som bidrar til å styrke utviklingen av fagmiljøene ved HiOA. Flere av institusjonens doktorgradsstudier er relativt nye, og det er foreløpig utfordrende å dokumentere forventet gjennomstrømningen på studiene med stor grad av sikkerhet. Likevel er prognosene for disse nye studiene gode. Dette baseres på at de har god rekruttering og etablerte rutiner og oppfølgingsmetoder for kvalitetssikring og fremdrift. Sistnevnte bygger både på erfaringene opparbeidet ved de eldste doktorgradsstudiene ved HiOA, og endrede krav i studietilsynsforordningen³⁴ til NOKUT som studiene ble etablert ut fra. Doktorgradsstudiene i helsevitenskap og utdanningsvitenskap har solid regional forankring, og bidrar til regionale virksomheters verdiskaping.

De seks eksisterende doktorgradsstudiene dekker samlet sett en betydelig andel av utdannings- og forskningsområdene til HiOA, og den faglige profilen viser også at studiene er sentrale for velferdssamfunnet. Ph.d.-kandidater som er uteksaminert fra institusjonens doktorgradsstudier har i stor grad bidratt til kompetanseheving ved HiOA, noe som styrker både forskningen og utdanningen ved institusjonens egne enheter, inkludert ved forskningsinstituttene. Videre bidrar flere kandidater som forskere ved eksterne forskningsinstitutter og på relevante norske og internasjonale utdanningsinstitusjoner, samt at flere bidrar i sentrale jobber i forvaltningen. Over de neste to årene vil HiOA uteksaminere nesten 100 ph.d.-kandidater. Disse vil, sammen med framtidige kandidater, ha stor betydning for kunnskapsutviklingen som er nødvendig for å håndtere framtidige utfordringer innen velferds-, helse-, og omsorgs- og utdanningssektoren, både nasjonalt og internasjonalt.

³⁴ Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning, 2011

6.2 Beskrivelse av doktorgradsstudiene og deres regionale, nasjonale og internasjonale betydning

HiOA har doktorgradsstudier innen følgende områder:

- Profesjonsstudier
- Atferdsanalyse
- Sosialt arbeid og sosialpolitikk
- Utdanningsvitenskap for lærerutdanning
- Bibliotek og informasjonsvitenskap
- Helsevitenskap

Områdene som er dekket av doktorgradsstudiene er sentrale for velferdssamfunnet, og kunnskapen som utvikles i doktorgradsstudiene har betydning for utdanningssystemet og yrkesfeltene, for privat og offentlig arbeidsliv og tjenesteutvikling, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Eksempelvis står velferds- helse- og omsorgssektoren overfor utfordringer med økte sosiale forskjeller, økte krav og forventninger til velferds- og helsetjenester, og nye muligheter for diagnostikk og behandling av sykdom. Brukergruppene er i endring med økt andel eldre, et større etnisk og kulturelt mangfold og nye sykdomsmønstre. Dette fører til behov for mer kunnskap om både det kulturelle og medisinske grunnlaget for å tilby likeverdige velferd- og helsetjenester for alle. Behovet for bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester er et prioritert område i Norge og kommer blant annet til uttrykk gjennom Langtidsplan for forskning og høyere utdanning³⁵. Videre er behovet tydeliggjort internasjonalt gjennom EUs forskningsstrategi Horisont 2020 der «Helse og demografisk endring» er fremhevet som en av syv sentrale samfunnsutfordringer. Innen utdanningssektoren er viktige utfordringer knyttet til globalisering, kunnskapsoverføring og kunnskapsutvikling, og en godt utdannet befolkning er avgjørende for å kunne videreutvikle samfunnet. Dette er medvirkende en årsak til at mange land, inkludert landene i Norden, har initiert omfattende reformer innen utdanning og spesielt lærerutdanning. En solid FoU-basert lærerutdanning for alle nivå av utdanningssystemet er en forutsetning for å kunne forbedre utdanningskvaliteten. Lærerutdanningsforskning har blitt mer sektorovergripende med tverrfaglig og flerfaglig forskning i et livslangt perspektiv. Det er viktig at forskning for lærerutdanning er knyttet til rammebetingelsene, organiseringsformene og innholdskomponentene i barnehage, skole og høyere utdanning, og forholdet mellom lærerutdanning og forskning på denne. Dagens samfunn har videre utfordringer knyttet til en dramatisk økende mengde informasjon og informasjonskanaler. Dette øker igjen behovet for forskning på offentlighetens profesjoner for å styrke norsk informasjonskompetanse i en digital og flerkulturell tidsalder, forvaltning av kulturarv, det kritiske offentlige ordskiftet og kunnskapsgrunnlaget for fremtidens velferdsstat.

Viktigheten av å utdanne et tilstrekkelig antall forskere som kan håndtere framtidige utfordringer i samfunns- og næringsliv og møte økende krav til forskningskvalitet og konkurransevne, er uttrykt både nasjonalt³⁶ og internasjonalt. Politisk er det særlig påtrykk for å styrke utdanningen og forskningsaktivitetene innenfor profesjonsfagene^{37, 38}. Dette gjenspeiles i den nye satsningen fra Forskningsrådet der kompetanseheving og kunnskapsutvikling innen ingeniør-, lærer- og helse- og sosialfagene står sentralt. HiOA har et ansvar for å bidra til denne kompetansehevingen og kunnskapsutviklingen. Doktorgradsstudiene ved HiOA er et sentralt virkemiddel både for å utdanne flere forskere og for å styrke allerede etablerte fagmiljøer ved HiOA og deres evne til å møte nye utfordringer og levere utdanningsprogrammer av høy kvalitet og relevans.

³⁵ Meld. St. 7 (2014–2015), Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015–2024

³⁶ NOU 2011:6, Et åpnere forskningssystem

³⁷ Prop. 1 S (2011–2012)

³⁸ NIFU Rapport 2016:31, Kartlegging av FoU i fagmiljø som tilbyr korte profesjonsutdanninger

HiOAs doktorgradsstudier er fordelt på fakultetene HF, LUI og SAM og på senteret SPS:

Doktorgradsstudium	Fakultet/sentra	Etablert	Antall ph.d.-studenter per 31.12.2016
Profesjonsstudier	SPS	2004 (2005)	33
Atferdsanalyse	HF	2010	37
Sosialt arbeid og sosialpolitikk	SAM	2010 (2011)	36
Utdanningsvitenskap for lærerutdanning	LUI	2012	42
Bibliotek- og informasjonsvitenskap	SAM	2012 (2013)	24
Helsevitenskap	HF	2013	57

Tabell 33 Oversikt over doktorgradsstudier ved HiOA, enhetene de er forankret ved, akkrediteringsår (oppstartsår i parentes der dette skiller) og antall ph.d.-studenter tatt opp på studiene per 31.12.2016.

HiOAs doktorgradsstudier er spesielt viktig for offentlig sektor. Offentlig sektor representerer en betydelig del av samfunnets verdiskaping, og bedre og mer effektive tjenester er av stor verdi for samfunnet. Mange sentrale offentlige virksomheter i Oslo og Akershus samarbeider med HiOA for å utvikle kunnskap som gjør tjenestene de utfører, bedre og mer effektive. Regionen Oslo-Akershus gjennomgår store demografiske endringer knyttet til økt urbanisering og økende kulturelt mangfold. Disse endringenes konsekvenser for utdannings- og helsesektoren står sentralt i doktorgradsstudiene utdanningsvitenskap for lærerutdanning og helsevitenskap. Studienes tematiske innretning og praksisnære profil kommer samarbeidende institusjoner og praksisfeltet i regionen til gode, og er viktig for regionale virksomheters verdiskaping så vel som HiOAs egne profesjonsutdanninger.

Doktorgradsstudiet i helsevitenskap

Doktorgradsstudiet i helsevitenskap er en del av HiOAs primærvirksomhet og bidrar til hvordan HiOA løser sitt samfunnsoppdrag, og studiet er viktig for å adressere utfordringer i helsesektoren i årene framover. Det har en flerfaglig og tverrfaglig profil med en kritisk tilnærming til utfordringene på tvers av viktige helseprofesjoner som sykepleie, fysioterapi, ergoterapi, radiografi m.m. Gjennom å tilby dette doktorgradsstudiet tar HiOA et samfunnsansvar i tråd med den posisjonen institusjonen har som den største leverandøren av helsefaglige profesjonsutdanninger i Norge. Profesjonsstudiene i helsevitenskap, med unntak av medisin, har tidligere ikke hatt et doktorgradsstudium i regionen. Forskingen knyttet til studiet bidrar til kunnskapsutvikling i helsefeltet, både nasjonalt og internasjonalt gjennom ph.d.-prosjekter som tar for seg blant annet ernæring, livskvalitet og fysisk funksjon hos eldre; samarbeid i kreftrehabilitering; klinisk farmakologi og antiepileptika – pasient- og befolkningsaspekter ved medikamentbruk og behandling; smertebehandling hos sykehjemsbeboere med demens; overvekt og livskvalitet hos innvandrerungdom med funksjonsnedsettelse; fallforebygging hos hjemmeboende eldre; voldsrisiko i akutt-psykiatrisk avdeling; barn av traumatiserte flyktninger; vold og overgrep overfor funksjonshemmede; kognitiv funksjon hos kreftpasienter over 60 år; ernæring, tarmbetennelse og vekst hos barn i Nepal m.m.

De fleste prosjektene tilknyttet doktorgradsstudiet er samarbeidsprosjekter mellom praksisfeltet og HiOA og der resultatene fra prosjektene kommer samarbeidende institusjoner umiddelbart til gode. Prosjektene foregår i stor grad i klinisk virksomhet og er rettet mot intervensjoner, epidemiologisk forskning og forskning med kvalitativ tilnærming innen helsefremmende arbeid, forebygging, diagnostikk, behandling, rehabilitering og omsorg. Oslo- og Akershusregionens virksomheter innen både privat og offentlig sektor er sterkt involvert i flere av prosjektene ved studiet, og resultatene og ikke minst medvirkningen til prosjektene gir direkte verdiskaping for regionale virksomheter. Dette kan eksemplifiseres ved at studiet har ph.d.-studenter som er finansiert både gjennom Forskningsrådets *Offentlige sektor ph.d.* (OFFPHD) og *Nærings-ph.d.* (NAERINGSPHD) i samarbeid med henholdsvis Helsedirektoratet og TINE SA/Folkehelseinstituttet. Studiet har en viktig rolle i kompetanseheving innen helsefag både i regionen og på nasjonalt nivå, og bidrar i stor grad til å styrke utdanningen ved HiOA.

Doktorgradsstudiet har inngått samarbeidsavtaler med Nasjonal forskerskole i farmasi og Nasjonal forskerskole for helse og omsorg i kommunehelsetjenesten. Forskerskolene beskrives nærmere i kapittel 7. I tillegg foreligger det flere avtaler på prosjektnivå, knyttet til de enkelte doktorgradsprosjektene.

Eksempler på prosjekter i doktorgradsstudiet:

Bedre helsetjenester for personer med kronisk sykdom: Fremtidens helsetjeneste vil utfordres av en stadig eldre populasjon med komplekse sykdomsbilder, samt et økende krav om helhetlig og samhandlende helsetjeneste under kontinuerlig kvalitetsforbedring. Stipendiat Monica Sørensen undersøker i sitt prosjekt hvordan kvaliteten på oppfølging av personer med kronisk sykdom kan forbedres i primærhelsetjenesten. På bakgrunn av funn i doktorgradsprosjektet, er det ventet at man vil utvikle en modell som skal testes ut i et case-study. Prosjektet er et samarbeid mellom HiOA og Helsedirektoratet og er finansiert via Forskningsrådets ordning for OFFPHD.

Nye og bedre metoder for å forhindre utvikling av svangerskapsdiabetes: Svangerskapsdiabetes forekommer blant 11-17 prosent av gravide og medfører helseisriko for både den gravide og det ufødte/nyfødte barnet. Livstilendringer i form av økt fysisk aktivitet og et sunt kosthold er den primære behandlingen for de fleste gravide med svangerskapsdiabetes og kan forebygge utvikling av type II diabetes. Per i dag er det en utfordring for helsepersonell å individuelt tilpasse informasjonen, spesielt for kvinner med innvandrerbakgrunn. Stipendiat Iren Borgen har i prosjektet Gravid+ utviklet en ny og alternativ metode for å gi informasjon til kvinner med svangerskapsdiabetes – og denne kan tilpasses kvinner fra ulike kulturer. Effekten av metoden studeres gjennom en randomisert kontrollert studie på fem sykehus i Norge. Prosjektet foregår i tett samarbeid med brukere og praksisfelt og er finansiert via Forskningsrådet.

Doktorgradsstudiet i sosialt arbeid og sosialpolitikk

Sosialt arbeid er kjernen i profesjoner som barnevernspedagoger og sosionomer. Doktorgradsstudiet i sosialt arbeid og sosialpolitikk er disiplinoverskridende i den forstand at det baserer seg på bidrag fra flere fag innenfor samfunnsvitenskap og humaniora, og er relevant for kandidater med bakgrunn fra sosialfag, helsefag, samfunnsvitenskapelige fag og humaniora.

Koblingen mellom sosialt arbeid og sosialpolitikk gjør det mulig å undersøke hvordan tiltak og beslutninger påvirker menneskers hverdagsliv, inkludering i arbeidslivet, levekår og livskvalitet i ulike livsfaser og livsformer og hvordan den enkeltes livssituasjon må forstås i lys av de sosialpolitiske forhold. I et slikt perspektiv fungerer sosialt arbeid og sosialpolitikk gjensidig berikende.

HiOA sitt doktorgradsstudium er det eneste i Norge som kombinerer sosialt arbeid og sosialpolitikk. Formålet er å utvikle kunnskapsgrunnlaget og belyse spørsmål som kan forbedre velferdsstatens ordninger, forvaltningen og bruken av disse ordningene. Betydningen både for samfunnet og for den enkelte er stor. De seks som foreløpig har blitt uteksaminert fra studiet har alle umiddelbart fått relevante jobb på forskningsinstitutter (1), på sykehus med universitetsfunksjoner (1) og i universitets- og høyskolesektoren i inn- (3) og utland (1). Studiet i sosialt arbeid og sosialpolitikk har inngått samarbeidsavtale med to andre sosialfaglige fakultet/høgskoler og har per i dag fem ph.d.-studenter fra disse høgskolene. Doktorgradsstudiet har inngått avtale med NAV, som inkluderer at en av ph.d.-studentene er finansiert gjennom Forskningsrådets OFFPHD. I samarbeid med Husbanken søkes det om nok en OFFPHD fra våren 2017.

Eksempler på prosjekter i doktorgradsstudiet:

Arbeid og helse: Kristian Heggebø viser sammenhengen mellom arbeidsledighet og helseproblemer i lys av den pågående økonomiske krisen i Europa. Ph.d.-prosjektet heter "Labor market attachment and health status in Scandinavia during an economic downturn: Hiring, firing and health effects of unemployment state».

Skam og fattigdom: Carolina Helena Ohls viser hvordan skam påvirker arbeidsledige personer. For mennesker i marginaliserte posisjoner kan skam være et hinder for å komme seg videre i livet. Ohls ser på hva som ligger bak at noen føler skam, hva skammen gjør med oss, og hvordan man kan motvirke den. Ph.d.-prosjektet heter "Shame and anti- poverty policies in a Norwegian context – a PhD study exploring the co- construction of shame and the social and influences emerging from participation in a welfare-to-work programme”.

Doktorgradsstudiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning

HiOA har et tydelig samfunnsmandat og betydelig kompetanse innen utdanningsvitenskap. HiOA er den største leverandøren av lærere og kunnskap til norsk skole. Forventningene til tett integrering mellom lærerutdanninger og forskning er høye, og HiOAs ambisjon er fortsatt å være den utdanningsinstitusjonen som preger norsk skole aller mest. Det er innført sterkere faglige krav til lærerne, blant annet ved innføring av masterutdanning som fremtidig norm for lærerutdanningene. Regjeringens strategi «Lærerløftet» (2014) befester både den politiske og faglige vektleggingen av lærerens rolle i utviklingen av skolen. Doktorgradsstudiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning legger til rette for forskningsinnsats på fagområder der HiOA har et særskilt samfunnsmandat, og har bygd opp en særlig kompetanse.

Utdanningsvitenskapelig forskning er et flerfaglig forskningsfelt. Doktorgradsstudiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning legger til rette for både disiplinforankret og tverrvitenskapelig forskning. Studiet kjennetegnes ved teori- og metodemangfold, og ved sammenligninger mellom skoler i Norge og skoler og utdanningssystemer i andre land. Doktorgradsstudiet har særlig oppmerksomhet på flerkulturelle, internasjonale og komparative utdanningsvitenskapelige problemstillinger. Dette kan dreie seg om barns kombinasjon av lek og læring, gruppedynamikk i klasserommet, lærerrollen og andre tema som er med på å løfte kvaliteten i norske skoler og barnehager. Studiet har studieretninger blant annet innen barnehageforskning og yrkesdidaktikk. Dette gir spesielle muligheter for forskning for å realisere mål om en helhetlig og god barnehage i et komplekst og sammensatt oppvekstmiljø. Det har vært lite forskning på yrkespedagogikk og yrkesfagenes utfordringer i skole og samfunn. Aktualiteten av kunnskapen om disse områdene er iøynefallende knyttet blant annet til frafall og manglende valg av yrkesfaglige utdanninger.

Doktorgradsstudiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning kan bidra med vesentlig forskning og innsikt av stor betydning for Oslo- og Akershusregionen. Dette kommer i tillegg til forskningen som er rettet inn mot grunnskolen og internasjonale utdannings spørsmål. I grunnskolelærerutdanningen er det spesielt viktig at vi har et aktivt forskningsmiljø rettet inn mot begynnerundervisning og de første årene i skolen. Her skiller HiOAs doktorgradsstudium seg fra andre i regionen og vil kunne gi vesentlige bidrag til kvalitet. Studiet har videre ph.d.-studenter som er finansiert av Forskningsrådets OFFPHD og NAERINGSPHD i samarbeid med henholdsvis Rikskonsert og det private barnehageselskapet Kanvas som driver et større antall barnehager rundt om i landet.

Doktorgradsstudiet tematiserer institusjonelle og samfunnsmessige forutsetninger for håndtering av utfordringer og dilemmaer i utdanning og yrke i lærerutdanning, skole og barnehage, og bidrar til utviklingen av forskningen på sine områder nasjonalt og internasjonalt. Studiet har inngått samarbeidsavtaler med to nasjonale forskerskoler: Nasjonal forskerskole i utdanningsforskning

(NATED) og Nasjonal forskerskole for lærerutdanning (NAFOL). Finansieringsperioden for NATED ble avsluttet i 2016, men samarbeidet mellom institusjonene fortsetter uavhengig av dette. Forskerskolene beskrives nærmere i kapittel 7. I tillegg foreligger det flere avtaler på prosjektnivå, knyttet til de enkelte doktorgradsprosjektene.

Eksempler på prosjekter i doktorgradsstudiet:

Barn 0-3 år, risikofyllt lek, samspill, kvalitet:

Stipendiat Rasmus Kleppe forsker på de yngste barnas evne og vilje til å ta fysisk risiko i lek. Kleppe beskriver risikolek som en fysisk, utadventd og morsom lek, som innebærer en risiko. Han har brukt definisjoner av risikolek fra tidligere studier av eldre barn og en del andre kriterier, deriblant de ansattes reaksjon på barnas handlinger, for å bedømme om det de yngste barna driver med er risikolek. Prosjektet er et samarbeid mellom HiOA og Kanvas og er finansiert via Forskningsrådets ordning for OFFPHD. Prosjekt er også tilknyttet forskningsprosjekt GoBaN ("Gode barnehager for barn i Norge") som er Norges største forskningsprosjekt innen barnehagefeltet. Dette prosjektet undersøker hvordan norske barnehager påvirker barnehagebarn, hva som karakteriserer en god barnehage og hvilke faktorer som påvirker barnas trivsel, måloppnåelse og utvikling.

Hvilken utdanning trenges for demokrati:

Ph.d.-prosjektet til stipendiat Tarjei Helland undersøker sammenhenger mellom demokratiforståelse i læreplanverket, samfunnsfaglæreres forståelse av demokratiopplæringen og elevenes erfaringer med opplæring til demokratisk medborgerskap. Både barn og voksne opplever at demokratiet er kommet for å bli, sier Helland. – Mange mener det norske demokratiet er ferdig utviklet, og andre land må bli som oss. Dette er en farlig holdning til demokratiet, og gjør at det blir stillstand. Demokratiet må være i utvikling for å bestå. Det må være en konstant diskusjon om demokratiet sier stipendiaten. Prosjektet er tilknyttet den norske delen av studien International Civic and Citizenship Education Study 2016 (ICCS 2016).

Doktorgradsstudiet i bibliotek- og informasjonsvitenskap

Kunnskapsinnhenting og kategorisering av kunnskap er avgjørende i informasjonssamfunnet. Doktorgradsstudiet i bibliotek- og informasjonsvitenskap har tre kjerneområder; kunnskapsorganisering og gjenfinning, litteratur og bruker, og bibliotek og samfunn. Studiet tar for seg grensesnittet i systemer for organisering av informasjon, for eksempel et bibliotek i fysisk og digital form, og faktiske og potensielle brukere av dokumentene i systemet.

HiOA har et nasjonalt ansvar for bibliotekarutdanning. Doktorgradsstudiet i bibliotek- og informasjonsvitenskap handler om hvordan informasjon sorteres og gjenfinnes. Det er av grunnleggende betydning for å sikre at flest mulig får tilgang til og finner frem til relevant informasjon. Kunnskapen som prosjektene genererer er viktig for både de som arbeider med å innsamle og arkivere informasjon, og for videre utvikling av forskningsfeltet. Doktorgradsstudiet i bibliotek- og informasjonsvitenskap har et kontraktfestet samarbeid med NRK som inkluderer tilgang til data som grunnlag for å utforme kategoriseringer (metadata). Dette er en del av et samarbeid også med Nasjonalbiblioteket, som er endelig mottager av NRKs publiseringer.

Eksempler på prosjekter i doktorgradsstudiet:

Barnebibliotek i Norge: Stipendiat Åse Kristine Tveit har skrevet ph.d.-avhandling om barnebibliotek i Norge og bruken av disse. Hun viser bibliotekenes rolle som kulturinstitusjon for barnelitteraturen. Tveit disputerte som første kandidat på studiet i 2016.

Bruk av sosiale medier under kriser: Stipendiat Anna Grøndahl Larsen forsker på journalisters bruk av sosiale medier under kriser, og viser at sosiale medier har ulike funksjoner i form av å være informasjonsgrunnlag og diskusjonsarena.

Doktorgradsstudiet i profesjonsstudier

Profesjonene utgjør kjernen i et fungerende velferdssamfunn. Kunnskap om profesjonene, deres egenart og hva som driver utviklingen av dem er derfor avgjørende, slik det også ble fremhevet i Regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning³⁹.

Profesjonsstudier er en samlebetegnelse på studier av profesjonenes samfunnsmessige rolle, deres kunnskapsmessige og etiske handlingsgrunnlag, de institusjonelle og samfunnsmessige rammene for yrkesutøvelse og profesjonenes praktiske håndtering av dilemmaer i yrkesfeltet. Det omfatter også studier av utdannings- og yrkessosialisering og av forholdet mellom profesjonskvalifisering og profesjonsutøvelse. I tillegg studeres rekruttering til profesjonsutdanninger, studiegjennomføring og resultater, og overgangen til arbeidsmarkedet og profesjonelles arbeidsmarkedskarrierer.

Doktorgradsstudiet i profesjonsstudier har nasjonal betydning som sentral premissleverandør for et ungt, men stadig mer betydningsfullt forskningsfelt, og som forskerutdanning for UFF-ansatte ved profesjonsutdanningene ved HiOA og andre profesjonsutdanninger i Norge. Over halvparten av de 24 som har disputert per utgangen av 2016 har bakgrunn i profesjonene, og over halvparten av dem har i dag sitt virke ved HiOA. Uteksaminerte ph.d.-kandidater bidrar også som forskere, i sentrale roller i forvaltningen og i andre viktige posisjoner for utviklingen av profesjoner som velferdsstaten trenger. Studiet er unikt i Norge, det er flerfaglig, og det rekrutterer ph.d.-studenter med ulik faglig bakgrunn, f.eks. innen fysioterapi, sosialt arbeid, journalistikk, sykepleie og lærerutdanning, i tillegg til mer tradisjonelle universitetsdisipliner som historie, sosiologi, filosofi og pedagogikk.

Eksempler på prosjekter i doktorgradsstudiet:

Sykefravær i profesjoner: Stipendiat Aleksander Årnes Madsen studerer yrkesforskjeller når det gjelder sykefravær. Er det forskjeller i risiko for sykefravær mellom ulike profesjoner? Og hvilken betydning kan sykefravær ha for yrkeskarrieren? Hensikten med studien er å gi økt kunnskap om samspillet mellom yrke og fravær. Den er også å undersøke hvilke konsekvenser fravær har for profesjonsutøveres karriere – forekommer det systematiske forskjeller i hvem som forblir i yrket, endrer karriere eller forsvinner ut av arbeidslivet?

Rekruttering til og avgang fra læreryrket: Stipendiat Marie Lande With forsker på rekruttering til læreryrket og avgang fra læreryrke. Hun ser blant annet på rekruttering til ulike lærerutdanninger, hvordan sosial bakgrunn, etnisitet og kjønn påvirker om de fullfører lærerutdanningen eller ikke, overgangen fra utdanning til arbeidsmarkedet og hva som avgjør om de blir værende i yrket eller ikke.

³⁹Meld. St. 7 (2014–2015), Langtidsplan for forskning og høyere utdanning

Doktorgradsstudiet i atferdsanalyse

Forskning innenfor atferdsanalyse er en disiplinorientert tilnærming med gyldighet innenfor alle samfunnssektorer. Den atferdsvitenskapelige tilnærmingen har global utbredelse og etterspørres i stadig flere sammenhenger internasjonalt. Samfunnsutfordringer som overvekt, avhengighetsatferd, og atferd som påvirker miljøet vårt, kan bare løses om vi finner frem til de faktorene som styrer våre valg. Atferdsanalyse handler om å forstå hvordan vi lærer, hva som gjør at vi holder fast på den måten vi opptrer på, og hvordan atferd kan endres. Innenfor denne tradisjonen er det en tydelig forbindelse mellom forskning om begrepsmessige forhold, grunnforskning, translasjonell og anvendt analyse.

Forskningen ved doktorgradsstudiet i atferdsanalyse spenner bredt. For eksempel gjennomfører studiet prosjekter i samarbeid med forskningsavdelingen ved Det Norske Veritas (DNV GL) med formål å skape innovasjon i offentlig sektor. Det forskes også på skatteunndragelse i Brasil, korrupsjon i Ghana, dyrevelferd, og samarbeid og konkurranse i bedrifter. Viktig anvendt og translasjonell forskning gjøres for eksempel om spilleavhengighet, etablering av funksjonelle ferdigheter hos pasienter med demens, og tidlig intervensjon og nevrovitenskapelige studier av barn med autisme. Det drives også grunnforskning på språk, begrepsdannelse og hukommelse fra et atferdsanalytisk perspektiv. Fire av de fem som foreløpig har blitt uteksaminert fra studiet har i dag sitt virke på HiOA og bidrar til videre forskning på feltet samt styrking av utdanningen. Doktorgradsstudiet er det eneste i sitt slag i Europa, og har både en nasjonal og internasjonal betydning.

Eksempler på prosjekter i doktorgradsstudiet:

Sosial og emosjonell kompetanse i skolen:

Fagmiljøet arbeider med hvordan evidensbaserte programmer i skolen kan bidra til å utvikle elevenes sosiale og emosjonelle kompetanse. Stipendiat Henrik Rødsten Gilde evaluerer i sitt doktorgradsprosjekt LIONS-programmet Mitt valg, blant annet med tanke på om det forbygger mobbing i skolen.

Prososial atferd hos rotter:

Magnus Helgheim Blystad studerer i sitt doktorgradsprosjekt prososial atferd hos rotter. Utgangspunktet for arbeidet er en tradisjon innen evolusjonsvitenskap som vil hevde at altruistisk atferd er et resultat av seleksjon som gir en fordel til de individene som samarbeider og som således bidrar til gruppen. Dette prosjektet skal kaste lys over noen biologiske betingelser for uselvisk atferd.

6.3 Doktorgradsområdene dekker vesentlige deler av institusjonens faglige virksomhet

I dette kapittelet beskrives hvilke av HiOAs utdanninger og forskningsgrupper som er tilknyttet doktorgradsområdene ved HiOA, for så å vise at aktiviteten som springer ut i fra disse er dekkende for vesentlige deler av institusjonens faglige virksomhet.

Doktorgradsområdet i helsevitenskap

Det interne rekrutteringsgrunnlag for doktorgradsstudiet i helsevitenskap utgjøres primært av tolv av de 13 masterstudier ved HF (figur 37). Til sammen produserte disse masterstudiene 80 masterkandidater i 2015. Dette tilsvarer 80 prosent av alle masterkandidater uteksaminert ved HF i 2015. I tillegg er masterstudiet i folkehelsevitenskap, som er et samarbeid med NMBU, og masterstudiet i sosialfag ved SAM en del av det interne rekrutteringsgrunnlaget. Mange av masterstudiene ved HF er påfølgende studieløp fra profesjons- og disiplinorienterte bachelorstudier (f.eks. master i ergoterapi etterfølger bachelor i ergoterapi). Doktorgradsstudiet i helsevitenskap er et videre utdanningsløp for alle helseutdanningene, noe som er viktig for å utvikle ny kunnskap om de sammensatte helseutfordringene i samfunnet. Ph.d.-studentenes ulike bakgrunn fra profesjoner og disipliner innen helse skaper en flerfaglig tilnærming til doktorgradsstudiet, spesielt gjennom opplæringsdelen der ph.d.-studentene utvikler felles kunnskap gjennom forelesninger og gruppearbeid. Videre har studiet en tverrfaglig profil, og flerfagligheten til ph.d.-studentene er av betydning for at ph.d.-studentene utvikler kompetanse til å arbeide tverrfaglig i avhandlingsarbeidene sine der hvor problemstillingen krever dette. Flerfagligheten til studiet styrkes videre ved at hele 13 av de totalt 16 forskningsgruppene ved HF er direkte tilknyttet studiet (beskrevet nærmere i kapittel 8). Disse er spredt på de fire instituttene sykepleie og helsefremmende arbeid, fysioterapi, naturvitenskapelig helsefag, og ergoterapi og ortopediingeniørfag. Ph.d.-studentene er også i hovedsak ansatt på instituttene. Doktorgradsstudiet har videre ph.d.-studenter som gjennomfører avhandlingsarbeidet i samarbeid med andre fakultet og sentre ved HiOA; SVA, SAM og TKD. Sistnevnte fakultet er viktig for innovasjon og forskning innen helse/velferdsteknologi.

Utdanningsløp ved HF som leder til ph.d. i helsevitenskap

Bachelor

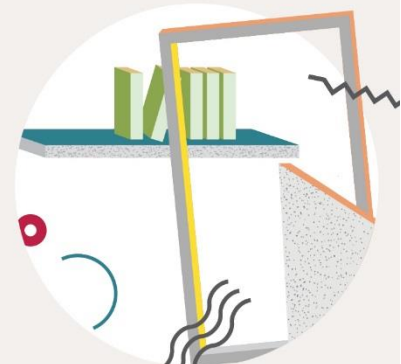
- › Bioingeniørfag
- › Ergoterapi
- › Farmasi
- › Fysioterapi
- › Ortopediingeniørfag
- › Radiografi
- › Samfunnsnæringsfag
- › Sykepleie
- › Tannteknikk
- › Vernepleie

Master

- › Anestesisykepleie
- › Barnesykepleie
- › Biomedisin
- › Empowerment og helsefremmende arbeid
- › Ergoterapi
- › Fysioterapi
- › Intensivsykepleie
- › Jordmorfag
- › Psykisk helsearbeid
- › Rehabilitering og habilitering
- › Samfunnsnæringsfag
- › Sykepleie – klinisk forskning og fagutvikling

Ph.d.

- › Helsevitenskap

Figur 37 Oversikt over HF's interne utdanningsløp som fører til ph.d. i helsevitenskap.

Doktorgradsområdet i sosialt arbeid og sosialpolitikk

Masterstudiet i sosialfag med sine fire studieretninger danner det interne rekrutteringsgrunnlaget for doktorgradsstudiet i sosialt arbeid og sosialpolitikk (figur 38). Til sammen produserte dette masterstudiet 70 masterkandidater i 2015. Dette tilsvarer 45 prosent av alle masterkandidater uteksaminert ved SAM i 2015. I tillegg er masterstudiet psykisk helsearbeid ved HF en del av det interne rekrutteringsgrunnlaget. Fem forskningsgrupper forankret ved Institutt for sosialfag ved SAM er direkte tilknyttet doktorgradsstudiet (beskrevet nærmere i kapittel 8). I tillegg bidrar flere av forskningsgruppene fra Institutt for journalistikk og mediefag, Institutt for offentlig administrasjon og velferd, og Handelshøyskolen med veiledningskompetanse. Doktorgradsstudiet har videre ph.d.-studenter som gjennomfører avhandlingsarbeidet i samarbeid med SVA.

Figur 38 Oversikt over SAMs interne utdanningsløp som fører til ph.d. i sosialt arbeid og sosialpolitikk.

Doktorgradsstudiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning

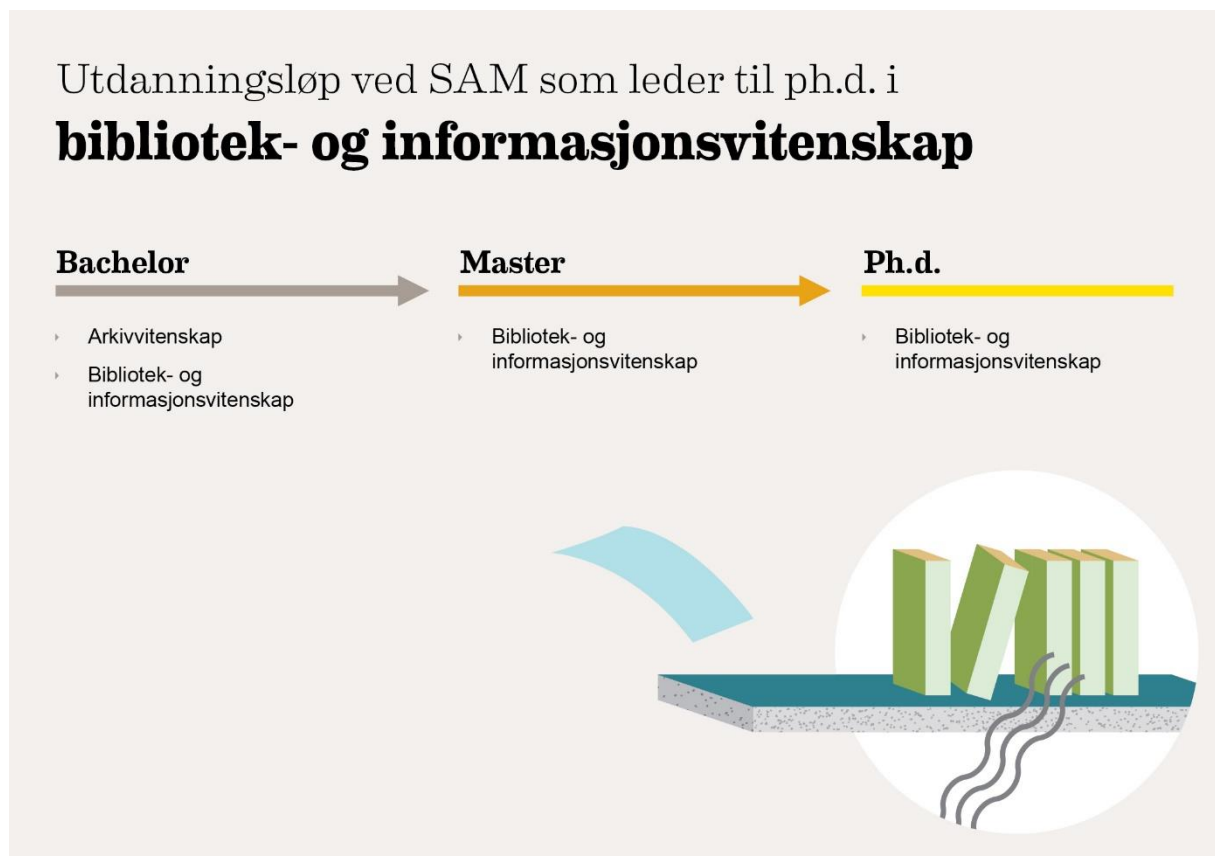
Det interne rekrutteringsgrunnlaget for doktorgradsstudiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning utgjøres av alle de syv masterstudier på LUI (figur 39). Til sammen produserte disse masterstudiene 86 masterkandidater i 2015. I tillegg er master i fagdidaktikk ved TKD en del av det interne rekrutteringsgrunnlaget. Alle de 19 forskningsgruppene ved LUI er tilknyttet doktorgradsstudiet (beskrevet nærmere i kapittel 8). Doktorgradsstudiet har videre ph.d.-studenter som gjennomfører avhandlingsarbeidet i samarbeid med TKD.

Figur 39 Oversikt over LUIs interne utdanningsløp som fører til ph.d. i utdanningsvitenskap for lærerutdanning.

Doktorgradsområdet i bibliotek- og informasjonsvitenskap

Masterstudiet i bibliotek- og informasjonsvitenskap danner det interne rekrutteringsgrunnlaget for doktorgradsstudiet i bibliotek- og informasjonsvitenskap (figur 40). Til sammen produserte dette masterstudiene 13 masterkandidater i 2015. I tillegg er master i universell utforming av IKT ved TKD en del av det interne rekrutteringsgrunnlaget, og dette masterprogrammet produserte fem masterkandidater i 2015.⁴⁰ Doktorgradsstudiet er innrettet for også å tiltrekke seg ph.d-studenter fra andre institusjoner nasjonalt og internasjonalt, og opplever god rekruttering. Tre forskningsgrupper forankret ved Institutt for arkiv-, bibliotek- og informasjonsfag ved SAM danner de tre pilarene i doktorgradsstudiet (beskrevet nærmere i kapittel 8). I tillegg bidrar flere av forskningsgruppene fra Institutt for journalistikk og mediefag med veiledningskompetanse, samt forskningsgruppen for universell utforming av IKT på TKD. Doktorgradsstudiet har flere ph.d.-studenter som gjennomfører avhandlingsarbeidet i samarbeid med TKD.

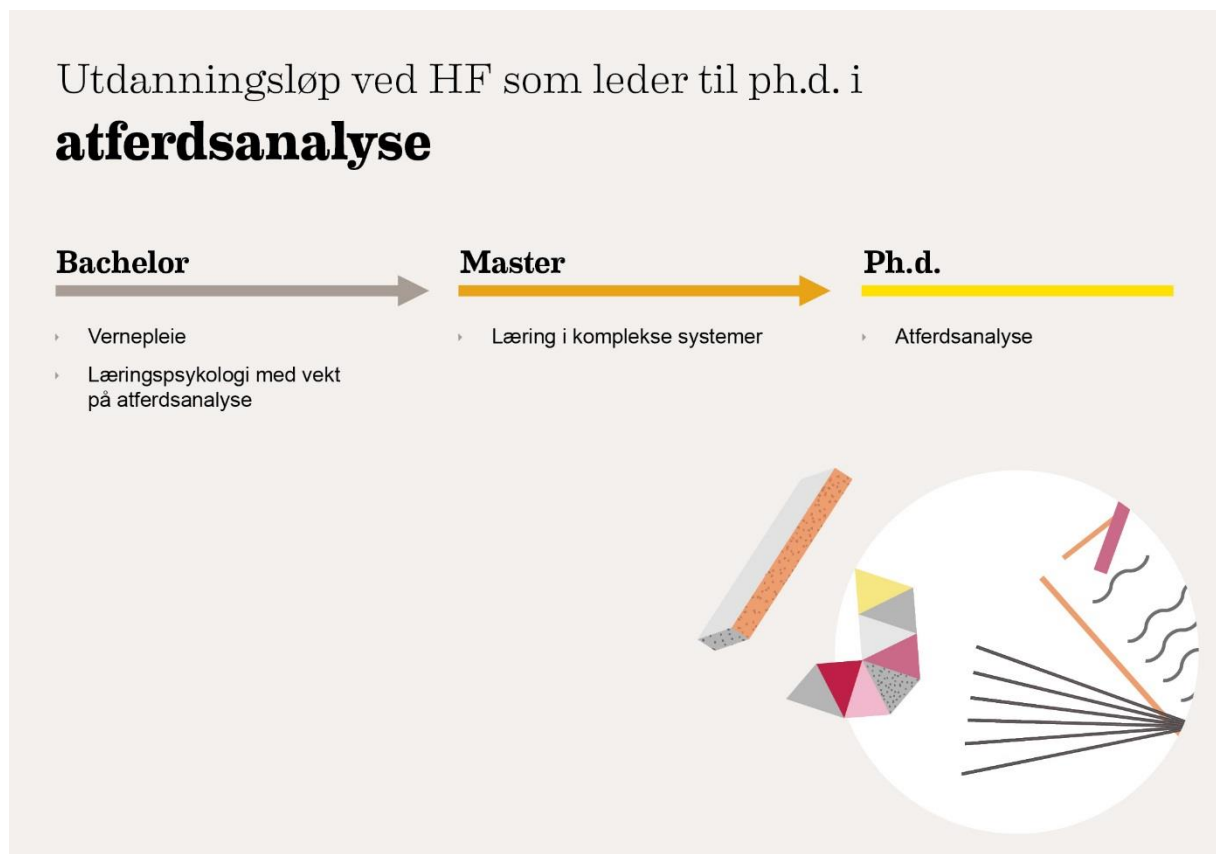

Figur 40 Oversikt over SAMs interne utdanningsløp som fører til ph.d. i bibliotek- og informasjonsvitenskap.

⁴⁰ Masterprogrammet uteksaminerte sine første kandidater i 2015.

Doktorgradsområdet i atferdsanalyse

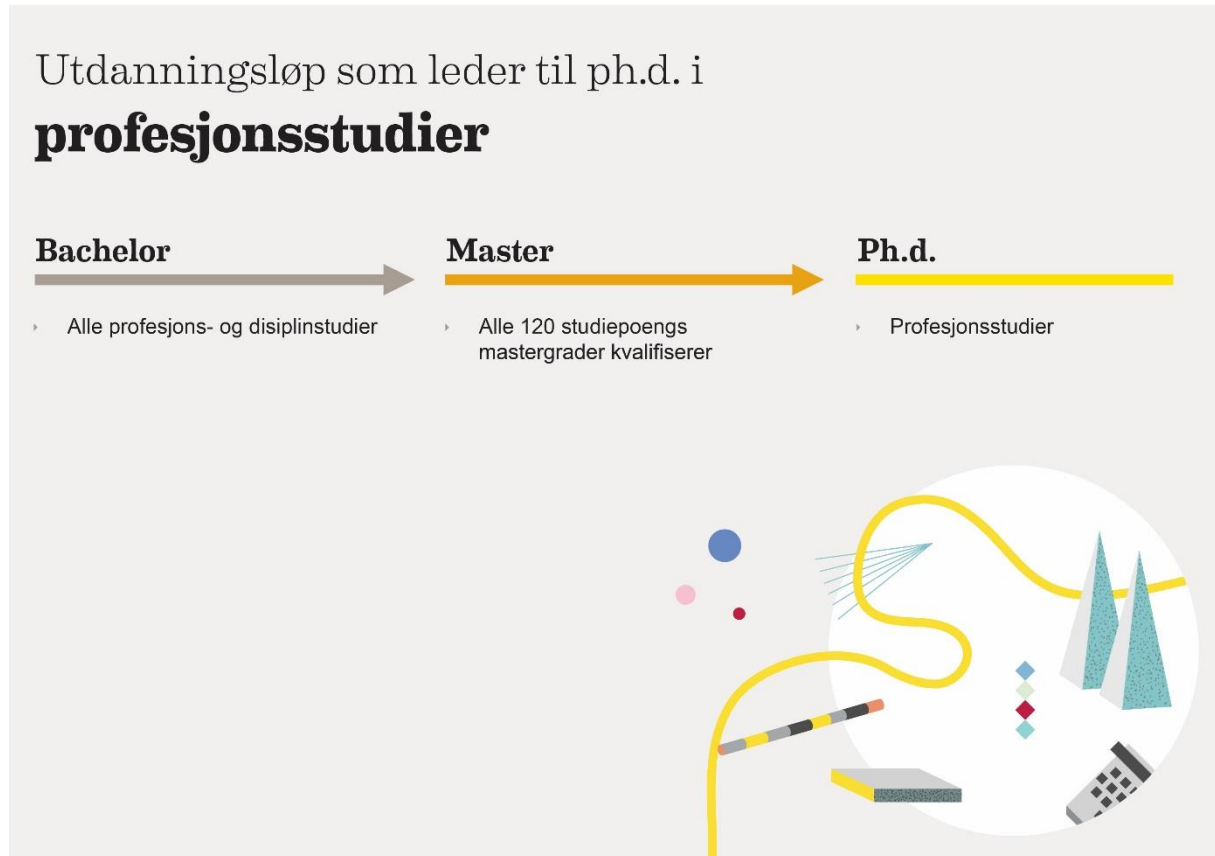
Masterstudiet læring i komplekse systemer danner det interne rekrutteringsgrunnlaget for doktorgradsstudiet i atferdsanalyse (figur 41). Til sammen produserte dette masterstudiet 20 masterkandidater i 2015. Dette tilsvarer 20 prosent av alle masterkandidater uteksaminert ved HF i 2015. Tre forskningsgrupper fra Institutt for atferdsvitenskap ved HF er direkte tilknyttet doktorgradsstudiet: Anvendt og eksperimentell atferdsanalyse i klinisk praksis, Eksperimentell atferdsanalyse – Translasjonell og konseptuell forskning, og Eksperimentelle studier av kompleks menneskelig atferd. Doktorgradsstudiet har videre ph.d.-studenter som gjennomfører avhandlingsarbeidet i samarbeid med TKD.

Figur 41 Oversikt over HF's interne utdanningsløp som fører til ph.d. i atferdsanalyse.

Doktorgradsområdet i profesjonsstudier

Ettersom doktorgradsstudiet er overordnet for profesjonsfagene vil alle masterstudiene ved HiOA, både de profesjons- og de disiplinorienterte, kunne være et internt rekrutteringsgrunnlag for studiet (figur 42). Videre er alle de tre forskningsgruppene ved SPS tilknyttet doktorgradsstudiet: Profesjon, profesjonsutøvelse og styring, Profesjonskunnskap, kvalifisering og mestring, og Profesjonsarbeidsmarked og profesjonelles karriere. Doktorgradsstudiet har videre ph.d.-studenter som gjennomfører avhandlingsarbeidet i samarbeid med SVA, HF og SAM.

Figur 42 Oversikt over HiOAs interne utdanningsløp som fører til ph.d. i profesjonsstudier.

HiOA tilbyr helhetlige utdanningsløp, gjennom alle tre sykluser, for vesentlige deler av den faglige virksomheten. Omfanget av utdanningsaktiviteten tilknyttet de ulike doktorgradsområdene er illustrert i figur 1-6 ved å vise hvilke interne utdanningsløp som er mest relevante for doktorgradsområdene innenfor enheten der doktorgradsstudiet er forankret. I tillegg vil det også være flere tverrfakultære studieløp som ikke er illustrert i figurene, men som vil styrke fagområdene ytterligere. Studiene på bachelor- og masternivå ved HiOA er samlet på de fire fakultetene. Doktorgradsstudiene har også et bredt eksternt nedslagsfelt i sin rekruttering, og det er uttalt mål at HiOA både skal ha interne og eksterne søkere til sine doktorgradsstudier.

Størstedelen av utdanningsporteføljen ved HF og LUI er definert inn under doktorgradsområdene på HiOA. For SAM er dette noe mindre, da spesielt områdene innen journalistikk og økonomi og administrasjon i mindre grad er dekket. Likevel, hvis vi tar utgangspunkt i størrelsesomfanget på antall uteksaminerte bachelorstudenter og masterstudenter, vil SAM ha over 50 prosent av sine uteksaminerte bachelor- og masterkandidater innenfor doktorgradsområdene. Ved TKD er master i universell utforming av IKT koplet til doktorgradsstudiet i bibliotek og informasjonsvitenskap.

For å vise omfanget av forskningen som er tilknyttet doktorgradsområdene ser vi at HF, LUI og SPS har alle sine forskningsgrupper tilknyttet doktorgradsområdene på HiOA. Ved SAM faller kun åtte av de 16 forskningsgruppene direkte inn under doktorgradsområdene, mens de andre bidrar i mindre grad, f.eks. med veiledningskompetanse. For TKD er forskningsgruppen for universell utforming av IKT tilknyttet doktorgradsstudiet i bibliotek og informasjonsvitenskap. Videre er flere av TKDs forskere medlemmer i forskningsgruppen Kliniske intervensjoner og medisinsk teknologi som er tett knyttet opp til doktorgradsstudiet i helsevitenskap. Her drifter forskere fra TKD og HF bevegelsesanalyzelaboratoriet som er en arena som legger til rette for forskningsprosjekter med fokus på helseteknologi. Det er videre koplinger mellom TKD og flere av doktorgradsstudiene gjennom ph.d.-prosjekter der TKDs forskningsmiljøer bidrar med relevant og komplementær kompetanse. Forskningen ved SVA er nært knyttet til forskningen blant annet ved SAM, HF, LUI og SPS, og forskningsgruppene ved de ulike enhetene jobber tett sammen i flere eksterntfinansierte forskningsprosjekter (nærmere beskrevet i kapittel 3). For å vise hvordan doktorgradsområdene dekker en stor del av faglig virksomhet innen forskningen kan man videre tydeliggjøre dette ved å vise til forskningsaktiviteten som faller inn under områdene, og som er diskutert nærmere i kapittel 3. Her viser vi at fagområdene helsevitenskap, samfunnsvitenskap og utdanningsvitenskap har en betydelig andel av publikasjonspoengene ved HiOA, og det produseres flest publikasjonspoeng ved hhv. SAM, HF og LUI.

Oppsummert viser dette at doktorgradsstudiene innen helsevitenskap, sosialt arbeid og sosialpolitikk, bibliotek- og informasjonsvitenskap, og utdanningsvitenskap for lærerutdanning er studier som dekker vesentlige deler av institusjonens faglige virksomhet innen utdanning og forskning. I tillegg er doktorgradsstudiet i profesjonsstudier relevante for alle fakultetenes utdanninger og forskningen tilknyttet disse. Doktorgradsstudiet i atferdsanalyse dekker en mindre del av HiOAs faglige virke, både innen utdanning og forskning, men har skjæringspunkter mot helsevitenskap, samfunnsvitenskap og utdanningsvitenskap. Alle doktorgradsstudiene er sentrale i spillet mellom utdanning og forskning. Ansatte i professor- og førsteamanuensisstillinger underviser i alle tre sykluser, veileder på master- og ph.d.-nivå, og deltar i de etablerte forskningsgruppene ved HiOA. Doktorgradsstudiene er tilknyttet ulike forskningsgrupper, og ph.d.-studentene ved HiOA skal som hovedregel koples til én av disse gruppene, fortrinnsvis der hvor hovedveileder er tilknyttet.

6.4 Rekruttering

Gode rekrutteringsprosesser er avgjørende for god inntakskvalitet og en forutsetning for gjennomføring. Nedenfor er det beskrevet hvilke prosesser som igangsettes ved HiOA, avhengig av om søkeren skal tilsettes i en stipendiatstilling ved HiOA, eller om søkeren kun skal tas opp ved et av HiOAss doktorgradsstudier.

De fleste som ønsker opptak på et doktorgradsstudium ved HiOA søker en stipendiatstilling utlyst av institusjonen. Stillingen er finansiert enten ved interne midler (inkludert rekrutteringsstipend fra KD) eller ved eksterne forskningsmidler innhentet fra f.eks. Forskningsrådet. De som tilsettes i en stipendiatstilling vil bli tilknyttet HiOA både gjennom en arbeidsavtale og gjennom opptak på doktorgradsstudiet. Både tilsetning og opptak forutsetter at begge prosessene er oppfylt før stipendiatperioden kan starte. Det vil si at stipendiaten ikke vil tiltre i stillingen hvis ikke opptaket blir godkjent og visa versa.

Det er to hovedtyper utlysninger for stipendiatstillinger ved HiOA, såkalt åpen og prosjektbestemt utlysning. Ved åpen utlysning må søkerne levere en egen prosjektbeskrivelse innenfor et gitt område. Søknadene blir vurdert av en sakkyndig komité med eksterne medlemmer. Ved en prosjektbestemt utlysning er prosjektet forutbestemt og søker leverer ikke prosjektbeskrivelse, men

kan bli bedt om å levere et refleksjonsnotat rundt prosjektet. Ved disse søknadene er det ikke krav til ekstern sakkyndig vurdering (jf. personalreglementet). HiOA har i sin rekrutteringspolitikk hatt en dreining fra tidligere å ha flest åpne utlysninger til nå å satse mer på prosjektbestemte utlysninger. Bakgrunnen for dette er todelt. For det første er det en naturlig utvikling grunnet HiOA sin økning av eksternfinansierte forskningsprosjekter. Disse prosjektene inneholder ofte ph.d.-prosjekter som da danner grunnlaget for utlysningen. For det andre er det gjort mange erfaringer med at det gir bedre gjennomstrømning og kvalitet i avhandlingsarbeidet, ettersom ph.d.-studentene blir koplet til større pågående prosjekter og allerede pågående aktivitet i forskningsgruppen. Åpne utlysninger er fortsatt en del av HiOAs rekrutteringspolitikk da de har en fordel ved at dette ofte bringer med seg eksterne samarbeidspartnere i form av tidligere arbeidsforhold for ph.d.-studenten.

Doktorgradsstudiene kan også ta opp ph.d.-studenter uten at de tilsettes i stipendiatstillinger ved HiOA. Søkerne må i disse tilfellene ha finansiering fra en ekstern institusjon eller fra en annen virksomhet (f.eks. ved offentlig sektor ph.d.). Ph.d.-studentene vil kun være tilknyttet institusjonen gjennom opptak på doktorgradsstudiet, og ved å ha minst én veileder fra HiOA. Rekruttering av denne typen ph.d.-studenter danner viktige samarbeidsrelasjoner mellom HiOAs egne miljøer og de eksterne miljøene ph.d.-studenten er tilknyttet. Videre indikerer dette at HiOAs doktorgradsstudier er attraktive for eksterne miljøer.

Opptak til doktorgradsstudiene skjer ved søknad med prosjektbeskrivelse eller refleksjonsnotat til studiets doktorgradsutvalg. De generelle kravene til opptak er beskrevet i «Retningslinjer for søknad om opptak på ph.d.-program ved HiOA» (vedlegg 6.1). Utdypende retningslinjer vil variere mellom fagområder og doktorgradsstudium og er spesifisert i studienes programplan. Normert tid på doktorgradsstudiene er tre år (100 prosent). Maksimaltid på doktorgradsstudiene er regulert i ph.d.-forskriften til seks år fra opptaksdato. Forlenget tid på studiet kan innvilges med opptil ett år av gangen på grunnlag av søknad til doktorgradsutvalget. Søknaden skal inneholde en fremdriftsplan og være godkjent av veileder. Ved pliktarbeid og ved permisjon etter lov eller ph.d.-forskriften, forlenges avtaleperioden tilsvarende, se «Retningslinjer for opptaksperiode på ph.d.-program ved HiOA» (vedlegg 6.2).

Våren 2014 ba det institusjonelle FoU-utvalget doktorgradsutvalget ved HiOA om å kartlegge inntakskvaliteten på forskerutdanningene. Bakgrunnen for dette var HiOAs satsing på «robuste doktorgradsstudium» med årlig tildeling av fem stipendiatstillinger til hvert av de seks doktorgradsstudier. Hensikten var å få dokumentert om studiene rekrutterte ph.d.-studenter med tilstrekkelige forutsetninger for å gjennomføre utdanningen innenfor forventet tidsramme og med ønsket resultat. Undersøkelsen ga doktorgradsutvalget et samlet blikk på inntakskvaliteten for alle doktorgradsstudiene og omfattet alle ph.d.-studenter tatt opp på de seks studiene i perioden 01.01.2013 - 31.07.2014. Inntakskvaliteten ble vurdert etter tilsettingsprosess, opptak, prosjektbeskrivelser og spørsmål om avvik. Doktorgradsutvalget var fornøyd med praksis og prosedyrer for tilsetting og opptak, og fant et tilfredsstillende antall søkere per stilling. Deres konklusjon innebærer at alle doktorgradsstudiene ved HiOA er i ordinær drift, og har alle forutsetninger for tilfredsstillende progresjon for de som er i utdanningene.

En prosentvis fordeling av hvor ph.d.-studentene er rekruttert fra, basert på hvor de har gjennomført masterutdanningen sin er gitt i tabell 34. Tabellen viser en god distribusjon av internt og eksternt rekrutterte ph.d.-studenter. Doktorgradsstudiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning er det studiet med høyest andel av ph.d.-studenter rekruttert fra HiOAs egne masterstudier, mens doktorgradsstudiet i profesjonsstudier har lavest andel fra HiOA. Det er ingen av studiene hvor den interne rekrutteringen utgjør mer enn halvparten av ph.d.-studentene. Intern rekruttering bekrefter at doktorgradsstudiene er en del av et helhetlig studiesystem, der doktorgradsstudiene gir mulighet for kandidater fra egne profesjonsutdanninger til å fortsette i et akademisk løp. Studiene danner med

dette et bindeledd mellom utdanning og forskning. Ekstern rekruttering er et tegn på attraktiviteten til doktorgradsutdanningene. Ph.d.-studenter fra andre utdanningsløp, andre miljøer og andre fagkulturer skaper fagdiversitet og motvirker «akademisk innavl». Doktorgradsstudiet i atferdsanalyse har en spesielt høy andel av sine ph.d.-studenter med masterutdanning fra utlandet.

Doktorgradsstudium	HiOAs egne masterstudier	Andre universiteter i Norge	Andre høyskoler i Norge	Utlandet
Helsevitenskap	20	46	16	18
Sosialt arbeid og sosialpolitikk	33	50	7	10
Utdanningsvitenskap for lærerutdanning	48	33	5	14
Bibliotek- og informasjonsvitenskap	29	38	4	29
Profesjonsstudier	15	82	-	3
Atferdsanalyse	37	16	-	47

Tabell 34 Prosentvis fordeling av hvor ph.d.-studentene er rekruttert fra basert på hvor de har gjennomført masterutdanningen som er en del av rekrutteringsgrunnlag for opptak på doktorgradsstudiene (Kilde: HiOA).

6.5 Opptak og gjennomføring

I dette delkapittelet dokumenteres det at alle doktorgradsstudiene oppfyller kravet til i gjennomsnitt ha tatt opp minst 15 stipendiater over en femårsperiode. Oversiktene under viser både totalt antall ph.d.-studenter på studiene, og de som er ansatt i en stipendiatstilling ved HiOA (stipendiater).

I tillegg sannsynliggjør HiOA at minimum tre av doktorgradsstudiene vil oppfylle kravet om at det i gjennomsnitt er uteksaminert minst fem kandidater (doktorander) per år over en treårsperiode innen 31.12.2018. I argumentasjonen er merknaden til § 8-1, fjerde ledd i Forskrift om endring i studiekvalitetsforskriften⁴¹ tatt i betraktning. Selv om HiOA har mange ph.d.-studenter som er tilknyttet eksterne doktorgradsstudier er det i oversiktene under kun inkludert ph.d.-studenter som har doktorgradsarbeider som ville ha kunnet inngå i HiOAs egen doktorgradsstudier hvis studiet var etablert da ph.d.-studenten søkte opptak.

Doktorgradsstudiet i helsevitenskap

Doktorgradsstudiet i helsevitenskap er HiOAs yngste doktorgradsstudium, akkreditert i 2013. Selv om studiet er ungt, har det hatt stor pågang med hensyn til opptak, og har allerede 57 aktive ph.d.-studenter per utgangen av 2016, hvorav 42 av disse er ansatt i stipendiatstillinger ved HiOA (tabell 35). Studiet har ikke eksistert lenge nok til å ha tatt opp ph.d.-studenter over fem år, men har i løpet av fire år allerede tatt opp flere stipendiater enn det som er kravet i løpet av en femårsperiode (i gjennomsnitt minst 15 stipendiater over en periode på fem år). Ut fra et jevnt og økende opptak i disse fire årene, er det sannsynlig å forvente et godt opptak også i årene framover og at studiet vil oppfylle kravet i overgangsordningen i 2017.

⁴¹ «En institusjon kan få akkreditering som vitenskapelig høyskole eller universitet hvis den kan sannsynliggjøre at kravene i § 3-7 femte ledd og § 3-8 femte ledd vil være oppfylt innen 31. desember 2018. Ved beregningen av om kravet vil bli oppfylt kan institusjonens kandidater som har eller vil avlegge grad ved en annen institusjon, tas med, forutsatt at kandidatens doktorgradsarbeid er innenfor et av institusjonens doktorgradsstudier»

År	Opptak		Ett år etter opptak	Antall totalt (per 31.12)	
	Totalt antall ph.d.-studenter	Antall i stipendiatstillinger ved HiOA*		Totalt antall ph.d.-studenter	Antall i stipendiatstillinger ved HiOA*
2013	3	2	3	3	2
2014	12	10	12	15	12
2015	18	14	17	32	26
2016	25	16		57	42

Tabell 35 Ph.d.-studenter tatt opp på doktorgradsstudiet i helsevitenskap det gitte året, og antall ph.d.-studenter igjen ett år etter opptak. Én ph.d.-student tatt opp i 2015 avsluttet uten disputas i 2015 (Kilde: HiOA).

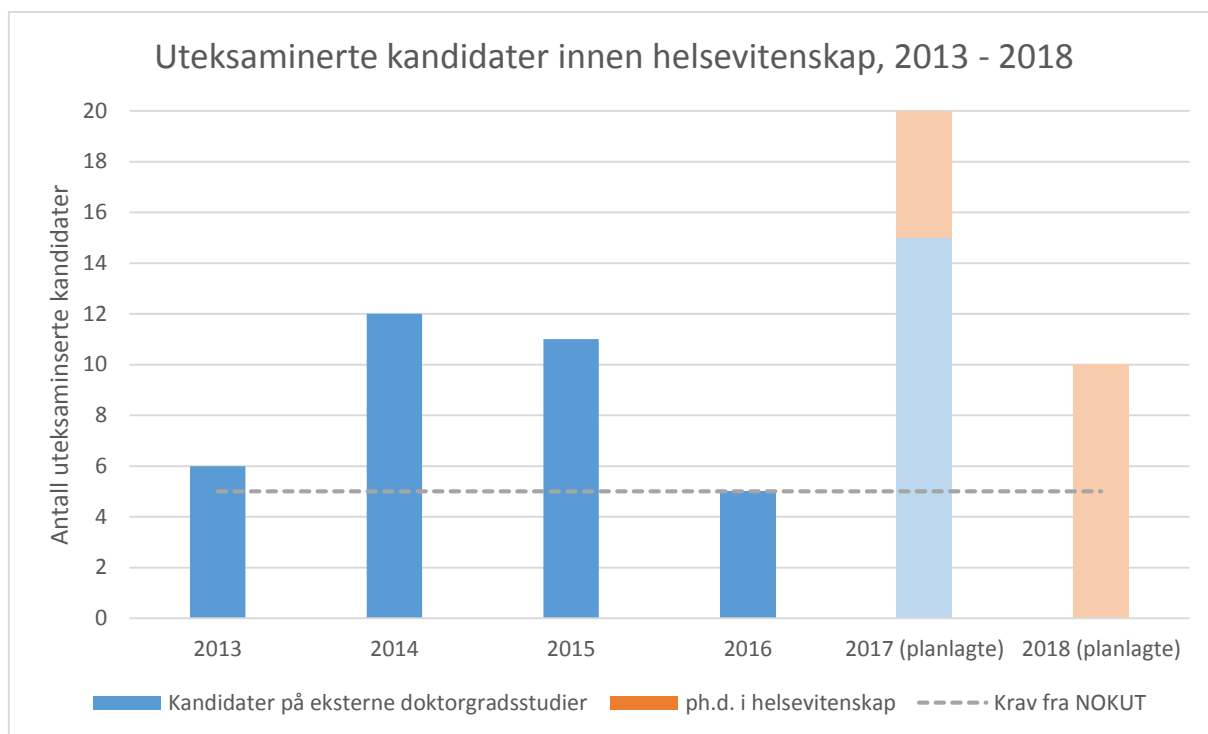
* Viser antall ph.d.-studenter tatt opp/antall på studiet i stipendiatstillinger ved HiOA (inkludert offentlig sektor/nærings ph.d.-studenter, jf. Kunnskapsdepartementets definisjon av stipendiater i merknad til Forskrift om endringer i studiekvalitetsforskriften).

Ettersom doktorgradsstudiet i helsevitenskap tok opp sine første ph.d.-studenter i slutten av 2013, forventer studiet sine første uteksaminerte ph.d.-kandidater først i 2017. I perioden 2017-2018 forventes 15 ph.d.-studenter tilknyttet studiet å disputere. Planlagte disputaser er basert på registrert sluttdato for ph.d.-studentene og ett tillegg på seks måneder for tiden mellom innlevering av avhandling til dato for disputas. Ved beregning av sluttdatoene er registrerte permisjoner/forlengelser per utgangen av 2016 medberegnet, samt at ca. 44 prosent av ph.d.-studentene ved studiet har pliktarbeid og derfor vil utføre doktorgradsarbeidet sitt fordelt på fire år (75 prosent).

Forut for etableringen av dette doktorgradsstudiet har HF hatt et jevnt antall på 50-60 ph.d.-studenter med doktorgradsarbeider innenfor tematikken helsevitenskap. Selv om disse har vært egne ansatte som var finansiert av og veiledet fra fakultetet, har de på grunn av tidligere mangel på eget doktorgradsstudium innen helsevitenskap fulgt doktorgradsstudier ved andre institusjoner. Innen denne kategorien av ph.d.-studenter har det blitt uteksaminert 29 kandidater i perioden 2013-2015, fem i 2016 og det forventes ytterligere 15 i årene 2017-2018. Den store økningen i 2017 er grunnet at fire planlagte disputaser i 2016 ble forskyvet til 2017 pga. lang tid mellom innlevering og disputas. To har allerede disputert i 2017 og seks andre har levert avhandlingene. Av de uteksaminerte ph.d.-kandidatene i denne kategorien har 79 prosent fulgt doktorgradsstudiet ved Det medisinske fakultet ved UiO ettersom dette har vært det mest nærliggende doktorgradsstudiet før HiOA etablerte sitt eget studium i helsevitenskap. Av andre doktorgradsstudier som har vært aktuelt for våre kandidater kan for eksempel nevnes doktorgradsstudier ved Institutt for samfunnsmedisinske fag ved UiB og Norges idrettshøgskole og doktorgradsstudiet 'Hälsovetenskaper, hovedemne vårdvitenskap' (caring sciences) ved Åbo Akademi i Finland. Selv om ph.d.-studentene har fulgt eksterne doktorgradsstudier har tilknytningen til HiOA vært sterk gjennom tilsetningsforhold, involvering i forskningsgrupper og gjennom veiledningsansvar. Spesielt den høye andelen av hovedveiledere fra HiOA bekrefter forskningsaktivitetens tilknytning til institusjonen ettersom de fleste institusjoner med egne doktorgradsstudier som hovedregel ønsker å ha hovedveiledningsansvaret for egne ph.d.-studenter. HiOA har hatt veiledningsansvar for 82 prosent av de allerede uteksaminerte kandidatene, hvorav 65 prosent har vært som hovedveileder. For de 15 ph.d.-studentene i denne kategorien som forventes å disputere i årene 2017-2018 vil HiOA ha veiledningsansvaret for 100 prosent og hovedveilederansvaret for 87 prosent.

Kravet om at doktorgradsstudiet i gjennomsnitt skal ha uteksaminert minst fem kandidater per år over en treårsperiode er allerede oppfylt for årene 2013-2015. Ut fra uteksaminerte ph.d.-kandidater i 2016 og antallet som forventes uteksaminert i 2017-2018 vil doktorgradsstudiet i helsevitenskap

også oppfylle kravet innen 31. desember 2018, altså for årene 2016-2018 (figur 43). Selv om det er grunn til å anta at noen av de 30 ph.d.-studentene som i utgangspunktet skal disputere i 2017-2018 ikke får levert på tid grunnet lovmessige permisjoner eller andre grunner til forsinkelser, er det rimelig å anta at snittet likevel vil ligge langt over fem årlig.

Figur 43 Antall uteksaminerte kandidater innen helsevitenskap i perioden 2013-2016. Planlagte disputaser i perioden 2017-2018. Kilde: HiOA

Doktorgradsstudiet i sosialt arbeid og sosialpolitikk

Doktorgradsstudiet i sosialt arbeid og sosialpolitikk tok opp de første ph.d.-studentene i 2011 og har tatt opp 38 ph.d.-studenter i perioden 2012-2016, hvorav 30 av disse er stipendiater ansatt ved HiOA (tabell 36). Dette viser at doktorgradsstudiet når kravet om å ha tatt opp i gjennomsnitt minst 15 stipendiater over en periode på fem år. Studiet har 36 aktive ph.d.-studenter per desember 2016 (inkludert to som har levert avhandlingsarbeidet), og 29 av disse er ansatt i stipendiatstillinger ved HiOA.

År	Opptak		Ett år etter opptak	Antall totalt (per 31.12)	
	Totalt antall ph.d.-studenter	Antall i stipendiatstillinger ved HiOA*		Totalt antall ph.d.-studenter	Antall i stipendiatstillinger ved HiOA*
2012	9	4	8	14	7
2013	8	7	8	21	14
2014	6	6	6	27	20
2015	6	5	6	33	25
2016	9	8		36	29

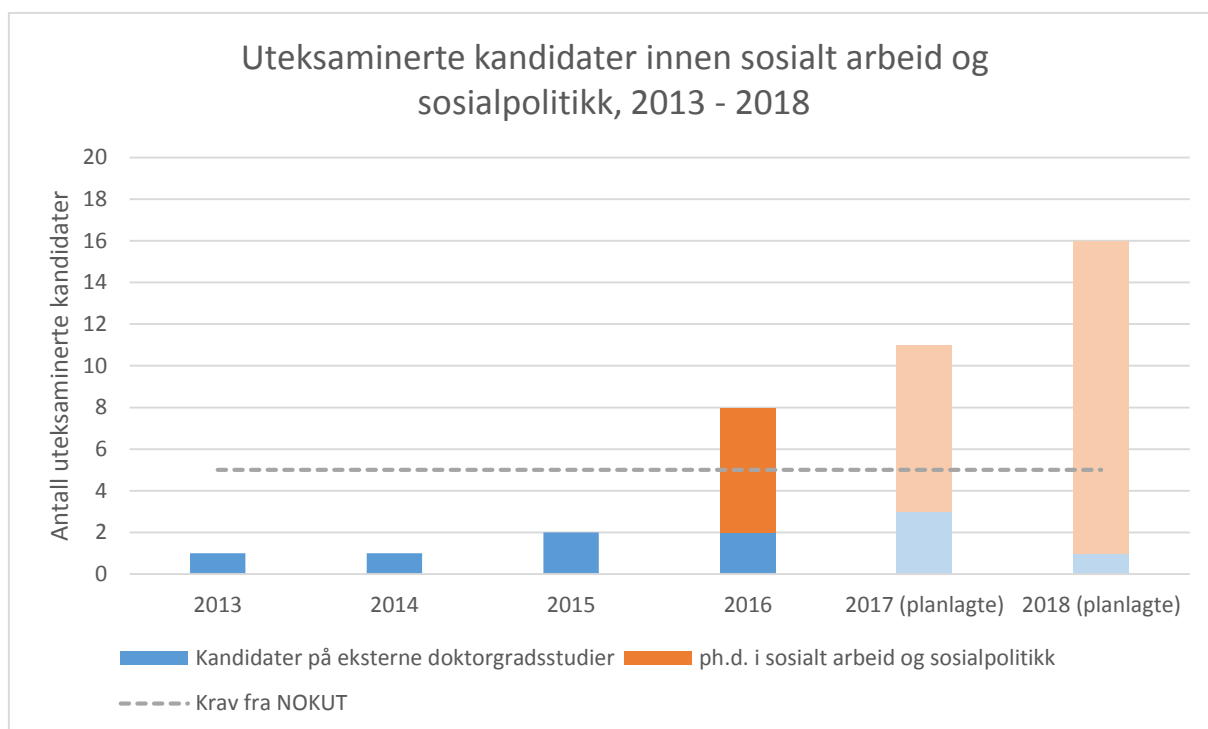
Tabell 36 Ph.d.-studenter tatt opp på doktorgradsstudiet i sosialt arbeid og sosialpolitikk det gitte året, og antall ph.d.-studenter igjen ett år etter opptak. Én ph.d.-student tatt opp i 2012 avsluttet uten disputas i 2013 (Kilde: HiOA).

* Viser antall ph.d.-studenter tatt opp/antall på studiet i stipendiatstillinger ved HiOA (inkludert offentlig sektor/nærings ph.d.-studenter, jf. Kunnskapsdepartementets definisjon av stipendiater i merknad til Forskrift om endringer i studiekvalitetsforskriften).

Ved doktorgradsstudiet i sosialt arbeid og sosialpolitikk ble første kandidat uteksaminert våren 2016, og allerede desember 2016 disputerte ytterligere fem kandidater. Som beskrevet under delkapittelet om gjennomstrømning har noen av de første ph.d.-studentene ved studiet vært forsinket, noe som førte til færre disputaser i 2016 enn det som var forventet ut fra opptak. Dette fører til en økning av disputaser i 2017. Det forventes at 23 ph.d.-studenter tilknyttet studiet disputerer i perioden 2017-2018. Planlagte disputaser er basert på registrert sluttdato for ph.d.-studentene og ett tillegg på seks måneder for tiden mellom innlevering av avhandling til dato for disputas. Ved beregning av sluttdatoene er registrerte permisjoner/forlengelser per utgangen av 2016 medberegnet, samt at ca. 30 prosent av ph.d.-studentene ved studiet har pliktarbeid og derfor vil utføre doktorgradsarbeidet sitt fordelt på fire år (75 prosent). Forventet økning i antall disputaser er naturlig ettersom doktorgradsstudiet har tatt opp et jevnt antall ph.d.-studenter fra 2012.

I tillegg til ph.d.-studentene på egne doktorgradsstudier har SAM enkelte ph.d.-studenter som er ansatt ved HiOA, som følger doktorgradsstudier ved andre institusjoner og som har doktorgradsarbeid innenfor tematikken sosialt arbeid og sosialpolitikk. Av disse har det blitt uteksaminert fire kandidater i perioden 2013-2015, én i 2016 og det forventes ytterligere fem i årene 2017-2018 (én av disse har levert avhandlingen i 2016). Av de uteksaminerte ph.d.-kandidatene i denne kategorien har 60 prosent fulgt doktorgradsstudiet ved Det samfunnsfaglige fakultet ved UiO ettersom dette har vært det mest nærliggende doktorgradsstudiet før HiOA etablerte sitt eget studie i sosialt arbeid og sosialpolitikk. Av andre doktorgradsstudier som har vært aktuelt for våre kandidater, kan for eksempel nevnes doktorgradsstudiet ved Samhällsvetenskapliga fakulteten ved Göteborgs universitet i Sverige. For ph.d.-studenter som har fulgt eller følger doktorgradsstudier ved andre institusjoner, har de likevel hatt tett tilknytning til HiOA i form av tilsetting, involvering i forskningsgrupper og ved at HiOA har hatt veiledningsansvaret for hhv. 80 prosent og 100 prosent av disse kandidatene.

Doktorgradsstudiet i sosialt arbeid og sosialpolitikk vil ut i fra uteksaminerte ph.d.-kandidater i 2016 og antallet som i utgangspunktet forventes uteksaminert i 2017-2018 oppfylle kravet om i gjennomsnitt ha uteksaminert minst fem kandidater per år over en treårsperiode innen 31. desember 2018, altså for årene 2016-2018 (figur 44). Selv om det er grunn til å anta at noen av de 27 ph.d.-studentene som i utgangspunktet skal disputere i 2017-2018 ikke får levert på tid grunnet lovmessige permisjoner eller andre grunner til forsinkelser, er det rimelig å anta at snittet likevel vil ligge langt over fem årlig.

Figur 44 Antall uteksaminerte kandidater innen sosialt arbeid og sosialpolitikk i perioden 2013-2016. Planlagte disputaser i perioden 2017-2018. Kilde: HiOA

Doktorgradsstudiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning

Doktorgradsstudiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning er relativt nyetablert (2012). Det tok opp sine første ph.d.-studenter høsten 2012 og har totalt tatt opp 43 ph.d.-studenter i perioden 2012-2016, hvorav 33 av disse er stipendiater ansatt ved HiOA (tabell 37). Dette viser at doktorgradsstudiet når kravet om å ha tatt opp i gjennomsnitt minst 15 stipendiater over en periode på fem år. Studiet har 42 aktive ph.d.-studenter per desember 2016.

År	Opptak		Ett år etter opptak	Antall totalt (per 31.12)	
	Totalt antall ph.d.-studenter	Antall i stipendiatstillinger ved HiOA*		Totalt antall ph.d.-studenter	Antall i stipendiatstillinger ved HiOA*
2012	2	2	2	2	2
2013	12	10	11	13	12
2014	3	2	3	16	14
2015	11	8	11	27	22
2016	15	11		42	33

Tabell 37 Ph.d.-studenter tatt opp på doktorgradsstudiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning det gitte året, og antall ph.d.-studenter igjen ett år etter opptak. En ph.d.-student tatt opp i 2013 startet aldri på studiet, og har sagt opp plassen. Kilde: HiOA

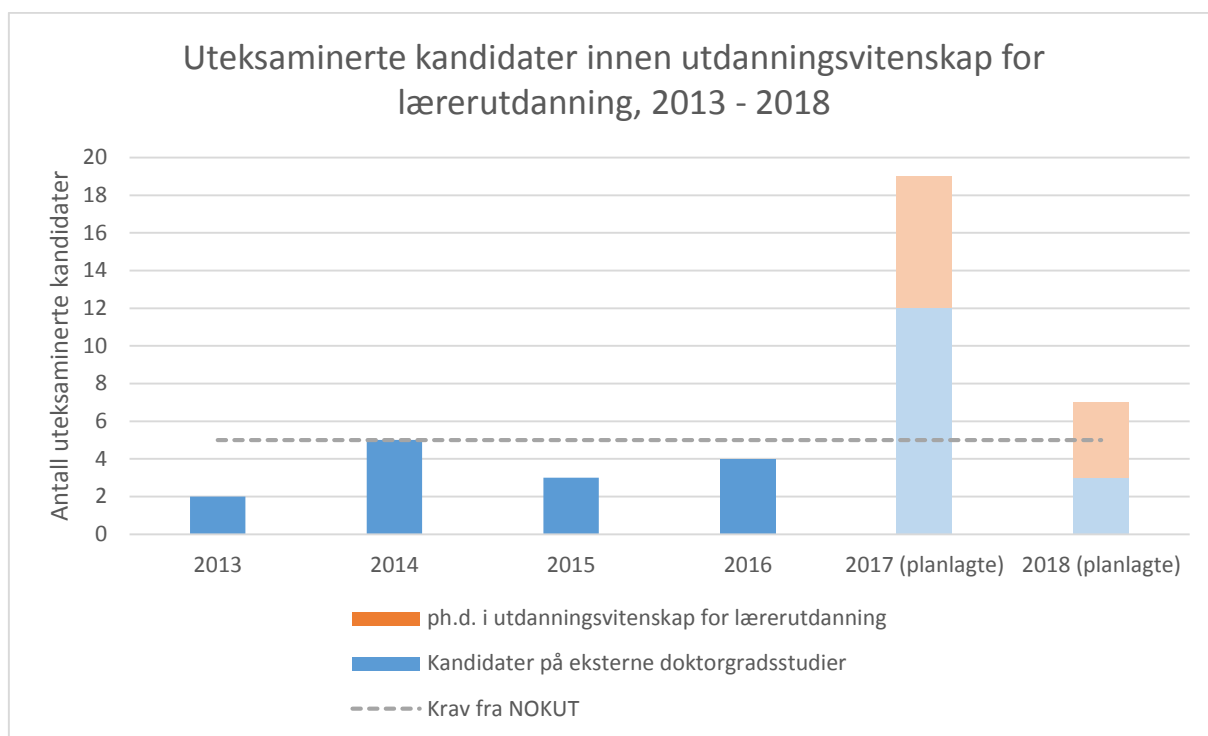
* Viser antall ph.d.-studenter tatt opp/antall på studiet i stipendiatstillinger ved HiOA (inkludert offentlig sektor/nærings ph.d.-studenter, jf. Kunnskapsdepartementets definisjon av stipendiater i merknad til Forskrift om endringer i studiekvalitetsforskriften).

Ettersom doktorgradsstudiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning er et ungt studium forventer studiet sine første uteksaminerte ph.d.-kandidater først i 2017. I perioden 2017-2018 forventes 11 ph.d.-studenter tilknyttet studiet å disputere. Planlagte disputaser er basert på registrert sluttdato

for ph.d.-studentene og ett tillegg på seks måneder for tiden mellom innlevering av avhandling til dato for disputas. Ved beregning av sluttdatoene er registrerte permisjoner/forlengelser per utgangen av 2016 medberegnet, samt at ca. 70 prosent av ph.d.-studentene ved studiet har pliktarbeid og derfor vil utføre doktorgradsarbeidet sitt fordelt på fire år (75 prosent). Ettersom ca. 75 prosent av ph.d.-studentene som er tatt opp i 2012/2013 har hatt lovmessige permisjoner, er planlagte disputaser i årene 2017-2018 lavere enn det man ville antatt ut fra opptakstallene.

I tillegg til ph.d.-studentene på eget doktorgradsstudiet har LUI ph.d.-studenter som er ansatt ved HiOA som følger doktorgradsstudier ved andre institusjoner og har doktorgradsarbeider innenfor tematikken utdanningsvitenskap. Mer enn halvparten av disse ph.d.-studentene er eller har vært tilknyttet til doktorgradsstudiet ved Det utdanningsvitenskapelige fakultet ved UiO ettersom dette har vært det mest nærliggende doktorgradsstudiet før HiOA etablerte sitt eget studiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning. Av andre doktorgradsstudier som har vært aktuelle for våre ph.d.-studenter kan for eksempel nevnes Ph.d.-skolen for Livslang Læring og Hverdagslivets Socialpsykologi ved Roskilde Universitet i Danmark. Av ph.d.-studentene som følger eksterne doktorgradsstudier har det blitt uteksaminert 10 kandidater i perioden 2013-2015, fire i 2016 og ytterligere 15 skal etter planen disputere i årene 2017-2018 (to har allerede levert avhandlingen i 2016). Den forventede økningen av antall disputaser i 2017 kan i stor grad begrunnes ut i fra bedre fremdrift for ph.d.-studenter ved eksterne doktorgradsstudier. Dette er et resultat av oppstarten av doktorgradsstudiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning ettersom disse ph.d.-studentene nå blir inkludert i aktiviteter som holdes på eget studium (f.eks. PhD Days, tekstseminar m.m.) og at de blir en del av et større ph.d.-miljø. Selv om ph.d.-studentene har fulgt eller følger eksterne doktorgradsstudier har de videre hatt tett tilknytning til HiOA i form av tilsetting, involvering i forskningsgrupper og ved at HiOA har hatt veiledningsansvaret for hhv. 50 prosent og 67 prosent av disse kandidatene.

Doktorgradsstudiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning vil ikke med egne kandidater oppfylle kravet om i gjennomsnitt ha uteksaminert minst fem kandidater per år over en treårsperiode innen 2018. Ved å inkludere de ph.d.-kandidatene som følger eksterne doktorgradsstudier innen tilsvarende tematikk vil studiet ut i fra uteksaminerte ph.d.-kandidater i 2016 og antallet som i utgangspunktet forventes uteksaminert i 2017-2018 oppfylle kravet om i gjennomsnitt ha uteksaminert minst fem kandidater per år over en treårsperiode innen 31. desember 2018, altså for årene 2016-2018 (figur 45). Selv om det er grunn til å anta at noen av de 26 ph.d.-studentene som i utgangspunktet skal disputere i 2017-2018 ikke får levert på tid grunnet lovmessige permisjoner eller andre grunner til forsinkelser, er det rimelig å anta at snittet likevel vil ligge langt over fem årlig.

Figur 45 Antall uteksaminerte kandidater innen utdanningsvitenskap for lærerutdanning i perioden 2013-2016. Planlagte disputaser i perioden 2017-2018. Kilde: HiOA

Doktorgradsstudiet i bibliotek- og informasjonsvitenskap

Doktorgradsstudiet i bibliotek- og informasjonsvitenskap er relativt nyetablert (2012) og tok opp sine første ph.d.-studenter i 2013. Det har tatt opp 25 ph.d.-studenter i perioden 2013-2016, hvorav 24 av disse er stipendiater ansatt ved HiOA (tabell 38). Studiet har 24 aktive ph.d.-studenter per desember 2016, hvorav 23 av disse er ansatt i stipendiatstillinger ved HiOA. Studiet har ikke eksistert lenge nok til å ha tatt opp ph.d.-studenter over fem år, men har i løpet av fire år allerede tatt opp flere stipendiater enn det som er kravet i løpet av en femårsperiode (i gjennomsnitt minst 15 stipendiater over en periode på fem år). Institusjonen vil videre fokusere på å øke rekrutteringen til studiet i årene framover, og studiet vil oppfylle kravet til antall stipendiater over en femårsperiode i 2017.

År	Opptak		Ett år etter opptak	Antall totalt (per 31.12)	
	Totalt antall ph.d.-studenter	Antall i stipendiatstillinger ved HiOA*		Totalt antall ph.d.-studenter	Antall i stipendiatstillinger ved HiOA*
2013	8	8	8	8	8
2014	5	5	5	13	13
2015	8	7	8	21	20
2016	4	4		24	23

Tabell 38 Ph.d.-studenter tatt opp på doktorgradsstudiet i bibliotek- og informasjonsvitenskap det gitte året, og antall ph.d.-studenter igjen ett år etter opptak (Kilde: HiOA).

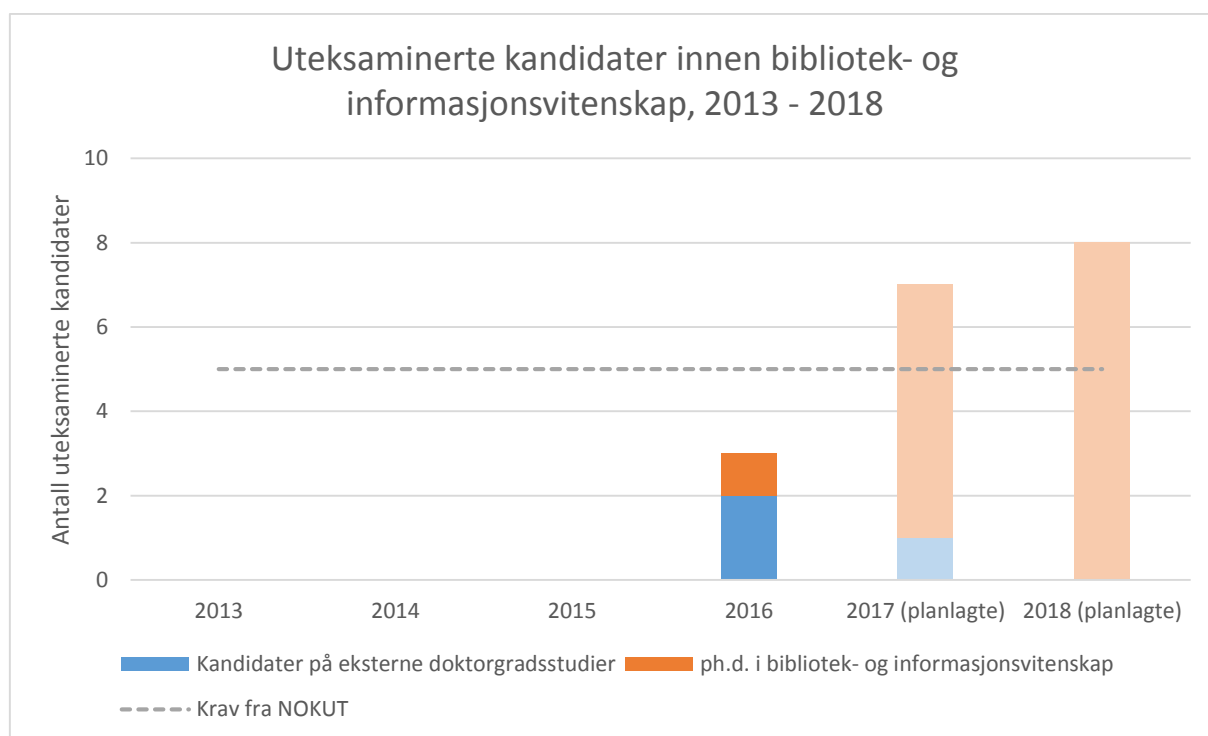
* Viser antall ph.d.-studenter tatt opp/antall på studiet i stipendiatstillinger ved HiOA.

Doktorgradsstudiet hadde sin første uteksaminerte kandidat i 2016, og i perioden 2017-2018 forventes ytterlige 14 ph.d.-studenter tilknyttet studiet å disputere. Planlagte disputaser er basert på registrert sluttdato for ph.d.-studentene og ett tillegg på seks måneder for tiden mellom innlevering

av avhandling til dato for disputas. Ved beregning av sluttdatoene er registrerte permisjoner/forlengelser per utgangen av 2016 medberegnet, samt at de fleste ph.d.-studentene ved doktorgradsstudiet ikke har pliktarbeid og vil derfor utføre doktorgradsarbeidet sitt fordelt på tre år (100 prosent). Økningen av forventede disputaser i 2017-2018 er naturlige ut fra at de første kandidatene ble tatt opp på studiet høsten 2013.

I tillegg til ph.d.-studentene på egne doktorgradsstudier har SAM enkelte ph.d.-studenter som er ansatt ved HiOA, som følger doktorgradsstudier ved andre institusjoner og som har avhandlingsarbeider innenfor tematikken bibliotek- og informasjonsvitenskap. Disse kandidatene er tatt opp på doktorgradsstudiene ved Det humanistiske fakultet og Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet ved UiO og PhD Programme in Human Centered Communication and Informatics (HCCI) ved Universitetet i Ålborg, Danmark. Av ph.d.-studentene som følger eksterne doktorgradsstudier har det blitt uteksaminert to kandidater i 2016, og det forventes én disputas i 2017. Selv om ph.d.-studentene har fulgt eller følger eksterne doktorgradsstudier har de likevel hatt tett tilknytning til HiOA både i form av tilsetning og involvering i forskningsgrupper. For én av kandidatene har HiOA også hatt hovedveilederansvaret.

Doktorgradsstudiet i bibliotek- og informasjonsvitenskap vil ut i fra uteksaminerte ph.d.-kandidater i 2016 og antallet som i utgangspunktet forventes uteksaminert i 2017-2018 oppfylle kravet om i gjennomsnitt ha uteksaminert minst fem kandidater per år over en treårsperiode innen 31. desember 2018, altså for årene 2016-2018 (figur 46). Likevel er det ikke urealistisk at mer enn tre av de 15 ph.d.-studentene som i utgangspunktet skal disputere i 2017-2018 ikke får levert på tid grunnet lovmessige permisjoner eller andre grunner til forsinkelser. Dette kan medføre at studiet likevel ikke vil uteksaminere i gjennomsnitt fem per år. For å gjøre denne usikkerheten mindre i årene som kommer vil HiOA ha stor fokus på å øke rekruttering til studiet, samtidig som gjennomstrømningstiden holdes lav.

Figur 46 Antall uteksaminerte kandidater innen bibliotek- og informasjonsvitenskap i perioden 2013-2016. Planlagte disputaser i perioden 2017-2018. Kilde: HiOA

Doktorgradsstudiet i profesjonsstudier

Doktorgradsstudiet i profesjonsstudier er det eldste ved HiOA, og tok opp sin første ph.d.-student i 2005. I perioden 2012-2016 ble det tatt opp 29 ph.d.-studenter, hvorav 27 av disse er stipendiater ansatt ved HiOA (tabell 39). Dette viser at doktorgradsstudiet når kravet om å ha tatt opp i gjennomsnitt minst 15 stipendiater over en periode på fem år. Studiet har 33 aktive ph.d.-studenter per desember 2016 (inkludert to som har levert avhandlingsarbeidet), hvorav 30 av disse er ansatt i stipendiatstillinger ved HiOA.

År	Opptak		Ett år etter opptak	Antall totalt (per 31.12)	
	Totalt antall ph.d.-studenter	Antall i stipendiatstillinger ved HiOA*		Totalt antall ph.d.-studenter	Antall i stipendiatstillinger ved HiOA*
2012	3	3	3	27	23
2013	4	4	4	25	21
2014	7	7	7	27	24
2015	4	4	4	26	24
2016	11	9		33	30

Tabell 39 Ph.d.-studenter tatt opp på doktorgradsstudiet i profesjonsstudier det gitte året, og antall ph.d.-studenter igjen ett år etter opptak. Én ph.d.-student tatt opp i 2005 avsluttet uten disputas i 2012, og to ph.d.-studenter tatt opp i hhv. 2007 og 2010 avsluttet uten disputas i 2013. To ph.d.-studenter tatt opp i hhv. 2005 og 2006 oppnådde makstid på studiet i 2014. Én ph.d.-student tatt opp i 2007 oppnådde makstid på studiet i 2016 (Kilde: HiOA).

* Viser antall ph.d.-studenter tatt opp/antall på studiet i stipendiatstillinger ved HiOA.

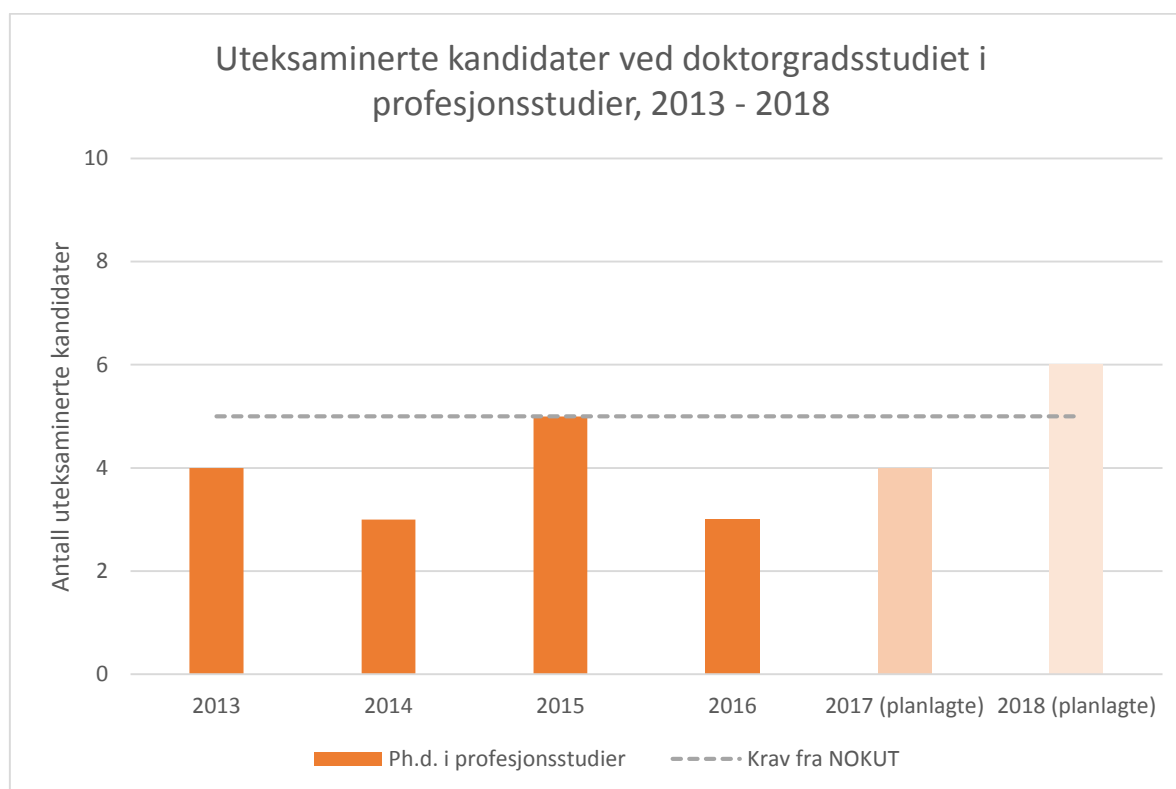
Ved doktorgradsstudiet i profesjonsstudier har det siden oppstart disputert 25 kandidater, hvorav 12 av disse disputerte i perioden 2013-2015, tre i 2016 og én i januar 2017. I tillegg har én ph.d.-student levert avhandling i 2016. Det forventes at 10 ph.d.-studenter disputerer i perioden 2017-2018. Planlagte disputaser er basert på registrert sluttdato for ph.d.-studentene og ett tillegg på seks måneder for tiden mellom innlevering av avhandling til dato for disputas. Ved beregning av sluttdatoene er registrerte permisjoner/forlengelser per utgangen av 2016 medberegnet, samt at alle ph.d.-studentene ved studiet har pliktarbeid og derfor vil utføre doktorgradsarbeidet sitt fordelt på fire år (75 prosent).

Bruttotiden på avhandlingsarbeidet til flere av ph.d.-studentene har vært, og er, relativt høy. Dette fører til at disputaser forskyves i forhold til det som er forventet ut fra opptakstillene. For ph.d.-studenter tatt opp etter 2011 skyldes dette i stor grad lovmessige permisjoner, og i mindre grad reelle forlengelser. For de ph.d.-studentene som ble tatt opp i perioden 2005-2010 ble det derimot gitt flere forlengelser på studiet som ikke var begrunnet i lovmessige permisjoner. Dette bekreftes av tallene og prognosene for gjennomstrømning som diskuteres senere i kapittelet. Videre viser evalueringen av doktorgradsstudiet (se delkapittel 6.7) at de som har vært på studiet, men ikke har hatt Senteret som arbeidssted, har brukt lengre tid (halvannet år lenger) og langt oftere endt opp uten å fullføre (36 prosent vs. 11 prosent). Den første gruppen er omtrent fraværende i opptakene fra 2010, noe som gir grunnlag for å anta en høyere gjennomføringsrate og lavere nettotid enn tidligere.

For ph.d.-studenter som har disputert i perioden 2013-2016, eller som har planlagt disputas i 2017-2018 har SPS har ingen ph.d.-studenter som er ansatt ved enheten og som følger eksterne doktorgradsstudier innen tematikken profesjonsstudier slik det er beskrevet for de nyere doktorgradsstudiene ved HiOA. Dette er naturlig ut i fra at doktorgradsstudiet i profesjonsstudier har

vært en del av HiOA i lengre tid. Alle aktuelle ph.d.-studenter de senere årene har derfor hatt mulighet til å følge eget doktorgradsstudium.

Doktorgradsstudiet i profesjonsstudier vil ut i fra uteksaminerte ph.d.-kandidater i 2016 og antallet som ut fra beregningene over forventes uteksaminert i 2017-2018 ikke oppfylle kravet om i gjennomsnitt ha uteksaminert minst fem kandidater per år over en treårsperiode innen 31. desember 2018, altså for årene 2016-2018 (figur 47). Likevel forventer doktorgradsstudiet at to av ph.d.-studentene vil levere avhandlingsarbeidet sitt før den planlagte sluttdatoen. Dette baseres på god fremdrift og informasjon som er gitt i personlige oppfølgingssamtaler med ph.d.-studentene og veilederne. Oppfylles planen som er basert på personlige oppfølgingssamtaler vil kravet om uteksaminering av i snitt fem kandidater per år oppfylles. For å gjøre usikkerheten rundt minimum antall årlige disputaser mindre i årene som kommer vil HiOA fortsette å øke rekruttering til studiet, samtidig som gjennomstrømningstiden holdes lav. Fra og med 2014 har studiet tatt opp mellom fire til 11 nye ph.d.-studenter årlig, mens det i perioden 2009-2013 kun ble tatt opp mellom to og fire nye ph.d.-studenter årlig.

Figur 47 Antall uteksaminerte kandidater tilknyttet doktorgradsstudiet i profesjonsstudier i perioden 2013-2016. Planlagte disputaser i perioden 2017-2018. Kilde: HiOA

Doktorgradsstudiet i atferdsanalyse

Doktorgradsstudiet i atferdsanalyse tok opp sine første ph.d.-studenter i 2010. I perioden 2012-2016 har studiet tatt opp 34 ph.d.-studenter, hvorav 25 av disse er stipendiater ansatt ved HiOA (tabell 40). Dette viser at doktorgradsstudiet når kravet om å ha tatt opp i gjennomsnitt minst 15 stipendiater over en periode på fem år. Studiet har 37 aktive ph.d.-studenter per desember 2016, hvorav 26 av disse er ansatt i stipendiatstillinger ved HiOA.

År	Opptak		Ett år etter opptak	Antall totalt (per 31.12)	
	Totalt antall ph.d.-studenter	Antall i stipendiatstillinger ved HiOA*		Totalt antall ph.d.-studenter	Antall i stipendiatstillinger ved HiOA*
2012	5	4	4	15	12
2013	2	0	2	15	10
2014	6	5	5	20	14
2015	15	12	15	31	22
2016	6	4		37	26

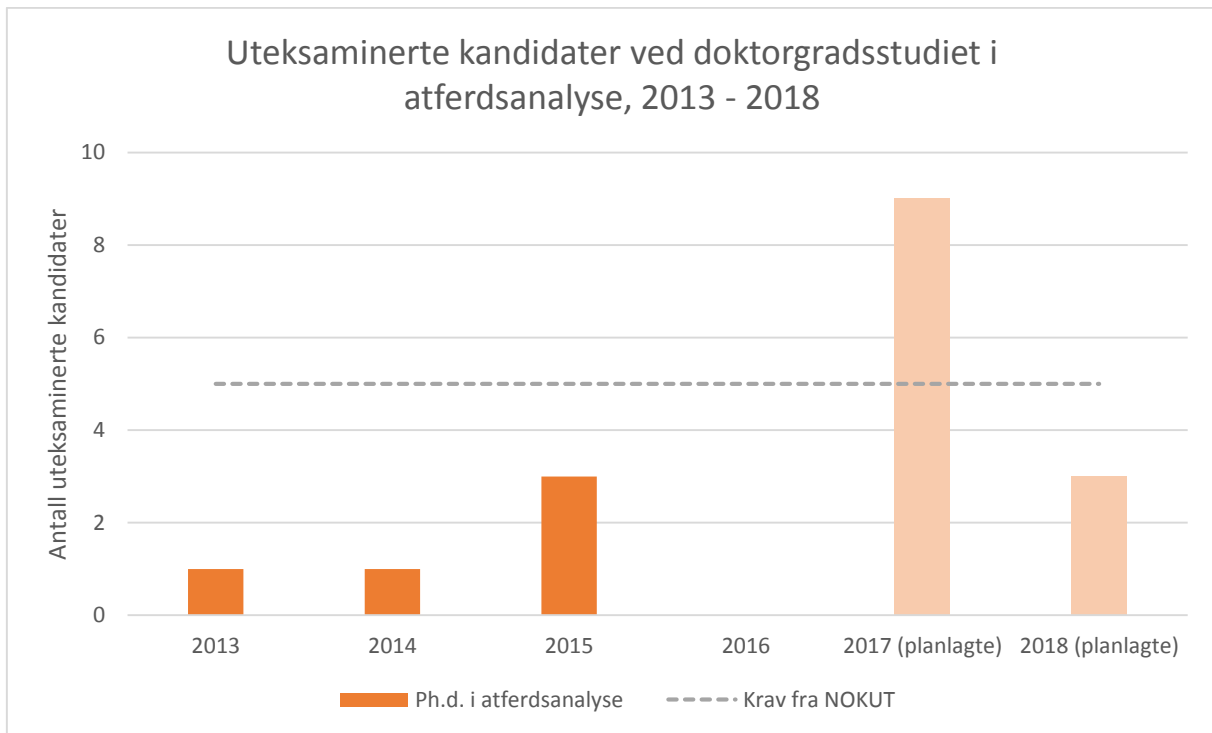
Tabell 40 Ph.d.-studenter tatt opp på doktorgradsstudiet i atferdsanalyse det gitte året, og antall ph.d.-studenter igjen ett år etter opptak. To ph.d.-studenter tatt opp i hhv. 2012 og 2014 avsluttet uten disputas i hhv. 2013 og 2015. Kilde: HiOA

* Viser antall ph.d.-studenter tatt opp/antall på studiet i stipendiatstillinger ved HiOA.

Fem ph.d.-studenter tilknyttet doktorgradsstudiet disputerte i perioden 2013-2015. Studiet hadde ingen disputaser i 2016, men det forventes at det i perioden 2017-2018 disputerer ytterligere 12 ph.d.-studenter (figur 48). Planlagte disputaser er basert på registrert sluttdato for ph.d.-studentene og ett tillegg på seks måneder for tiden mellom innlevering av avhandling til dato for disputas. Ved beregning av sluttdatoene er registrerte permisjoner/forlengelser per utgangen av 2016 medberegnet, samt at ca. 60 prosent av ph.d.-studentene ved studiet har pliktarbeid og derfor vil utføre doktorgradsarbeidet sitt fordelt på fire år (75 prosent). Den store økningen av disputaser i 2017 skyldes i noen grad forsinkelser blant ph.d.-studenter som etter planen skulle ha disputert i 2016.

For ph.d.-studenter som har disputert i perioden 2013-2016, eller som har planlagt disputas i 2017-2018 har HF har ingen ph.d.-studenter som er ansatt ved enheten og som følger eksterne doktorgradsstudier innen tematikken atferdsanalyse.

Doktorgradsstudiet i atferdsanalyse vil ut i fra uteksaminerte ph.d.-kandidater i 2016 og antallet som ut fra beregningene over forventes uteksaminert i 2017-2018 ikke oppfylle kravet om i gjennomsnitt ha uteksaminert minst fem kandidater per år over en treårsperiode innen 31. desember 2018, altså for årene 2016-2018 (figur 48). For å gjøre usikkerheten rundt minimum antall årlige disputaser mindre i årene som kommer vil HiOA fortsette å øke rekruttering til studiet, samtidig som gjennomstrømningstiden holdes lav.

Figur 48 Antall uteksaminerte kandidater tilknyttet doktorgradsstudiet i atferdsanalyse i perioden 2013-2016. Planlagte disputaser i perioden 2017-2018. Kilde: HiOA

En detaljert oversikt over disputaser og planlagte disputaser i perioden 2013-2018 for ph.d.-studentene som har vært ansatt ved HiOA i sin stipendiatperiode, har doktorgradsarbeid innenfor tematikken til doktorgradsstudiene ved HiOA og har fulgt doktorgradsstudier ved andre institusjoner er vedlagt (vedlegg 6.3).

Oversiktene som er gitt i dette delkapittelet mht. uteksaminerte ph.d.-kandidater antyder at flere av HiOAs doktorgradsstudier kan oppfylle kravet om at det i gjennomsnitt er uteksaminert minst fem kandidater per år over en treårsperiode innen 31.12.2018. I disse oversiktene er det ikke tatt hensyn til eventuelle nye lovmessige permisjoner eller andre forlengelser som kan oppstå, og som vil påvirke bruttotiden (og evt. nettotiden) til ph.d.-studentene. Tar vi dette i betraktning er det sannsynlig at noen av doktorgradsstudiene som så vidt klarer kravet ut fra permisjoner/forlengelser som er registrert per utgangen av 2016 likevel ikke når målet. For doktorgradsstudiene innen helsevitenskap, sosialt arbeid og sosialpolitikk, og utdanningsvitenskap for lærerutdanning er det planlagt hhv. 35, 35 og 30 uteksaminerte ph.d.-kandidater i perioden 2016-2018, noe som er godt over kravet som stilles for to av institusjonenes doktorgradsstudier. Selv om noen av ph.d.-studentene som i utgangspunktet skal disputere i 2017-2018 ikke får levert på tid grunnet lovmessige permisjoner eller andre grunner til forsinkelser, mener institusjonen derfor at det er realistisk at vi når kravet mht. antall disputaser i gjennomsnitt per år.

For å oppfylle dette kravet også etter 2018 har HiOA fokus både på å øke opptakstallene for alle HiOAs doktorgradsstudier, samt holde gjennomstrømningstiden lav. For de to eldste doktorgradsstudiene ved HiOA har opptakstallene tidligere vært relativt lave, men både doktorgradsstudiet i profesjonsstudier og i atferdsanalyse har hatt en betydelig økning i opptakstall de siste tre årene. Det er derfor grunn til å tro at også disse doktorgradsstudiene over tid vil oppfylle kravet om i gjennomsnitt å uteksaminere fem ph.d.-kandidater per år. Med bakgrunn i en økning av opptakstallene på alle doktorgradsstudiene ved HiOA vil det videre være sannsynlig at antall uteksaminerte ph.d.-kandidater per år vil øke i årene framover.

6.6 Gjennomstrømning

HiOA er opptatt av å ha god gjennomstrømning på doktorgradsstudiene sine og har etablert flere tiltak de siste årene for å bidra til dette. HiOA har utformet strategi for rekruttering, og etablert systemer og rutiner for at ph.d.-studenter fullfører på normert tid. For detaljert beskrivelse av tiltak ved de enkelte doktorgradsstudiene se vedlegg 6.4 (tiltakene er også nevnt i stikkord under beskrivelse av studiene under). Siden flere av doktorgradsstudiene ved HiOA er relativt nyetablert er det kun uteksaminerte kandidater ved fire av studiene (tabell 41). For de resterende studiene vil HiOA kun kunne fremlegge en foreløpig prognose for gjennomstrømning (tabell 42). Resultatindikatoren «Andel uteksaminerte doktorgradskandidater som er tatt opp på doktorgradsprogram seks år tidligere» vil være et relevant kriterium for å vurdere om kandidatene har disputert innen rimelig tid. I 2015 var andelen for HiOA totalt sett på 75 prosent, noe som er godt over snittet for statlig sektor (66 prosent).

Indikatoren «Gjennomstrømning i organisert doktorgradsutdanning» ved DBH er begrenset til de personer som institusjonen har arbeidsgiveransvaret for. Diskusjonen i dette delkapittelet vil derfor kun inkludere de stipendiatene som har vært/er ansatt ved HiOA i sin doktorgradsperiode, samt noen høyskolelektorer ved HiOA som er tatt opp på doktorgradsstudiene med FoU-tid som finansiering.

Doktorgradsstudiet i profesjonsstudier er HiOAs eldste doktorgradsstudium, og har hatt 25 disputaser, hvorav 22 av disse har vært av ph.d.-studenter som HiOA har hatt arbeidsgiveransvaret for. Gjennomstrømningstiden for disse, inkludert én ph.d.-student som har levert avhandlingen i 2016 har i gjennomsnitt vært noe høy (nettotid 3,8). Så langt har tre ph.d.-studenter avsluttet uten disputas, og tre ph.d.-studenter har oppnådd makstid på studiet. Det er iverksatt en rekke tiltak de siste årene for å bedre gjennomstrømningen på doktorgradsstudiet, blant annet oppstartseminarer, tett integrering i forskningsgrupper der ph.d.-studentene framlegger avhandlingsarbeidet flere ganger underveis, årlige fremdriftsrapporter og oppfølgingssamtaler mellom ph.d.-student, veileder og programansvarlig, veilederseminar, evaluering av doktorgradsemner, «kappe-seminar» og sluttlesingsseminar. Den eksterne evalueringen av doktorgradsstudiet i profesjonsstudier foreslo ytterligere noen tiltak, som vil implementeres i løpet av våren 2017. Av de 28 aktive ph.d.-studentene som HiOA har arbeidsgiveransvar for, er det kun meldt om to mindre forsinkelser.

Doktorgradsstudiet i atferdsanalyse kan vise til bedre gjennomstrømning på uteksaminerte kandidater (nettotid 3,1), men har flere forsinkelser blant nåværende ph.d.-studenter. Enkelte av ph.d.-studenter som ble tatt opp i studiets to første år, har vist svak progresjon, og det er derfor satt inn tiltak for redusere gjennomstrømningstiden, blant annet nye rutiner for opptak, prøvetidssamtale, årssamtaler, midtveissamtaler og årlige fremdriftsrapporter. Av de 29 aktive ph.d.-studentene som HiOA har arbeidsgiveransvar for følger nå 24 normert progresjon.

Ved doktorgradsstudiet i sosialt arbeid og sosialpolitikk ble den første kandidaten uteksaminert våren 2016, etterfulgt av fem andre disputaser innen utgangen av 2016. Fire av disputasene har vært av ph.d.-studenter som HiOA har hatt ansvaret for. Gjennomstrømningstiden for disse, inkludert to ph.d.-studenter som har levert avhandlingen i 2016 har i gjennomsnitt vært på 3,1 år netto (to gjennomførte før normert tid). Av de 27 aktive ph.d.-studentene som HiOA har arbeidsgiveransvar for følger, 22 normert progresjon. Enkelte av ph.d.-studentene som er tatt opp i perioden 2011-2012 har hatt en svakere progresjon enn ønskelig, og er i gjennomsnitt forsinket med 10 måneder. Her er det blant annet satt inn ekstra veiledningsressurser, noe som har fremmet progresjonen. For å oppnå god progresjon og gjennomstrømning har doktorgradsstudiet vektlagt å skape et interaktivt fagmiljø. Det er igangsatt individuelle oppstartseminarer, workshops og veilederseminarer. Det er også gjennomført en samlokalisering av ph.d.-studentene. Stipendiatene har egne forskningsmøter, og de deltar også i et forskningsforum på instituttet. For de ph.d.-studenter som HiOA har

arbeidsgiveransvar for og som er tatt opp etter 2012, er progresjonen god og det er kun meldt om én forsinkelse.

For doktorgradsstudiet i bibliotek- og informasjonsvitenskap er det kun uteksaminert én kandidat, og denne kandidaten var overført fra et eksternt doktorgradsstudium i Danmark. Studiet ble etablert i 2012 og vil som vist i figur 46, ha flere disputaser i 2017 og 2018. Det er for tidlig å si noe om generell gjennomstrømning på doktorgradsstudiet, men prognosen er relativt god da det kun er meldt om to mindre forsinkelser blant de 23 aktive ph.d.-studenter som HiOA har arbeidsgiveransvar for.

Doktorgradsstudiene i utdanningsvitenskap for lærerutdanning og helsevitenskap vil uteksaminere sine første kandidater i 2017. Det er for tidlig å si noe om generell gjennomstrømning på studiene, men prognosene er relativt gode da det kun er meldt om én forsinkelse hver på de to doktorgradsstudiene blant hhv. de 36 og 44 aktive ph.d.-studenter som HiOA har arbeidsgiveransvar for.

Tabellene 41 og 42 viser en bruttotid på alle doktorgradsstudiene som er relativt mye større enn nettotiden. Bruttotiden er her beregnet fra finansieringsdato (startdato)⁴² til dato for innlevering av avhandling og inkluderer arbeidspålegg, sykemeldinger, fødselspermisjoner og eventuelt andre permisjoner som ikke er lovfestet (jf. DBHs definisjon). Bruttotiden gjenspeiler prognosene for antall disputaser som er diskutert tidligere i kapittelet. Nettotiden beregnes på samme måte, men med fratrukket for antall dager brukt på permisjoner, pliktarbeid, spesialistutdanning eller ordinær utdanning. Nettotiden viser eventuelle reelle forsinkelser på studiene, inkludert søknader om forlengelser der det forekommer. Tabellene viser både gjennomsnittstall og median for brutto og netto tid på doktorgradsstudiene. I de tilfeller der gjennomsnittstallet er høyere enn medianen, indikerer dette at det er enkelte ph.d.-studenter som øker gjennomsnittstiden, men at hoveddelen av ph.d.-studentene har god gjennomstrømning. Dette gjelder i stor grad for prognosen for gjennomstrømning av aktive ph.d.-studenter (tabell 42).

Doktorgradsstudium	Bruttotid		Nettotid		Antall kandidater
	Gjennomsnitt	Median	Gjennomsnitt	Median	
Profesjonsstudier	5,4	5,3	3,8	3,6	23
Atferdsanalyse	3,3	3,6	3,1	3,2	5
Sosialt arbeid og sosialpolitikk	3,8	3,7	3,1	3,0	6
Bibliotek- og informasjonsvitenskap	3,8	3,8	3,8	3,8	1

Tabell 41 Gjennomstrømning på doktorgradsstudiene ved HiOA for uteksaminerte kandidater som HiOA har hatt arbeidsgiveransvaret for (inkludert de som har levert avhandlingen) t.o.m. januar 2017. Kolonnen «Antall kandidater» viser hvor mange kandidater tallene baserer seg på. Kilde: HiOA

Nye rutiner for å sikre opptakskvalitet, oppfølging og fremdrift gjennom avhandlingsarbeidet har blitt iverksatt for alle doktorgradsstudiene. Dette fører til bedre prognoser for gjennomstrømning (tabell 42). Det understrekes at brutto- og nettotid kun er estimert ut fra de permisjoner og forlengelser som er registrert per 31.12.2016. Mange av ph.d.-studentene som inngår i tabell 42 har nylig startet på doktorgradsarbeidet, og brutto- og nettotiden vil derfor øke noe over tid.

⁴² Startdato = tiltredelse i stilling.

Doktorgradsstudium	Foreløpig estimert bruttotid		Foreløpig estimert nettotid		Antall ph.d.-studenter
	Gjennomsnitt	Median	Gjennomsnitt	Median	
Profesjonsstudier	4,2	4,0	3,0	3,0	28
Atferdsanalyse	4,3	4,0	3,3	3,0	29
Sosialt arbeid og sosialpolitikk	3,7	3,1	3,2	3,0	27
Utdanningsvitenskap for lærerutdanning	4,2	4,0	3,0	3,0	36
Bibliotek- og informasjonsvitenskap	3,4	3,0	3,0	3,0	23
Helsevitenskap	3,6	3,7	3,0	3,0	44

Tabell 42 Foreløpig estimert gjennomstrømning på doktorgradsstudiene for aktive ph.d.-studenter som HiOA har arbeidsgiveransvaret for ut fra registrerte permisjoner og forlengelser per 31.12.2016. Kolonnen «Antall ph.d.-studenter» viser hvor mange ph.d.-studenter tallene baserer seg på. Kilde: HiOA

6.7 Kvalitetssikring av doktorgradsstudiene

Forskrift om graden philosophiae doctor ved Høgskolen i Oslo og Akershus ble vedtatt av styret for Høgskolen i Oslo og Akershus 28. august 2012 (vedlegg 6.5). Denne gir regler om opptak, gjennomføring og avslutning av ph.d.-graden. Videre er kvalitetssikringssystemet ved HiOA utviklet blant annet for å sikre kvalitet i doktorgradsstudiene. Systemet måler kvaliteten på den obligatoriske opplæringsdelen, avdekker eventuell manglende progresjon i avhandlingsarbeidet samt eventuelle mangler ved veiledningen. Videre bidrar systemet til at doktorgradsstudiene og arbeidet med doktorgradsavhandlingene følger god forskningspraksis og gjeldende regelverk. Nærmere beskrivelse av kvalitetssikringssystemet er beskrevet i kapittel 2.

Som et ledd i kvalitetssikringen startet HiOA høsten 2016 kurs for ph.d.-veiledere. Målet er å sikre og videreutvikle de fagansattes veilederkompetanse i møte med ph.d.-studentene. Formålet er å fremme refleksjon om egen praksis som veileder. Sentrale temaer er relasjonen mellom veileder og ph.d.-student, oppstartfasen, innholdet i avhandlingen, utfordringer i veiledningssituasjonen og hvordan håndtere veiledning når avhandlingsarbeidet stopper opp. Kurset strekker seg over to samlinger med forarbeid til hver samling.

Jevnlige evalueringer av doktorgradsstudiene er viktig for å opprettholde kvaliteten. Doktorgradsstudiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning har høsten 2015 vært gjennom en oppfølging av NOKUT tre år etter akkreditering. Tilsvarende oppfølging ble utført for doktorgradsstudiene i bibliotek- og informasjonsvitenskap, og helsevitenskap høsten 2016. Studieåret 2015-2016 gjennomførte SPS en evaluering av doktorgradsstudiet i profesjonsstudier. Evalueringen var inndelt i tre stadier: internevaluering, eksternevaluering og oppfølging. Den eksterne evalueringen var ferdig høsten 2016, og hovedkonklusjonen i rapporten var at doktorgradsstudiet fungerer godt og at kandidatene får relevant jobb etter fullførelse. Samtidig peker rapporten på to forhold hvor doktorgradsstudiet har forbedringspotensial; internasjonalisering og fullføringstid. Under hvert hovedområde foreslås det flere forbedringstiltak som komiteen anbefaler studiet å innføre. Den eksterne komiteen mente videre at det ville være hensiktsmessig å innlede en diskusjon om studiets rekrutteringsprofil. Evalueringen er nå inne i sitt siste stadium med intern oppfølging. Endelig vurdering og konklusjon på alle forslag fra komiteen og eventuelle innspill fra det institusjonelle doktorgradsutvalg skal foreligge våren 2017. Resultatene fra dette arbeidet vil være viktig for alle doktorgradsstudiene på HiOA, og vil bli inkorporert i kvalitetsrapporten.

HiOA arbeider for å fremme samarbeid og utveksling av god praksis mht. kvalitet på doktorgradsutdanninger med internasjonale universiteter. Gjennom HiOA sitt medlemskap i

European University Association (EUA) deltar HiOA i arbeidet til EUAs Council for Doctoral Education (EUA-CDE) som har en sterk stemme for europeiske universiteter om doktorgradsutdanning både i Europa og internasjonalt, og bidrar til å øke synligheten av doktorgradsstudier og forskerskoler. Dette gir HiOA mulighet til å fremme samarbeid og utveksling av god praksis i saker av felles interesse relatert til organisasjonen og kvaliteten på doktorgradsutdanningen i universiteter over hele Europa.

6.8 Organisering av doktorgradsstudiene

Doktorgradsstudiene består av en opplæringsdel og en forskningsdel. HiOA har utviklet felles føringer for opplæringsdelene for å styrke mulighetene for samarbeid med andre doktorgradsstudium internt og eksternt. Opplæringsdelene på HiOAs doktorgradsstudier omfatter fra 30 til 35 studiepoeng og består av:

- 10 studiepoeng studiespesifikk teori (obligatorisk)
- 5/10 studiepoeng vitenskapsteori
- 10 studiepoeng vitenskapelig metode
- 10/5 studiepoeng valgfri(e) fordypningsemner

HiOA har i dag over 45 ulike emner i doktorgradsstudiene (tabell 43). Selv om emnene i utgangspunktet er rettet mot ph.d.-studenter på «egne» doktorgradsstudier, blir det lagt stor vekt på at de tilbys som forskeremner og er åpne for ph.d.-studenter ved andre doktorgradsstudier. Hensikten er å heve kvaliteten og læringsutbyttet, ved at emnene blir et møtested der studiets ph.d.-studenter møter fagfeller også fra andre miljøer. Alle ph.d.-emnene holdes på engelsk så lenge internasjonale ph.d.-studenter uten norskkompetanse deltar, og all pensumlitteratur er i hovedsak på engelsk⁴³. Ved de fleste av doktorgradsstudiene sendes også all fellesinformasjon fra doktorgradsadministrasjonen og faglig ledelse ut på engelsk ettersom det stort sett er internasjonale ph.d.-studenter på alle studiene.

Doktorgradsstudium	Emne	Studiepoeng (ECTS)	Status
Helsevitenskap	Helsevitenskap I: Helse og sykdom (<i>Health Sciences I: Health and Illness</i>)	5	Obligatorisk
	Helsevitenskap II: Vitenskapsteori, forskningsetikk og forskningsmetodologi (<i>Health Sciences II: Health Sciences II: Philosophy of Science, Research Ethics and Research Methodology</i>)	10	Obligatorisk
	Kvalitativ metode (<i>Qualitative methods</i>)	5	Valgfritt
	Kvantitativ metode (<i>Quantitative methods</i>)	5	Valgfritt
	Begreps- og teoriutvikling i helsevitenskap (<i>Concept and Theory Development in Health Sciences</i>)	5	Valgfritt
	Intervensjoner i helsevitenskap (<i>Intervention Design in Health Sciences</i>)	5	Valgfritt
	Måling og målemetoder (<i>Measuring and Methods of Measurement</i>)	5	Valgfritt
	Medvirkning og samhandling (<i>User Involvement and Coordination</i>)	5	Valgfritt

⁴³ Ved doktorgradsstudiet i profesjonsstudier er noe av den obligatoriske pensumlitteraturen på norsk.

Sosialt arbeid og sosialpolitikk	Ideer og begreper i sosialt arbeid og sosialpolitikk <i>(Ideas and Concepts in Social Work and Social Policy)</i>	10	Obligatorisk
	Kvalitativ metode <i>(Qualitative Methods)</i>	10	Obligatorisk
	Vitenskapsteori og forskningsetikk for sosialfag <i>(Philosophy of Science Research Ethics for Social Work)</i>	5	Obligatorisk
	Evidens, evaluering og bruk av kunnskap i praksisfeltet <i>(Evidence, evaluation and practical use of knowledge)</i>	5	Valgfritt
	Interseksjonalitet: Sosiale kategoriers samspillsdynamikk <i>(Interaction of Social Categories)</i>	5	Valgfritt
	Praksisbasert forskning og aksjonsforskning i sosialt arbeid <i>(Practice-based research and action research in social work)</i>	5	Valgfritt
	Barn og unge i velferdsstaten: forståelser og forskningstilnæringer <i>(Children in the Welfare State: Understandings and Research Approaches)</i>	5	Valgfritt
	Forskningsetikk <i>(Research Ethics)</i>	5	Valgfritt
Utdanningsvitenskap for lærerutdanning	Vitenskapsteori, forskningsmetodologi og etikk <i>(Philosophy of Science, Research Methodologies and Ethics)</i>	10	Obligatorisk
	Kunnskapsteori for lærerutdanningsrelatert forskning <i>(Theory of Knowledge in Teacher Education Research)</i>	10	Obligatorisk
	Komparativ fagdidaktisk forskning <i>(Comparative Research on Disciplinary Didactics)</i>	10	Valgfritt
	Yrkesdidaktisk forskning <i>(Research on Vocational Didactics)</i>	10	Valgfritt
	Internasjonal utdanning <i>(International Education)</i>	10	Valgfritt
	Flerkulturelle utdanningsstudier <i>(Multicultural Educational Programmes)</i>	10	Valgfritt
	Lærerkvalifisering i utdanning og yrke <i>(Professional Development of Teachers during Training and Professional Practice)</i>	10	Valgfritt
	Barnehageforskning <i>(Research in Early Childhood Education and Care)</i>	10	Valgfritt
Bibliotek- og informasjonsvitenskap	Bibliotek- og informasjonsvitenskapelig teori <i>(Theories in Library and Information Science)</i>	10	Obligatorisk
	Infometriske analyser og forskningsevaluering: bibliometriske, scientometriske og webometriske metoder og teorier <i>(Advanced Course in Informetric Analyses and Research Evaluation)</i>	5	Obligatorisk
	Kunnskapsorganisasjon og gjenfinning: webindeksering og informasjonssøkning	10	Valgfritt

	<i>(Advanced Course in Web Indexing and Retrieval)</i>		
	Litteratursosiologi – empiri og grunnlagsproblemer <i>(The Sociology of Literature – Basic Research Questions and Empirical Studies)</i>	10	Valgfritt
	Bibliotek og samfunn: Mellom forandring og forankring – bibliotek som arenaer for offentlighet <i>(Libraries in Society: Between Trend and Tradition: Libraries as Arenas for the Public Sphere)</i>	10	Valgfritt
Profesjonsstudier	Profesjonsteori <i>(Theory of professions)</i>	10	Obligatorisk
	Vitenskapsteori* <i>(Philosophy of Science)</i>	5	Obligatorisk
	Kvalitativ dataanalyse* <i>(Qualitative Data Analysis)</i>	10	Valgfritt
	Kvalitative metoder med fokus på feltarbeid og deltagende observasjon	10	Valgfritt
	Anvendt regresjonsanalyse	10	Valgfritt
	Yrkesregulering: Betydning for rekruttering og lønnsulikhet <i>(Occupational regulation: Recruitment and income inequality)</i>	5	Valgfritt
	Profesjonsetikk <i>(Professional Ethics)</i>	5	Valgfritt
	Ekspertise i offentlig politikk <i>(Expertise in public policy. Perspectives from the theories of professions and sociology of knowledge)</i>	10	Valgfritt
Atferdsanalyse	Research ethics and professional standards	10	Obligatorisk
	Research methods in behavior analysis	10	Obligatorisk
	The philosophical and conceptual basis of radical behaviorism and behavior analysis	10	Valgfritt
	Learning and complex behavior – advanced concepts	10	Valgfritt
	Complexity, science and society	10	Valgfritt
	Pervasive Developmental Disorders – diagnosis, aetiology, prevalence and intervention	10	Valgfritt
	Complex stimulus control – research and application	10	Valgfritt
	Empirically Supported Treatments (ESTs) – research, control and validation	10	Valgfritt

Tabell 43 Oversikt over ph.d.-emnene som tilbys ved doktorgradsstudiene ved HiOA. Kilde: HiOA.

* Følges også av ph.d.-studenter fra doktorgradsstudiet i sosialt arbeid og sosialpolitikk.

Hvert av HiOAs doktorgradsstudier har en faglig programansvarlig. Denne fungerer som faglig kontaktperson, utvikler og koordinator for studiet. Den fagansvarlige skal også organisere den eksterne evalueringen og følge opp resultatene i samarbeid med doktorgradsutvalget, fagmiljøene og ph.d.-studentene.

Doktorgradsutvalget på institusjonsnivå er strategisk rådgiver for institusjonsledelsen. Utvalget deltar i samspill med utdanningsutvalget, og treffer beslutninger og anbefalinger om rammer for

doktorgradsstudiene ved HiOA. Utvalget godkjenner endringer av planer og emner i tråd med fastsatt forskrift. Doktorgradsutvalget behandler også søknader om nye doktorgradsstudier, og gir råd og koordinerer på tvers av fagområder og doktorgradsstudier. Utvalget tar initiativ til og koordinerer utvikling av felleselementene i doktorgradsstudiene. Utdanningsutvalget fører tilsyn med doktorgradsstudiene etter fastsatt plan, og tilsynet skjer i samarbeid med doktorgradsutvalget.

Doktorgradsutvalgene på fakultets- og senternivå foretar opptak av ph.d.-studenter, godkjenner veiledere, prosjektbeskrivelser og fremdriftsplan, følger opp fremdrift for ph.d.-studenter samt oppnevner og godkjenner innstillinger fra bedømmelseskomite. Emner tatt ved andre institusjoner eller studium må godkjennes av doktorgradsutvalget, etter anbefaling fra veileder, for å kunne inngå i opplæringsdelen av studiet.

HiOA har et eget forum for administrative koordinatorene ved forskerutdanningene, Forskerutdanningssekretariatet (FUS), som ledes fra FoU-seksjonen i fellesadministrasjonen. Forumet bidrar til utvikling og implementering av felles administrative føringer og rutiner, for å sikre en sammenhengende og helhetlig forskerutdanning ved HiOA.

HiOA legger vekt på at ph.d.-studentenes prosjekter knyttes til institusjonens etablerte forskningsmiljøer. Aktiv deltakelse gir ph.d.-studentene innblikk i forskningsledelse, erfaring med tverrfaglig forskningssamarbeid samt anledning til å diskutere problemstillinger og metode. Ph.d.-studentene får videre mulighet til å etablere og videreutvikle samarbeid med nasjonale og internasjonale forskningsmiljøer. De formelle forskningsgruppene ved HiOA gir forskerutdanningene en solid forankring i fagmiljøets tematiske og metodiske bredde.

HiOA oppfordrer til og legger til rette for at ph.d.-studenter drar på forskeropphold ved en utenlandsk institusjon som en del av avhandlingsarbeidet. Dette sikrer at de får internasjonal erfaring, nettverk og faglige impulser. HiOA har egne støtteordninger for formålet, og kan i visse tilfeller også tildele studiepoeng for opphold i utlandet.

HiOA har siden 2013 hatt en interessegruppe under navnet «Stipendiatforum». Stipendiatforum har representanter fra alle doktorgradsstudiene og skal ivareta ph.d.-studentenes felles behov og rettigheter, samt faglige og sosiale interesser. Forumet oppnevner representanter til FoU-utvalget og doktorgradsutvalget ved HiOA. Representantene skal bidra til at vedtak, bestemmelser og diskusjoner fra utvalgene blir kjent blant de øvrige ph.d.-studentene.

6.9 Oppfølging av ph.d.-studentene

Ved opptak oppnevner doktorgradsutvalget veileder(e). Hovedveileder skal fortrinnsvis være knyttet til HiOA, mens medveiledere vil både kunne være interne og eksterne. Sistnevnte kategori vil være viktig for faglige samarbeid både nasjonalt og internasjonalt. Kravene til veileders kompetanse og innsats er nedfelt i «Forskrift om graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Høgskolen i Oslo og Akershus» (vedlegg 6.5). Veileders overordnede ansvar, som avtafestet i kontraktens del B, er å sikre kvaliteten på det faglige som leveres innenfor den tidsrammen som er satt for doktorgradsstudiet. Avtalen følger malen utarbeidet av universitets- og høgskolerådet (UHR). Under arbeidet med avhandlingen har ph.d.-studentene rett til 210 timer veiledningsressurs. Denne omfatter veileders forarbeid, samtaler med ph.d.-studenten og etterarbeid. Ph.d.-studentene forventes å benytte seg aktivt av dette tilbudet. Veileder plikter å holde seg orientert om fremdriften i ph.d.-studentens arbeid i alle faser, og introdusere ph.d.-studenten for aktuelle fagmiljøer, både eksternt og internt. Det understrekes at veileder har ansvar for å påse at ph.d.-studenten har fremdrift i samsvar med planen for doktorgradsutdanningen, mens doktorgradsutvalget har ansvar for å se til at veiledningsforholdet fungerer.

Det avholdes informasjonsmøter for alle ph.d.-studenter ved oppstart. Der gjennomgås forskrifter og retningslinjer, både spesifikke for ph.d.-studenter og for FoU-arbeid generelt (inkl. forskningsetikk). Det vises til ph.d.-håndboken (vedlegg 6.6) og det blir gitt informasjon vedrørende doktorgradsstudiets emneportefølje samt om tjenester fra læringscenter og bibliotek som er aktuelt for ph.d.-studentene (academic writing-kurs, kappeskriving, m.m.).

Rutiner for oppfølging av ph.d.-studentene underveis i studiet inkluderer obligatoriske tiltak for å sikre progresjon ved oppstart, midtveis og mot slutten av studiet samt årlige fremdriftsrapporter. Her involveres gjerne ph.d.-studenten, veileder og faglig leder av doktorgradsstudiet og bidrar til erfaringsutveksling, læring og oppfølging av veiledere. Eksterne vil ofte bli invitert til å delta sammen med ph.d.-studenter og andre fra fagmiljøet. For detaljert beskrivelse av oppfølging innen hvert studium se vedlegg 6.4. Både ph.d.-student og veileder har et gjensidig ansvar for fremdrift og rapportering. Ph.d.-studenter i stipendiatstillinger skal i tillegg ha medarbeidersamtaler på lik linje med andre ansatte ved HiOA.

I tillegg til de mer formelle og strukturelle tiltakene i programplanen, inviterer de ulike doktorgradsstudiene til faste uformelle møtearenaer, som lunsj- og frokostmøter med fagmiljø og ph.d.-studenter. Doktorgradsstudiene legger stor vekt på at ph.d.-studentene er en del av et fagmiljø og en forskningsgruppe, og at de deltar med presentasjoner på forskningsseminarer på lik linje med andre ansatte. Det forventes at ph.d.-studentene presenterer sin forskning minst én gang på en internasjonal konferanse. Videre oppfordres ph.d.-studentene til å formidle sitt prosjekt i relevante fora og kanaler.

6.10 Videre ambisjoner

Fremover vil mange av HiOAs doktorgradsstudier uteksaminere sine første eller andre kull med ph.d.-kandidater. Dette er et stort steg i den faglige utviklingen av fagområdene ved HiOA, men vil samtidig kreve et godt system for veiledning og oppfølging av ph.d.-studentene frem til disputas. Fremover vil det arbeides systematisk med utlysningstekster, bedre samkjøre prosessene rundt ansettelse og opptak, styrke veilederkompetansen og bedre integrering i fagmiljøene, forskningsgrupper og læringsmiljøet.

Resultatene fra evalueringen av doktorgradsstudiet i profesjonsstudier vil være viktige i den videre oppfølgingen av doktorgradsstudiene. Det skal gjennomføres en helhetlig gjennomgang av porteføljen av doktorgradsstudier, for å sikre at disse til enhver tid er tett koblet til samfunnets behov og har en relevant faglig helhet. HiOA har et institusjonelt doktorgradsutvalg for å sikre at institusjonen bidrar til god utvikling i doktorgradsstudiene, og at ph.d.-studentene har gode rammevilkår for sitt arbeid. Det legges opp til fellesarrangementer for ph.d.-studentene, og ledelsen ved HiOA har tett dialog med Stipendiatforum.

7. Tilknytning til nasjonale og internasjonale nettverk

§ 3-8 (7) *Institusjonen skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale nettverk innenfor høyere utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid. Institusjonen skal delta i nasjonale samarbeid om forskerutdanning og eventuelt tilsvarende for stipendiatprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid.*

NOKUT har ikke fastsatt utfyllende kriterier til denne standarden.

7.1 Oppsummering

Dette kapittelet viser at HiOA jobber systematisk og strategisk for å fremme relevans og høy internasjonal kvalitet i utdanning og forskning gjennom ulike samarbeid og nettverk. Arbeidslivet vi utdanner kandidater til og samfunnet vi leverer forskning til, er avhengige av at våre kandidater og ansatte har tilgang til og samarbeider med de beste nettverkene på sine fagfelt.

Vi har i dette kapittelet fokusert på formelle og forpliktende nettverk, og på noen av de mest strategisk viktige prosjektene som bidrar til økt ekstern finansiering. Vi har videre ikke skilt mellom FoU-nettverk og utdanningsnettverk, nettopp fordi nettverkene som regel bygger opp under begge disse områdene, noe som speiler viktigheten av å koble utdanning og FoU. Nettverkene kan styrke hverandre gjensidig og bygger opp under strategien der FoU skal foregå i samspill mellom utdanning og arbeidsliv og støtte opp under studietilbudene.

7.2 Innledning

HiOA har flere mål som fordrer deltakelse i ulike typer nettverk, nasjonalt og internasjonalt.

Ett av disse målene er å være internasjonalt ledende på profesjonsutdanninger og å være i front på profesjonsrelevant forskning og utviklingsarbeid. Å delta i nasjonale og internasjonale nettverk er nødvendig for å lykkes med ambisiøse mål for kvalitet i utdanning, forskning, formidling og innovasjon.

Gjennom Strategi2020 forplikter HiOA seg til å utvikle seg som en ettertraktet samarbeidspartner og kunnskapsleverandør for samfunns- og næringsliv. Et viktig strategisk grep er å delta aktivt i nettverk der andre sektorer er involvert (offentlig og privat) både nasjonalt og internasjonalt.

Strategi 2020 setter blant annet som mål å øke ekstern finansiering og prioritere internasjonalt forskningssamarbeid som styrker kvaliteten i forskning og utdanning: HiOA skal utvikle en solid forskningsinfrastruktur og prioritere forskningsaktiviteter som fører til økt vitenskapelig publisering i tellende kanaler. HiOA må prioritere deltakelse i strategisk viktige regionale, nasjonale og internasjonale råd og utvalg for å oppnå disse målene.

Fagmiljøene ved HiOA deltar i både nettverk og prosjekter som skaper forskning med høy internasjonal kvalitet. Dette styrker utdanningene ved å koble dem til noen av de fremste miljøene innen høyere utdanning og forskning nasjonalt og internasjonalt. Nettverkene gir oss i tillegg tilgang til kunnskapsfronten, utstyr og ressurser. Deltakelse i nettverk, referansegrupper og samarbeid bidrar til at HiOA er tilstede på arenaer hvor vi påvirker utviklingen av både politikk, fag og praksis innenfor våre fagområder.

Et godt administrativt støtteapparat er vesentlig for at HiOA skal nå sine mål. I tillegg til deltakelse i nettverk direkte knyttet til FoU- og utdanningsaktiviteter ved institusjonen, deltar HiOA derfor i nettverk knyttet til institusjonens administrative aktiviteter og strategiske satsningsområder som digitalisering og internasjonalisering.

Nettverkene danner basis for utdannings- og forskningssamarbeid, som igjen gir muligheter for inn- og utveksling av studenter og ansatte. For ph.d.-studenter gir nettverkene muligheter til å bygge kontakter nasjonalt og internasjonalt gjennom deltakelse på forskningskonferanser, kurs og seminarer.

En annen inngang til nettverk er de over 5000 studenter HiOA årlig har i praksis⁴⁴. Dette gir både utdanningene og studentene en direkte tilknytning til og påvirkning i praksisplassene i offentlig og privat næringsliv.

Eksternfinansierte forsknings- og utdanningsprosjekter springer gjerne ut av gode nettverk, og nettverkene består gjerne etter at finansiering er avsluttet, eksempelvis PASEO og IMPALA som er nevnt under internasjonale nettverk. Slike nettverk er attraktive for flere gode forskningsmiljøer som søker om ekstern finansiering gjennom blant annet Forskningsrådet og EU.

7.3 Nasjonalt samarbeid på institusjons-, fakultets- og instituttnivå

HiOA deltar som partner i det regionale, administrative, EU-nettverket Viken, der HiOA leder helsesatsingen. Dette nettverket ble etablert i 2014, og springer ut av et nettverk ledet av HiOA fra 2008 fram til 2012. EU-nettverket Viken er finansiert av Forskningsrådet. Overordnet mål for EU-nettverk Viken er økt EU-aktivitet og flere EU-prosjekter i regionen. Dette skal oppnås gjennom hovedtiltakene 1) målrettet EU-mobilisering av FoU-miljøer, bedrifter, og kommuner med fokus på brukermedvirkning, 2) styrking av høgskolenes rolle som EU-nav i samarbeid med fylkeskommuner og næringsliv, og til slutt 3) etablering av en permanent samarbeidsmodell for økt EU-deltakelse i regionen. Medlemmene er Vestfold, Buskerud, Østfold og Akershus fylkeskommuner, Høgskolen i Sørøst-Norge, HiOA, Høgskolen i Østfold, næringslivsklynger, regionale representanter fra Forskningsrådet, Innovasjon Norge og Oslofjordfondet.

HiOA er videre med i det nasjonale Erasmus+-nettverket samt det regionale Erasmus+-nettverket som inkluderer UiO, BI og NMBU. Begge er administrative nettverk der kompetansedeling står i sentrum.

Det er strategisk viktig for HiOA å fortsette det tette samarbeidet med UiO som er utviklet over tid, og som først og fremst handler om et tett og godt samarbeid mellom fagmiljøer og kollegaer på tvers av de to institusjonene. Flere ansatte ved HiOA har avlagt doktorgrad ved UiO, eller avlagt doktorgrad som del av samarbeidet mellom HiOA og UiO. Av de 18 HiOA-tilknyttede kandidatene som i 2014 fikk sin doktorgrad i samarbeid med andre institusjoner, fikk 14 sin doktorgrad i samarbeid med UiO. De øvrige er enkeltstående eksempler på samarbeid mellom HiOA og universiteter i Norden.

Samarbeidet med UiO skal utvikles videre med sikte på å etablere tettere samarbeid og bedre arbeidsdeling mellom to av landets største kunnskapsinstitusjoner. Mandatet og sammensetningen av en arbeidsgruppe som skal jobbe med dette er under arbeid. Denne videreutviklingen er en

⁴⁴ Kilde HiOA/ Multirank

oppfølging av St meld nr. 17 (2014-2015) som omhandler strukturendringer i høyere utdanning. Dette arbeidet er nærmere beskrevet i kapittel fem.

Videre er det etablert en allianse med Universitetet i Oslo og NMBU. Hensikten er todelt: Å skape et samarbeid for å utnytte og utfylle hverandres styrker innenfor utdanning og forskning, samtidig som Oslo-regionen som kunnskapsregion forsterkes. I tillegg kommer samarbeidet Kunnskap Oslo – et samarbeid mellom Oslo kommune og utdannings- og forskningsinstitusjoner i Oslo.

I tråd med gjeldende lovverk har styret ved HiOA oppnevnt et råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA). RSA skal styrke og strukturere HiOAs samarbeid med arbeidslivet for å sikre at studieporteføljen tilpasses samfunnets behov. Det skal bidra til at porteføljen bygger på et relevant og oppdatert kunnskapsgrunnlag. Dette gjøres ved at RSA bygger opp robuste fagmiljøer som samarbeider systematisk med arbeidslivet om FoU, utdanning og læring på arbeidsplassen. For HiOA er en slik satsning et viktig ledd i skjæringspunktet mellom utdanning og arbeidsliv, og det er en satsning som sikrer relevans og nærhet til praksisfeltet. Etter- og videreutdanning utgjør en viktig del av dette arbeidet. I tillegg skal RSA bidra til mer arbeidslivsrelevant forskning som brukes til å se på muligheter for læringsamarbeid med arbeidslivet og til å sette fokus på «framtidens læringsliv».

School of Management er et annet viktig satsningsområde i dette arbeidet. Dette er kort beskrevet i kapittel 5. Prosjektet ble etablert høsten 2014, og koordinerer eksisterende prosjekter og etter- og videreutdanning innen styring, organisasjon og ledelse. Gjennom School of Management styrker HiOA utdanningsinnsatsen overfor arbeids- og næringslivet.

I 2016 igangsatte HiOA arbeidet med en strategi for verdiskaping, innovasjon og entreprenørskap som et ledd i arbeidet med å sørge for at HiOAs utdanning og forskning kommer samfunnet til gode. HiOA arbeider gjennom denne strategien med å få på plass et system som bidrar til utnyttelse av forskningsresultater, øker kompetansen innen verdiskaping, innovasjon og entreprenørskap og skaper regional og nasjonal utvikling gjennom antall etableringer og flere arbeidsplasser.

7.4 Nasjonale forskerskoler HiOA deltar i

Som vist i kapittel 6 er HiOA i ferd med å bli en viktigere institusjon for forskerutdanning. Det forplikter, og gjør at HiOA bidrar innenfor det nasjonale samarbeidet om forskerskoler. Forskerskolene er en del av Forskningsrådets satsing for å utvikle forskerutdanningene og gi et bedre tilbud til de som tar doktorgradsutdanning. Forskningsrådet finansierer 22 nasjonale forskerskoler over hele landet. Hver forskerskole består av et nettverk av institusjoner som har inngått et forpliktende samarbeid om doktorgradsutdanning innenfor et fagområde. HiOA deltar i fem av de 22 forskerskolene, jf. tabell 14, i tillegg til Program for kunstnerisk utviklingsarbeid som er et stipendiatprogram drevet av UiB med TKD som en av partnerene.

Forskerskole	Ledet av	Nettverkspartnere
National PhD School in Pharmacy	UiO	Universitetet i Bergen, UiT – Norges arktiske universitet, Nord universitet og HiOA
The Norwegian Research School for Research and Development of Municipal Health and Care	UiO	Universitetet i Bergen, Høgskolen i Bergen, NTNU - Gjøvik, Nord universitet, UiT – Norges arktiske universitet og HiOA
The National Research School in Business	NHH	NMBU, Handelshøyskolen i Trondheim, NTNU, Høgskolen i Molde, Universitetet i Agder, Høgskolen i Østfold, Høgskolen i Sørøst-Norge, Universitetet i Stavanger,

Economics and Administration		Høgskolen i Lillehammer, UiT – Norges arktiske universitet og HiOA
NATED – Nasjonal forskerskole i utdanningsforskning	UiO	Universitetet i Stavanger, NMBU, Universitetet i Bergen, NTNU og HiOA. Finansieringsperioden for NATED ble avsluttet i 2016, men samarbeidet mellom institusjonene fortsetter uavhengig av dette
NAFOL- Nasjonal forskerskole for lærerutdanning	NTNU	Dronning Mauds minne høgskole, Høgskolen i Bergen, Høgskolen i Sørøst-Norge, Høgskolen i Hedmark, Nord universitet, Høgskolen i Sogn og Fjordane, Høgskolen i Volda, Høgskolen i Østfold, Universitetet i Stavanger, Universitetet i Bergen, UiT – Norges arktiske universitet og HiOA

Tabell 44 Nasjonale forskerskoler der HiOA deltar. Kilde: Forskningsrådet

7.5 Oversikt over nasjonale nettverk

Under følger en samling av de formaliserte og forpliktende nasjonale nettverkene, først av nettverkene på institusjonsnivå, deretter av nettverkene på de ulike enhetene.

Nasjonale FoU- og utdanningsnettverk på institusjonsnivå

EU-nettverket Viken	Regionalt nettverk for økt deltagelse i Horisont2020
EURAXESS Services Network (task force)	Servicenetttverk med den hensikt å hjelpe forskere, med ev. familie, med alt knyttet til arbeidsliv og dagligliv i forbindelse med flytting/arbeid i et fremmed land. Et nasjonalt nettverk vi deltar i sammen med Forskningsrådet
NARMA	Nettverk for utvikling og profesjonalisering av ledelses- og forvaltningsoppgaver innen forskningsadministrasjon. HiOA har siden starten deltatt i NARMAs styret og deltar aktivt i NARMAs tematiske undergrupper
Nasjonalt studieveilederseminar	Nasjonal møteplass for ansatte som jobber med veiledning og studieinformasjon ved landets utdanningsinstitusjoner
Forum for karrieretjenester i høyere utdanning (FKH)	HiOA er medlem. FKH arrangerer ett lederseminar og en konferanse i året. Ledervervet går på rundgang blant medlemsinstitusjonene
Osloregionens Europakontor (ORE)	Medlemsorganisasjon med 21 medlemmer, med formål å knytte Osloregionen nærmere Europa, skape og utløse nye muligheter for innovasjon, regional utvikling og verdiskaping hos medlemmene og styrke medlemmene i europeiske prosesser
Samordna opptak - Nasjonale opptaksseminar	
UDI brukerforum	Nasjonalt nettverk for HR (internasjonal rekruttering)

Universitets- og høgskolerådet (UHR)	Samarbeidsorgan for universiteter og høgskoler i Norge
Universitetsalliansen Oslo	Både utdanning og FoU-nettverk
Fleksibel utdanning Norge – FUN	FUN er en nasjonal medlemsorganisasjon for institusjoner som tilbyr fleksibel utdanning i form av nettstudier, nettstudier kombinert med samlinger og andre fleksible tilpasninger. FUN er en pådriver for å utvikle nettpedagogikken og finne fram til brukervennlig teknologi som kan stimulere læringsprosessen for den enkelte. Samarbeid med institusjoner i Norden, Europa og verden for øvrig gir nyttig erfaringsutveksling og ny kunnskap. HiOA er medlem
Research and Educational Network – REN	REN er en unik møteplass for utveksling av informasjon og samarbeid mellom aktører innen forskning, utdanning og næringsliv i Norge. REN samler flere store norske bedrifter, forskningsinstitusjoner samt tilbydere innen distribuert læring. HiOA er medlem.

Tabell 45 Nasjonale nettverk på institusjonsnivå – utdanning og FoU. Kilde: HiOA

Nasjonale FoU- og utdanningsnettverk på fakultet- og senternivå

Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier (LUI) – nasjonale nettverk

Nettstedet matematikk.org.	Nettstedet er et samarbeid mellom de matematiske instituttene ved UiT, UiB og NTNU sammen med Fakultet for teknologi og realfag ved UiA, Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier ved HiOA og Nasjonalt senter for matematikk i opplæringen
Matematikknettverket	Nasjonalt nettverk. Institutt for grunnskole og faglærerutdanning deltar
Nettverk for yrkesfaglærerutdanning og PPU-Y (Praktisk-pedagogisk utdanning for yrkesfag)	Institutt for yrkesfaglærerutdanning deltar
Nasjonalt fagråd for nordiske språk og litteratur	Fagråd under UHR
NATURNETT	Nettverk for lærerutdannere i naturfag. Institutt for grunnskole og faglærerutdanning deltar
Nettverk for religion og livssyn	Nasjonalt nettverk. Representert ved Institutt for grunnskole og faglærerutdanning
NOLES	Norsk nettverk for lese- og skriveopplæring. Institutt for grunnskole og faglærerutdanning deltar
NoReFo	Norsk religionspedagogisk forskerforum. Institutt for grunnskole og faglærerutdanning deltar
Nynorsk forskarnettverk	Et faglig fellesskap for forskere som driver med nynorsk
Veiledernetverket (VEILUTDnet)	En interfakultær sammenslutning av de ulike veilederutdanningene som HiOA tilbyr. Institutt for barnehagelærerutdanning deltar

Tabell 46 Nasjonale nettverk LUI

Fakultet for teknologi, kunst og design (TKD) – nasjonale nettverk

Krigsskolen	Samarbeid innen ingeniørutdanning
DesignDialog	Forskernettverk for forskere innenfor områdene design, arkitektur og designdidaktikk. Nettverket ledes av Institutt for estetiske fag.
Drama/teater og demokrati	Nasjonalt forskningsprogram for drama/teater-forskningsmiljøet i Norge. Nettverket ledes av Institutt for estetiske fag ved HiOA, NTNU og HiB
Samarbeid med Høgskolen i Sørøst-Norge og Norsk design- og arkitektursenter (DoGA)	Samarbeid om kurs
Nasjonalt samarbeid om forkurs	Felles møter og samarbeid med felles nasjonal eksamen
Samarbeid med UiO (Nettsys)	Nettverks- og systemadministrasjon
Storbyhøgskolesamarbeidet	Samarbeid med NTNU, HIB og HIOA vedr. teknologiutdanninger
Nasjonalt råd for teknologi	Fagråd under UHR

Tabell 47 Nasjonale nettverk TKD

Fakultet for helsefag (HF) – nasjonale nettverk

Bioingeniørfaglig institutt (BFI)	BFI er et faginstittutt innenfor Norges ingeniør- og Teknologiorganisasjon (NITO), en sentral arena for å møte de som har våre studenter i praksis og som er studentenes fremtidige kolleger
Byråd for eldre, helse og sosiale tjenester, Oslo kommune	Både utdanning og FoU-nettverk
EU Helse referansegruppe	Nasjonal referansegruppe koordinert av Forskningsrådet. Viktig for muligheter til å påvirke Horisont2020s helseprogram.
Folkeuniversitetet, Fontenehuset, Oslo universitetssykehus og Sunnaas	Ergoterapi og ortopediingeniørutdanning har nylig innledet dialog med Folkeuniversitetet, Fontenehuset, Oslo universitetssykehus og Sunnaas
Food, Human Rights and Corporations (FoHRC).	Tverrfaglig forskningsinitiativ med fokus på forholdet mellom næringslivets rolle i matkjeden fra produksjon til markedsføring, og menneskerettigheter, spesielt retten til mat og retten til helse. Forskningsgruppen Samfunnsnærings deltar
Høgskolen i Bergen og Haraldsplass diakonale høgskole	Institutt for sykepleie og helsefremmende arbeid har nasjonalt samarbeid med HiB og HDH om kontakt med universiteter på Cuba
Nasjonalt samarbeid gjennom Universitets- og høgskolerådet	Samtlige av fakultetets institutter er representert i profesjonsrådene i strukturen til UHR. HF har for tiden ansvar for ledelsen av to profesjonsråd: - Ergoterapi og ortopediingeniørfag - Farmasi Nestleder for profesjonsrådet for radiografi
NAV og Helseetaten i Oslo	I forbindelse med videreutdanningen i velferdsteknologi

Nettverk for forskning på teologi og funksjonshemming	Forskningsgruppen (Re)habilitering - individ, tjenester og samfunn deltar
Nettverk for samfunnsfarmasi og klinisk farmasi	Forskningsgruppen Legemidler og pasientsikkerhet deltar
NMBU	Samarbeid om master i folkehelsevitenskap
Norsk nettverk for livskvalitetsforskning	Forskningsgruppen Livskvalitet og smerteforskning deltar
Norsk Nettverk for Migrasjonsforskning	Et åpent forskernettverk for forskere og studenter på feltet, tilknyttet Nordic Migration Research som er en nordisk medlemsorganisasjon. Ledes av NOVA. Forskningsgruppen Samfunnsnæring deltar
Norsk smerteforening (NOSF)	Forskningsgruppen Livskvalitet og smerteforskning deltar
NTNU	Institutt for sykepleie og helsefremmende arbeid har nasjonalt samarbeid med NTNU om kontakt med University of Namibia
Ortopeditekniske Virksomheters Landsforbund (OVL), Norsk Ergoterapeutforbund/Ergoterapeutene og Norsk foterapeutforbund	Ergoterapi og ortopediingeniørutdanning arrangerer kurs sammen med Ortopeditekniske Virksomheters Landsforbund (OVL), Norsk Ergoterapeutforbund/Ergoterapeutene og Norsk foterapeutforbund
Oslo kommune, Oslo Universitetssykehus, Div. kommuner i Akershus, Sunnaas sykehus HF, Martina Hansens Hospital, Akershus universitetssykehus HF, Lovisenberg Diakonale sykehus, Vestre Viken, Diakonhjemmet Sykehus og Sykehuset Østfold	Fakultetet bistår våre samarbeidspartnerne, som stiller opp med praksisplasser, med samarbeidsmidler. Midlene benyttes både til utvikling av nye undervisningsformer, samt forsknings- og utviklingsprosjekter for helsetjenesten
Profesjonelt nettverk for selvmordsforebygging	Forskningsgruppen Livskvalitet og smerteforskning deltar
Universitetet i Agder, Universitetet i Stavanger, Lovisenberg diakonale høgskole, Høgskolen i Buskerud og Vestfold, Universitetet i Nordland og Høgskolen i Telemark	Institutt for helsefremmende arbeid har nasjonalt samarbeid med UiA, UiS, LDH, HBV, UiN og HiT om samarbeid med Tanzania

Tabell 48 Nasjonale nettverk HF

Fakultet for samfunnsvitenskap (SAM) – nasjonale nettverk

Boligøkonomisk nettverk	Nettverk av forskere, representanter fra forvaltning og andre aktører knyttet til boligfeltet. SAM og SVA deltar.
Centre for research on media innovations (CeRMI)	Nasjonalt forskningsnettverk om medieinnovasjon, har årlig internasjonal konferanse. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.
De norske journalistutdanninger	De norske journalistutdanninger har sitt eget nettverk og er samlet i forbindelse med møter i den nordiske samarbeidskomiteen for journalistutdanninger
FORSA Norge- Forskningsnettverk for sosialt arbeid	Institutt for sosialfag deltar

iSchools	Internasjonalt nettverk, 65 institusjoner som driver tverrfaglig utdanning og forskning i skjæringspunktet mellom mennesker, informasjon og teknologi. HiOA med Institutt for arkiv-, bibliotek- og informasjonsfag deltar som eneste norske deltaker.
Nasjonalt fagstrategisk enhet for utdanning og forskning innen helse- og sosialfag (under UHR, avtaker etter tidl. nasjonalt fagråd for helse- og sosialfagutdanning)	Institutt for sosialfag deltar, fakultetets dekan institusjonsrepresentant
Nasjonalt fagråd for informasjonsvitenskap	Institutt for arkiv-, bibliotek- og informasjonsfag deltar
Nasjonalt fagråd for mediestudier	Institutt for journalistikk og mediefag leder fagrådet
Nasjonalt profesjonsråd for barnevern	Institutt for sosialfag er medlem
Nasjonalt profesjonsråd for sosialt arbeid og velferdsfag	Institutt for sosialfag deltar
Nasjonalt råd for økonomisk-administrativ utdanning	Handelshøyskolen ved HiOA deltar
Nettverk for arbeidsinkludering	Organisasjoner som høgskoler, AV-direktorat, tiltaksarrangører, helse, etc. er representert. Her er det internasjonale kontakter, med årlig konferanse. AFI har koordineringsansvaret, SAM deltar også.
Nettverk for helsefremmende arbeidsplasser	Et nasjonalt nettverk som jobber med forskning på helsefremmende arbeidsplasser og tilrettelegging for dette i arbeidslivet. Institutt for offentlig administrasjon og velferdsfag deltar
Nettverk for organisasjonsforskning i Norge (NEON)	Institutt for offentlig administrasjon og velferdsfag deltar
Nordisk Administrativt Forbund (NSF)	Institutt for offentlig administrasjon og velferdsfag deltar
Norsk Evalueringsforening	Institutt for offentlig administrasjon og velferdsfag deltar
Norsk medieforskerlag	Nasjonalt nettverk av medieforskere. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.
Promotering av humanistisk informert Mediedesign	Nettverket arbeider med promotering av humanistiske tilnærminger til forskning på mediedesign overfor Forskningsrådet og EU. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.
The Active Museum, nettverk for museumsutvikling	Nettverket arbeider nasjonalt med forskning og utvikling innen museumsutvikling, og involverer museer, arkiver og rettighetsorganisasjoner. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.
The Science and Technology Studies (STS) network for scholars in Oslo	Nettverket er tilknyttet det internasjonale forskningsfeltet STS, og arbeider med nasjonale samlinger. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.
Utdanningsnettverk med Institutt for journalistikk og mediefag ved UiO	Institutt for journalistikk og mediefag deltar

Tabell 49 Nasjonale nettverk SAM

SVA - nasjonale nettverk

Arbeidsgruppe for måling av livskvalitet, Helsedirektoratet (leder)	Helsedirektoratet fikk gjennom Folkehelsemeldingen Mestring og muligheter i oppdrag å lage en strategi for å sikre gode data om befolkningens livskvalitet. NOVA deltar i denne arbeidsgruppen sammen med FHI og SSB.
Boligøkonomisk nettverk	Nettverk av forskere, representanter fra forvaltning og andre aktører knyttet til boligfeltet. SAM og SVA deltar.
CIENS	Et strategisk samarbeid mellom forskningsinstituttene CICERO, Meteorologisk institutt, NIBR, NILU, NINA, NIVA, TØI og Universitetet i Oslo innen klima, miljø og samfunn. NIBR styremedlem.
Det nasjonale nettverket innen regional- og økonomisk geografi	Deltakere: særlig forankret til forskere/undervisningspersonale ved Universitetene i Bergen, Oslo, Trondheim og Agder, samt NIBR. Årlige konferanser
Employment, education and mental health	Nettverket er knyttet til Individual Placement and Support (IPS) i Norge, både de som utprøves formelt i RCT og de som er i gang utenom denne: AV-direktorat, NAV-kontor, tiltaksarrangører, helseinstitusjoner, brukerorganisasjoner
Forbrukersektorens brukerutvalg	Et nettverk av primærbrukerne av SIFOs forskning: Forbrukerrådet, Forbrukerombudet og Barne- likestillings og inkluderingsdepartementet. SIFO har koordineringsansvaret.
Fosa-nettverket	Nettverk for forskere som er opptatt av eldre arbeidstakere. Nettverket administreres av Senter for seniorpolitikk
Kompas-forum	NIBR deltar
Nettverk for arbeidsinkludering	Organisasjoner som høgskoler, AV-direktorat, tiltaksarrangører, helse, etc. er representert. Her er det internasjonale kontakter, med årlig konferanse. AFI har koordineringsansvaret, SAM deltar også.
Nettverk for forskning om voldtekt, seksuelle overgrep og gråsonekrenkelser	Nettverket samler forskere og praktikere på voldsfeltet. Målsettingen er å stimulere til diskusjon, kunnskapsutveksling og ny forskning. Nettverket koordineres av STK og NKVTS. NOVA sitter i styringsgruppa.
Nettverk for økonomiske rådgiving i Nord-Trøndelag	SIFO er representert i styringsgruppen for nettverk for økonomisk rådgivning i Nord-Trøndelag
Nettverket Risky Adolescence	Samler forskere og representanter for praksisfeltet, både private og offentlige. Gjennom seminarer og prosjektplanlegging

	<p>kartlegges kunnskapsbehov og nye praksisforslag innen rus-, volds og kriminalitetsforebygging blant traumatiserte barn og unge.</p>
<p>Network for research on Polish migration to Norway</p>	<p>I utgangspunktet et norsk nettverk, men har med noen polske forskere. Etablert som arena for kunnskapsutveksling mellom forskere som skriver om polske migranter i Norge. Flat struktur, ingen koordinator. Deltakere fra instituttsektoren og universiteter. NOVA tok initiativ til nettverket i 2014.</p>
<p>Norsk arbeidslivsforum</p>	<p>Den norske avdelingen av ILERA - en internasjonal organisasjon om arbeidslivsspørsmål</p>
<p>Norsk Bolig- og byplanforening (BOBY)</p>	<p>NIBR medlem landsstyret og arbeidsutvalget</p>
<p>Norsk Evalueringsforening</p>	<p>Et faglig forum og nettverk som bidrar til erfaringsutveksling og diskusjon av evalueringsfaglige problemstillinger. NIBR styremedlem</p>
<p>Norsk nettverk for forskning om funksjonshemming</p>	<p>Norsk nettverk for forskning om funksjonshemming er et løsere nettverk med fast nyhetsbrev. SIFO deltar, men er ikke sentral i nettverket.</p>
<p>Norsk Nettverk for Migrasjonsforskning</p>	<p>- Et åpent forskernettverk for forskere og studenter på feltet, tilknyttet Nordic Migration Research som er en nordisk medlemsorganisasjon. Ledes av NOVA</p>
<p>Norsk selskap for aldersforskning (NSA)</p>	<p>NSA sitt overordnede mål er å fremme gerontologisk kunnskap, forskning og utviklingsarbeid, samt skape interesse og engasjement for arbeid innenfor eldrefeltet. NSA har ca. 200 medlemmer, bestående av forskere, praksisfeltet, Senter for seniorpolitikk, Statens seniorråd etc. NSA inngår i de Nordiske og Europeiske nettverkene, så her er det internasjonale kontakter, med årlig konferanse (Nordisk (NKG), Europeisk og Verden (IAGG), Nasjonalt). I dag er NOVA styreleder i NSA.</p>
<p>Norsk ull</p>	<p>Norsk ull er et nettverk i tillegg til at det inkluderer prosjekter. Nettverket består av produksjonsbedrifter, designere forskere, mm. Nettverket er organisert via ulike arrangementer (Ulluka, Ullveka mm.) og grupper (Ny giv for norsk ull) i tillegg til NFR-prosjektet Krus.</p>
<p>Pandagruppen og Pandagruppens faggruppe</p>	<p>NIBR styremedlem i faggruppen</p>
<p>Prof-eks</p>	<p>Prosjektet skal drive forskning og undervisning om ekstremisme, forebygging og rehabilitering som er relevant for ulike profesjoner og profesjonsutøvere. Prosjektleder er LUI. Prosjektet eksisterer blant annet i form av en</p>

	ressursgruppe/seminar, der deltakerne møtes hver 6 uke.
Program for inkluderingskompetanse	Koordinator er ansatte ved AFI, med koordinatorstilling finansiert av AV-direktoratet
Samfunnsøkonomenes forening	NIBR deltar
Skolemeny	Skolemeny er et nettverk med private og offentlige aktører som tilbyr materiell og undervisningsressurser som skolene kan benytte seg av i opplæringen i temaet "personlig økonomi". Nettverket ble etablert i 2015 etter oppfordring fra Barne- og likestillingsdepartementet (BLD). Hensikten er å koordinere innsatsen for bedret opplæring i personlig økonomi for barn og ungdom, for å forebygge økonomiske problemer. Finans Norge administrerer nettverket og nettsiden www.skolemeny.no
Stedsforskernettverk	Opprettelsen støttet av NFR. Deltakere i hovedsak fra Universitetene i Tromsø, Trondheim, Oslo og Agder (Norges arktiske universitet, NTNU, UiO og UiA), samt NIBR
Tekstilpanelet	Tekstilpanelet - et nettverk for alle innen tekstil i Norge med interesse for miljøspørsmål (produsenter, brukere, forhandlere, undervisning, forskning) - Nettverket har vært aktivt i en 15 års tid, med varierende organisering. Har hatt en lite aktiv periode, men vil i år få mer kraft. SIFO er representert i styringsgruppen og har vært fast bidragsyter på møtene som for det meste har vært to ganger i året og åpne for alle interesserte.

Tabell 50 Nasjonale nettverk SVA

Senter for profesjonsstudier - nasjonale nettverk

Profesjonsetisk nettverk	Medlem i arbeidsutvalget
--------------------------	--------------------------

Tabell 51 Nasjonale nettverk SPS

7.6 Internasjonalt samarbeid på institusjons-, fakultets- og instituttnivå

Det er viktig for HiOA å sørge for at fagmiljøene er tett koblet på internasjonale kunnskapsarenaer slik at vi kan bidra til den internasjonale forskningsfronten og til at den FoU-baserte undervisningen holder høy kvalitet. Skal det lykkes å samarbeide med de beste miljøene internasjonalt, må HiOAs fagmiljøer oppfattes som relevante, og HiOA må ses på som en attraktiv samarbeidspartner. Økningen i finansiering fra internasjonale finansieringskilder som Horisont 2020 og Erasmus + bekrefter at fagmiljøene styrker sin anseelse.

For ytterligere å styrke tilstedeværelsen på internasjonale arenaer søkte HiOA om medlemskap i European University Association, og ble tatt opp her i januar 2016.

Formelle samarbeid er viktig, samtidig som det er fagmiljøene som primært skaper internasjonalt samarbeid gjennom uformelle og formelle samarbeid, felles prosjekter og opphold ved utenlandske

læresteder. Dette ønsker HiOA å styrke gjennom å tilrettelegge for vitenskapelige ansatte som ønsker opphold ved utenlandske institusjoner, og for utenlandske forskere og undervisere som vil ha et kortere eller lengre opphold ved HiOA.

Et tiltak for strategiske valg av fremtidige nettverks partnere har HiOA tatt gjennom sin deltakelse i det europeiske konsortiet Urban Research Education and Knowledge Alliance (U!REKA). Samarbeidet i konsortiet fokuserer blant annet på temaene anvendt forskning, profesjonsutdanninger og samarbeid mellom institusjonene og arbeidslivet. Avtalen om konsortiet ble inngått i Amsterdam i slutten av november 2016. Institusjonene i konsortiet er i tillegg til HiOA Høgskolen i Amsterdam (Nederland), Edinburgh Napier University (Skottland), Frankfurt University of Applied Sciences (Tyskland), Metropolia University of Applied Sciences (Finland) og University College Ghent (Belgia).

Et eksempel på denne tilretteleggingen er etableringen av strategien for internasjonalisering av forskning som inkluderer en egen stipendordning for utenlandsopphold for ph.d.-studenter og postdoktorer. Stipendene bidrar til opphold ved forskningsinstitusjoner i utlandet, og skal styrke kontakten mellom HiOA og forskningsmiljøer i utlandet. Søkere må gi en begrunnelse for valg av institusjon og kvaliteten på forskningsmiljøet de skal oppholde seg ved. Ph.d.-studentenes fagmiljø må støtte søknaden og melde fra om potensial og planer for videre samarbeid med det utenlandske miljøet, inkludert sampublisering.

HiOA har sluttet seg til Charter og Code-erklæringen som skal gjøre forskerkarrieren mer attraktiv og gjøre det lettere for forskere å flytte på seg i Europa. Forskerrekruttering og mobilitet - "Better Careers and More Mobility" – er utpekt av EU-kommisjonen som et satsningsområde og et virkemiddel for å styrke forskningen i Europa. Det overordnede målet er å etablere et felles, åpent, europeisk arbeidsmarked for forskere. EUs "European Charter for Researchers and European Code of Conduct for the Recruitment of Researchers" - Charter and Code - er ett av flere virkemidler.

HiOA fikk i 2016 sertifisering til å benytte "HR Excellence i forskning» logoen for å bidra til å fremme seg selv som en leverandør av et stimulerende og gunstig arbeidsmiljø. Dette er EUs kvalitetsstempel for mobilitet av forskere. For å bli godkjent har HiOA måttet vise til god utvikling knyttet opp mot 40 prinsipper som blant annet går på etiske spørsmål i forhold til rekruttering, utviklingsmuligheter for forskere, ansettelsesforhold og ivaretagelse av forskernes ansvar og rettigheter. Sertifiseringen gjør HiOA mer attraktiv for internasjonale forskere, blant annet ved å vise til at de blir tatt godt imot når de kommer til institusjonen. Målet er å gjøre HiOA mer anerkjent internasjonalt blant forskere og akademikere. Fra før står sju norske universiteter og høgskoler på listen over de som har dette kvalitetsstempelet.

Student- og ansattutveksling er et viktig ledd i å sikre kvaliteten i HiOAs utdanninger og i å sikre økt internasjonal kompetanse blant HiOAs ansatte. Utstrakt bruk av Erasmus + ansattstipend for opplæring og for undervisning er et eksempel på hvordan HiOA tilrettelegger for utreisende ansatte, både vitenskapelige og teknisk-administrativt ansatte. Videre prioriteres ph.d.-studentene i tildelingen av slike stipend for å sikre deres mulighet til nettverksbygging og deres tilgang til den internasjonale kunnskapsfronten. HiOA ligger i tet i Norge når det gjelder bruk av Erasmus + ansattstipend og sammen med Erasmus + studentutveksling er dette viktige ledd i å sikre og øke kvaliteten og relevansen i HiOAs utdanninger samtidig som de sikrer økt internasjonal kompetanse og internasjonalt samarbeid blant HiOAs ansatte.

Grunnlaget for utveksling, både utreisende og innreisende, er de 407 samarbeidsavtalene HiOA har med en rekke høyere utdanningsinstitusjoner. Mange av avtalene danner grunnlaget for

prosjektsamarbeid og nettverk som igjen styrker avtalene, mens andre avtaler har startet på grunnlag av prosjektsamarbeid og nettverk.

Trettito av avtalene gjelder for studenter og ansatte på tvers av fakultet og institutt. De fleste av disse avtalene dekker samarbeid innenfor både FoU og utdanning, og er knyttet til høyere utdanningsinstitusjoner i land utenfor Europa. Sytti prosent av avtalene gjelder institusjoner i Europa. De fleste av disse er Erasmus +-avtaler som omfatter student- og ansattutveksling, og som er fagspesifikke avtaler. Det er flest avtaler med høyere utdanningsinstitusjoner i Tyskland, Nederland og de andre nordiske landene.

HiOA deltar i en rekke internasjonale forskningsprogrammer og i ca. 200 aktive prosjekter finansiert av Forskningsrådet. Flere enn halvparten av prosjektene finansiert av Forskningsrådet koordineres av HiOA. Strategi2020 legger føringer for at forskningsaktiviteter som fører til økt vitenskapelig publisering i tellende kanaler og økt ekstern finansiering, særlig fra Forskningsrådet og EU skal prioriteres. Samtidig forventes det at antall og inntekter fra eksternfinansierte prosjekter skal øke fra år til år. Dette betyr at HiOA må bygge sterke og konkurransedyktige forskningsmiljøer som kan bidra til at disse målene nås.

HiOA opplever økende interesse for søkning til EUs forskningsprogrammer fra fagmiljøene. For å kunne sikre en økning i antall søknader til EUs forskningsprogrammer, samt økt kvalitet på søknadene, har HiOA igangsatt et boosterprogram som skal bidra til at flere miljøer søker og får tilslag på ekstern finansiering på EUs forskningsmidler. Satsningen gjennom Boosterprogrammet er beskrevet i kapitlene to og tre.

I tillegg til forskningsgruppene som deltar i Boosterprogrammet fra høsten 2016 og våren 2017, tilbyr HiOA skreddersydde opplegg for enkeltforskere som har potensial til å utnytte EUs individuelle forskningsprogrammer, e.g. MSCA og ERC. HiOA vil gi disse mulighet til å styrke sin CV sin opp mot ERCs kriterier og ved for eksempel å legge til rette for at de får den erfaringen som kreves, e.g. selvstendig publisering i anerkjente tidsskrifter, prosjektledererfaring, forskeropphold i utlandet, etc. HiOA har i dag et fåtall ERC-søknader i pipeline, men på sikt har vi flere kandidater som vi mener kan nå opp i konkurransen om midler med riktig oppfølging

HiOA har lagt ned betydelige med midler og ressurser for utvikling av søknader til europeiske forskningsprogrammer de siste årene. For 2016 er det satt av 3,7 millioner kroner til denne aktiviteten. Arbeidet med søknadene støttes økonomisk av Forskningsrådet gjennom PES-ordningen. De eksternt finansierte forskningsprosjektene er beskrevet i kapittel tre.

7.7 Erasmus +

Innenfor EUs utdanningsprogram, Erasmus +, benytter HiOA seg blant annet av de muligheter som finnes innenfor prosjektmiddelutlysningene. Overordnet ansvar for dette arbeidet ligger hos Erasmus +-teamet i fellesadministrasjonens Seksjon for internasjonalisering. Teamet teller i dag tre personer hvorav to i fast stilling.

HiOA deltar gjennom Erasmus +-teamet som eneste norske representant i en av EU-kommisjonens arbeidsgrupper: NA Consultative Working Group on IT Tools knyttet til Erasmus +-programmet. Denne deltakelsen gir direkte innflytelse på utviklingen av omfattende digitaliseringsprosesser knyttet til programmet og bygger således under HiOAs digitaliseringsstrategi.

HiOA er sammen med NTNU de beste høyere utdanningsinstitusjonene i landet når det gjelder deltakelse i Erasmus + Strategiske partnerskapsprosjekt. HiOA deltar i 12 slike prosjekt, i tre av dem som koordinator. HiOA partner i ett Erasmus + Sector Skills Alliance-prosjekt. Målsetningene i Erasmus + programmet er blant annet økt kvalitet og arbeidslivsrelevans i utdanningene. Videre må prosjektene være strategisk forankret og bidra til å knytte undervisning, forskning og samarbeid med arbeidslivet sammen på tvers av landegrensene. Antallet Erasmus + prosjekter HiOA deltar i viser hvordan vi bruker eksterne midler til å bygge opp under våre egne målsetninger. Det viser hvordan faglige nettverk brukes aktivt ettersom mange av prosjektene omfatter partnere fagmiljøene har utvekslingsavtaler og utstrakt utveksling med, både på student- og ansattssiden, og partnere fagmiljøene kjenner fra ulike typer nettverk generelt.

I tillegg til deltakelse i det EU-finansierte Erasmus +-programmet er HiOA med i andre program innenfor utdanning som NORDPLUS, NORHED, Nord-Amerika-programmet og Russlandsprogrammet. HiOA deltar dessuten i UTFORSK-programmet som kobler utdanning og forskning, og i EEA/Norway Grants både for utdanning og forskning.

Gjennom årlige utlysninger av strategimidler til internasjonaliseringstiltak i perioden 2013-2016 har fagmiljøene kunnet søke om og fått midler til forberedelse av søknader om disse eksterne midlene. Dette har gitt resultater blant annet ved at søknadene for to av de tre HiOA-koordinerte Erasmus + Strategiske partnerskapsprosjekt fikk støtte gjennom disse strategimidlene.

Eksternfinansierte forsknings- og utdanningsprosjekter vitner om faglige nettverk av høy nasjonal og internasjonal kvalitet gjennom det faktum at de har vært evaluert av ekspertkomiteer i skarp konkurranse om å nå opp.

Eksempler på Erasmus + prosjekter

NA Consultative Working Group on IT Tools	EU-kommisjonens arbeidsgruppe for IT-systemer tilknyttet Erasmus +-programmet. HiOA er ved Internasjonal seksjon eneste norske representant i nettverket.
Erasmus +-nettverk nasjonalt	Nasjonalt møteplass for Erasmus + koordinatorene ved landets UH-institusjoner. HiOA er aktive med presentasjoner av «best practices»
Erasmus +-nettverk regionalt	Regional møteplass for Erasmus + koordinatorene i Oslo og Akershus
European Media Cloud Campus EMC2	Erasmus+ strategisk partnerskapsprosjekt med partnere i Tyskland, Nederland, Danmark og Tyrkia for utvikling av felles verktøykasse for redigert skybasert innhold i undervisningen. Basert på mobilitetsavtaler. Utviklingsnettverk som involverer vitenskapelig forskning. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.

Tabell 52 Eksempler på Erasmus + prosjekter

7.8 COST

HiOA deltar aktivt i COST (European Cooperation in Science and Technology) som er et kontaktformidlende og koordinerende organ med ansvar for å initiere og gjennomføre europeisk forskningssamarbeid. Gjennom COST dannes vitenskapelige nettverk som gir forskere anledning til å samarbeide innen et vidt spekter av forskningsaktiviteter. Aktivitetene i COST støttes med bevilgning fra EUs rammeprogram for forskning, Horisont 2020. COST finansierer tiltak som fremmer faglig samarbeid og nettverksbygging mellom forskere i 36 europeiske land. Resultatet er flere konkrete søknader blant annet til Horisont 2020.

HiOA deltar i management committee i følgende nettverk finansiert av COST:

Prosjekt	Rolle	Prosjektperiode
Action IS1007: Investigating Cultural Sustainability	Partner	2011-2015
Action IS1102: Social Services, Welfare State and Places. The restructuring of social services in Europe and its impacts on social and territorial cohesion and governance.	Partner	2011-2015
Action ES1403 New and emerging challenges and opportunities in wastewater reuse	Partner	2014-2018
Action IS1405 Building Intrapartum Research Through Health - an interdisciplinary whole system approach to understanding and contextualising physiological labour and birth (BIRTH)	Partner	2014-2018
BESTPRAC The Voice of Research Administrators - Building a Network of Administrative Excellence – BESTPRAC	Partner	2013-2016
CA15122 Reducing Old-Age Social Exclusion: Collaborations in Research and Policy (ROSEnet)	Partner	2016-
CA15218 - Measuring homelessness	Partner	2016
COST Action Transport and Urban Development TU1204: People Friendly Cities in a Data Rich World Rich World	Partner	2013-2017
IC1305-Network for Sustainable Ultrascale Computing (NESUS)	Partner	2014-2018
ISCH Action IS1207 Local Public Sector Reforms: An International Comparison	Partner	2013-2016
ISCH COST Action IS1311: INTERFASOL: Intergenerational Family Solidarity across Europe	Partner	2014-2018
ISCH COST Action IS1404 Evolution of reading in the age of digitalisation (E-READ)	Partner	2014-2018
Rationing - Missed Nursing care: An international and multidimensional problem CA 15208	Partner	2016-2020
Targeted Network TN1201, Gender, Science, Technology and Environment – genderSTE	Partner	2012-2015
TU1406-Quality specifications for roadway bridges, standardization at a European level (BridgeSpec)	Partner	2015-2019
Action CA 15223 Modifying plants to produce interfering RNA	Partner	2016-2020

7.9 Horisont 2020

HiOA deltar i 10 prosjekter i Horisont 2020, i to av dem som koordinerende institusjon, samt i 12 prosjekter i EUs 7. rammeprogram, i to av dem som koordinerende institusjon. Deltakelse og spesielt koordinering av prosjekter i EUs rammeprogrammer vitner om HiOAs sterke faglige nettverk med ledende forskningsinstitusjoner i og utenfor Europa.

HiOA koordinerer prosjektet **NEGOTIATE** i Horisont 2020. Prosjektet ser nærmere på konsekvenser av det å være ung i et usikkert arbeidsmarked. Målet med prosjektet er å utforme gode analyser av tilstanden i Europa, gi konkrete råd og anbefalinger til rammesettere og beslutningstakere.

HiOAs prosjektpartnere i NEGOTIATE er:

- Institute of Labour and Economy, University of Bremen (IAW – UB), Tyskland
- Brighton Business School, University of Brighton (UOB), Storbritannia
- Institute for Public Policy and Social Work, Masaryk University (MU), Tsjekkia
- Department of Social Sciences, University of Basel (UNIBAS), Sveits
- Department of Economics, University of Girona (UDG), Spania
- Department of Social Policy, Panteion University of Social and Political Sciences (UPSPS), Hellas
- Department of Labour and Social Policy, Poznan University of Economics (PUE), Polen
- Institute for the Study of Societies and Knowledge (ISSK), Bulgaria
- SOLIDAR Foundation, Belgia

HiOA koordinerer i tillegg prosjektet **RRI- Practice** i Horisont 2020. RRI-Practice dreier seg om ansvarlig forskning og innovasjon. Tolv land er involvert i prosjektet, som skal studere hvordan forskningsutførende og forskningsfinansierende organisasjoner jobber med ansvarlighet i forskning og innovasjon, i policy og i praksis, og lage anbefalinger om videre arbeid.

HiOA prosjektpartnere i RRI- Practice er:

- Forskningsrådet, Norge
- Karlsruhe Institute of Technology, Tyskland
- University of Exeter, Storbritannia
- Commissariat a L'Energie Atomique et aux Energies Alternatives, Frankrike
- University of Padova, Italia
- Applied Research and Communications Fund, Bulgaria
- Stichting Katholieke Universiteit (Nijmegen), Nederland
- Wageningen University, Nederland
- Chinese Academy of Science and Technology for Development, Kina
- Research and Information System for Developing Countries, India
- Arizona Board of Regents, USA
- Fundacao de Desenvolvimento da UNICAMP, Brasil
- The University of Queensland, Australia

Nasjonalt finansierte prosjekter kan ha sterke internasjonale forskningsinstitusjoner som partnere. For eksempel har prosjektet RESCUE, koordinert av HiOA og finansiert av Forskningsrådet, flere internasjonale partnere, i tillegg til en norsk bedrift: Aberystwyth University, Østerrike, FH Joanneum Gesellschaft M.B.H (FHJ), Østerrike, Åbo Akademi, Finland og Bengler AS (BEN), Norge.

HiOA deltar i den internasjonale rangeringen U-Multirank. Dette er en flerdimensjonal rangering (ranking) som skiller seg fra andre rangeringer av universiteter og høyskoler ved at det ikke bare er institusjonenes forskning som blir målt – like viktig er kvaliteten på undervisning og læring, kunnskapsoverføring, internasjonal orientering og regionalt engasjement. Over 1200 universiteter og høyskoler med 85 000 studenter i mer enn 80 land er med i U-Multirank. Bak U-Multirank står et internasjonalt konsortium som ledes av det tyske Centre for Higher Education (CHE) og det nederlandske Center for Higher Education Policy Studies (CHEPS). Prosjektet er finansiert av EU.

7.10 Struktur og videreutvikling av internasjonalisering for ansatte og studenter

HiOA ønsker å tilrettelegge for økt internasjonalisering i alle deler av sin virksomhet. For å få dette til er Prosjekt internasjonalisering etablert, et tverrinstitusjonelt prosjekt som har som mål å identifisere og gjennomføre tiltak som skal til for å øke graden av og kvaliteten på internasjonalisering i alle deler av virksomheten. Prosjektet skal blant annet bygge et godt system for å kvalitetssikre at de nettverkene HiOA velger å delta i, bygger opp under Strategi2020.

Arbeidet med internasjonalisering i form av mobilitet av ansatte og studenter er delt mellom seksjon for internasjonalisering og seksjon for FoU i fellesadministrasjonen, og fakultetene. Seksjon for internasjonalisering administrerer Erasmus+ ansattstipend som gir støtte til utgående mobilitet for ansatte, inkludert ph.d.-studenter i Europa mens seksjon for FoU administrerer en ordning som gir støtte til ph.d.-studenter og postdoktorer som ønsker å reise ut. Fakultetene kan i tillegg selv tildele midler til ansatte som ønsker å ha kortere eller lengre utenlandsopphold.

HiOA har de senere årene satset aktivt på internasjonal rekruttering av kandidater til faglige stillinger. I HR avdelingen er det satt av egne ressurser til denne type rekrutteringsprosesser samt til å sikre at de internasjonale ansatte blir tatt imot og integrert faglig og sosialt ved institusjonen.

Utviklingen av et system for verdiskaping, innovasjon og entreprenørskap ved HiOA bidrar til støtte, kompetanseheving, møteplasser, tilgang til eksternt kontaktnett og koblinger mellom ulike grupper som vil komme både utdanning og forskning til gode. Videre implementering og kvalitetssikring av tiltakene bidrar til HiOAs posisjonering som en moderne, aktiv og løsningsorientert aktør, med faglig og kvalitativ kompetanse på området verdiskaping, innovasjon og entreprenørskap nasjonalt og internasjonalt.

7.11 De internasjonale nettverkens betydning for kjernevirksomheten

De internasjonale nettverkene HiOA deltar i er viktige arenaer for internasjonalt utdannings- og forskningssamarbeid, noe som igjen gir økt samarbeid, flere kvalitetssikrede utvekslingsmuligheter for studenter og ansatte, bedre språk- og kulturkompetanse hos UF- og TA- ansatte og bedre kunnskap om fagområdene internasjonalt.

Nettverkene kan oppstå og forsterkes gjennom søknader om ekstern finansiering. Når finansieringsperioden for ett enkelt prosjekt er ferdig, utvikles det stadig nye prosjekter innen nettverkene. Dette genererer muligheter for flere vitenskapelige publikasjoner av høy kvalitet, samarbeid om veilederansvar for ph.d.-studenter, og videre ekstern finansiering samt utveksling av ansatte inkludert ph.d.-studenter.

Gode forskningsresultater henger også sammen med god karriereutvikling. HR-avdelingen ved HiOA legger stor vekt på gode rekrutteringsprosesser som er åpne for både internasjonale og nasjonale søkere, slik at HiOA kan bli et ledende miljø på sine fagområder på sikt. HRS4R og Nordic Staff Mobility er to internasjonale nettverk der HiOAs HR-avdeling jobber med disse problemstillingene.

For ph.d.-studentene er nettverkene en god mulighet til å bygge internasjonale kontakter, gjennom å delta på forskningskonferanser, kurs og seminarer med internasjonale gjesteforskere. Slik knytter de internasjonale kontakter, som blant annet er forutsetninger for utenlandsopphold i stipendiatperioden.

Nettverkene er viktige for å utvide forskernes akademiske nettverk og for å delta i fora der man kan legge fram forskning og få denne diskutert og vurdert av fagfeller. Nettverkene er i tillegg viktige for

etablering av samarbeid for søknader til Horisont 2020 og andre internasjonale utlysninger, sampublisering og konferansedeltakelse.

Deltakelsen i internasjonale nettverk knyttet til forskningsadministrasjon gir HiOA kunnskap om hvordan andre store institusjoner i Europa og utenfor organiserer sin forskningsadministrasjon. Dette er nettverk der det er mulig å dele erfaringer, lære av hverandre og få faglig input om forskningsadministrasjon. En velorganisert forskningsadministrasjon som legger til rette for utvikling av søknader om eksterne midler, publisering i gode kanaler og yter service overfor sine brukere er en forutsetning for god forskning på høyt internasjonalt nivå.

De siste årene har HiOA hatt en kraftig økning i antall prosjekter med både nasjonal og internasjonal ekstern finansiering. Dette er nærmere beskrevet i kapittel 3. Flere av prosjektene ble initiert fra andre nasjonale og internasjonale miljøer som ønsket vår kompetanse inn i prosjektene. Mye på grunn av de internasjonale nettverkene, opplever HiOA at vi er en attraktiv samarbeidspartner innen våre respektive fagområder.

7.12 Oversikt over internasjonale nettverk

Internasjonale FoU- og utdanningsnettverk – institusjonelt nivå

European University Association	HiOA ble i februar 2016 medlem i European University Association. EUA har 850 medlemmer i 47 land og er den største organisasjonen som representerer universitetssektoren i Europa. EUA jobber blant annet med påvirkning av europeisk forskningspolitikk for sine medlemmer
EUA Council for Doctoral Education (EUA-CDE)	Undernetttverk i EUA som har en sterk stemme for europeiske universiteter om doktorgradsutdanning både i Europa og internasjonalt, og bidrar til å øke synligheten av doktorgradsstudier og forskerskoler
European Association of Research Managers and Administrators (EARMA)	Nettverk for utvikling og profesjonalisering av ledelses- og forvaltningsoppgaver innen forskningsadministrasjon i Europa
European Partnership for Improving Health Equity and Wellbeing (EuroHealthNet)	EuroHealthNet er et non-profit partnerskap av offentlige forvaltning på lokalt, regional, nasjonal og internasjonalt nivå i Europa. Formålet er å bygge et sunnere samfunn og håndtere ulikhet i helse innenfor og mellom de europeiske landene.
HR Strategy for Researcher Group (HRS4R)	HiOA har fått sertifisering som institusjon og kan bruk "HR excellence in research".
International Region section of the National Council of University Research Administrators (NCURA), based in the United States	HiOA and NOVA er medlem. NCURA serves its members and advances the field of research administration through education and professional development programs, the sharing of knowledge and experience, and by fostering a professional, collegial, and respected community
Nordic Centre in India	The Nordic Centre in India (NCI) er et konsortium av universiteter og

	forskningsinstitusjoner i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige. NCI ble opprettet i 2001 med mål å fasilitere samarbeid innenfor utdanning og forskning mellom de nordiske landene og India. HiOA er medlem i konsortiet.
Scholars at Risk (SAR)	HiOA er medlem av det internasjonale nettverket Scholars at Risk (SAR) hvis hovedformål er å beskytte truede akademikere og fremme akademisk frihet.
Students at Risk (StAR)	Students at Risk er en ordningen hvor studenter som blir nektet eller hindret fra å studere i hjemlandet er gitt muligheten til å fullføre studiene sine i Norge. Ordningen ble opprettet i 2015 og er startet av SAIH, som følger modellen fra Scholars at Risk. Den er fortsatt i en prøvefase, og har støtte fra Utenriksdepartementet frem til 2018. Ordningen er administrert av Senter for Internasjonalisering av Utdanning. HiOA har en masterstudent gjennom ordningen per januar 2017.
The European Innovation Partnership on Smart Cities and Communities (EIP-SCC)	EIP-SCC brings together cities, industry and citizens to improve urban life through more sustainable integrated solutions.

Tabell 53 Internasjonale nettverk – institusjonelt nivå. Kilde: HiOA

Internasjonale FoU og utdanningsnettverk på fakultet- og senternivå

Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier (LUI) - internasjonale nettverk

Association for Teacher Education in Europe (ATEE)	Både utdanning og FoU-nettverk. Institutt for yrkesfaglærerutdanning deltar
British Association for International and Comparative Education (BAICE)	Både utdanning og FoU-nettverk. Institutt for internasjonale studier og tolkeutdanning deltar
Comparative and International Education Society (CIES)	Både utdanning og FoU-nettverk. Institutt for internasjonale studier og tolkeutdanning deltar
Comparative Education Society in Europe (CESE)	Både utdanning og FoU-nettverk. Institutt for internasjonale studier og tolkeutdanning deltar
European Association for International Education (EAIE)	EAIE er en ikke kommersiell organisasjon som støtter organisasjoner som jobber med internasjonalisering og tilbyr en arena for utveksling av erfaringer, løsninger, etc. UF og administrative ansatte deltar
European Association for Music in Schools (EAS)	EAS er en europeisk organisasjon som arbeider for utdanning, forskning og utvikling av musikk i utdanningssystemene i Europa. De arrangerer en årlig forskningskonferanse, som inneholder et Doctoral Student Forum og et Student Forum. Institutt for grunnskole og faglærerutdanning er nasjonal koordinator i perioden 2014-2017

European Basic Skills Network (EBSN)	Både utdanning og FoU-nettverk. Institutt for yrkesfaglærerutdanning deltar
European Forum for the Study of Religion and the Environment	Nettverk for forskere i ulike disipliner som forsker på temaer knyttet til religion, natur, miljø og kultur. Institutt for grunnskole og faglærerutdanning deltar
European Teacher Education Network (ETEN)	ETEN har 60 medlemmer i 21 forskjellige land og er et nettverk for utdannere innenfor yrkesfag spesielt. Institutt for barnehagelærerutdanning og Institutt for grunnskole og faglærerutdanning deltar
International Association of Scandinavian Studies (IASS)	Nettverk for internasjonale og nasjonale forskere i skandinavistikk og relaterte emner. Institutt for grunnskole og faglærerutdanning deltar
International Federation for Home Economics (IFHE)	Både utdanning og FoU-nettverk. Institutt for yrkesfaglærerutdanning deltar
International Research Society for Children's Literature Research (IRSCL)	Dette er et veldig viktig nettverk for internasjonalisering. Hvert annet år er det konferanse med ca. 400 deltakere fra hele verden. Institutt for grunnskole og faglærerutdanning deltar
International Seminar on Religious Education and Values (ISREV)	ISREV er et nettverk av over 240 deltakere innenfor undervisning og forskning i religionsfaget. Både utdanning og FoU-nettverk. Institutt for grunnskole og faglærerutdanning deltar
MultiNord	Nettverk for språklig praksis i multietniske bymiljøer i Norden. GFU deltar
Nord-ETEN	Institutt for barnehagelærerutdanning deltar
Nordic Centre of Excellence – Justice through education in the Nordic countries (JustEd)	Både utdanning og FoU-nettverk. Institutt for internasjonale studium og tolkeutdanning deltar
Nordic Comparative and International Education Society (NOCIES)	Både utdanning og FoU-nettverk. Institutt for internasjonale studier og tolkeutdanning deltar
Nordic Conference on Religious Education (nordisk) (NCRE)	Et nettverk for forskere, praktikere og andre som er interesserte i religionsundervisning. Både utdanning og FoU-nettverk. GFU deltar
Nordic Educational Research Association (NERA)	Både utdanning og FoU-nettverk. Institutt for internasjonale studier og tolkeutdanning deltar
Nordic Network for Children's Literature Research	Institutt for grunnskole og faglærerutdanning deltar
Nordisk yrkespedagogisk og yrkesdidaktisk nettverk (NORDYRK)	Både utdanning og FoU-nettverk. Institutt for yrkesfaglærerutdanning deltar
Norsk Forening for Utviklingsforskning (NFU)	Nettverket jobber for å fremme utviklingsforskning i Norge og for å legge til rette for interdisiplinært samarbeid mellom medlemmene. IST deltar
Partnership for Education and Research about Responsible Living (PERL)	Nettverk med over 140 institusjoner i over 50 land som jobber for å gjøre borgere i stand til å leve ansvarsfulle og bærekraftige liv. Nettverket

	støttes med midler fra EU. Institutt for grunnskole og faglærerutdanning deltar
Picturebook Scholars	Institutt for grunnskole og faglærerutdanning deltar
The Child and the Book	Representant fra LUI, HiOA sitter i styret.
The Network for the Education and Training of Teachers (NETT)	Institutt for barnehagelærerutdanning og Institutt for grunnskole og faglærerutdanning deltar
Unesco's specialized Centre for technical and vocational education and training (UNEVOC)	Både utdanning og FoU-nettverk. Institutt for yrkesfaglærerutdanning deltar

Tabell 54 Internasjonale nettverk LUI

Fakultet for teknologi, kunst og design (TKD) – internasjonale dannelsesnettverk

Biannual International Conference for Design Education Researchers DRS//Cumulus	Institutt for estetiske fag og Institutt for produktdesign deltar
Cirrus Nettverk	Finansiert av Nordisk Råd, som inkluderer de Baltiske statene. Institutt for produktdesign deltar
Design Research Society (DRS)	DRS er et verdensomspennende nettverk for designforskere. Institutt for estetiske fag og institutt for produktdesign deltar
EDDA Norden	Institutt for estetiske fag deltar
European Design for all eAccessibility Network (EDEAN)	EDEAN er et europeisk nettverk som jobber for å gi alle borgere tilgang til informasjonssamfunnet. Institutt for informasjonsteknologi deltar
Federation of European Storytelling (FEST)	EST deltar
International Association of Universities and Colleges of Art, Design and Media (Cumulus)	Nettverk for eksellens og innovasjon i kunst, design og media. Institutt for produktdesign deltar
Nordic and Baltic educational cooperation Nordplus	Institutt for estetiske fag og Institutt for produktdesign deltar
Nordisk master NoVa	Institutt for estetiske fag deltar
Nordisk nettverk for sløyd i undervisningen NordFo	Institutt for estetiske fag og Institutt for produktdesign deltar
Northern and Eastern Center for Puppetry (NEECPA)	Figurteater-nettverk for profesjonelle figurteatre som administreres fra NUKU-teatret i Tallinn. Institutt for estetiske fag deltar
Tekstil.net	Institutt for estetiske fag deltar
The European Consortium for Arts Therapies Education (Ecarte)	Ecarte er et europeisk nettverk av universiteter som jobber med kunst som terapi. Institutt for estetiske fag deltar
UNIMA Nordisk nettverk	Nordisk nettverk knyttet til UNIMA. Institutt for estetiske fag deltar
Union International de la Marionette (UNIMA International)	Medlemsorganisasjon som samler figurspillere, festivalarrangører, figurteaterinteressenter og pedagoger fra hele verden. Institutt for estetiske fag deltar

Tabell 55 Internasjonale nettverk TKD

Fakultet for helsefag (HF) - internasjonale nettverk

A Global Network to Improve Fragility Fracture Management and Prevention (FFN)	Forskningsgruppen Kliniske intervensjoner og medisinsk teknologi deltar
Building Policy Capacities for Health Promotion through Physical Activity among Sedentary Older People (PASEO)	EU-nettverk basert på EU-prosjekt. Forskningsgruppen Aldring, helse og velferd deltar
EANS European Academy of Nursing Science	Forskningsgruppen Livskvalitet og smerteforskning deltar
European Childbirth Research Consortium	Forskningsgruppen Maternell, reproduktiv og barns helse deltar
European Network for Action on Ageing and Physical Activity EUNAAPA	EU-nettverk basert på EU-prosjekt. Forskningsgruppen Aldring, helse og velferd deltar
European Network for Homeopathy Research (ENHR)	Forskningsgruppen Verdighet og etikk deltar
European Society of Clinical Pharmacy	Internasjonalt nettverk innen klinisk farmasi. Forskningsgruppen Legemidler og pasientsikkerhet deltar.
Health Literacy Europe (EU)	Forskningsgruppen Samfunnsernæring deltar
Infrastructures for Leisure-Time Physical Activity in the Local Arena (IMPALA)	EU-nettverk basert på EU-prosjekt. Forskningsgruppen Aldring, helse og velferd deltar
International Association for Human Caring (IAHC)	Forskningsgruppen Verdighet og etikk deltar
International Association for the Study of Pain (IASP)	Forskningsgruppen Livskvalitet og smerteforskning deltar
International Care Ethics (ICE) Observatory Advisory Board, University of Surrey, UK	Forskningsgruppen Verdighet og etikk deltar
International Society for Prosthetics and Orthotics (ISPO)	Ergoterapi og ortopediingeniørutdanning arrangerer kurs med International Society for Prosthetics and Orthotics (ISPO). ISPO er en internasjonal organisasjon med medlemmer som spenner fra brukere, studenter, enkeltpersoner til universiteter og forskningsklinikker
International society for quality of life research (ISOQOL)	Forskningsgruppen Livskvalitet og smerteforskning deltar
KID-screen - Health Related Quality of Life Questionnaire for Children and Young People and their Parents	EU-nettverk. Forskningsgruppen Livskvalitet og smerteforskning deltar
MOBEX: Mobility, falls and exercise European network	Forskningsgruppen Aldring, helse og velferd deltar
Nettverk om barn og overvekt	Forskningsgruppen Livskvalitet og smerteforskning deltar
Networking on measuring participation in children with disabilities	Forskningsgruppen (Re)habilitering - individ, tjenester og samfunn deltar
NNDR - Nordic Network on Disability Research	Forskningsgruppen (Re)habilitering - individ, tjenester og samfunn deltar
Nordic College of Caring Science (NCCS)	Forskningsgruppen Verdighet og etikk deltar.
Nordic Health Literacy Research Network	Forskningsgruppen Samfunnsernæring deltar
Nordic Homebirth Group	Forskningsgruppen Maternell, reproduktiv og barns helse deltar.
Nordic Network for Architectural Research in Universal Design	Forskningsgruppen (Re)habilitering - individ, tjenester og samfunn deltar
Nordic Network for Education in Public Health Nutrition	Samfunnsernæring ved Institutt for sykepleie og helsefremmende arbeid er med i nettverket «Nordic Network for Education in Public Health Nutrition», delvis finansiert gjennom Nordisk ministerråd.
Nordisk nettverk for Grounded Theory	Forskningsgruppen Empowerment deltar

Nordisk nettverk for pårørendeforskning	Forskningsgruppen Livskvalitet og smerteforskning deltar
Norwegian-Chinese interdisciplinary network within research on welfare, poverty, disability and rehabilitation	Forskningsgruppen Aldring, helse og velferd deltar
Norwegian-Swedish Group for Testicular Cancer Research	Forskningsgruppen Reproduktiv helse hos menn deltar
OPTIMAX– Strategic partnerships to develop research based education of radiation dose and image quality optimization in clinical medical imaging	OPTIMAX nettverk holder på med å utvikle et strategisk partnerskap (oppdateres nov2016)
PHLEGETHON – Professions, legitimacy, and evidence in transforming health and welfare organizations	Dansk-norsk forskningsnettverk. Forskningsgruppen (Re)habilitering - individ, tjenester og samfunn og forskningsgruppen Læring og samhandling i utdanning og yrke deltar, samt SF
Prevention of Falls Network Europe (ProFane)	EU-nettverk basert på EU-prosjekt. Forskningsgruppen Aldring, helse og velferd deltar
Researching children’s participation - interdisciplinary networking	Forskningsgruppen (Re)habilitering - individ, tjenester og samfunn deltar
Sigma Theta Tau International Honour Society of Nursing	Forskningsgruppen Verdighet og etikk deltar
Society for Prosthetics and Orthotics (ISPO)	Ergoterapi og ortopediingeniørutdanning arrangerer kurs med International Society for Prosthetics and Orthotics (ISPO). ISPO er en internasjonal organisasjon med medlemmer som spenner fra brukere, studenter, enkeltpersoner til universiteter og forskningsklinikker
Sunnaas international network: the stroke study	Forskningsgruppen Aldring, helse og velferd deltar
Testicular cancer consortium (TECAC) – an American-European research network	Forskningsgruppen Reproduktiv helse hos menn deltar
The European Nutrigenomics Organisation (NUGO)	NUGO is an Association of Universities and Research Institutes focusing on the joint development of the research area of molecular nutrition, personalised nutrition, nutrigenomics and nutritional systems biology. Forskningsgruppen Sykdom og miljøpåvirkning og forskningsgruppen Samfunnernæring

Tabell 56 Internasjonale nettverk HF

Fakultet for samfunnsvitenskap (SAM) - internasjonale nettverk

Academy of Management	Internasjonalt nettverk (ca. 20000 medlemmer fra ca. 120 land). Institutt for offentlig administrasjon og velferdsfag deltar
ANED – Academic Network of European Disability Experts	Et paneuropeisk nettverk startet av Europakommisjonen for å støtte oppunder politikktutviklingen på dette området
Bilateral avtale mellom Norge og India (SIU som eksternfinansieringskilde) med National Law School University, Bangalore og HiOA	HiOA er prosjektleder
Burton Blatt Institute, University of Syracuse, USA	NOVA har samarbeidsavtale med BBI. ISF deltar fra SAM
CARN – Collaborative Action Research Network	Internasjonalt forskningsnettverk om aksjonsforskning innen utdanning. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.

Center for Positive Organizations (Ross School of Business)	Nettverk besående av forskere fra hele verden som forsker på positiv ledelse, mening, etikk, relasjoner og kultur i en organisasjonssetting. Institutt for offentlig administrasjon og velferdsfag deltar
Center for Research on Extremism: Right-Wing Extremism, Hate Crime and Political Violence	Forskningssenter finansiert av Forskningsrådet. Bredt internasjonalt forskernettverk. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.
Changing Academic profession - CAP project	Institutt for offentlig administrasjon og velferdsfag deltar
Conference and Labs of the Evaluation Forum (CLEF)	Nettverk av forskningsmiljøer som samarbeider om å utvikle felles plattformer for informasjonsgjenfinningseksperimenter
Contingent Life Courses	Nettverk for registerbasert forskning om helse og sosiale forhold over livsløpet. Deltakere fra CHES (Universitet i Stockholm/Karolinska) og universitetene i Helsingfors og København - Institutt for sosialfag leder nettverket
Den nordiske samarbeidskomiteen for journalistutdanninger	Nordplusnettverk, fagnettverk mellom journalistutdanninger fra alle 5 nordiske land (+ Grønland), lærerseminar annethvert år + utviklingsprosjekter + mobilitet. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.
Department of Journalism and Media Studies: International Center (JMIC)	Senter med partnere i tolv land på fire kontinenter. Har tilknytning til flere store internasjonale nettverk. Institutt for journalistikk og mediefag leder senteret.
EspaNet – The Network for European Social Policy Analysis	EspaNet er et forum og nettverk for kommunikasjon om europeisk sosialpolitikk
European Communication Research Association	Europeisk nettverk med fokus på kvalitet på forskning og høyere utdanning innen kommunikasjon. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.
European Consortium for Political Research (ECPR)	Institutt for offentlig administrasjon og velferdsfag deltar
European Group of Public Administration (EGPA)	Institutt for offentlig administrasjon og velferdsfag deltar
European Journalism Training Association – EJTA	Arrangerer konferanser med undervisningsfokus på journalistutdanning – promoterer student og lærermobilitet og forskning på journalistutdanning. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.
European Network for Housing Research – ENHR	Et nettverk for forskere i og utenfor Europa som jobber med forskning på bolig/hjem
European Society on Family Relations – ESFR	Et interdisiplinært nettverk for europeiske forskere som forsker på familie og relasjoner
Evaluating Information Access Systems (ELIAS)	Nettverket er finansiert av European Science Foundation
Forbundet for forskning på sosialt arbeid (FORSA)	Nordisk nettverk. Institutt for sosialfag deltar

Global Intermedia Dialog (GIMD)	Nettverk for utdanning i, og forskning på, journalistikk. Stort nettverk med institusjoner i muslimske land. Har flere underprosjekter. Støttes av UD. Prosjekt med opprinnelse i Muhammedkarikaturene. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.
Global Media Monitoring Project	Fokus på kjønnsrepresentasjon i mediene. 108 land representert. Institutt for journalistikk og mediefag deltar
IMISCOE – International Migration, Integration and Social Cohesion in Europe	IMISCOE er Europas største nettverk for forskere på migrasjon og integrering
Internasjonalt forskernettverk for sport og sportsjournalistikk	Nettverket får støtte fra SAMKUL, Forskningsrådet,
International Association for Intercultural Communication Studies	Amerikansk-kinesisk-japansk-russisk nettverk. Robert Vaagan ved Institutt for journalistikk og mediefag er President elect
International Association of Women in Radio and TV	Fokus på kvinners stilling i mediene og mediebransjen. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.
International Communication Association / Journalism division	Medlemmer i 80 land. Nettverk av forskere innenfor kommunikasjon. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.
International Political Science Association (IPSA)	Institutt for offentlig administrasjon og velferdsfag deltar
International sociological association (ISA), committee for family research and committee for social work and sociology	Institutt for sosialfag deltar
iSchools	Nettverket består av 65 institusjoner som driver tverrfaglig utdanning og forskning i skjæringspunktet mellom mennesker, informasjon og teknologi. Institutt for arkiv-, bibliotek, og informasjonsvitenskap deltar.
Masterutdanning i sør (NOMA)	Samarbeid med universiteter i Bangladesh, Nepal og Nicaragua
MediaClimate	Nettverk med deltakere fra 20 land som forsker på mediedekningen av klimakrisen, med vekt på klimatoppmøtene og IPCC-rapportene. Eksistert siden 2008. Ledes av Elisabeth Eide ved Institutt for journalistikk og mediefag, sammen med finsk kollega
Nettverk om NSA-overvåkingen og Snowdens avsløringer	Forskere fra 9-10 land studerer mediedekningen av NSA-overvåkingen og Snowdens avsløringer. Institutt for journalistikk og mediefag deltar
Network for Capability Approach and Critical Reflection in Social Welfare and Social Work	Fem institusjoner deltar sammen med HiOA. HiOA har ERASMUS-avtale med tre av dem. Institutt for sosialfag deltar
Network on Nordic Research on Interventions to protect and support children exposed to violence in their family	Nettverk for samarbeid om forskning på vold i nære relasjoner. SAM og SVA deltar.

NORDES, Nordic Design Research	Nettverket arbeider nordisk med sommerskole og en konferanse hvert annet år om tverrfaglig forskning på design. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.
Nordic Fields of Higher Education (NordForsk)	Nettverk og forskningsprosjekt. Institutt for offentlig administrasjon og velferdsfag deltar.
Nordisk samarbeid med VIA University College i Århus	Samarbeid om utveksling av studenter og lærere i et nettverk basert på bachelorprogrammer i offentlig administrasjon
Nordiske forskernettverk i kommunalrett	Deltagere er HiOA, Københavns Universitet, Uppsala universitet og Vasa universitetet. Formålet med nettverket er å samle nordiske forskere og undervisningspersonell som interesserer seg for kommunalrett for å formidle og fremme slik forskning i Norden
PHLEGETHON – Professions, legitimacy, and evidence in transforming health and welfare organizations	Dansk-norsk forskningsnettverk. Forskningsgruppen (Re)habilitering - individ, tjenester og samfunn og forskningsgruppen Læring og samhandling i utdanning og yrke deltar, samt l institutt for sosialfag.
Post-Conflict Journalism Network	Samarbeid mellom Norge, Uganda, Sør Sudan, Nepal, Tanzania, Kenya, Burundi. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.
RC19 – Research Committee on Poverty, Social Welfare and Social Policy RC19, International Sociological Association	Hensikten med nettverket er å fremme empirisk forskning, basert på et teoretisk fundament, på sosiale problemer og deres opphav og karakter
Researching Social Media and Collaborative Software Use in Emergency Situations (RESCUE)	Forsker på bruk av sosiale medier i krisesituasjoner. Partnere fra FH Johaneum Universitet i Graz, Østerrike, Åbo akademi i Finland, Aberystwyth University i Wales og teknologifirmaet Bengler i Norge. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.
RUIICAY – Intercultural Communication Linkage Programme	Norhedprosjekt som involverer undervisnings- og mobilitetssamarbeid med partnere fra Nicaragua, Colombia og Ecuador. Involverer forskningssamarbeid. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.
Samarbeid med Center for Environmental Journalism på University of Boulder i USA	Utviklingssamarbeid. Institutt for journalistikk og mediefag deltar
Samarbeid med Pathshala South Asian Media Institute i Dhaka, Bangladesh	Samarbeid om fotojournalistutdanning med støtte fra UD
Samarbeid med Universitetet i Örebro	Institutt for journalistikk og mediefag samarbeider med Universitetet i Örebro om kurset Globalization, war and peace journalism
Senter for politisk kommunikasjon	Internasjonalt, virtuelt forskningscenter. Fremmer forskning om politisk kommunikasjon på høyt vitenskapelig nivå og bidrar med forskningsbaserte innspill til debatten om demokrati og maktforhold i samfunnet. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.

Senter for tverrfaglig medieforskning	Jobber for å fremme tverrfaglig forskning om mediens rolle og deres kulturelle, sosiale, politiske, teknologiske og økonomiske betingelser. Internasjonale samarbeidspartnere. Institusjonelt medlemskap i European Media Management Association. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.
Sino-Nordic Gender Studies Network	Institutt for sosialfag deltar
Social sustainability or social disintegration in Scandinavian cities (SSSDSC)	Nettverket omfatter HiOA, UiB, Universitetet i Gøteborg og Högskolan i Malmö
Strengthening Media in Post-Conflict Societies: Uganda, South Sudan, Nepal and Norway	Norhedprosjekt som involverer undervisnings- og mobilitetssamarbeid med partnere fra Uganda, Sør-Sudan og Nepal. Involverer forskningssamarbeid. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.
The European Network for Workplace Information (ENWI)	Nettverket er finansiert av Forskningsrådet for helse, arbeidsliv og velferd, og har som hensikt å legge til rette for samarbeid om forskning på informasjonsbruk på arbeidsplassen. Tverrfaglig nettverk med medlemmer fra ni land. Institutt for arkiv-, bibliotek, og informasjonsvitenskap deltar.
The Foundation for International Studies of Social Security – FISS	Nettverket jobber for å fremme interdisiplinær og internasjonal forskning
The Nordplus Network for Library and Information Science	Nordisk/baltisk nettverk. Felles utviklingsprosjekter, blant annet samarbeid om masterutdanning. Institutt for arkiv-, bibliotek, og informasjonsvitenskap deltar.
World Journalism Education Council	Sammenslutning av regionale journalistutdanningsorganisasjoner som EJTA. Holder konferanse om journalistutdanning hvert tredje år – World Journalism Education Congress. Institutt for journalistikk og mediefag deltar.
YOUNG – Nordic Journal of Youth Research	Nettverk for å globalisere forskning på ungdom (youth)

Tabell 57 Internasjonale nettverk SAM

SVA – internasjonale nettverk

ANED – Academic Network of European Disability Experts	Et paneuropeisk nettverk startet av Europakommisjonen for å støtte oppunder politikktutviklingen på dette området. NOVA er norsk hovedkontakt
Burton Platt Institute, USA	NOVA har formell samarbeidsavtale med dem
Consumer market expert group, DG Justice, EU Kommisjonen	Nasjonal representant
EspaNet – The Network for European Social Policy Analysis	EspaNet er et forum og nettverk for kommunikasjon om europeisk sosialpolitikk. NOVA har sekretariatet. NOVA har sekretær og Co-chair i styret.

European Network for Housing Research – ENHR	Et nettverk for forskere i og utenfor Europa som jobber med forskning på bolig/hjem. NOVA har medlem i coordination committee
European Society on Family Relations – ESFR	Et interdisiplinært nettverk for europeiske forskere som forsker på familie og relasjoner. NOVA har styremedlem.
European Sociological Association, Sociology of Consumption	I styringsgruppen
European Union of Supported Employment	Nettverk av praktikere og forskere tilknyttet praksis og i og forskning på Supported Employment i Europa. Konferanse annen hvert år. Norge er representert her ved Supported Employment Norge, hvor Grete Wangen ved AFI er leder.
IMISCOE – International Migration, Integration and Social Cohesion in Europe	IMISCOE er Europas største nettverk for forskere på migrasjon og integrering. NOVA er styremedlem og leder en research group som heter Contested Childhoods (opprettet i 2013).
International Journal of Action Research	AFI is one of the founders of this journal and member of editorial board
International Region section of the National Council of University Research Administrators (NCURA), based in the United States	HiOA and NOVA er medlem
Network on Nordic Research on Interventions to protect and support children exposed to violence in their family	Nettverk for samarbeid om forskning på vold i nære relasjoner. SAM og SVA deltar.
Nordic Journal of Working Life Studies	AFI er medlem i redaksjonen som er sekretariat for nettverket. Medlemsinstitusjonene arrangerer seminarer kombinert med redaksjonsmøter på omgang. Som redaksjonsmedlemmer er AFI med i fagkomiteen for nordiske arbeidslivskonferanser som arrangeres hvert annet eller tredje år.
RC19 – Research Committee on Poverty, Social Welfare and Social Policy RC19, International Sociological Association	NOVA har Vice President
Regional Science Organisation Nordic (RSA Nordic)	Det finnes ikke eget norsk nettverk. NIBR styremedlem
The Foundation for International Studies of Social Security – FISS	Styremedlem
Virtual Institute of Responsible Innovation (VIRI)	Dette er ledet av Arizona State University, finansiert av US National Science Foundation, og inkludere de viktigste institusjonene i verden på feltet Responsible Research and Innovation. Nettverket har årlige møter og kommuniserer mye på epost. Nettverket er viktig for å knytte partnerskap til H2020-prosjekter. HiOA/AFI er institusjonell partner.

YOUNG – Nordic Journal of Youth Research	Nettverk for å globalisere forskning på ungdom (youth). NOVA er i redaksjonen og “member of editorial advisory board”
--	---

Tabell 58 Internasjonale nettverk SVA

Senter for profesjonsstudier – SPS - internasjonale nettverk

EAIR - The European Higher Education Society	SPS er medlem, tidligere i Executive comittee
INGRADNET	Internasjonalt nettverk av institusjoner som driver med kandidatundersøkelser
International Committee for the History of Universities (ICHU)	Medlem
International Study of City Youth (ISCY)	Medlem
Nordic Fields of Higher Education	Medlem
Nordisk Nettverk for Profesjonsforskning (NORDPRO)	SPS sentral i etableringen, SPS har styremedlem
Professions and Professionalism (P&P)	Internasjonalt tidsskrift opprettet og drevet av SPS
Recruitment, Education and Careers in the Police: A European Longitudinal Study is a survey of police recruits	Nasjonal koordinator
Research Committee on Sociology of Professional Groups RC52, International Sociological Association	Secretary-Treasurer

Tabell 59 Internasjonale nettverk SPS

7.13 Ambisjoner fremover

HiOA støtter nasjonale og internasjonale nettverk på institusjons-, fakultets- og instituttnivå som en viktig del av arbeidet med å nå de strategiske målene. Nettverk blir tillagt vekt i økende grad ved tilslag på ekstern finansiering til forskningsprosjekter, derfor er det av betydning å jobbe strategisk med dette på alle nivå i organisasjonen.

Prosjekt Internasjonalisering er med på å peke ut veien videre for internasjonalt samarbeid og de nasjonale ved UiO-samarbeidet og alliansen NMBU, UiO og HiOA.

Styret ved HiOA har iverksatt en rekke tiltak for å styrke deltakelse i formelle og uformelle nettverk. Dette har gitt en tydeligere retning for arbeidet både med internasjonalisering og med sterkere tilknytning til næringsliv for å øke den eksternt finansierte forskningen og styrke fagmiljøene.

HiOA er nr 5 etter de fire største universitetene med tanke på ekstern finansiering fra Horisont 2020. En forutsetning for å lykkes videre er å jobbe strategisk med nettverk, slik HiOA har gjort med COST. «Booster prosjektet» er et eksempel på et strategisk tiltak i så måte og er tidligere beskrevet i kap 2 og 3.

8. Høy internasjonal kvalitet

§ 3-8 (2) Institusjonen skal ha stabil utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet.

Forslag til ny studietilsynsforskrift:

§ 3 - 4.

Institusjonens utdanning, forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid innen de faglige områdene for doktorgradsstudiene som danner grunnlaget for akkreditering som universitet, skal ha et faglig nivå og dokumenterte resultater over tid som demonstrerer høy internasjonal kvalitet.

8.1 Oppsummering

Dette kapittelet viser at HiOAs innfrir i stor grad på nivå med de andre norske universitetene på fagområdene som danner grunnlaget for doktorgradsstudiene i helsevitenskap, utdanningsvitenskap, sosialt arbeid og bibliotek- og informasjonsvitenskap. Sammenligningsgrunnlaget er fagområder tilknyttet universiteter som er rangert høyere enn HiOA i internasjonale rangeringer, og HiOA er på de fleste indikatorer på høyde med eller nesten på høyde med disse. HiOA oppfattes som en relevant samarbeidspartner av noen av de beste fagmiljøene internasjonalt, og publiserer godt over halvparten av vitenskapelige publikasjoner i internasjonale tidsskrifter.

Studentenes tilfredshet på utdanningsområdene som inngår i fagområdene for doktorgradsstudiene er god⁴⁵. HiOAs studenter opplever sterk arbeidslivsrelevans, noe som også stadfestes gjennom den høye andelen som får relevant arbeid kort tid etter studiene.

Kandidatene fra helseutdanninger, lærerutdanninger, sosialfaglige utdanninger og bibliotek- og informasjonsvitenskapelige utdanninger ved HiOA er attraktive i arbeidsmarkedet. HiOAs kandidatundersøkelse 2014/2015 viser at nesten samtlige mener de har relevant jobb etter endt utdanning. For hele HiOA er andelen 90 prosent⁴⁶.

Sammenlignet med landet for øvrig presterer fagmiljøene godt sammenlignet med andre på indikatorer for forskning. Det gjelder særlig mht. resultater fra forskning i form av publisering, men også attraktivitet i form av ekstern finansiering, sampublisering og kompetanse i fagmiljøene i form av førstestillinger. Når det gjelder innholdet i utdanningene og resultater fra utdanningene fremstår fagområdene på høyde med eller bedre enn relevante fagmiljøer ved norske institusjoner.

⁴⁵ Svar på spørsmål om relevans for arbeidslivet og enighet i påstand om studentene, alt i alt, er fornøyd med studieprogrammet – studiebarometeret.no

⁴⁶ <http://www.hioa.no/Om-HiOA/System-for-kvalitetssikring-og-kvalitetsutvikling-av-utdanningene-ved-HiOA/Analyseresultater/Resultater-fra-Kandidatundersoekelsen>

8.2 Bakgrunn og tilnærming

Formålsparagrafen i Lov om universiteter og høyskoler uttrykker klart at loven skal legge til rette for at høyere utdanning og FoU-virksomheten skal være på høyt internasjonalt nivå for alle norske universiteter og høyskoler⁴⁷. Ved godkjenning av HiOAs doktorgradstudier før og etter 2011⁴⁸ har NOKUT gjennom sin beslutning og vurdering vist at de vurderte fagområdene holder høyt internasjonalt nivå.

NOKUT viser i sine forarbeider til Studietilsynsforordningen at høy internasjonal kvalitet skal dokumenteres både på faglig nivå og i form av resultater. I sine sakkyndige vurderinger av hvorvidt fagområdene tilknyttet doktorgradsstudiene ved HiOA holder høyt internasjonalt nivå, har NOKUT vurdert resultater tilknyttet forskningsvirksomheten⁴⁹. NOKUT har med denne vurderingen og påfølgende akkreditering vist at samtlige av HiOAs doktorgradstudier har et fagmiljø tilknyttet som holder høyt internasjonalt nivå på forskning. Derfor vil kvaliteten på fagmiljøene tilknyttet doktorgradsstudiene vurderes under av hvert av fagområdene.

Dokumentasjon av kvalitet er utfordrende, og er gjenstand for diskusjoner på tvers av arenaer og fagfelt. Det handler for eksempel om ulike innretninger og tradisjoner innen forskning og utdanning på som gjør sammenligninger metodisk utfordrende å gjennomføre. På tvers av land inngår utdanningene i ulike sammenhenger, særlig innenfor profesjonsutdanninger, og ulikheter i forskningens plass innenfor utdanningene.

Den betydelige faglige utviklingen vi har sett på relativt kort tid har gjort at forskjellene mellom profesjonsfag, som tradisjonelt har vært ved høyskoler og disiplinfag ved universitetene er redusert. Drivkreftene er både interne, ved at utbygging av fagmiljøer har skapt flere muligheter for faglig fordypning og spesialisering, og eksterne gjennom høyere forventninger til kunnskapsbasert fagutøvelse basert på FoU fra en høyere utdannet arbeidsstyrke og mer kunnskapsintensive virksomheter. Det vil likevel kunne være forskjeller i måten profesjonsutdanninger fremstår sammenlignet med fagmiljøer med lengre tradisjoner, også fordi sistnevnte vil ha en mer etablert tilgang på publiseringskanaler, lengre erfaring med gjennomslag på konkurransearenaer for forskning, og tilhørighet til etablerte faglige nettverk.

HiOA har valgt følgende operasjonalisering av hvordan høy internasjonal kvalitet kan dokumenteres:

- Ved å vise til hvordan fagmiljøer presterer på internasjonalt anerkjente mål for kvalitet
- Ved å sammenligne fagmiljøer ved HiOA med relevante fagmiljøer ved andre universiteter

Det er utformet et grunnlag for å måle kvalitet i forskning som er rimelig likt internasjonalt. En anerkjent metode for dokumentasjon av kvalitet er publisering av forskningsresultater. I tillegg vil forskerkompetansen i fagmiljøet ha betydning, samt evnen til å vinne konkurranser om forskningsmidler og internasjonale samarbeid. Internasjonale rangeringer bruker nettopp mange av disse indikatorene i sin sammenligning for rangering av de aller beste universitetene i verden.

Det eksisterer ikke på samme måte et felles internasjonalt datagrunnlag for å vurdere utdanningskvalitet som det gjør innen forskning. Tallgrunnlaget er forskjellig fra land til land, både i

⁴⁷ Uhl, § 1-1 a) og b)

⁴⁸ HiOA har tre doktorgradstudier som ble akkreditert før forskriftsendring i 2011, men disse er også vurdert etter krav om høyt internasjonalt nivå på FoU-aktivitet. Ph.d i profesjonsstudier, ph.d i atferdsanalyse og ph.d i sosialt arbeid og sosialpolitikk ble akkreditert i henholdsvis 2004 og 2010.

⁴⁹ Andel publikasjonspoeng per faglig ansatt, publisering på nivå 2 og internasjonal publisering og samarbeid

hvordan de er innhentet, bearbeidet og presentert. Ulike krav i utdanningene gir også datagrunnlaget begrensede muligheter for sammenligninger på tvers av land.

Profesjonsfag må også forstås i den nasjonale sammenhengen de inngår i. For eksempel er lærerutdanningene og sykepleierutdanningene i Norge rammeplanstyrte, noe som gir føringer på innretning av fagmiljøene. Utarbeidelsen av læringsutbyttebeskrivelser må for profesjonsutdanninger også forstås ut fra den nasjonale og regionale konteksten disse utdanningene inngår i, særlig med tanke på de krav arbeidsmarkedet har.

Tabell 59 gir en sammenfatning av de indikatorer som benyttes for vise høy internasjonal kvalitet i forskning og utdanning. De fire indikatorene som er valgt for å dokumentere internasjonal kvalitet i forskningen vurderes å være relevante fordi de er internasjonalt anerkjente kvalitetsmarkører. For ekstern finansiering og sampublisering har HiOA kun tilgang til data om dette for egne fagområder, men det vil likevel kunne være en indikator på om fagområdene ved HiOA vurderes som attraktive for andre fagmiljøer og eksterne konkurransearenaer. Evnen til å få tilslag i eksterne konkurranser om midler til forskningsprosjekter og utdanningsprosjekter både nasjonalt og internasjonalt, vurderes som et viktig perspektiv på konkurranseevnen til fagmiljøene ved HiOA.

De åtte indikatorene for utdanning gir i sum grunnlag for vurdering av kvaliteten ved utdanningene innenfor fagområdene som legges til grunn for akkreditering. Det hefter noen svakheter ved enkelte av indikatorene. Eksempelvis vil andel av karakterene A- og B også kunne være en indikator for ulik karaktersettingspraksis, og indikatoren er ikke fagnøytral. Likevel er det også en indikator som gir informasjon om det faglige nivået studentene får i løpet av sine studier, og det forutsettes at bruken av eksterne sensorer og UHRs karakterbeskrivelser i stor grad bidrag til at svakhetene ved indikatoren ikke blir utslagsgivende. Fagnøytralitet vil ikke være spesielt relevant siden sammenligningen er innenfor et avgrenset fagområde, og ikke på tvers. Konkurransepoeng er også en indikator som favoriserer enkelte geografiske områder og studier. Det er likevel en indikator som forteller hvor det er størst konkurranse om studieplassene, og ved hvilke institusjoner det kreves best faglige resultater for å få tilbud om studieplass. Siden det er heftet noen klare ulemper ved kvantitative indikatorer for utdanningskvalitet, vil de suppleres med prosessuelle indikatorer som viser merverdien HiOA tilfører for studenter som tar utdanning ved institusjonene. Prosessuelle og kvalitative data nedbrutt på fagområdenivå gir dessverre ikke grunnlag for sammenligning, fordi det ikke finnes tilgjengelig ved andre institusjoner på sammenlignbart nivå.

Enkelte av indikatorene må vurderes i direkte sammenheng, f. eks publisering per UFF-årsverk og faglig ansatte per student. Dette korrelerer i stor grad med hvor mye tid de ansatte har i sine arbeidsplaner for utdanning og FoU-virksomhet, og HiOAs faglige ansatte bruker fortsatt en forholdsvis mye større andel av sin tid på utdanning (ref kap 3).

En vesentlig forklaring på forskjellene mellom HiOA og universitetene er tiden faglige ansatte har avsatt til utdanning, som ved HiOA er mer enn ved universitetene. Ved universitetene er mer tid avsatt til forskning, som betyr at de bør ha flere publikasjonspoeng per faglige årsverk. Det er helheten av disse to som vil si mest om den faglige produktiviteten hos de ansatte. Det vil i dette kapitlet gjennomføres en sammenligning med fagområder som i utgangspunktet vil kunne regnes som faglig sterkere enn fagområdene ved HiOA. Kravet som skal vurderes om er oppfylt er dokumentert og stabil høy internasjonal kvalitet i utdanning og FoU. Siden utvalget av fagområder er gjort ved universiteter som ligger i topp 1-5 prosent av verdens universiteter, vil det selv ved noe svakere prestasjoner på enkelte indikatorer kunne argumenteres for at fagområdene ved HiOA likevel i internasjonal sammenheng presterer høy internasjonal kvalitet.

	Resultater	Faglig nivå	Attraktivitet
Forskning	Publisering per UFF-årsverk	Andel med førstestillingskompetanse	Ekstern finansiering Andel publisering med samforfatterskap utenfor egen institusjon
Utdanning	Andel gjennomførte på normert tid Andel av karakterene A- og B Konkurransespoeng ved opptak på bachelorprogrammer	Andel med førstestillingskompetanse Faglig ansatte per student	Endring i søkertall Yrkesrelevans Studenttilfredshet

Tabell 60 Indikatorene for kvalitet i forskning og utdanning. Kilde: HiOA

8.3 Sammenligning og rangering

De fleste internasjonale rangeringer inkluderer kun universiteter, slik at det er vanskelig å bruke disse som en indikasjon på hvordan HiOA blir vurdert. En av de få er Webometrics, som riktignok er omfattet av betydelig diskusjon fordi den innenfor forskning særlig legger vekt på publisering i åpne, digitale flater. Webometrics er den mest omfattende internasjonale rangeringen, og inkluderer 26 355 universiteter og institusjoner som tilsvarer norske høyskoler. Indikatorene som inngår i Webometrics sitt rangeringssystem er åpne forskningsresultater og deres impact. HiOA er i Webometrics rangert som nr. 1401 i 2015, og dermed blant de beste seks prosent av universitetene i verden.⁵⁰

I dette kapitlet er det valgt å belyse fire av de seks fagområder tilknyttet doktorgradsstudiene som nå tilbys ved HiOA. Fagmiljøene tilknyttet disse fire doktorgradsstudiene legges til grunn i den formelle søknaden for akkreditering av HiOA som universitet. En måte å vise høy internasjonal kvalitet på er ved å sammenligne disse fire fagmiljøene med fagmiljøer med universiteter som i internasjonale rangeringer er vurdert å holde høy internasjonal kvalitet. Er fagmiljøene ved HiOA på samme høye nivå eller i nærheten, vil det være rimelig å vurdere at HiOAs fagområder også holder høy internasjonal kvalitet.

Det er derfor valgt fagmiljøer som er organisert ved institusjoner som deltar i rangeringer som QS World University Rank, Times Higher Education World University Rank og/eller Academic Ranking of World Universities (Shanghai-rangeringen). Deltakelse i rangeringen i seg selv indikerer å være i det aller øverste sjiktet av det totale antallet av verdens universiteter (topp én til fem prosent av verdens universiteter).

- QS World University ranking sammenligner og rangerer omtrent 900 universiteter.
- Times Higher Education World University ranking sammenligner og rangerer 200 av verdens universiteter.
- Academic Ranking of World Universities (Shanghai) sammenligner og rangerer 500 av verdens universiteter.

For å sikre at sammenlikningene er faglige relevante i bredden av utdanning, forskning og faglig utviklingsarbeid har HiOA valgt sammenlignbare fagområder ved UiO, NTNU, UiB og UiT. Alle disse tre institusjonene inkluderes i de internasjonale rangeringene, og HiOA vurderer derfor at relevante og

⁵⁰ <http://www.webometrics.info/en/detalles/hioa.no>

sammenlignbare fagområder ved disse institusjonene vil kunne vurderes å holde høy internasjonal kvalitet.

8.4 Faglige områder

HiOA har seks doktorgradsstudier som springer ut fra sterke fagmiljøer som dekker store deler av institusjonen.

Ut fra de seks doktorgradsstudiene ved HiOA er det fire som ligger til grunn for søknad om akkreditering som universitet:

- Ph.d. i helsevitenskap
- Ph.d. i utdanningsvitenskap for lærerutdanning
- Ph.d. i sosialt arbeid og sosialpolitikk
- Ph.d. i bibliotek og dokumentasjonsvitenskap

Disse fire doktorgradsstudiene er godt dekkende for institusjonens faglige profil og dekker vesentlige deler av institusjonens faglige virksomhet. De fire fagområdene tilknyttet doktorgradsstudiene har til sammen en bred portefølje av master- og bachelorstudier som gir grunnlag for opptak. Fagområdene leverer FoU for profesjonene og bidrar til kunnskapsutvikling i profesjonsutøvelsen. FoU- virksomheten ved de fire fagområdene har en klar tematisk innretning. De bidrar direkte inn i utdanningene med kunnskap som er relevant for kandidatenes yrkesutøvelse.

De to siste av HiOAs seks doktorgradsstudier er også sentrale for deler av HiOAs virksomhet, men legges ikke til grunn for universitetssøknaden som de fire andre. Doktorgradsstudiet i profesjonsstudier rekrutterer 14 prosent av sine ph.d-studenter fra HiOAs egne utdanninger i dag, men har tradisjonelt rekruttert bredt fra HiOAs utdanninger. Av uteksaminerte doktorgradskandidater har omtrent halvparten sin tidligere utdanningsbakgrunn fra HiOA, men ved etablering av flere doktorgradsstudier ved HiOA er dette betydelig redusert. Dermed har doktorgradsstudiet i økende grad konkurrert med og rekruttert fra disiplin fag ved universitet. Doktorgradsstudiet gir ikke lenger HiOA selvakkrediteringsrett for noen av de nåværende studiene. Doktorgradsstudiet i profesjonsstudier er et viktig bidrag for i gi HiOAs faglige profil egenart og for at HiOA forsker på egen virksomhet og egen virksomhets virkeområder. Doktorgradsstudiet i atferdsanalyse er et viktig og spisset forskningsområde med tverrsektoriell nytteverdi. Det vil fremover vurderes hvordan disse to doktorgradsstudiene kan organiseres i en bredere vitenskapelig helhet.

Nedenfor begrunnes hvordan utdanning, forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid innen de faglige områdene for disse doktorgradsstudiene, har et faglig nivå og dokumenterte resultater over tid som demonstrerer høy internasjonal kvalitet.

8.5 Helsevitenskap

Forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid

I NIFUs kartlegging av fagmiljø som tilbyr korte profesjonsutdanning⁵¹ vurderes HiOA å ha et forskningsfaglig nasjonalt tyngdepunkt innen helse- og sosialfag, fordi dette har det klart største omfanget av forskning og antall studenter. Helse- og sosialfag ved HiOA har doktorgradsstudier innen helsevitenskap, atferdsanalyse og sosialt arbeid og sosialpolitikk.

Som beskrevet i kapittel 3 springer fagområdet innen doktorgradsstudiet ut i fra fire institutter ved Fakultet for helsefag: Institutt for ergoterapi og ortopediingeniørfag, fysioterapi, naturvitenskapelig helsefag, og sykepleie og helsefremmende arbeid. Forskningen tilknyttet doktorgradsstudiet er drevet fram hovedsakelig av 13 forskningsgrupper ved fakultetet og deres samarbeidene partnere både internt, nasjonalt og internasjonalt. Ved HiOA er det spesielt forskningsgrupper ved SVA, SAM og TKD som komplementerer fagområdet med høy kompetanse blant annet innen velferdsforskning, samfunnsvitenskap og teknologi. De 13 forskningsgruppene ved fakultet for helsefag er:

- Aldring, helse og velferd
- Empowerment
- Kliniske intervensjoner og medisinsk teknologi
- Legemidler og pasientsikkerhet
- Livskvalitet og smerteforskning
- Læring og samhandling i utdanning og yrke
- Maternell, reproduktiv og barns helse
- Muskelskjeletthelse
- (Re)habilitering - individ, tjenester og samfunn
- Reproduktiv helse hos menn
- Samfunnsnærings
- Sykdom og miljøpåvirkning
- Verdighet og etikk

Spesielt tre kriterier er viktig for å demonstrere høy internasjonal kvalitet innen forskning: Publisering (omfang, kvalitet og utbredelsesområde), konkurransedyktighet på internasjonale arenaer samt å være attraktiv partner for internasjonalt høyt anerkjente forskningsmiljøer. Dette er beskrevet nærmere i kapittel 3 og 7, men i dette kapittelet ønsker vi å utdype dette for det fagmiljøet som har størst betydning for programmet og vil gi noen eksempler ut over det som er dokumentert i andre deler av søknaden:

A cross-sectoral approach to high quality health care transitions for older people

Finansiert med 18,7 mill. fra HELSEVEL, Forskningsrådet (2016-2019).

Koordineres av Aldring, helse og velferd. Formålet er å generere ny forskningsbasert kunnskap om sektorovergripende omsorgsoverganger for geriatriske pasienter fra spesialisthelsetjenesten til kommunale helse- og omsorgstjenester.

Prosjektet er et samarbeid med Senter for omsorgsforskning Østlandet, NTNU og SVA, HiOA. To ph.d.-studenter er tilknyttet prosjektet.

Eksempel på forskningsprosjekt av høy internasjonal kvalitet ved fakultet for helsefag

⁵¹ NIFU-rapport 2016:31 «Kartlegging av FoU i fagmiljø som tilbyr korte profesjonsutdanninger: En kartlegging av ingeniør-, lærer- og helse- og sosialfagene»

Fagområdene tilknyttet området helsevitenskap har stor publiseringsaktivitet som vist i kapittel 3. Dette ser vi ut i fra publiseringsaktiviteten fra de fire instituttene som i hovedsak danner fagområdet rundt doktorgradsstudiet i tillegg til bidrag fra SVA, TKD og SAM (kapittel 3, figur 17), og de tilknyttede utdanningene på bachelor og masternivå (kapittel 6, figur 17). Fagområdet publiserte i 2015 ca. 40 prosent av de vitenskapelige publikasjonene i samarbeid med internasjonale institusjoner. 83 prosent av tidsskriftene det ble publisert i har et internasjonalt utbredelsesområde. Fagområdet ved HiOA har publikasjoner med fagområder som har høy internasjonal kvalitet og er blant de beste i verden innen helsevitenskap, eksempelvis Karolinska Institutet og Københavns Universitet (se figurene 49 og 50). Det viser at fagmiljøet ved HiOA er attraktive for faglig samarbeid blant verdensledende miljøer, og det er i seg selv en indikator på at helsevitenskap ved HiOA holder høy internasjonal kvalitet.

Doktorgradsstudiet i helsevitenskap vil først uteksaminere kandidater fra eget studium i 2017, og vil etter det ligge i sjiktet mellom NTNU og UiO.⁵²

Tabell 60 viser disse fagområdene når det gjelder resultater fra forskning, faglig nivå og fagmiljøenes attraktivitet som forskningsmiljø fra 2011-2015. Denne tabellen viser at publiseringsmønstre og kompetanseprofil ikke er nevneverdig ulike innenfor disse fagområdene. NTNU og UiO er noe sterkere når det gjelder publisering. Det er også naturlig siden de faglige ansatte har ca. dobbelt så mye tid avsatt til forskning, og fagmiljøene har også en lengre forskningstradisjon og har mer etablerte publiseringsmønstre⁵³. De faglige årsverkene ved HiOA er i større grad dedikert til utdanning, og gjør derfor at mulighetene for produksjon av forskning er noe mindre. HiOA har opplevd en stor vekst i publiseringen, og det forventes en sterk vekst også i årene som kommer. Sett i sammenheng med NIFUs kartlegging av fagmiljø som tilbyr korte profesjonsutdanning, hvor HiOA vurderes som å ha et forskningsfaglig nasjonalt tyngdepunkt innen helse- og sosialfag, skyldes dette at fagmiljøene for denne sammenligningen ved NTNU og UiO er relativt smale deler av deres helsevitenskapelige portefølje. Ved UiO og NTNU utgjør medisinske fag hoveddelen av deres fagportefølje innen helsevitenskap.

HiOA (institutt EO, FYS, NVH, SHA)	2011	2012	2013	2014	2015
Publikasjonspoeng per faglig årsverk		0,2	0,2	0,3	0,67
Andel førstestillingsårsverk		36 %	34 %	41 %	47,4 %
Uteksaminerte ph.d.-kandidater i 2015		0	0	0	0

NTNU (Institutt for sosialt arbeid og helsevitenskap)	2011	2012	2013	2014	2015
Publikasjonspoeng per faglig årsverk	1,4	1,1	0,8	1,0	1,1

⁵² Se kap 6

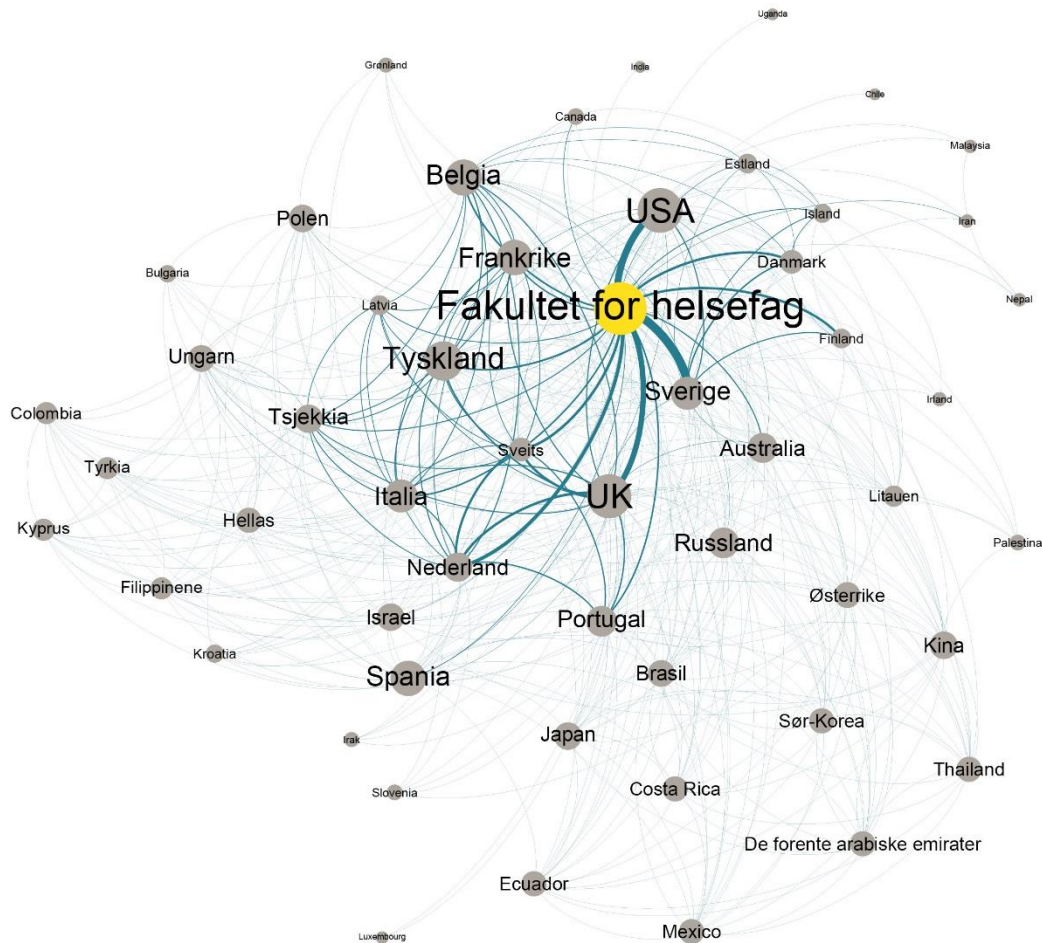
⁵³ I hovedsak har faglige ansatte ca 45 prosent tid avsatt til FoU ved universitetene, og ved statlige høyskoler er det avsatt 25 prosent tid til FoU.

Andel førstestillingsårsverk	100 %	100 %	97 %	96 %	95,9 %
Uteksaminerte ph.d.-kandidater	5	8	5	7	6

UiO (Institutt for helse og samfunn)	2011	2012	2013	2014	2015
Publikasjonspoeng per faglig årsverk	1,4	1,2	1,2	1,2	1,8
Andel førstestillingsårsverk	69 %	72 %	73 %	72 %	80,4 %
Uteksaminerte ph.d.-kandidater i 2015	19,0	30,0	33,0	40,0	31,0

Tabell 61 Indikatorene på høy internasjonal kvalitet i FoU Kilde: NSD DBH

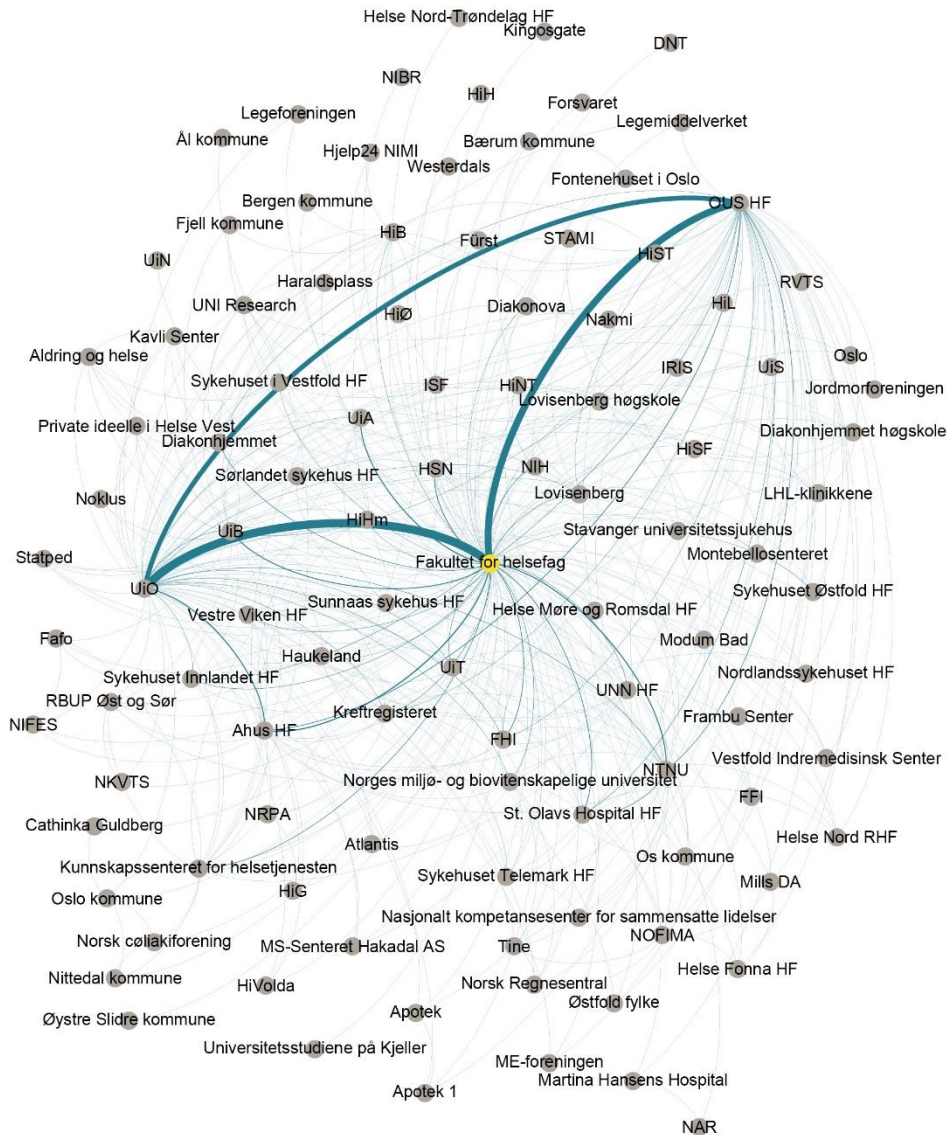
Internasjonale sampubliseringer som HiOA er en del av ved Fakultet for helsefag 2011-2015.

Antall sampubliseringer som HiOA er en del av ved HF. Samarbeidene er oppført per samarbeidsinstitusjon. Størrelsen på sirkelen indikerer antall sampubliseringer.

Figur 49 Sampublikasjoner med internasjonale fagområder for helsevitenskapelig forskning (Kilde: CRISTin)

Norske sampubliseringer som HiOA er en del av ved Fakultet for helsefag 2011-2015.

Antall sampubliseringer som HiOA er en del av ved HF. Samarbeidene er oppført per samarbeidsinstitusjon. Tykkelsen på streken indikerer antall sampubliseringer.

Figur 50 Oversikt over hvilke institusjoner HF samarbeider med basert på vitenskapelige sampublikasjoner i 2011-2015.. Strekene mellom hver institusjon indikerer samarbeid innad i publikasjonene, og tykkelsen indikerer antall sampublikasjoner. Størrelsen på sirkelen indikerer antall koplinger hvert institusjon har til andre. (Kilde: CRISTin)

Som nevnt i kapittel 3 er innhenting av eksterne forskningsmidler et mål på at forskning og utdanning har høy internasjonal kvalitet, ettersom konkurransen om disse midlene er veldig stor. Fagmiljøet rundt doktorgradsstudiet i helsevitenskap er blant annet involvert i 23 forskningsprosjekter finansiert av Forskningsrådet samt flere internasjonalt finansierte forskningsprosjekter (blant annet tre EEA-grant, ett JPI-prosjekt og ett Interreg-prosjekt) og internasjonale nettverksprosjekter (fem Cost-Actions). I tillegg koordinerer miljøet ett Erasmus + strategisk partnerskapsprosjekt og er partner i et annet. Innhenting av eksterne forskningsmidler er viktig for å generere mer kunnskap, kompetanse og infrastruktur som igjen gir flere forskningsresultater som kommer utdanningene til gode og som gir større konkurransefortrinn ved videre konkurranse om nye forskningsmidler. Miljøet har de siste tre årene innhentet eksterne forskningsmidler til ca. 44 prosent av alle ph.d-studenter knyttet til doktorgradsstudiet i helsevitenskap, samt fire postdoktorer. Fakultet har i perioden 2012-2015 eksternfinansierte FoU-prosjekter for i overkant av 40 mill. kroner.

Utdanning:

Innen helsefaglige studier har HiOA 6000 studenter og om lag 600 ansatte. HiOA har landets største helsefaglige utdanningsmiljø, og utdanner hvert år flest kandidater til helsesektoren. Som vist i kapittel 6 kvalifiserer 20 % av ph.d.-studentene innenfor helsevitenskap gjennom HiOAs masterprogrammer. De kan da være kvalifisert gjennom hele bredden av det HiOA tilbyr av masterutdanninger innenfor helseutdanninger. I tillegg har 80 % av kandidatene søkt seg inn etter gjennomførte masterstudier ved andre institusjoner, både i Norge og utlandet.

Fagmiljøet har bidratt til utviklingen av søknaden om et Senter for fremragende utdanning⁵⁴ innen Interprofessional Interaction with Children and Youth, og kom til finalerunden i NOKUTs vurderingsprosess, og prosjektet ble sakkyndigvurdert til å være av fremragende kvalitet. Flere av arbeidspakkene i prosjektet starter opp med finansiering over HiOAs strategiske midler i 2017.

Det økende opptaket til doktorgradsstudiet innenfor helsevitenskap⁵⁵ sikrer et faglig grunnlag for et godt læringsmiljø, som også kan bidra til å utvikle forskningen innenfor helse- og omsorgsfagene. Målsetningen er å opprettholde dette nivået også videre, slik at det til enhver tid vil være minimum 50

Student BEST - Bedre og systematisk traumebehandling

Simulering i medisinsk sammenheng er i økende grad blitt tatt i bruk innenfor akuttmedisinske områder hvor det er vanskelig å trene på reelle pasienter. Lærere fra legeutdanningen ved UiO og fra sykepleierutdanningen ved HIOA har samarbeidet med å lage undervisningsopplegget hvor studenter fra legeutdanningen ved UiO, bachelorstudenter innen sykepleie HIOA og studenter fra videreutdannings- og masterprogrammet innen anestesisykepleie (HIOA) sammen trener på mottak og stabilisering av traumer.

Læringsprogrammet har tverrfaglig simulering med ledelse, kommunikasjon og samhandling som hovedmål hvor de ulike yrkesgruppene skal samarbeide i en kritisk situasjon. Gjennomføringen skjer i Simulerings- og ferdighetsenheten ved HiOA, hvor lokaler og utstyr er så realistisk som mulig. Studentene er delt i grupper med 5-6 studenter. Det tilstrebes at hver student fyller de rollene de skal inn i som profesjonelle yrkesutøvere. Simuleringsdagen starter med to innledende forelesninger. Studentene gjennomfører fire ulike situasjoner (case) i løpet av den dagen de deltar

<https://student.hioa.no/student-best>

⁵⁴ Les mer om SFU-ordningen her <http://www.nokut.no/no/Sentre-for-fremragende-utdanning-SFU/Om-SFU-ordningen/>

⁵⁵ Tabell 3 i kap 6

ph.d-studenter på programmet. Ph.d-studentene som følger programmet publiserer i anerkjente internasjonale tidsskrifter.

Evalueringer viser at ph.d.-studentene er i all hovedsak fornøyde med doktorgradsstudiet. Hver høst arrangeres det et evalueringsseminar hvis formål er å bidra til å sikre faglig samsvar og helhet i programmenes opplæringsdel, og å bidra til programmenes faglige profil og innretning. Relevant utenlandsopphold kan gi uttelling med opptil fem studiepoeng på doktorgradsstudiet i helsevitenskap, og flere er på ulike former for utenlandsopphold som en del av sitt doktorgradsarbeid. Ph.d.-studentene er i all hovedsak fornøyd med veiledningsforholdene sine, og kun en av ph.d.-studentene oppgir å være forsinket. Ved HF er det pliktarbeid for ph.d.-studentene, og de brukes både på bachelor- og masterutdanninger. Ph.d.-studentene representerer en viktig faglig merverdi for øvrig faglige ansatte.

De nasjonale universitetene som i dag tilbyr doktorgradsutdanninger innenfor helsevitenskap er NTNU (helsevitenskap) og UiO (helse og samfunn). På samme måte som ved HiOA er fagområdene innenfor helsefag alle relevante for doktorgradsutdanningen, og inngår i en vurdering av kvaliteten på fagområdet. Se tallgrunn for sammenligning i tabell 61.

Når det gjelder oppfølging av studenter er en vesentlig indikator studenter per faglige årsverk. Dette er også en hyppig brukt indikator i rangeringer av universiteter. HiOA har forholdsvis mange studenter per faglige årsverk, men det er stor variasjon mellom ulike studieprogrammer som er relevante for doktorgradsstudiet i helsevitenskap. HiOAs faglige ansatte innen helsevitenskap har også mer tid avsatt til utdanning, som gir gode muligheter til å gi god utdanning til flere studenter. For studieprogrammene som inngår i fagområdene til helsevitenskap, er det med god margin flest studenter på bachelorprogrammene. De fleste av HiOAs utdanninger innenfor helsevitenskap har praksisstudier, og det er tilstrekkelig med faglig ansatte til å gi god oppfølging i praksisstudier, ferdighetstrening og smågruppeundervisning.

Innenfor utdanningsområdet er resultatene på det jevne med fagområdene ved NTNU og UiO. Det er ganske store forskjeller i antatt studenter per faglige årsverk, noe som kan forklares ut i fra tid avsatt til utdanning for de faglige ansatte. Indikatoren gir også informasjon om hvor mye tid faglig ansatte har avsatt til utdanning og må derfor ses i sammenheng med indikatoren publikasjonspoeng per faglige årsverk, som i sum gir informasjon om faglig effektivitet hos det faglige personalet. Fakultet har i perioden 2012-2015 hentet inn i overkant av 30 mill. kroner til ekstern finansierte prosjekter innen utdanning, og har attraktive fagmiljøer i oppdrags- og prosjektmarkedet for utdanning.

HiOA har langt flere studenter innenfor helsevitenskapsutdanningene, og dermed er det også en solid faglig innsats som ligger bak å ligge på høyde med de utvalgte områdene på studenttilfredshet, avlagte studiepoeng per student, andel A- og B-karakterer på masteroppgaven og konkurransepoeng blant nye studenter. I følge «Retningslinjer for oppnevning og bruk av sensorer ved HiOA» skal det som hovedregel være både en intern og en ekstern sensor ved både skriftlige og muntlige eksamener⁵⁶, og det er en viktig kvalitetssikring ved karaktersetning. Den høye prosentandelen av studenter som får A eller B på masteroppgaven viser at studentene på masterprogrammene ved helsevitenskap oppnår et faglig høyt læringsutbytte. På indikatoren som viser prosentandelen som får A og B på sine masteroppgaver ligger HiOA omtrent midt mellom fagmiljøene ved NTNU og UiO.

HiOA har langt flere bachelorprogrammer enn fagmiljøene ved NTNU og UiO tilbyr sine studenter, og det er også innenfor fagområdet ved HiOA variasjon i hvilke studieprogrammer med høye og middels

⁵⁶ <http://www.hioa.no/Studier-og-kurs/Lov-og-regelverk/Retningslinjer-for-oppnevning-og-bruk-av-sensorer-ved-HiOA>

høye konkurransepoeng for opptak. Selv om HiOA i gjennomsnitt ligger noe bak NTNU og UiO, har HiOA flere helsefaglige utdanninger konkurransepoeng for opptak som ligger på nivå med NTNU og UiO. Eksempelvis var poenggrensene i 2016 for sykepleierutdanningen i Sandvika 50,5, fysioterapiutdanningen 53,2, prehospitalt arbeid- paramedics 53,9 og reseptarutdanningen i farmasi 51,8.⁵⁷

HiOA (institutt EO, FYS, NVH, SHA)	2011	2012	2013	2014	2015
Avlagte studiepoeng per student		51,085	50,85	50,33	42,6575
Andel A- og B-karakterer på masteroppgave		56,7 %	52,3 %	56,0 %	54,2 %
Yrkesrelevans			4,2	4,3	4,4
Studenter per faglige årsverk (HF)		16,4	15,7	16,3	17,4
Studenttilfredshet			3,9	3,8	4,2
Endring i søkertall 2012-2015		21418	21931	27165	29227
Konkurransepoeng blant nye studenter		45,6	46,3	47	47,6

NTNU (Institutt for sosialt arbeid og helsevitenskap)	2011	2012	2013	2014	2015
Avlagte studiepoeng per student	28,1	28,6	30	23,9	32
Andel A- og B-karakterer på masteroppgave	48,7 %	46,2 %	42,2 %	51,2 %	47,5 %
Yrkesrelevans			4,1	4,4	4,4
Studenter per faglige årsverk	15,2	11,6	9,7	10,2	10,6
Studenttilfredshet			3,9	4	3,9
Endring i søkertall 2011-2015	329	384	370	285	283
Konkurransepoeng blant nye studenter	50,1	51,5	49,9	48,6	-

UiO (Institutt for helse og samfunn)	2011	2012	2013	2014	2015
Avlagte studiepoeng per student	35,9	37	34	40,1	37,8
Andel A- og B-karakterer på masteroppgave	44,3 %	41,8 %	48,3 %	47,5 %	46,8 %
Yrkesrelevans			4,1	4,4	4,2
Studenter per faglige årsverk	5,3	5,1	4,9	4,2	4,7
Studenttilfredshet			4,3	4,3	4,2
Endring i søkertall 2011-2015	1798	2813	3502	3513	3725
Konkurransepoeng blant nye studenter	49,1	47,3	51,9	50,9	51,7

Tabell 62 Indikatorer på høy internasjonal kvalitet i utdanning. Kilde: NSD DBH og NOKUT-portalene

⁵⁷ http://www.samordnaopptak.no/arkiv/statistikk/16/poenggrenser2016_supplering_vs_hoved.html

8.6 Utdanningsvitenskap for lærerutdanning

Forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid

I NIFUs kartlegging av fagmiljø som tilbyr korte profesjonsutdanning vurderes HiOA som å ha tredje største forskningsomfang innen lærerutdanning, rett bak UiS og UiA. Innen lærerutdanning har HiOA doktorgradsstudiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning.

Doktorgradsstudiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning er instituttovergripende ved fakultetet⁵⁸, og hele porteføljen av master- og bachelorprogrammer ved fakultetet fører frem til mulighet for opptak til doktorgradsstudiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning. Studiet gir også selvakkrediteringsrett innenfor fagområdene ved fakultetet. Studiet tematiserer institusjonelle og samfunnsmessige forutsetninger for håndtering av utfordringer og dilemmaer i utdanning og yrke i lærerutdanning, skole og barnehage. Studiet skal bidra til at de fenomenene som utforskes analyseres i historisk, sosial og kulturell kontekst. Et internasjonalt og komparativt perspektiv er gjennomgående i studiet. Fakultetet har følgende 19 forskningsgrupper ved sine institutter:

- Kvalitet i barnehagen
- Livskvalitet i barnehagen: natur-, helse- og bevegelsesperspektiver
- Barnehage og profesjonsutvikling: danning, omsorg, lek og læring
- Barnehagelærer: profesjonskvalifisering og utdanningsforskning
- Barnehage: mangfold, oppvekst og inkludering
- Utvikling, makt og ulikhet (UMU)
- Profesjonsdiskurser og profesjonsutøvelse i mangfoldige samfunn
- Undervisning og læring i flerkulturelle samfunn
- FoU på barnetrinnet – med vekt på begynneropplæring
- Klasseromsforskning
- Kropp, læring og mangfold
- Kunst og kultur
- Lærerkvalifisering
- Skole, ledelse og veiledning
- TEKST – et forskningsfelleskap
- Arbeid, teknologi og læring

⁵⁸ Til en viss grad er også doktorgradsstudiet fakultetsovergripende, siden også lærerutdanninger ved fak. TKD kan gi grunnlag for opptak til studiet.

Assessing Legal Interpreting Quality through Testing and Certification

Finansiert av EUs Criminal Justice Programme (2012-2014).

Formålet er å forbedre effektiv levering av talespråktolking i rettsaker i EUs medlemsstater når mistenkte, tiltalte, vitner og ofre for forbrytelser ikke er dyktig i språket som brukes i retten til å sikre at deres prosessuelle og sivile rettigheter blir respektert.

Forskningsprosjektet er et samarbeid mellom University of Alicante (coordinator), University of Surrey, Internazionali di Roma, Middlesex Rechtsbijstand, Stockholm University og Høgskolen i Oslo og Akershus.

Forskningsgruppen "undervisning og lærer i flerkulturelle samfunn" ved HiOA har fire stipendiater tilknyttet, og har ni andre ekstern finansierte forskningsprosjekter.

Eksempel på forskningsprosjekt av høy internasjonal kvalitet ved fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier

- Erfaringsbasert kompetanseutvikling: i arbeidsliv, organisasjon og yrkesfag i en globalisert verden
- Kunnskap, profesjon og danning
- Samarbeid skole-arbeidsliv

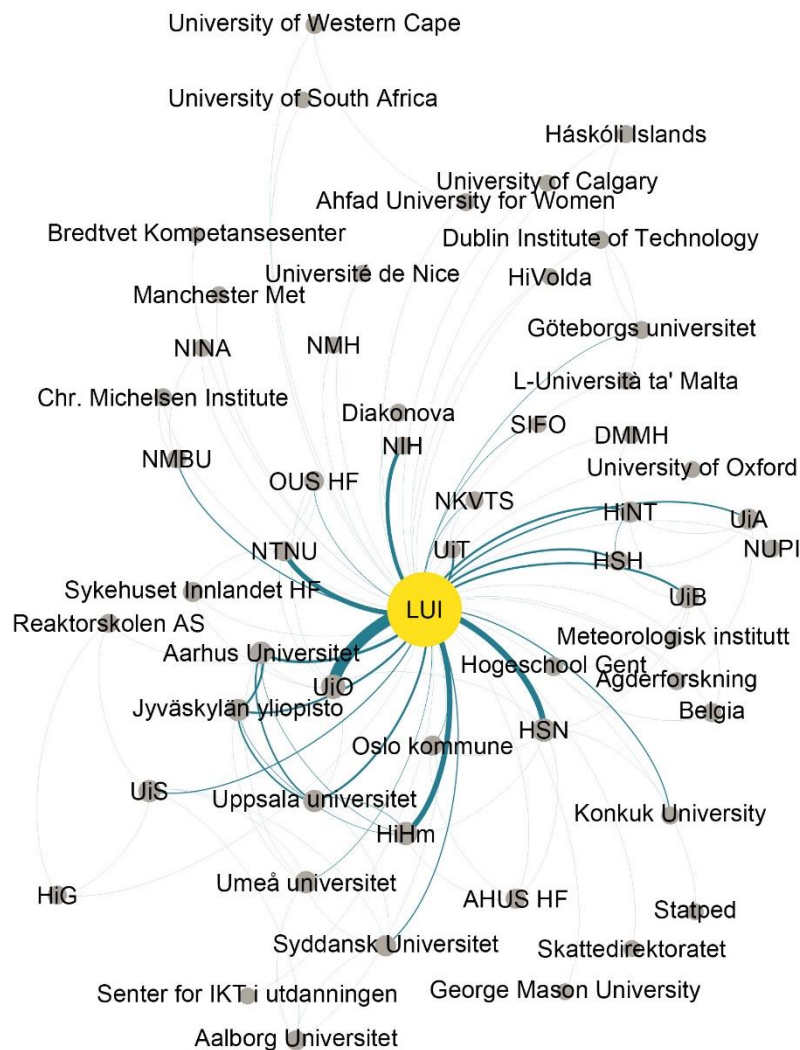
Som vist i kapittel 6 kvalifiserer nesten halvparten av ph.d-studentene innenfor utdanningsvitenskap gjennom HiOAs masterprogrammer, og de kan da være kvalifisert gjennom hele bredden av det HiOA tilbyr av masterutdanninger innenfor lærerutdanninger. I tillegg har ca. 50 % av kandidatene søkt seg inn etter masterstudier ved andre institusjoner, både i Norge og utlandet.

Blant de universitetene som i dag tilbyr doktorgradsstudier innenfor utdanningsvitenskap er NTNU og UiT særlig relevante. På samme måte er de ulike fagretningene innenfor utdanningsvitenskap ved HiOA alle relevante for doktorgradsstudiet, og inngår derfor i en vurdering av kvaliteten på fagområdet. Ved HiOA foregår aktiviteten ved hele fakultetet, mens ved NTNU og UiT er dette fagområdet organisert ved institutter. Dette skyldes i hovedsak at utdanningsvitenskap utgjør en større del av den faglige porteføljen ved HiOA enn ved institusjonene det er valgt å sammenligne med.

Fagområdene tilknyttet området utdanningsvitenskap har relativt høy publiseringsaktivitet som vist i kapittel 3. Av LUIs vitenskapelige publikasjoner er 47 % publisert i internasjonale tidsskrifter. Fagområdet har i mindre grad tradisjon for sampublisering både nasjonalt og internasjonalt (se figur 51), og dette gjelder både for fagområdet ved HiOA og andre sammenlignbare miljøer i Norge. Utdanningsvitenskap har lenge hatt tradisjon for å publisere alene, og samarbeid foregår gjerne gjennom antologier som ikke registreres som sampublisering. Likevel publiseres det med faglig ansatte ved mange nasjonale og internasjonale institusjoner, og aktiviteten er økende. I en NIFU-rapport som viser data fra Web of Science har institutt for yrkesfaglærerutdanning 43 % og institutt for grunnskole- og faglærerutdanning ved HiOA 23% andel av høyt siterte i verdenssammenheng. Verdensgjennomsnittet er ligger på 25 %⁵⁹.

⁵⁹ NIFU-rapport «Kartlegging av FoU i fagmiljø som tilbyr korte profesjonsutdanning» 2016, side 73

Sampubliseringer som HiOA er en del av ved Fakultet ved lærerutdanning og internasjonale studium 2011-2015.

Antall sampubliseringer som HiOA er en del av ved LUI. Norske samarbeid er oppført per samarbeidsinstitusjon, mens internasjonale samarbeid er gruppert per land. Størrelsen på sirkelen indikerer antall sampubliseringer.

Figur 51 Oversikt over hvilke institusjoner LUI samarbeider med basert på vitenskapelige sampublikasjoner i 2011-2015.. Strekene mellom hver institusjon indikerer samarbeid innad i publikasjonene, og tykkelsen indikerer antall sampublikasjoner. Størrelsen på sirkelen indikerer antall koplinger hvert institusjon har til andre. (Kilde: CRIStin)

Som beskrevet i kapittel 3 er innhenting av eksterne forskningsmidler et mål på at forskning og utdanning har høy internasjonal kvalitet, ettersom konkurransen om disse midlene er veldig stor. Fagmiljøet rundt doktorgradsstudiet i utdanningsvitenskap er blant annet involvert i 11 forskningsprosjekter finansiert av Forskningsrådet samt flere internasjonalt finansierte forskningsprosjekter (ett Horisont 2020 prosjekt og tre EEA-grant). I tillegg koordinerer miljøet to Erasmus+ strategiske partnerskapsprosjekter, og er partner i fem andre Erasmusprosjekter. Innhenting av eksterne forskningsmidler er viktig for å generere mer kunnskap, kompetanse og infrastruktur som igjen gir flere forskningsresultater som kommer utdanningene til gode og som gir større konkurransefortrinn ved videre konkurranse om nye forskningsmidler. Miljøet har de siste tre årene innhentet eksterne forskningsmidler til ca. 13,9 prosent av alle ph.d-studenter knyttet til doktorgradsstudiet i helsevitenskap, samt fire postdoktorer. Fakultetet har i perioden 2012-2015 hentet inn i underkant av 90 mill. kroner til eksterne forskningsprosjekter.

Tabell 62 viser et statusbilde per 2015 for utdanningsvitenskap ved disse institusjonene når det gjelder resultater fra forskning, faglig nivå og fagmiljøenes attraktivitet som forskningsmiljø. Som over er NTNU markert annerledes når det gjelder publisering. Det er antagelig fordi faglige ansatte har avsatt mer tid til forskning og har en lengre forskningstradisjon enn fagmiljøene ved HiOA og UiT. Tabellen viser for øvrig at potensialet i fagmiljøet ved HiOA for ytterligere faglig utvikling er stort, med en høy andel ansatte som har førstestillingskompetanse. Doktorgradsstudiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning vil først uteksaminere kandidater fra eget studium i 2017, og vil etter det ligge i sjiktet mellom NTNU og UiO.⁶⁰

HiOA (Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier)	2011*	2012	2013	2014	2015
Publikasjonspoeng per faglig årsverk	0,3	0,3	0,4	0,3	0,4
Andel førstestillingskompetente årsverk	46,20 %	43,90 %	44,70 %	48,20 %	49,60 %
Uteksaminerte ph.d.-kandidater i 2015	0	0	0	0	0

* = HiO

NTNU (Program for lærerutdanning / Pedagogisk institutt)	2011	2012	2013	2014	2015
Publikasjonspoeng per faglig årsverk	0,62	0,74	0,71	1,08	0,91
Andel førstestillingskompetente årsverk	44,0 %	39,2 %	45,6 %	44,0 %	39,8 %
Uteksaminerte ph.d.-kandidater i 2015	5	6	5	11	9

UiT (Institutt for lærerutdanning og pedagogikk)	2011	2012	2013	2014	2015
Publikasjonspoeng per faglig årsverk	0,50	0,50	0,40	0,70	0,40
Andel førstestillingskompetente årsverk	55,60 %	60,50 %	62,10 %	57,60 %	54,40 %

⁶⁰ Se kap 6

Uteksaminerte ph.d.-kandidater i 2015	5	3	3	2	1
---------------------------------------	---	---	---	---	---

Tabell 63 Indikatorer på høy internasjonal kvalitet i FoU Kilde: NSD DBH

Utdanning:

Fakultetet har et mangfold av fagområder og bredt faglig sammensatt personale. Alle skolefag for grunnskolen dekkes og fakultetet har syv av åtte retninger innen yrkesfaglærerutdanning for videregående opplæring. Barnehagelærerutdanningen består også av mange ulike fagområder, fire av 10 profesjonsfag er praktisk-estetiske fag. I tillegg dekker fakultetet utdanninger innen tegnspråk, tolking, utviklingsstudier og flerkulturelle studier.

Fagmiljøet har bidratt til utviklingen av søknaden om et Senter for fremragende utdanning⁶¹ innen Interprofessional Interaction with Children and Youth, og kom til finalerunden i NOKUTs vurderingsprosess, og prosjektet ble sakkyndigvurdert til å være av fremragende kvalitet. Flere av arbeidspakkene i prosjektet starter opp med finansiering over HiOAs strategiske midler i 2017.

Ph.d.-studentene er i all hovedsak fornøyd med arbeidsmengden, og de fleste opplever også at pliktarbeidet er relevant for eget ph.d.-prosjekt og egne utviklingsmuligheter.

Ph.d.-studentene er fornøyd med veiledningsforholdene, og opplever et godt samarbeid med sin veileder. Dette virker å være gjensidig mellom ph.d.-studenter og veiledere. De fleste ph.d.-studentene opplever å være godt integrert i forskningsgruppe og fagmiljø, og også i nasjonale nettverk som Nasjonal

forskerskole for lærerutdanning og National Graduate School in Education Research. Enkelte er på utenlandsopphold over seks måneder, og forholdsvis mange flere deltar på internasjonale konferanser med eget faglig bidrag og deltar i forskningsopphold ved utenlandske institusjoner. Etter

Arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning

Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier har siden 2007 tilbudt arbeidsplassbasert høyere utdanning for barnehagelærere. Utviklingen av den arbeidsplassbaserte utdanningsmodellen har skjedd på bakgrunn av et ønske om å skaffe flere barnehagelærere til sektoren ved å legge til rette for at ansatte i barnehagene uten pedagogisk kompetanse også kan rekrutteres inn til høyere utdanning.

I dag tar HiOA årlig opp rundt 80 studenter på basis av avtaler med alle bydeler i Oslo kommune, samt 15 kommuner i Akershus. Studiemodellen er nå spredt til flere andre høgskoler og universiteter landet over.

Studiet er basert på forpliktende samarbeid med arbeidsgivere, lokale veiledere og barnehagen som læringsarena. Det er månedlige studiesamlinger i barnehagen der fagstoff drøftes *in situ*. Økt kontakt med profesjonsfeltet gir dessuten økte muligheter for praksisnært FoU-arbeid for faglig ansatte. Den arbeidsplassbaserte utdanningens klare intensjon om studentmedvirkning gir også økte muligheter for studentinvolvering i faglig ansattes FoU-arbeid. Arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning er også involvert i flere internasjonale samarbeidsnettverk, blant annet med Northumbria University, UK.

Eksempel fra utdanningstilbud ved fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier av høy internasjonal kvalitet

⁶¹ Les mer om SFU-ordningen her <http://www.nokut.no/no/Sentre-for-fremragende-utdanning-SFU/Om-SFU-ordningen/>

oppfølgingssamtaler med ph.d.-studentene har studiet blitt styrket ytterligere med professorkompetanse innenfor vitenskapsteori og metodologi.

Når det gjelder utdanning viser tabell 63 på samme måte resultater fra fagområdene, inndelt etter resultater, faglig nivå på de som underviser og utdanningenes attraktivitet. Avlagte studiepoeng er på nivå med NTNU, og innenfor fagområdet er det store forskjeller i hvor mange studietilbud som er organisert som deltidsstudier ved de tre institusjonene. HiOA har mange deltidsstudier innen ulike lærerutdanninger, men ved å ta høyde for dette leverer fakultetet jevnt høyt med ca. 52 studiepoeng per 60 studiepoengsekvivalent. Karakternivået er langt bedre ved HiOA enn ved de øvrige universitetene. I følge «Retningslinjer for oppnevning og bruk av sensorer ved HiOA» skal det som hovedregel være både en intern og en ekstern sensor ved både skriftlige og muntlige eksamener⁶², og det er en viktig kvalitetssikring ved karaktersetning. Den høye prosentandelen av studenter som får A eller B viser at studentene ved studieprogrammene ved utdanningsvitenskap oppnår et faglig høyt læringsutbytte.

Når det gjelder attraktivitet er inntakskravene om lag på samme nivå som for de andre universitetene, og det var en betydelig økning i poenggrensene i perioden 2011-2015. For alle de tre fagmiljøene er det variasjon i poenggrensene for opptak etter hvilke studieprogrammer som inngår i studieporteføljen, og ved eksempelvis grunnskolelærerutdanning 5-10 trinn-matematikk var poenggrensene for opptak ved HIOA i 2016 52,1 konkurransepoeng i hovedopptaket⁶³. Dette viser både at studieporteføljen innen utdanningsvitenskap ved HIOA er attraktive, og at studenter kommer inn med stadig høyere inntakskvalitet. Den høye inntakskvaliteten vises også gjennom hvor mange som fullfører studiene på normert tid, som ved fakultetet ligger på godt over 90 %⁶⁴. Et annet mål på fagområdets attraktivitet er i hvilken grad de får ekstern finansierte utdanningprosjekter. I perioden 2012-2015 hentet fakultetet inn over 145 mill. kroner i ekstern finansierte prosjekter innen utdanning.

HiOA (Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier)	2011 (Kun HiO)	2012	2013	2014	2015
Avlagte studiepoeng per student	50	54,5	52,2	53,5	51,1
Andel A- og B-karakterer på masteroppgave	42,5	43,4	42,2	44,2	44,3
Yrkesrelevans			4,3	4,3	4,2
Studenter per faglige årsverk	19,48	18,51	18,49	19,58	21,28
Studenttilfredshet			4,1	3,9	4,1
Endring i søkertall 2011-2015	15581	18845	15196	19766	21946
Attraktivitet: Konkurransepoeng blant nye studenter	46,8	46,3	45,6	46	46,6

NTNU (Program for lærerutdanning / Pedagogisk institutt)	2011	2012	2013	2014	2015
--	------	------	------	------	------

⁶² <http://www.hioa.no/Studier-og-kurs/Lov-og-regelverk/Retningslinjer-for-oppnevning-og-bruk-av-sensorer-ved-HiOA>

⁶³ http://www.samordnaopptak.no/arkiv/statistikk/16/poenggrenser2016_supplering_vs_hoved.html

⁶⁴

[http://dbh.nsd.uib.no/statistikk/rapport.action?visningId=158&visKode=false&columns=arstall&index=4&formel=428!8!429!8!430&hier=insttype!9!instkode!9!fakkode!9!ufakkode!9!progkode&sti=Statlige%20h%C3%B8yskoler!9!H%C3%B8yskolen%20i%20Oslo%20og%20Akershus!9!Fakultet%20for%20l%C3%A6rerutdanning%20og%20internasjonale%20studier%20\(LUI\)¶m=dep_id%3D1!9!arstall%3D2015!8!2014!8!2013!9!insttype%3D02!9!instkode%3D0257!9!fakkode%3D520](http://dbh.nsd.uib.no/statistikk/rapport.action?visningId=158&visKode=false&columns=arstall&index=4&formel=428!8!429!8!430&hier=insttype!9!instkode!9!fakkode!9!ufakkode!9!progkode&sti=Statlige%20h%C3%B8yskoler!9!H%C3%B8yskolen%20i%20Oslo%20og%20Akershus!9!Fakultet%20for%20l%C3%A6rerutdanning%20og%20internasjonale%20studier%20(LUI)¶m=dep_id%3D1!9!arstall%3D2015!8!2014!8!2013!9!insttype%3D02!9!instkode%3D0257!9!fakkode%3D520)

Avlagte studiepoeng per student	39,9	38,7	41	40,1	43,5
Andel A- og B-karakterer på masteroppgave	50,9	49,3	49,1	48,6	49,5
Yrkesrelevans			4,2	4,3	4,2
Studenter per faglige årsverk	12,20	14,86	14,70	15,32	14,87
Studenttilfredshet			4,1	4,3	4,3
Endring i søkertall 2011-2015	4462	5286	5382	5199	5491
Attraktivitet: Konkurransespoeng blant nye studenter	48,6	48,6	49,2	50,3	50,2

UiT (Institutt for lærerutdanning og pedagogikk)	2011	2012	2013	2014	2015
Avlagte studiepoeng per student	51,1	49,8	49,4	48,9	46,4
Andel A- og B-karakterer på masteroppgave	39,90 %	37,70 %	40,20 %	42,40 %	41,30 %
Yrkesrelevans			4,3	4,4	4,5
Studenter per faglige årsverk	12,40	12,10	13,32	11,34	12,86
Studenttilfredshet			3,6	3,5	3,8
Endring i søkertall 2011-2015	3362	3608	3128	3463	3592
Attraktivitet: Konkurransespoeng blant nye studenter	43,8	43,7	44	44,7	43,8

Tabell 64 Indikatorene på høy internasjonal kvalitet i utdanning Kilde: NSD DBH og NOKUT-portalen

Når det gjelder oppfølging av studenter er en vesentlig indikator studenter per faglige årsverk. Indikatoren gir også informasjon om hvor mye tid faglig ansatte har avsatt til utdanning og må derfor ses i sammenheng med indikatoren publikasjonspoeng per faglige årsverk, som i sum gir informasjon om effektivitet hos det faglige personalet. For studieprogrammene som inngår i fagområdene til utdanningsvitenskap, er det flest studenter på bachelorprogrammene⁶⁵. De fleste av HiOAs utdanninger innenfor utdanningsvitenskap har praksisstudier, og HiOA har tilstrekkelig med faglig ansatte til å gi god oppfølging i praksisstudier og ordinær undervisning.

Fakultetet har en stor oppdragsportefølje innen utdanning. Alle institutter har ansatte som bidrar til oppdragsundervisning og Institutt for yrkesfaglærerutdanning (YLU) har en egen faglig enhet for nettopp denne virksomheten. Samlet sett var inntektene fra denne virksomheten i 2015 på kr. 48,9 mill. Virksomheten er via kontakten og relasjonene den skaper til praksisfeltet et viktig bidrag til å utvikle HiOA som en praksisnære utdanningsinstitusjon, og gir pedagoger i skole- og barnehagesektoren viktig og relevant kompetanseheving. Dette er et viktig bidrag for å oppfylle Bologna-prosessen mål om livslang læring, og etter- og videreutdanningsporteføljen ved fakultet gir viktige bidrag for å sikre god kobling mellom utdanning, praksisfeltet og FoU.

Når det gjelder fagområdene som er relevante for utdanningsvitenskap viser tabellen under at det er om lag halvparten av den faglige staben som har førstestillingskompetanse. Det er prioritert målrettede tiltak for å sikre at dette vil øke i årene fremover. Dette kommer studentene til gode ved at det etableres tydelige koblinger mellom forskning og utdanningene.

Andelen med førstestillingskompetanse har økt i en periode hvor det ellers har vært en betydelig økning i antall studenter, og derfor også en økning i antall ansatte. Resultatet står i stil med økningen i publikasjonspoeng⁶⁶.

⁶⁵ Dette vil naturligvis endres ved innføringen av femårig lærerutdanning

⁶⁶ Figur 19 i kap 3

8.7 Sosialt arbeid og sosialpolitikk

Forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid

I NIFUs kartlegging av fagmiljø som tilbyr korte profesjonsutdanning vurderes HiOA som å ha et forskningsfaglig nasjonalt tyngdepunkt innen helse- og sosialfag, fordi dette har det klart største omfanget av forskning og antall studenter som studerer ved korte profesjonsutdanninger. Helse- og sosialfag ved HiOA har doktorgradsstudier innen helsevitenskap, atferdsanalyse og sosialt arbeid og sosialpolitikk.

Doktorgradsstudiet i sosial arbeid og sosialpolitikk er ett av Fakultet for samfunnsvitenskaps to doktorgradsstudier, og rekrutterer fra profesjonsutdanninger som barnevern og sosialt arbeid med tilhørende masterutdanninger (se figur 38⁶⁷ i kap 6). Søkere med faglig bakgrunn fra sosialfag, helsefag, samfunnsvitenskapelige fag og humaniora er aktuelle for opptak til doktorgradsstudiet. Som vist i kapitel seks rekrutterer dette doktorgradsstudiet om lag en tredjedel av sine ph.d.-studenter fra HiOAs egne masterstudier. Når det gjelder uteksaminerte ph.d.-kandidater, så kom de første resultatene på disputaser fra HiOA i 2016, hvor studiet uteksaminerte seks kandidater og studiet vil uteksaminere på linje med NTNUs fagområde. Doktorgradsstudiet er det eneste i Norge som kombinerer sosialt arbeid og sosialpolitikk, og denne koblingen gjør det mulig å undersøke hvordan tiltak og beslutninger påvirker menneskers hverdagsliv, levekår og livskvalitet i ulike livsfaser og livsformer og hvordan den enkeltes livssituasjon kan forstås i lys av de sosialpolitiske forhold.

Fakultetet har følgende fem forskningsgrupper som bidrar til faglig utvikling innenfor fagområdene tilknyttet doktorgradsstudiet:

- Barn, familie og sosialt arbeid
- Folkehelse og sosialt arbeid
- Kunnskap for praksis- sosialfagenes kunnskapsgrunnlag
- Praksis- og tjenesteforskning i barnevern og sosialt arbeid

Poverty and Shame: Perspectives and Practices Concerning Anti-Poverty Measures in a Global Context.

Finansiert med 13 mill. fra VAM, Forskningsrådet (2013-2017). Prosjektet undersøker utviklingen og implementeringen av anti-fattigdomsprogrammer i ulike kontekster I det globale nord og sør.

Resultater av forskningen har bidratt til nytt prinsipp i ILO-resolusjon (Recommendation 202).

Samarbeidspartnere: University of Oxford, Makerere University, Beijing Normal University, University of Massachusetts, Amherst, National Law School of India University.

Tre stipendiater (herav to på eksterne programmer).

Eksempel på forskningsprosjekt av høy internasjonal kvalitet ved Instiutt for sosialfag

⁶⁷ Oversikt over mulige utdanningsløp som fører til ph.d i sosialt arbeid og sosialpolitikk

- Samfunn, velferd og politikk

I tillegg har disse forskningsgruppene ved institutt OAL hver sine ph.d.-studenter i doktorgradsstudiet.

- Organisering og styring i offentlig sektor
- Profesjon og ledelse

I tillegg bidrar flere av forskningsgruppene fra Institutt for journalistikk og mediefag og Handelshøyskolen med veiledningskompetanse. Innenfor særlig forskningsområdene barn og barnevern, ungdom, eldre år, bolig og sosialpolitikk, migrasjons og minoriteter, helse og velferd og velferdsstatens organisering og arbeidsinkludering ved Velferdsforskningsinstituttet og Arbeidslivsinstituttet på SVA inn med viktig kunnskapsgrunnlag for fagområdene tilknyttet doktorgradsstudiet i sosialt arbeid og sosialpolitikk, og flere av ph.d.-studentene har prosjekter i samarbeid med SVA.

De norske universitetene som i dag tilbyr doktorgradsstudier innenfor sosialt arbeid er NTNU, og ved UiT er det én av relativt mange studieretninger innen doktorgradsstudiet i samfunnsvitenskap, men også UiT har fagområde innenfor sosialt arbeid og barnevern. Det er mest sammenlignbart å sammenligne HiOAs fagområder innen sosialt og sosialpolitikk med fagområdene ved NTNU og UiT.

Fagområdene tilknyttet sosialt arbeid og sosialpolitikk har relativt høy publiseringsaktivitet som vist i kapittel 3. Av SAMs vitenskapelige publikasjoner er 55 % publisert i internasjonale tidsskrifter. Fagområdet har i noe mindre grad tradisjon for sampublisering både nasjonalt og internasjonalt, og dette gjelder både for fagområdet ved HiOA og andre sammenlignbare miljøer i Norge. Fagmiljøene ved institutt for journalistikk og mediefag og institutt for offentlig administrasjon og velferdsfag har større grad av internasjonal orientering i sin forskningsvirksomhet, og bidrar til doktorgradsstudiet blant annet gjennom sampublisering og internasjonale konferanser. Fakultetet har i perioden 2011-2015 hentet inn omtrent 61 mill. kroner til ekstern finansierte FoU-prosjekter, og fagområdene ved fakultetene er attraktive på den eksterne konkurransearenaen.

Som nevnt i kapittel 3 er innhenting av eksterne forskningsmidler et mål på at forskning og utdanning har høy internasjonal kvalitet, ettersom konkurransen om disse midlene er veldig stor. Fagmiljøet rundt doktorgradsstudiet i sosialt arbeid og sosialpolitikk er blant annet involvert i 12 forskningsprosjekter finansiert av Forskningsrådet samt flere internasjonalt finansierte forskningsprosjekter (blant annet som koordinatorene i ett Unesco-prosjekt og ett UTFORSK-prosjekt, og som partner i et Nordforsk-prosjekt) og internasjonale nettverksprosjekter (tre Cost-Actions). I tillegg er miljøet partnet i ett Erasmus + prosjekt. Innhenting av eksterne forskningsmidler er viktig for å generere mer kunnskap, kompetanse og infrastruktur som igjen gir flere forskningsresultater som kommer utdanningene til gode og som gir større konkurransefortrinn ved videre konkurranse om nye forskningsmidler. Miljøet har de siste tre årene innhentet eksterne forskningsmidler til 1 ph.d-student knyttet til doktorgradsstudiet, i tillegg til 8 ekstern finansierte ph.d-studenter som ikke er ansatt ved HiOA. Fakultetet har i perioden 2011-2015 hentet inn omtrent 61 mill. kroner til ekstern finansierte FoU-prosjekter, og fagområdene ved fakultetene er stadig mer attraktive på den eksterne konkurransearenaen.

Tabell 64 viser et statusbilde per 2015 for sosialt arbeid ved disse institusjonene når det gjelder resultater fra forskning, faglig nivå og fagmiljøenes attraktivitet som forskningsmiljø. Som over er NTNU markert annerledes når det gjelder publisering. Det er antagelig fordi faglige ansatte har avsatt

mer tid til forskning og har en lengre forskningstradisjon enn fagmiljøene ved HiOA og UiT. Tabellen viser for øvrig at potensialet i fagmiljøet ved HiOA for ytterligere faglig utvikling er stort, med en høy andel ansatte som har førstestillingskompetanse. Når det gjelder uteksaminerte ph.d.-kandidater, så kom ble de første 6 kandidatene uteksaminert i 2016. Det antas at doktorgradsstudiet dermed vil være på samme nivå som NTNU fremover.

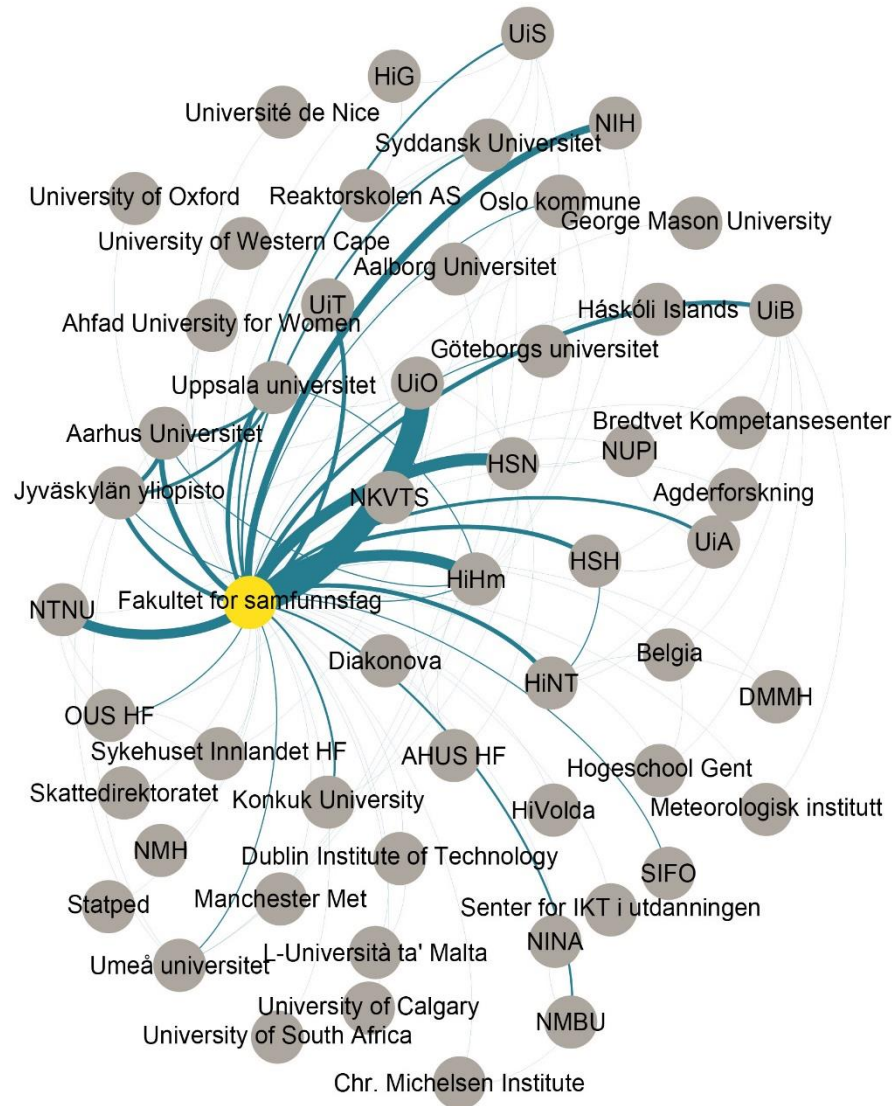
HiOA (Institutt for sosialfag)	2011	2012	2013	2014	2015
Publikasjonspoeng per faglig årsverk	-	0,5	0,5	0,7	0,9
Andel førstestillingskompetente årsverk	-	57,80 %	56,40 %	63,80 %	63,90 %
Uteksaminerte ph.d.-kandidater i 2015	-	0	0	0	0

NTNU (institutt for sosialt arbeid og helsevitenskap)	2011	2012	2013	2014	2015
Publikasjonspoeng per faglig årsverk	1,4	1,1	0,8	1	1,1
Andel førstestillingskompetente årsverk	100 %	100 %	96,70 %	96,40 %	95,90 %
Uteksaminerte ph.d.-kandidater i 2015	5	8	5	7	6

UiT (institutt for barnevern og sosialt arbeid)	2011	2012	2013	2014	2015
Publikasjonspoeng per faglig årsverk	-	0,1	0,3	-	0,1
Andel førstestillingskompetente årsverk	-	8,60 %	33,60 %	44,40 %	52,40 %
Uteksaminerte ph.d.-kandidater i 2015	-	0	0	0	0

Tabell 65 Indikatorer på høy internasjonal kvalitet i FoU. Kilde: NSD DBH

Sampubliseringer som HiOA er en del av ved Fakultet for samfunnsvitenskap 2011-2015.

Antall sampubliseringer som HiOA er en del av ved SAM. Norske samarbeid er oppført per samarbeidsinstitusjon, mens internasjonale samarbeid er gruppert per land. Tykkelsen på streken indikerer antall sampubliseringer.

Figur 52 Oversikt over hvilke institusjoner SAM samarbeider med basert på vitenskapelige sampublikasjoner i 2011-2015. Strekene mellom hver institusjon indikerer samarbeid innad i publikasjonene, og tykkelsen indikerer antall sampublikasjoner. Størrelsen på sirkelen indikerer antall koplinger hvert institusjon har til andre. (Kilde: CRISTin)

Utdanning:

Når det gjelder utdanning viser tabell 65 på samme måte resultater fra fagområdene, inndelt etter resultater, faglig nivå på de som underviser og utdanningenes attraktivitet. Avlagte studiepoeng er langt bedre enn ved NTNU og noe en del lavere enn ved UiT, og innenfor fagområdet er det store forskjeller i hvor mange studietilbud som er organisert som deltidsstudier ved de tre institusjonene. Karakternivået er bedre ved HiOA enn ved de øvrige universitetene. I følge «Retningslinjer for oppnevning og bruk av sensorer ved HiOA» skal det som hovedregel være både en intern og en ekstern sensor ved både skriftlige og muntlige eksamener⁶⁸, og det er en viktig kvalitetssikring ved karaktersetting. Den høye prosentandelen av studenter som får A eller B på masteroppgaven viser at studentene på masterprogrammene innenfor sosialt arbeid og sosialpolitikk oppnår et faglig høyt læringsutbytte.

Når det gjelder attraktivitet er inntakskravene marginalt bedre enn de andre universitetene, men HiOA har langt større endring i søkertall enn fagområdene ved NTNU og UiT. Dette viser både at studieporteføljen innen sosialfag ved HiOA er attraktive, og at studenter kommer inn med stadig høyere inntakskvalitet. Et annet mål på attraktiviteten til fagmiljøene tilknyttet studieporteføljen, er i hvilken grad de er attraktive for ekstern finansierte prosjekter og oppdrag innen utdanning. Fakultetet hadde i perioden 2011-2015 ekstern finansierte utdanningsprosjekter for i overkant 27 mill. kroner.

Evalueringer viser at ph.d.-studentene er i all hovedsak fornøyde med doktorgradsstudiet de tar. De fleste er godt integrert i forskergruppene, men det arbeides med å gi ph.d.-studentene enda bedre utbytte av aktiv deltakelse i forskningsgruppene. Flere opplever at det er krevende å organisere utenlandsopphold som en del av doktorgradsstudiet, og fakultetet arbeider med å legge bedre til rette for dette. Etter høsten 2012 har fakultetet redusert kraftig pliktarbeidet til de fleste ph.d.-studentene, og dette vil bidra til å få økt fokus på gjennomføring av ph.d.-graden på normert tid. De fleste er godt fornøyd med sine veiledere, og opplever god, tilgjengelig og konstruktiv faglig veiledning i sitt doktorgradsarbeid. Det arbeides systematisk med å øke veilederkompetansen ved studiet, og det utarbeides en startpakke for veiledere for å styrke deres kompetanse. Det arbeides også systematisk med å styrke inntakskvaliteten.

Fagmiljøet har bidratt til utviklingen av søknaden om et Senter for fremragende utdanning⁶⁹ innen Interprofessional Interaction with Children and Youth, og kom til finalerunden i NOKUTs vurderingsprosess med en vurdering om fremragende kvalitet. Flere av arbeidspakkene i senteret vil starte opp med finansiering over HiOAs strategimidler i 2017.

HiOA (Institutt for sosialfag)	2011	2012	2013	2014	2015
Avlagte studiepoeng per student		56,1	52,1	53,6	53,5
Andel A- og B-karakterer på masteroppgave		32 %	32 %	30 %	34 %
Yrkesrelevans[1]			4,1	4	4,2

⁶⁸ <http://www.hioa.no/Studier-og-kurs/Lov-og-regelverk/Retningslinjer-for-oppnevning-og-bruk-av-sensorer-ved-HiOA>

⁶⁹ Les mer om SFU-ordningen her <http://www.nokut.no/no/Sentre-for-fremragende-utdanning-SFU/Om-SFU-ordningen/>

Studenter per faglige årsverk	18	18,6	18,1	17,5
Studenttilfredshet		4	3,6	4,1
Endring i søkertall 2011-2015	8691	8426	8602	9257
Konkurransespoeng blant nye studenter	48,9	49,3	49,7	50,1

NTNU (institutt for sosialt arbeid og helsevitenskap)	2011	2012	2013	2014	2015
Avlagte studiepoeng per student	28,1	28,6	30	23,9	32
Andel A- og B-karakterer på masteroppgave	0,487	0,462	0,422	0,512	0,475
Yrkesrelevans[1]			4,2	4,3	4,3
Studenter per faglige årsverk	15,2	11,6	9,7	10,2	10,6
Studenttilfredshet			3,1	3,8	3,9
Endring i søkertall 2011-2015	329	384	370	285	283
Konkurransespoeng blant nye studenter	50,1	51,5	49,9	48,6	-

UiT (institutt for barnevern og sosialt arbeid)	2011	2012*	2013*	2014	2015
Avlagte studiepoeng per student	-	49,9	57,3	53,1	66
Andel A- og B-karakterer på masteroppgave	-	26,20 %	29,80 %	33,90 %	30,90 %
Yrkesrelevans[1]	-		4,7	4,5	4,4
Studenter per faglige årsverk	-	22,2	13,9	13,8	11,4
Studenttilfredshet	-		4,2	3,7	4,1
Endring i søkertall 2011-2015	-	1172	635	1394	695
Konkurransespoeng blant nye studenter	-	40,7	38,1	42,5	40,5

Tabell 66 Indikatorer på høy internasjonal kvalitet i utdanning. Kilde: NSD DBH og NOKUT-portalen

Når det gjelder oppfølging av studenter er en vesentlig indikator studenter per faglige årsverk. Indikatoren gir også informasjon om hvor mye tid faglig ansatte har avsatt til utdanning og må derfor ses i sammenheng med indikatoren publikasjonspoeng per faglige årsverk, som i sum gir informasjon om effektivitet hos det faglige personalet. Dette er også en hyppig brukt indikator i rangeringer av universiteter. HiOA har forholdsvis mange studenter per faglige årsverk, men det gjenspeiler også at faglige ansatte ved HiOA samlet sett har forholdsvis mer tid avsatt til utdanning. For studieprogrammene som inngår i fagområdene til sosialt arbeid og sosial politikk, er det flest studenter på bachelorprogrammene. De fleste av HiOAs utdanninger innenfor sosialt arbeid og sosialpolitikk har praksisstudier, og HiOA har tilstrekkelig med faglig ansatte til å gi god oppfølging i praksisstudier og smågruppeundervisning.

Når det gjelder fagområdene som er relevante for sosialt arbeid og sosialpolitikk viser tabell 64 at det er om lag 64 prosent av den faglige staben som har førstestillingskompetanse. Det er prioritert målrettede tiltak for å sikre at dette vil øke i årene fremover. Dette vil komme studentene til gode ved bedre forutsetninger for forskningsbasert utdanning, og det vil også gi et bedre kunnskapsgrunnlag for studentenes studier ved instituttet.

Andelen med førstestillingskompetanse har økt i en periode hvor det ellers har vært en betydelig økning i antall studenter, og derfor også en økning i antall ansatte. Resultatet står i stil med økningen i publikasjonspoeng (se figur 17 i kapittel tre).

8.8 Bibliotek og dokumentasjonsvitenskap

Forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid

Doktorgradsstudiet i bibliotek- og dokumentasjonsvitenskap er ett av to doktorgradsstudier ved SAM, og fire av fakultetets bachelor- og masterprogrammer fakultetet gir grunnlag for opptak. Kandidater med fullført mastergradsstudier innen bibliotek- og informasjonsvitenskap eller informatikk, mediefag, dokumentasjonsvitenskap, kulturfag eller litteratursosiologi er aktuelle for opptak. Studiet gir også selvakkrediteringsrett innenfor fagområdene

institutt for arkiv, bibliotek og informasjonsfag.
Doktorgradsstudiet har tre faglige kjerneområder:

- Kunnskapsorganisasjon og gjenfinning
- Litteratur og bruker
- Bibliotek og samfunn

Hovedfokuset i doktorgradsstudiet ligger i relasjonen mellom informasjonsorganiserende system, for eksempel bibliotek i fysisk og digital form, og faktiske og potensielle brukere av dokumentene i systemet.

Fakultetet har følgende tre forskningsgrupper ved sine institutter som dekker hver sine søyler i doktorgradsstudiet:

- Digital journalistikk
- Informasjon og samfunn
- Metadatabaserte informasjonssystemer

I tillegg bidrar institutt for informasjonssystemer ved TKD med kunnskapsgrunnlag og veiledningsressurser til fagområdene som inngår i doktorgradsstudiet. Institutt for journalistikk og mediefag har ph.d-studenter inne i doktorgradsstudiet som deltar i instituttets forskergrupper.

Som vist i kapittel seks kvalifiserer i overkant av en tredjedel av ph.d.-studentene innenfor bibliotek og informasjonsvitenskap gjennom HiOAs masterprogrammer. I tillegg har ca. 65 prosent av ph.d.-studentene søkt seg inn etter masterstudier ved andre institusjoner, både i Norge og utlandet.

De universitetene som i dag tilbyr doktorgradsstudier innenfor dokumentasjonsvitenskap er UiB og UiT. På samme måte som ved HiOA er fagområdene innenfor dokumentasjonsvitenskap og mediefag relevante for doktorgradsstudiet, og inngår i en vurdering av kvaliteten på fagområdet.

Fagområdene tilknyttet området bibliotek- og informasjonsvitenskap har relativt høy publiseringaktivitet som vist i kapittel 3. Av SAMs vitenskapelige publikasjoner er 55 prosent publisert i internasjonale tidsskrifter. Fagområdet har i mindre grad tradisjon for sampublisering både nasjonalt og internasjonalt, og dette gjelder både for fagområdet ved HiOA og andre sammenlignbare miljøer i Norge. Fakultetet har i perioden 2011-2015 hentet inn omtrent 61 mill. kroner til ekstern finansierte FoU-prosjekter, og fagområdene ved fakultetene er attraktive på den eksterne konkurransearenaen.

The ALM-Field, Digitalization, and the Public Sphere.

Finansiert med 15 mill. fra KULMEDIA, Forskningsrådet (2016-2019). Prosjektet undersøker hvordan digitalisering og nye sosiale rammebetingelser påvirker biblioteker, arkiver og museers offentlige rolle.

Samarbeidspartnere: NIBR (SVA), UiT, HiSF, Københavns Universitet, Uppsala Universitet, University of Tampere, Potsdam University of Applied Sciences, HTW Chur – University of Applied Sciences, Kent State University og University of Illinois at Urbana-Champaign. To ph.d.-studenter, en postdoktor.

Eksempel på forskningsprosjekt med høy internasjonal kvalitet ved Institutt for arkiv, bibliotek og informasjonsfag

Tabellen under viser et statusbilde per 2015 for bibliotek- og særlig dokumentasjonsvitenskap ved disse institusjonene når det gjelder resultater fra forskning, faglig nivå og fagmiljøenes attraktivitet som forskningsmiljø.

Begge fagmiljøene ved UiB og UiT er bedre enn HiOA når det gjelder produktivitet publisering, men ABI har hatt betydelig økende publisering. Derfor bidrar mer forskningssterke fagmiljøer ved journalistikk og mediefag, og informatikk inn både med kunnskapsgrunnlag, veiledningsressurser og forskergrupper. I tillegg har faglige ansatte i sammenlignbare fagmiljøer avsatt mer tid til forskning og de har en lengre forskningstradisjon enn fagmiljøene ved HiOA, og fagmiljøet ved HiOA har også som vist i tabell 66 langt flere studenter per ansatt og bruker langt mer tid på aktiviteter knyttet til utdanning. Tabellen viser for øvrig at potensialet i fagmiljøet ved HiOA for ytterligere faglig utvikling er stort, med en høy andel ansatte som har førstestillingskompetanse. Når det gjelder ph.d.-kandidater, så vil det her komme flere resultater på disputaser fra HiOA fra og med 2017. Doktorgradsstudiet i bibliotek og informasjonsvitenskap har nylig begynt uteksaminering, og forventes å uteksaminere 15 ph.d.-kandidater i perioden 2016-2018.

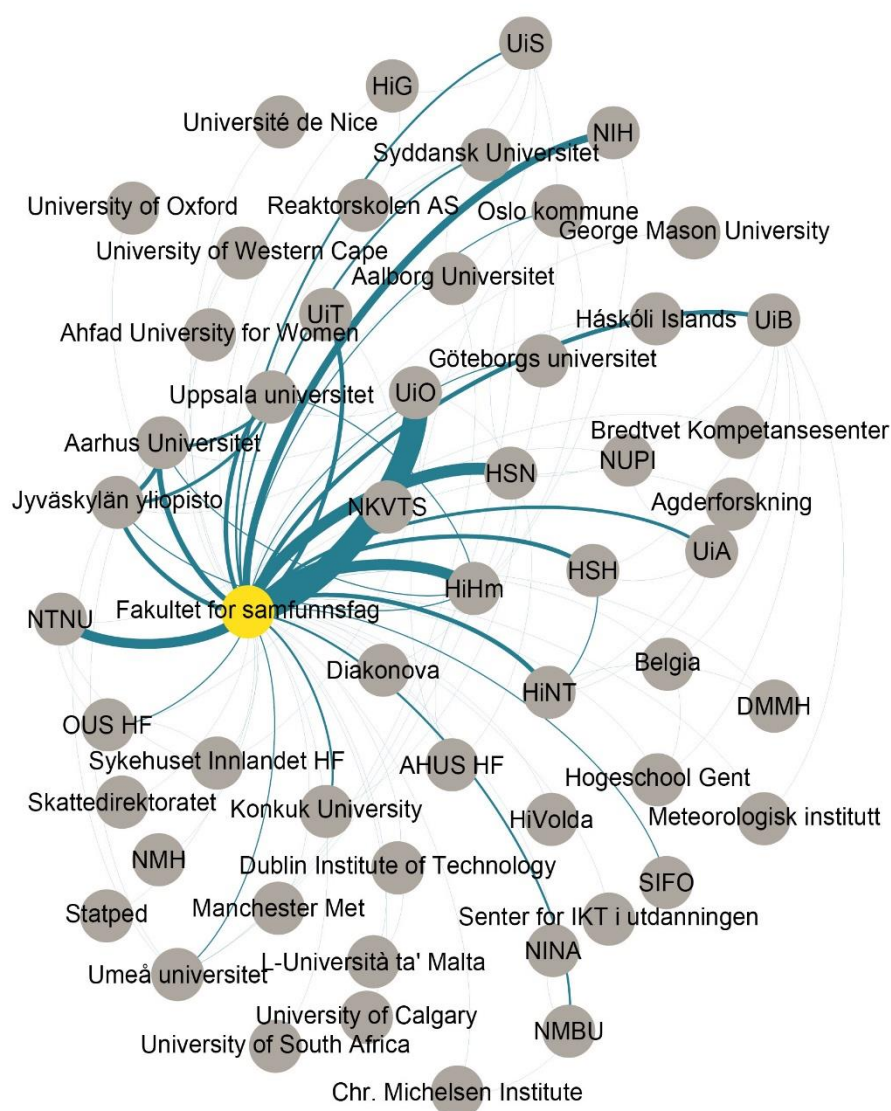
Som beskrevet i kapittel 3 er innhenting av eksterne forskningsmidler et mål på at forskning og utdanning har høy internasjonal kvalitet, ettersom konkurransen om disse midlene er veldig stor. Fagmiljøet rundt doktorgradsstudiet i bibliotek og informasjonsvitenskap er involvert i 1 stort forskningsprosjekt finansiert av Forskningsrådet (KULMEDIA), hvor de er koordinatorene og prosjektet er finansiert med over 33 millioner kroner. I tillegg har tilknyttede miljøer innen journalistikk og informatikk to internasjonale prosjekter gjennom UTFORSK og Unesco, som er et viktig bidrag inn i fagmiljøet rundt doktorgradsstudiet. Fakultetet har i perioden 2012-2015 hentet inn i underkant av 61 mill. kroner til eksterne forskningsprosjekter.

HiOA (Institutt for arkiv, bibliotek og informasjonsvitenskap)	2011	2012	2013	2014	2015
Publikasjonspoeng per faglig årsverk	-	0,3	0,5	0,3	0,70
		60,70	55,20	60,40	62,30
Andel førstestillingskompetente årsverk	-	%	%	%	%
Uteksaminerte ph.d.-kandidater i 2015	-	0	0	0	0

UiB (institutt for informasjons- og medievitenskap)	2011	2012	2013	2014	2015
Publikasjonspoeng per faglig årsverk	1,4	1,6	1,8	1,6	1,6
	91,40	94,90	94,60	90,30	91,70
Andel førstestillingskompetente årsverk	%	%	%	%	%
Uteksaminerte ph.d.-kandidater i 2015	3	3	5	4	4

UiT (institutt for kultur og litteratur)	2011	2012	2013	2014	2015
Publikasjonspoeng per faglig årsverk	1,2	1,5	0,8	1,1	1,4
	84,90	79,90	83,60	85,20	91,40
Andel førstestillingskompetente årsverk	%	%	%	%	%
Uteksaminerte ph.d.-kandidater i 2015	0	4	0	1	1

Sampubliseringer som HiOA er en del av ved Fakultet for samfunnsvitenskap 2011-2015.

Antall sampubliseringer som HiOA er en del av ved SAM. Norske samarbeid er oppført per samarbeidsinstitusjon, mens internasjonale samarbeid er gruppert per land. Tykkelsen på streken indikerer antall sampubliseringer.

Figur 53 Oversikt over hvilke institusjoner SAM samarbeider med basert på vitenskapelige sampublikasjoner i 2011-2015.. Strekene mellom hver institusjon indikerer samarbeid innad i publikasjonene, og tykkelsen indikerer antall sampublikasjoner. Størrelsen på sirkelen indikerer antall koplinger hvert institusjon har til andre. (Kilde: CRISTin)

Utdanning:

Doktorgradsstudiet i bibliotek- og informasjonsvitenskap er ett av fakultetets to doktorgradsstudier, og fagområdet trekker også på ressurser fra institutt for informasjonssystemer ved TKD. Bachelorprogrammene i arkivvitenskap og bibliotek- og informasjonsvitenskap, samt masterprogrammene i bibliotekstyring- og ledelse og bibliotek og informasjonsvitenskap utgjør i hovedsak rekrutteringsgrunnlaget til doktorgradsstudiet.

Det ble høsten 2016 gjennomført en ekstern evaluering av masterstudiene i bibliotek og informasjonsvitenskap og bibliotek – styring og ledelse⁷⁰, hvor det i mandatet ble særskilt bedt om en vurdering av det faglige nivået og profilen ved studiene. Evalueringen konkluderte med at studiet i Bibliotek- og informasjonsvitenskap, som gir grunnlag for opptak til doktorgradsstudiet i bibliotek- og informasjonsvitenskap, har «en unik og særegen profil med sin kombinasjon av dels klassiske biblioteks- og informasjonsvitenskapelige fag og dels litteratur og kulturformidling samt litteratursosiologi. Det kan videre konkluderes med at studieprogrammet har et godt og solid faglig nivå på et internasjonalt høyt nivå»⁷¹. Evalueringen viser også at samfunnet har et behov for kunnskapsbidraget masteroppgavene ved studiet gir, og at studiet er en viktig del av grunnlaget for det norske forskningsmiljøet på informasjons- og bibliotekspolitikk. Fagmiljøet tilknyttet studiet viser evalueringen til at er blant de fremste innen sitt forskningsfelt internasjonalt.

Evalueringer viser at ph.d.-studentene er i all hovedsak fornøyde med doktorgradsstudiet de tar. De fleste er godt integrert i forskergruppene, men det arbeides med å gi ph.d.-studentene enda bedre utbytte av og delta mer aktivt inn forskningsgruppene. Flere opplever at det er krevende å organisere utenlandsopphold som en del av doktorgradsstudiet, og fakultetet arbeider med å legge bedre til rette for dette. De fleste er godt fornøyd med sine veiledere, og opplever god, tilgjengelig og konstruktiv faglig veiledning i sitt doktorgradsarbeid. Det arbeides systematisk med å øke veilederkompetansen ved programmet, og det legges ned mye arbeid med kvalitetssikring av kvaliteten på kandidatenes prosjekter.

Når det gjelder utdanning viser tabell 67 på samme måte resultater fra fagområdene, inndelt etter resultater, faglig nivå på de som underviser og utdanningenes attraktivitet. Avlagte studiepoeng er på nivå med UiT. Karakternivået er forholdsvis likt mellom de tre ulike fagområdene, men har i perioder vært høyere ved UiB og UiT. I følge «Retningslinjer for oppnevning og bruk av sensorer ved HiOA» skal det som hovedregel være både en intern og en ekstern sensor ved både skriftlige og muntlige eksamener⁷², og det er en viktig kvalitetssikring ved karaktersetning. Den høye prosentandelen av studenter som får A eller B på masteroppgaven viser at studentene på masterprogrammene ved bibliotek- og informasjonsvitenskap oppnår et faglig høyt læringsutbytte, og dette bør sees i sammenheng med økning i søkertall de siste årene.

⁷⁰ Evalueringsrapport om masterprogrammene «Bibliotek – styring og ledelse og Bibliotek- og informasjonsvitenskap». 09.12.2016.

⁷¹ Evalueringsrapport om masterprogrammene «Bibliotek – styring og ledelse og Bibliotek- og informasjonsvitenskap». Side 30

⁷² <http://www.hioa.no/Studier-og-kurs/Lov-og-regelverk/Retningslinjer-for-oppnevning-og-bruk-av-sensorer-ved-HiOA>

Når det gjelder attraktivitet er inntakskravene om lag på samme nivå som for de andre universitetene. For alle de tre fagmiljøene er det variasjon i poenggrensene for opptak etter hvilke studieprogrammer som inngår i studieporteføljen. Et annet mål på attraktiviteten til fagmiljøene tilknyttet studieporteføljen, er i hvilken grad de er attraktive for ekstern finansierte prosjekter og oppdrag innen utdanning. Fakultetet hadde i perioden 2011-2015 ekstern finansierte utdanningsprosjekter for i overkant 27 mill. kroner.

HiOA (Institutt for arkiv, bibliotek og informasjonsvitenskap)	2011	2012	2013	2014	2015
Avlagte studiepoeng per student		41,2	39,2	41,9	43,9
		33,70	36,60		36,20
Andel A- og B-karakterer på masteroppgave		%	%	32 %	%
Yrkesrelevans			4	4	4
Studenter per faglige årsverk		19,9	21,7	23,2	23,3
Studenttilfredshet			3,8	3,4	4
Endring i søkertall 2011-2015		1818	2089	2238	2347
Konkurransespoeng blant nye studenter		49,5	49	48,7	49,5

UiB (institutt for informasjons- og medievitenskap)	2011	2012	2013	2014	2015
Avlagte studiepoeng per student	40,4	42,9	40,1	40,6	42,2
	40,70	42,40	41,80	40,30	36,70
Andel A- og B-karakterer på masteroppgave	%	%	%	%	%
Yrkesrelevans				3,4	3,8
Studenter per faglige årsverk	17,8	17,7	19,3	18,8	19,9
Studenttilfredshet				4	3,9
Endring i søkertall 2011-2015	5795	6026	6034	5262	5624
Konkurransespoeng blant nye studenter	49,7	50,1	49	47,6	47,6

UiT (institutt for kultur og litteratur)	2011	2012	2013	2014	2015
Avlagte studiepoeng per student	45,5	47	42,4	41,1	53,9
	40,60	45,10	40,30	42,40	
Andel A- og B-karakterer på masteroppgave	%	%	%	%	38 %
Yrkesrelevans				3,9	3,9
Studenter per faglige årsverk	6,8	6,4	6,4	8	6,9
Studenttilfredshet				3,6	4,2
Endring i søkertall 2011-2015	615	653	718	943	753
Konkurransespoeng blant nye studenter	47,2	46,8	47,1	45,5	45,1

Tabell 68 Indikatorer på høy internasjonal kvalitet i utdanning. Kilde: NSD DBH og NOKUT-portalen

Når det gjelder oppfølging av studenter er en vesentlig indikator studenter per faglige årsverk. Indikatoren gir også informasjon om hvor mye tid faglig ansatte har avsatt til utdanning og må derfor ses i sammenheng med indikatoren publikasjonspoeng per faglige årsverk, som i sum gir informasjon om faglig effektivitet hos det faglige personalet. Dette er også en hyppig brukt indikator i rangeringer av universiteter. HiOA har forholdsvis mange studenter per faglige årsverk, men det gjenspeiler også at faglige ansatte ved HiOA samlet sett har forholdsvis mer tid avsatt til utdanning. For studieprogrammene som inngår i fagområdene til bibliotek og informasjonsvitenskap, er det flest studenter på bachelorprogrammene, og fagmiljøet ved HiOA tilbyr undervisning og læringsaktiviteter til langt flere studenter enn sine kollegaer ved UiB og UiT. Dette kan også være noe av forklaringen på forskjellene i avlagte studiepoeng per student.

Når det gjelder fagområdene som er relevante for bibliotek og informasjonsvitenskap viser tabell 66 at det er ca. 62 prosent av den faglige staben som har førstestillingskompetanse. Det er prioritert målrettede tiltak for å sikre at dette vil øke i årene fremover, og ansatte med førstestillingskompetanse fra institutt for journalistikk og mediefag og institutt for informasjonssystemer (ved TKD) bidrar inn i utdanningene. Dette kommer studentene til gode ved at det etableres tydelige koblinger mellom forskning og utdanning.

Andelen med førstestillingskompetanse har økt i en periode hvor det ellers har vært en betydelig økning i antall studenter, og derfor også en økning i antall ansatte. Resultatet står i stil med økningen i publikasjonspoeng⁷³.

8.9 Videre ambisjoner

Kravet til høy internasjonal kvalitet er nytt i norsk sammenheng, og HiOA vil fremover kartlegge og analysere et bredere sett med resultater innenfor dette kravet årlig. Det er fortsatt noe uklart hvordan NOKUT vil vurdere kravet, og HiOA er den første institusjonen som vil bli vurdert på om kravet er oppfylt. Det er likevel HiOAs klare mål å bruke dette kravet som en del av det systematiske kvalitetsarbeidet ved institusjonen, og at tiltak for å øke kvalitet i utdanning og FoU skal kobles til kravet om høy internasjonal kvalitet. Det er spesielt interessant å utvikle profesjonsutdanningene på lavere grad til holde stadig høyere internasjonal kvalitet. Dette kravet vil også ha stor betydning for innretningen av den nye strategien ved institusjonen. For å kunne holde stadig høyere internasjonal kvalitet, vil HiOA arbeide målrettet med et bredt spekter av virkemidler for å kunne gjennomgående øke kvaliteten i egen virksomhet.

⁷³ Figur 9 i kap 3

9. Figuroversikt

Figur 1 Framskrivninger av 19-åringer i Oslo og Akershus og landet for øvrig (midtre framskrivingsalternativ med høy nettoinnvandring). (Kilde: Statistisk sentralbyrå, 2016)	9
Figur 2 Organisasjonskart	14
Figur 3 Samfunnets behov for kunnskap og kompetanse og HiOAs verdiskaping. Kilde: HiOA.....	16
Figur 4 TKDs verdikjede	20
Figur 5 Inndeling av ansatte etter fagområde, i tråd med den standarden som ble etablert for Norsk Vitenskapsindeks og som benyttes i den offisielle forskningsstatistikken (Kilde: NIFU)	48
Figur 6 HiOAs pågående prosjekter finansiert av Erasmus+ programmet, Strategiske partnerskap per høsten 2016.....	56
Figur 7 Totale midler til FoU 2015. (Kilde: NIFU).....	58
Figur 8 Institusjonenes inntekter fra EU, Forskningsrådet og Regionale forskningsfond (RFF) samt inntekter fra annen bidrags- og oppdragsaktivitet (BOA). (Kilde: Tilstandsrapporten 2016).....	59
Figur 9 HiOAs pågående/innvilgete prosjekter finansiert av Horisont 2020 programmet per 2016....	61
Figur 10 Antall vitenskapelige publikasjoner. (Kilde: NSD DBH)	63
Figur 11 Publikasjonspoeng ved HiOA, UiS, UiA og UiN. (Kilde: NSD DBH). Antall publiseringspoeng for 2015 er ikke sammenliknbare med foregående år pga. ny beregningsmodell.....	64
Figur 12 Publikasjonspoeng per UFF-årsverk. (Kilde NSD DBH). Antall publiseringspoeng for 2015 er ikke sammenliknbare med foregående år pga. ny beregningsmodell.	64
Figur 13 Publikasjonspoeng per UFF-årsverk. (Kilde NSD DBH)	65
Figur 14 Gjennomsnittlig publikasjonspoeng per FoU-årsverk 2011-2014. FoU-årsverk for 2012 og 2014 er interpolert basert på årlig vekst for totalt antall ansatte. Error bars angir standardavvik. Siden det ble innført ny beregningsmodell for publikasjonspoeng i 2015 er ikke dette tatt inn i gjennomsnittsberegningen. (Kilde: NIFU og NSD DBH).....	66
Figur 15 Publikasjonspoeng på nivå 1 og nivå 2. (Kilde: NSD DBH). Antall publiseringspoeng for 2015 er ikke sammenliknbare med foregående år pga. ny beregningsmodell.....	67
Figur 16 Publikasjonspoeng fordelt på fagområde 2014. (Kilde: NIFU)	68
Figur 17 Publikasjonspoeng fordelt på enheter ved HiOA. (Kilde: NSD DBH). Antall publiseringspoeng for 2015 er ikke sammenliknbare med foregående år pga. ny beregningsmodell.	68
Figur 18 Publikasjonspoeng fordelt på instituttene ved SAM. (Kilde: NSD DBH). Antall publiseringspoeng for 2015 er ikke sammenliknbare med foregående år pga. ny beregningsmodell. 69	
Figur 19 Publikasjonspoeng fordelt på instituttene ved LUI. (Kilde: NSD DBH). Antall publiseringspoeng for 2015 er ikke sammenliknbare med foregående år pga. ny beregningsmodell. 69	
Figur 20 Publikasjonspoeng fordelt på instituttene ved HF. (Kilde: NSD DBH). Antall publiseringspoeng for 2015 er ikke sammenliknbare med foregående år pga. ny beregningsmodell.	70
Figur 21 Publikasjonspoeng fordelt på instituttene ved TKD. (Kilde: NSD DBH). Antall publiseringspoeng for 2015 er ikke sammenliknbare med foregående år pga. ny beregningsmodell. 70	
Figur 22 Andel av publikasjoner ved fakultetene/sentrene som publiseres i internasjonale tidsskrift med internasjonalt utbredelsesområde. (Kilde: CRISTin)	71
Figur 23 Oversikt over hvilke land HiOA samarbeider med basert på vitenskapelige sampublikasjoner i 2011-2015. Samarbeidene er gruppert per land. Strekene mellom hvert land indikerer samarbeid innad i publikasjonene, og tykkelsen indikerer antall sampublikasjoner. Størrelsen på sirkelen indikerer antall koplinger hvert land har til andre. (Kilde: CRISTin)	72
Figur 24 Andel nasjonale og internasjonalt sampublikasjoner i perioden 2011-2015. (Kilde: CRISTin) 73	
Figur 25 Vekst i antall årsverk totalt over tid (Kilde: NSD DBH)	81
Figur 26 Antall forskerårsverk i 2015. (Kilde: NSD DBH og NIFU).....	83
Figur 27 Andel ansatte med førstestillingskompetanse som bidrar i bachelorstudier (Kilde: HiOA) ...	84

Figur 28 Andel ansatte med førstestillings- og professorkompetanse som bidrar i masterstudier (Kilde: HiOA)	84
Figur 29 Antall årsverk med førstestillingskompetanse ved HiOAs doktorgradsprogrammer (Kilde: HiOA)	85
Figur 30 Andel av faglige stillinger uten førstestillingskompetanse (Kilde: NSD DBH)	86
Figur 31 Antall registrerte studenter per UFF-årsverk, fordelt på lærested (Kilde: NSD DBH)	89
Figur 32 Fordelingen mellom studenter per faglige årsverk og publikasjonspoeng per FoU-årsverk i 2013, fordelt på læresteder. Kilde: DBH og NIFU.....	90
Figur 33 Studentopptak for masterstudier, fordelt på lærested (Kilde: NSD DBH)	94
Figur 34 Produksjon av studiepoeng per student (hele året), fordelt på lærested (Kilde: NSD DBH) Beregningen viser studiepoeng akkumulert vår og høst delt på gjennomsnittlig antall studenter.	95
Figur 35 Andel bachelorstudenter gjennomført på normert tid (Kilde: NSD DBH).....	97
Figur 36 Andel masterstudenter ferdig på normert tid (Kilde: NSD DBH)	97
Figur 37 Oversikt over HF's interne utdanningsløp som fører til ph.d. i helsevitenskap.	119
Figur 38 Oversikt over SAMs interne utdanningsløp som fører til ph.d. i sosialt arbeid og sosialpolitikk.	120
Figur 39 Oversikt over LUIs interne utdanningsløp som fører til ph.d. i utdanningsvitenskap for lærerutdanning.....	121
Figur 40 Oversikt over SAMs interne utdanningsløp som fører til ph.d. i bibliotek- og informasjonsvitenskap.	122
Figur 41 Oversikt over HF's interne utdanningsløp som fører til ph.d. i atferdsanalyse.	123
Figur 42 Oversikt over HiOAs interne utdanningsløp som fører til ph.d. i profesjonsstudier.....	124
Figur 43 Antall uteksaminerte kandidater innen helsevitenskap i perioden 2013-2016. Planlagte disputaser i perioden 2017-2018. Kilde: HiOA	129
Figur 44 Antall uteksaminerte kandidater innen sosialt arbeid og sosialpolitikk i perioden 2013-2016. Planlagte disputaser i perioden 2017-2018. Kilde: HiOA	131
Figur 45 Antall uteksaminerte kandidater innen utdanningsvitenskap for lærerutdanning i perioden 2013-2016. Planlagte disputaser i perioden 2017-2018. Kilde: HiOA	133
Figur 46 Antall uteksaminerte kandidater innen bibliotek- og informasjonsvitenskap i perioden 2013-2016. Planlagte disputaser i perioden 2017-2018. Kilde: HiOA	134
Figur 47 Antall uteksaminerte kandidater tilknyttet doktorgradsstudiet i profesjonsstudier i perioden 2013-2016. Planlagte disputaser i perioden 2017-2018. Kilde: HiOA.....	136
Figur 48 Antall uteksaminerte kandidater tilknyttet doktorgradsstudiet i atferdsanalyse i perioden 2013-2016. Planlagte disputaser i perioden 2017-2018. Kilde: HiOA	138
Figur 49 Sampublikasjoner med internasjonale fagområder for helsevitenskapelig forskning (Kilde: CRISTin)	184
Figur 50 Oversikt over hvilke institusjoner HF samarbeider med basert på vitenskapelige sampublikasjoner i 2011-2015.. Strekene mellom hver institusjon indikerer samarbeid innad i publikasjonene, og tykkelsen indikerer antall sampublikasjoner. Størrelsen på sirkelen indikerer antall koplinger hvert institusjon har til andre. (Kilde: CRISTin)	185
Figur 51 Oversikt over hvilke institusjoner LUI samarbeider med basert på vitenskapelige sampublikasjoner i 2011-2015.. Strekene mellom hver institusjon indikerer samarbeid innad i publikasjonene, og tykkelsen indikerer antall sampublikasjoner. Størrelsen på sirkelen indikerer antall koplinger hvert institusjon har til andre. (Kilde: CRISTin)	191
Figur 52 Oversikt over hvilke institusjoner SAM samarbeider med basert på vitenskapelige sampublikasjoner i 2011-2015. Strekene mellom hver institusjon indikerer samarbeid innad i publikasjonene, og tykkelsen indikerer antall sampublikasjoner. Størrelsen på sirkelen indikerer antall koplinger hvert institusjon har til andre. (Kilde: CRISTin)	199

Figur 53 Oversikt over hvilke institusjoner SAM samarbeider med basert på vitenskapelige sampublikasjoner i 2011-2015.. Strekene mellom hver institusjon indikerer samarbeid innad i publikasjonene, og tykkelsen indikerer antall sampublikasjoner. Størrelsen på sirkelen indikerer antall koplinger hvert institusjon har til andre. (Kilde: CRISTin) 205

10. Tabelloversikt

Tabell 1 nøkkeltall for virksomheten. Kilder er NSD DBH, statsbudsjettet og HiOA	13
Tabell 2: Byggeareal i forhold til studenter og brukere 2016 Kilde: (NSD DBH)	21
Tabell 3 Studentenes tilfredshet med lokaler, bibliotek og IKT. (Kilde: Studiebarometeret, NOKUT 2015).....	22
Tabell 4 Norm for tidsbruk på ulike oppgaver. (Kilde: HiOA)	51
Tabell 5 Finansiering av forskning ved HiOA 2012-2015 (Kilde: HiOA).	60
Tabell 6 Oversikt over utviklingen av HiOAs formidlingsaktiviteter (2011-2015) registrert i CRISTin... 77	77
Tabell 7 Nøkkeltall hentet fra årsrapport HiOA 2015 (kilde NSD DBH).....	80
Tabell 8 Kompetanseprofilen i HiOAs fire fakulteter og to sentre. Kilde: NSD DBH	81
Tabell 9 Andel førstestillingsårsverk av UFF-årsverk i prosent, helseutdanning	87
Tabell 10 Andel førstestillingsårsverk av UFF-årsverk i prosent, lærerutdanning	87
Tabell 11 Andel førstestillingsårsverk av UFF-årsverk i prosent, økonomiutdanning.....	88
Tabell 12 Andel førstestillingsårsverk av UFF-årsverk i prosent, sosialfag.....	88
Tabell 13 Andel førstestillingsårsverk av UFF-årsverk i prosent, teknologi	88
<i>Tabell 14 antall studenter pr. faglig årsverk fordelt på fakultet i perioden fra 2012 til 2015 i høstsemesteret. Kilde: NSD DBH</i>	<i>90</i>
Tabell 15 Hovedtall for søkning og opptak. Kilde DBH.....	93
Tabell 16 Opptakstall. Tallene er hentet fra NOKUT-portalene, studentopptak (http://dbh.nsd.uib.no/nokutportal/). For 2011 er tallene for HiO og HiAk slått sammen. Bachelorstudier inkluderer grunnskolelærer- og faglærerutdanning (De to underkategoriene fra lavere grad er lagt sammen).	94
Tabell 17 Studieproduksjon i henhold til studieprogrammet hvor studenten er aktiv. Kilde DBH.....	94
Tabell 18 Nye studiepoeng per student (heltidsekvivalenter). Kilde: NOKUT-portalene. (http://dbh.nsd.uib.no/nokutportal/). Beregningen viser studiepoengene (minus gjentak) produsert for hele året delt på antall heltidsekvivalenter om høsten. For 2011 er tallene for HiO og HiAk slått sammen. Bachelorstudier inkluderer grunnskolelærer- og faglærerutdanning (De to underkategoriene fra lavere grad er lagt sammen).	95
Tabell 19 Ferdige kandidater. Kilde: NOKUT-portalene (http://dbh.nsd.uib.no/nokutportal/). For 2011 er tallene for HiO og HiAk slått sammen. Bachelorstudier inkluderer grunnskolelærer- og faglærerutdanning (De to underkategoriene fra lavere grad er lagt sammen). Alle kandidater ved HiOA er uteksaminerte kandidater på lavere (bachelor, høyskolekandidat, årsstudium, andre) og høyere grads (master) nivå.	96
Tabell 20 Gjennomføring på normert tid. Kilde: KD-portalene: Nasjonale styringsparametre 2012-2015. For 2011 er tallene for HiO og HiAk slått sammen. Bachelorstudier inkluderer ikke 4-årige lærerutdanninger.	96
Tabell 21 Bachelorstudier ved HF, etableringstidspunkt og -myndighet, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015	98
Tabell 22 Masterstudier ved HF, akkrediterings- og etableringstidspunkt og -myndighet, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015.	99
Tabell 23 Oversikt over hvilke bachelorstudier som kvalifiserer til masterstudier ved HF.....	100
Tabell 24 Bachelorstudiene ved LUI, etableringstidspunkt, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015.	102
Tabell 25 masterstudiene ved fakultetet, akkrediterings- og etableringstidspunkt og -myndighet, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015	102
Tabell 26 Oversikt over hvilke bachelorstudier som kvalifiserer til masterstudier ved LUI.....	102

Tabell 27 Bachelorstudier ved SAM, etableringstidspunkt, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015.	104
Tabell 28 Masterstudier ved fakultetet, akkrediterings- og etableringstidspunkt og -myndighet, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015	104
Tabell 29 Oversikt over hvilke bachelorstudier som kvalifiserer til masterstudier ved SAM	105
Tabell 30 Bachelorstudier ved TKD, etableringstidspunkt, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015	106
Tabell 31 Masterstudier ved TKD, akkrediterings- og etableringstidspunkt og -myndighet, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2015	107
Tabell 32 Oversikt over hvilke bachelorstudier som kvalifiserer til masterstudier ved TKD.....	107
Tabell 33 Oversikt over doktorgradsstudier ved HiOA, enhetene de er forankret ved, akkrediteringsår (oppstartsår i parentes der dette skiller) og antall ph.d.-studenter tatt opp på studiene per 31.12.2016.....	113
Tabell 34 Prosentvis fordeling av hvor ph.d.-studentene er rekruttert fra basert på hvor de har gjennomført masterutdanningen som er en del av rekrutteringsgrunnlag for opptak på doktorgradsstudiene (Kilde: HiOA).....	127
Tabell 35 Ph.d.-studenter tatt opp på doktorgradsstudiet i helsevitenskap det gitte året, og antall ph.d.-studenter igjen ett år etter opptak. Én ph.d.-student tatt opp i 2015 avsluttet uten disputas i 2015 (Kilde: HiOA).	128
Tabell 36 Ph.d.-studenter tatt opp på doktorgradsstudiet i sosialt arbeid og sosialpolitikk det gitte året, og antall ph.d.-studenter igjen ett år etter opptak. Én ph.d.-student tatt opp i 2012 avsluttet uten disputas i 2013 (Kilde: HiOA).	130
Tabell 37 Ph.d.-studenter tatt opp på doktorgradsstudiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning det gitte året, og antall ph.d.-studenter igjen ett år etter opptak. Én ph.d.-student tatt opp i 2013 startet aldri på studiet, og har sagt opp plassen. Kilde: HiOA.....	131
Tabell 38 Ph.d.-studenter tatt opp på doktorgradsstudiet i bibliotek- og informasjonsvitenskap det gitte året, og antall ph.d.-studenter igjen ett år etter opptak (Kilde: HiOA).	133
Tabell 39 Ph.d.-studenter tatt opp på doktorgradsstudiet i profesjonsstudier det gitte året, og antall ph.d.-studenter igjen ett år etter opptak. Én ph.d.-student tatt opp i 2005 avsluttet uten disputas i 2012, og to ph.d.-studenter tatt opp i hhv. 2007 og 2010 avsluttet uten disputas i 2013.To ph.d.-studenter tatt opp i hhv. 2005 og 2006 oppnådde makstid på studiet i 2014. Én ph.d.-student tatt opp i 2007 oppnådde makstid på studiet i 2016 (Kilde: HiOA).	135
Tabell 40 Ph.d.-studenter tatt opp på doktorgradsstudiet i atferdsanalyse det gitte året, og antall ph.d.-studenter igjen ett år etter opptak. To ph.d.-studenter tatt opp i hhv. 2012 og 2014 avsluttet uten disputas i hhv. 2013 og 2015. Kilde: HiOA	137
Tabell 41 Gjennomstrømning på doktorgradsstudiene ved HiOA for uteksaminerte kandidater som HiOA har hatt arbeidsgiveransvaret for (inkludert de som har levert avhandlingen) t.o.m. januar 2017. Kolonnen «Antall kandidater» viser hvor mange kandidater tallene baserer seg på. Kilde: HiOA.....	140
Tabell 42 Prognose for gjennomstrømning på doktorgradsstudiene for aktive ph.d.-studenter som HiOA har arbeidsgiveransvaret for. Kolonnen «Antall ph.d.-studenter» viser hvor mange ph.d.-studenter tallene baserer seg på. Kilde: HiOA	141
Tabell 43 Oversikt over ph.d.-emnene som tilbys ved doktorgradsstudiene ved HiOA. Kilde: HiOA.	144
Tabell 44 Nasjonale forskerskoler der HiOA deltar. Kilde: Forskningsrådet	150
Tabell 45 Nasjonale nettverk på institusjonsnivå – utdanning og FoU. Kilde: HiOA.....	151
Tabell 46 Nasjonale nettverk LUI	151
Tabell 47Nasjonale nettverk TKD	152
Tabell 48 Nasjonale nettverk HF	153
Tabell 49 Nasjonale nettverk SAM	154

Tabell 50 Nasjonale nettverk SVA	157
Tabell 51 Nasjonale nettverk SPS.....	157
Tabell 52 Internasjonale nettverk – institusjonelt nivå. Kilde: HiOA	165
Tabell 53 Internasjonale nettverk LUI	167
Tabell 54 Internasjonale nettverk TKD	167
Tabell 55 Internasjonale nettverk HF	169
Tabell 56 Internasjonale nettverk SAM.....	173
Tabell 57 Internasjonale nettverk SVA.....	175
Tabell 58 Internasjonale nettverk SPS.....	175
Tabell 59 Indiktorer for kvalitet i forskning og utdanning. Kilde: HiOA	179
Tabell 60 Indiktorer på høy internasjonal kvalitet i FoU. Kilde: NSD DBH.....	183
Tabell 61 Indiktorer på høy internasjonal kvalitet i utdanning. Kilde: NSD DBH og NOKUT-portalen	188
Tabell 62 Indiktorer på høy internasjonal kvalitet i FoU Kilde: NSD DBH	193
Tabell 63 Indiktorer på høy internasjonal kvalitet i utdanning Kilde: NSD DBH og NOKUT-portalen	195
Tabell 64 Indiktorer på høy internasjonal kvalitet i FoU. Kilde: NSD DBH	198
Tabell 65 Indiktorer på høy internasjonal kvalitet i utdanning. Kilde: NSD DBH og NOKUT-portalen	201
Tabell 66 Indiktorer på høy internasjonal kvalitet i FoU. Kilde: NSD DBH	204
Tabell 67 Indiktorer på høy internasjonal kvalitet i utdanning. Kilde: NSD DBH og NOKUT-portalen	206